

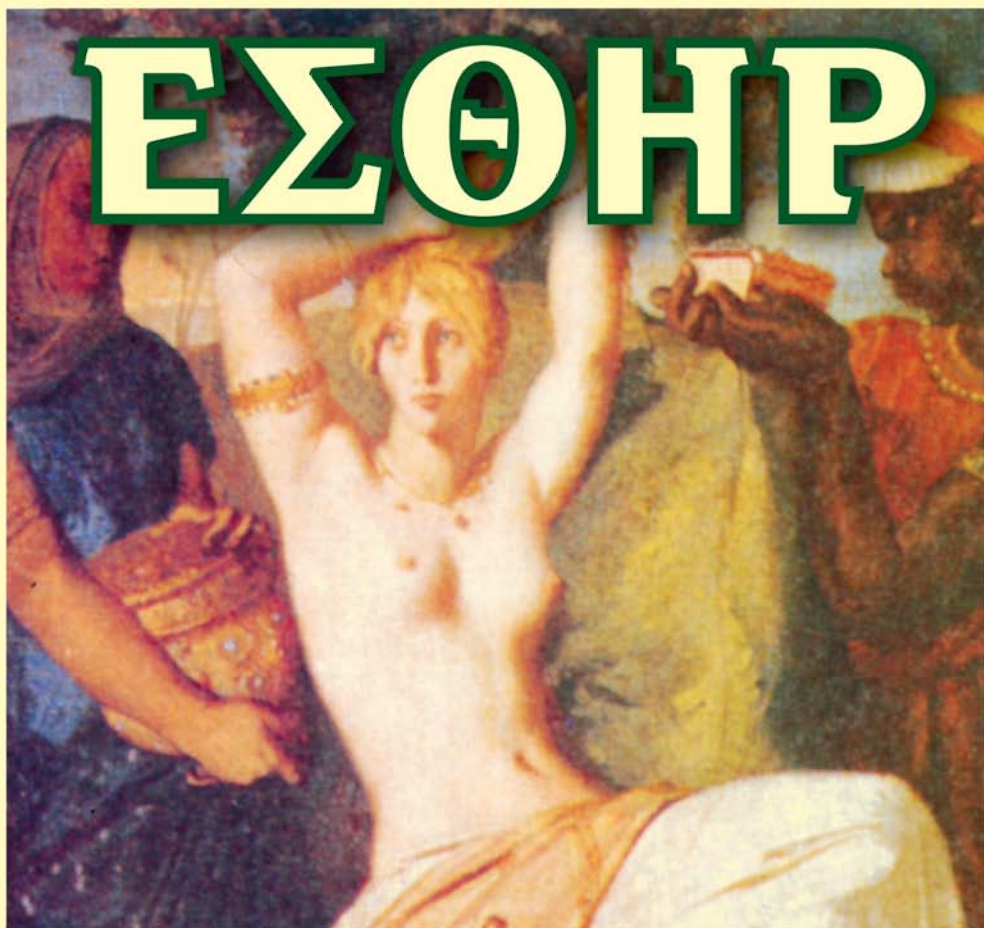
ΕΤΟΣ 24° ♦ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2005 ♦ ΑΡ. 276

Κωδ.
ΕΛ.ΤΑ:
3187

ΔΑΥΛΟΣ

€6

ΠΟΙΟΙ ΣΚΟΤΩΣΑΝ
ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ;

Ἡ ὡραία Ἑβραία-δόλωμα
γιὰ νὰ ἐπιτεθῇ ὁ Ξέρξης
ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος

ISSN 1105-9486

9 771105 948009

ΤΑ... 10 ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ... 8 ΜΑΣΤΟΙ ΤΗΣ ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
έκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλεομοιότυπος: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (και Σάββατο).

Έκτύπωση: PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα,
Τηλ.: 210 5225479.

- Τιμή αντιτύπου: €6.
 - 12μηνη συνδρομή: €53.
 - Όργανισμών κ.λπ.: €80.
 - Φοιτητών: €43.
 - Ξεωτερικού: €80.
 - Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
 - Η συνδρομή ανανεώνεται
αυτόματως μετά τη λήξη του 12μήνου.
- Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπι τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά εμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ,
Πόστ Ρεσάντ 175 01, Π. Φάληρο.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται η εν όλω ή εν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας

Έτος 24°, Ιανουάριος 2005, Άρ. 276

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ό Νεοχριστιανισμός των ΗΠΑ..... 18246

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Πανόραμα αθλιότητας αρχαιολογικών χώρων 18248

ΕΡΕΥΝΕΣ

Άπο ποιούς δολοφονήθηκε
ό Μέγας Άλέξανδρος;..... 18253

Τί έορτάζομε την 1η Ιανουαρίου;..... 18267

Η μουσικοθεραπεία των αρχαίων
αθλητών 18275

Think και Thank 18283

Τά... 10 χέρια του Άγ. Προκοπίου 18285

Ό αρχαίος δόμος και τὰ Πλακιώτικα σπίτια..... 18295

Κηφισιά: Ένα μοντέλλο όμορφιάς 18295

Η Έσθρη και ή έκστρατεία του Ξέρξη..... 18305

Τό Άντρον της Σίβυλλας 18318

Η πανάρχαιη ναυσιπλοΐα..... 18320

Ό Άγισμός των Υδάτων ύπό τὸ φῶς της Λογικης... 18325

Άπο τή Δά στον Δία..... 18333

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

Ίοβόλος έξουσία..... 18252

Σιωνιστική τυμπανοκρουσία 18257

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ..... 18264

Άγιοδούλοι..... 18285

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ..... 18331

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΙΔΕΩΝ 18337

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Έλληνικός Πολιτισμός; «Προσοχή, ρατσισμός!» 18265

Πώς άγιοποιήθηκε ή «Μητέρα Τερέζα» 18325

Οί αρχαιοελληνικοί νόμοι και οί «διαπλεκόμενοι»... 18337

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Δρ Μπάρατ Γκούπτ 18311

Ό «Δ» έχει την ευθύνη των κειμένων που δημοσιεύει στis
σελίδες του. Για τις δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. εκτός «Δαυλού» από πρόσωπα που
γράφουν ή έγραψαν στο Περιοδικό, ό «Δ» δέν ευθύνεται.

Ο ΠΑΛΑΙΟΔΙΑΘΗΚΙΚΟΣ ΝΕΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

να ἔθνος-ὑβρίδιο βρέθηκε τὰ τελευταῖα 50 χρόνια στὴ θέση, νὰ κρατᾷ στὰ χέρια του τὴν τύχη τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ σημερινὴ Ἀμερικὴ, χώρα ποὺ γεννήθη καὶ ἐνηλικιώθη καὶ ὡς δημιούργημα τῆς ἐλληνίζουσας Εὐρώπης, τῆς Εὐρώπης τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς Ἐπιστήμης, ἀνέβηκε, στηριζόμενη στὶς ἐλληνογενεῖς εὐρωπαῖκες αὐτὲς καταβολές της, στὸν θρόνο τῆς Πλανητικῆς, γιὰ νὰ ἀρνηθῇ αὐτὲς τὶς ἀρχές καὶ νὰ ἐξαλλαχθῇ σὲ μιγάδα μὲ ἰδεολογικὸ εἶδοποιὸ γνώρισμά της τὸ δίδυμο ἐξ-οὐσία/ρασιοναλισμός, ὅπου ἡ οὐσία τῆς ἀνθρώπινης ομάδας, ἡ Πολιτεία, γίνεται κυριαρχία καὶ ἡ οὐσία τῆς Λογικῆς, ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια, γίνεται ἰσχυρὸς ἐπὶ ἀπλὸ μέσον ἐπιβολῆς καὶ ὑπηρετρία τῆς ἰσχύος. Ἡ ἐπιμειξία αὐτὴ ἔγινε πρὸς ἀμερικανικοὺς κανόνες ζωῆς, ἐμφανὴς σὲ κάθε ἐκφραση τῆς ὑπερδύναμης, ἀκόμη καὶ στὰ πρόσωπα τῶν φορέων της, ποὺ εἶναι πρόσωπα ἡμιεγχρώμων-μιγάδων, ποὺ ἐπικρατοῦν σ' ὅλο τὸ φάσμα τῶν ἀνὰ τὸν Πλανήτη δρώντων πλανητικῶν, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἀποφασίζουν γιὰ τὴ διαχείριση τῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητας, τοὺς κορυφαίους τοῦ Σταίητ Ντηπάρτμεντ, μέχρι τὸ «μαυροκίτρινο φτηνὸ κρέας», ὅπως χαρακτηρίζουν κάποιοι ἀντιαμερικανοὶ τοὺς ἀξιοματικούς καὶ πεζοναῦτες στὸ Ἰράκ, ποὺ ὑλοποιοῦν τὶς ἀποφάσεις τῶν πρώτων.

Ἡ «ἐξαλλαγὴ» αὐτὴ δὲν ἔγινε τυχαία καὶ σὰν συνέπεια μιᾶς δῆθεν «ἱστορικῆς νομοτέλειας ἢ ἀναγκαιότητας» - ἓνα «ἄλλοθι», ποὺ τὸ ἐπικαλοῦνται ὅσοι βολεύονται μ' αὐτό. Ἡ Ἀμερικὴ-ὑβρίδιο τοῦ σήμερα προέκυψε, ἀφοῦ ἀντικατέστησε τὸν Λόγο (ἐλευθερία, δημοκρατία, ἐπιστήμη, ἔρευνα... γενικά: ἔλλογη προσέγγιση τῆς ἀτομικῆς, κοινωνικῆς, πολιτικῆς καὶ φυσικῆς πραγματικότητος) μὲ τὴ μεταφυσικὴ Ἀ-λογία (θεοκρατία, μεσσιανισμός, μανιχαϊσμός τοῦ δυϊστικοῦ δόγματος «Δυνάμεις τοῦ Καλοῦ-Δυνάμεις τοῦ Κακοῦ»... καὶ ἄλλα παρόμοια, ποὺ ὅλα συγκλίνουν καὶ ὁδηγοῦν στὴν ὑπερτα τη λατρεία τοῦ «Κυρίου τῶν Δυνάμεων», τοῦ ἀσιατικοῦ αὐτοῦ μυστικιστικοῦ Τίποτα, ποὺ τόσο αἶμα καὶ τόσα δεινὰ κόστισε καὶ κοστίζει στὴν ταίπωρη ἀνθρωπότητα). Ἱστορικὰ ἡ ἐξαλλαγὴ αὐτὴ ἀνιχνεύεται μὲ ἀξιοσημεῖωτη ἐπιναληπτικότητα στὴν περὶπτωση τῆς (ἐλληνογενοῦς ἐπίσης) Ρώμης, ποὺ ἀνέβηκε ὁμοίως στὴν κορυφὴ ἀντιγράφοντας ἐν πολλοῖς τὴν Ἑλληνικότητα (δίκαιο, τέχνη, λογοτεχνία, στρατηγικὴ, γλῶσσα), γιὰ νὰ ὑβριδοποιηθῇ ἰδεολογικὰ στὴ συνέχεια ἀπὸ τὴν ἴδια αἰτία, τὸ ἴδιο σαράκι ποὺ σήμερα κατατρῶγει τὰ σπλάγχνα τῆς Ἀμερικῆς, τὴν ἀσιατικὴν μεταφυσικὴν θεοκρατίαν καὶ ἐν τέλει νὰ διαλυθῇ σὲ συντρίμια - τὰ θλιβερὰ κράτη-φαντάσματα τῆς χιλιόχρονης Νύχτας τοῦ Μεσαίωνα.

τὴν ἐνθεν ἀκτὴ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἢ μητέρα τῆς ἀπολωλυίας κόρης, ἡ Εὐρώπη, ἀν καὶ ὁμοίως παλαιὸς φορέας τοῦ ἴδιου ἀσιατικοῦ ἰοῦ, δείχνει ἀξιοσημεῖωτη ἀνοσοεπάρεκτα καὶ καταφέρει ὅχι μόνον νὰ μὴν σύρεται

στον γκρεμό του «Βιβλικού Νεοχριστιανισμού», όπου οδηγείται η κόρη της, αλλά και να εμφανίσει σημάδια πλήρους αυτοϊάσεως από την μόλυνση του παρθένου. Η διαφορετική συμπεριφορά σε κρίσιμες συγκυρίες –όπως π.χ. στην κρίση του Ιράκ–, ή μη αποκρυπτόμενη όχληση έξω από την αλαζονική κόρη από την αξιοπρεπή στάση της μάνας (μια όχληση που μπορεί να –αν δεν έχει ήδη– εξελιχθεί σε βαθεία έχθρα, που θα την ζήσουμε κυρίως εδώ, στην περιοχή μας, όπου έχει χαραχθεί η τωρινή διαχωριστική γραμμή μεταξύ ΗΠΑ-Ευρώπης), ή αποβολή της αναφοράς στις «**ιουδαιοχριστιανικές ρίζες του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού**» από το Προοίμιο του Ευρωπαίου Συντάγματος κ.ά. μπορούν να θεωρηθούν ως συμπτώματα αδυναμίας του Ασιατή «**Κυρίου των Δυνάμεων**», που, όπως φαίνεται, δεν κατώρθωσε ούτε αυτήν τη φορά να «**κατακυριεύσει και ἄρξεται**» (=ἐξουσιάσει) **πάσης τῆς Γῆς**» («Παλαιά Διαθήκη»), όπως το όνειρεύτηκαν και το όνειρεύονται πάλι ντοτε οι ἄλλοι κατασκευαστές του μορμολύκειου αυτού της Ἐρήμου.

Τὰ συμπτώματα αδυναμίας του «Παντοδύναμου» γίνονται πια ὁρατά, ἂν κοιτάξει κανείς όχι μόνο τὰ συμβαίνοντα στην Ευρώπη ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες περιοχές τῆς Γῆς, πού ὁ «Κύριος τῶν Δυνάμεων» θέλει νὰ «κατακυριεύσει», ὅπως Κίνα, Ἰαπωνία κ.λπ., ὅπου ἡ Ἀσιατικὴ τρέλλα ὑποχωρεῖ συνεχῶς μπροστὰ σὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἔρευνας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς τεχνολογίας καὶ τῆς ἠλεκτρονικῆς λογικῆς, τῶν εὐγενῶν αὐτῶν γνησίων θυγατέρων τῆς Ἑλληνικότητος, πού ὁ μεταφυσικὸς Ἀσιατὴς Κύριος δὲν μπόρεσε καὶ δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ κλείσει στὸ χαρμί του.

Τὰ **ὕβριδια** εἶναι πάντοτε στεῖρα. Ἀποτελοῦν γόνους ἀπὸ παρὰ φύσιν συζεύξεις, δηλαδὴ εἶναι ἀποτέλεσμα «**ὕβρεων**» (=βιασμῶν τῶν νόμων τῆς Φύσεως). Ἡ Φύσις, ὅτι ν ὑβρισθῇ, εἶναι ἀδυσώπητη σὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ ὑβριστοῦ, τὴν ὁποία ἐπιβάλλει μὲ τὸ ἐκτελεστικὸ τῆς ὄργανο, τὴ Νέμεσις. Τὸ ἀμερικανικὸ ἰδεολογικὸ ὕβριδιον –καρπὸς τῆς παρὰ φύσιν συνενερέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγου μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Ἀλογία, πού διέπραξε τὶς τελευταῖες δεκαετίες ἡ Οὐάσινγκτων– δὲν ἔχει διαφορετικὴ τύχη ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ὕβριδια, π.χ. τὸ μουλάρι, τὸν ἄγονον αὐτὸν καὶ στεῖρον καρπὸ τῆς παρὰ φύσιν συζεύξεως ὄνου-ἵππου: Εἶναι καὶ ἡ μεταλλαγμένη Ἀμερικὴ καταδικασμένη νὰ μὴν ἔχῃ φυσικὴ-ἱστορικὴ συνέχεια, δὲν εἶναι εἶδος πού μπορεί νὰ πολλαπλασιασθῇ. Ὁ «Κύριος τῶν Δυνάμεων» δὲν ἔχει τὴ δύναμιν νὰ γίνῃ καὶ πραγματικὰ, ὅχι μόνον ὀνομαστικά, Πλανὴτης.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ὁ Δήμαρχος τοῦ Κιουτσούκ-Κουγιού Τουρκίας
προσκαλεῖ Ἑλληνες καλλιτέχνες στὸ Φεστιβάλ τοῦ Δία

Πρὸς τὸ Περιοδικὸ «Δαυλός»

Γειά σας,

Εἶμαι ὁ δόκτωρ Γιουσούφ Ἀκσόυ, δήμαρχος τοῦ Κιουτσούκ Κουγιού. Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Γιὰ τὸ δημοσίευσμά σας τὸ σχετικὸ μὲ τὸ Φεστιβάλ τοῦ Δία («Δαυλός», τ. 273). Ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι μου εἴμαστε πολλὴ εὐτυχεῖς γιὰ τὸ δημοσίευσμά σας αὐτό.

Ἐλπίζω ὅτι τὸ 2005 θὰ πραγματοποιήσωμε τὸ Β΄ Φεστιβάλ τοῦ Δία. Παρακαλῶ, ἀνακοινώστε στοὺς ἀναγνώστες σας ὅτι μποροῦν νὰ συμμετάσχουν στὸ Φεστιβάλ. Εἶναι ἐπίσης εὐπρόσδεκτοι ὅλοι ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴ Μουσικὴ καὶ τὸ Θέατρο.

Μὲ τέτοιες ἐκδηλώσεις ὁ Πλανήτης μας θὰ γίνῃ καλύτερος.

Μὲ τὶς καλύτερες εὐχές μου

Δρ **Yusuf Aksoy**

Δήμαρχος Küçükkuşu

Τουρκία

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΑΘΛΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Κύριε διευθυντά,

Θὰ ἀπασχολήσω λίγο τὸν χώρο σας μὲ κάποιες παρατηρήσεις καὶ ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν ἐπισκεψή μου σὲ κάποιους ἀρχαιολογικοὺς χώρους τῆς Πελοποννήσου.

Βάσσει (Ναὸς Ἐπικούρειου Ἀπόλλωνος):

Εἶχα ἐπισκεφθῇ τὸ μνημεῖο τὸ 1984, πρὶν τὸ καλύψουν μὲ τὴν τέντα. Πράγματι τὸ μνημεῖο χρειαζόταν ἐπειγόντως τεχνικὲς ἐπεμβάσεις. Πέρα ἀπὸ τὴν κακὴ αἰσθητικὴ τῆς τέντας καὶ τὴν ἀποστροφή πὺν σοῦ δημιουργεῖ, δὲν θὰ σχολιάσω τίποτα ἄλλο, γιὰτὶ δὲν εἶμαι εἰδικὸς καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπαραίτητη. Ἡ τέντα τοποθετήθηκε τὸ 1987, πρὶν 17 χρόνια. Τὸ πρόγραμμα ἐπεμβάσεων, ὅπως περιγράφεται στὸ ἔντυπο πὺν πωλεῖται στὸ ἐκδοτήριό τῶν εἰσιτηρίων, στὴν βιντεοκασσέττα πὺν προβάλλεται στὸ ἐσωτερικὸ τῆς τέντας καὶ στὶς ἀναρτημένες πινακίδες, εἶναι πρόγραμμα 5 σταδίων. Σήμερα δὲν ἔχει τελειώσει ἀκόμα τὸ πρῶτο στάδιο. Μὲ ἀπλοῦς ὑπολογισμοὺς, 5 στάδια ἐπὶ 20 χρόνια τὸ καθένα, δηλαδὴ $5 \times 20 = 100$, τὸ μνημεῖο θὰ ξαναδῇ τὸ φῶς τοῦ ἐλληνικοῦ ἡλίου τὸ σωτήριο ἔτος 2100 (καὶ νὰ σκεφθῇτε ὅτι εἶναι ναὸς τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἡλίου Ἀπόλλωνος).

Πελλάνα:

Ἐπισκέφθηκα τὴν περιοχὴ μετὰ τὰ δημοσιεύματά σας γιὰ τὴν ἀνακάλυψη τῆς ὁμηρικῆς Λακεδαίμονος. Στὸν χώρο τῆς ἀνασκαφῆς δὲν μπόρεσα νὰ μπῶ, δὲν ὑπῆρχε δρόμος. Σίγουρα ▶

Βίαη «προσαγωγή» μαθήτριας σὲ ἐκκλησία!

Ἀγαπητὸ περιοδικὸ «Δαυλέ»,
Εἶμαι φανατικὴ ἀναγνώστριά σου. Σοῦ γράφω γιὰ πρώτη φορὰ μὲ ἀφορμὴ ἓνα προσωπικὸ περιστατικόν. Εἶμαι 18 ἐτῶν, μαθήτρια τῆς Μέσης ἐκπαίδευσης, Ἑλληνίδα στὸ θρησκευμα (περισσότερο πιστεύω στὴν συμβολικὴ δύναμη τοῦ Δωδεκαθέου καὶ στὴν πρόοδο τῆς ἀνθρωπότητας μὲ γνώμονα τὴν γνώση καὶ τὴν ἀρετὴ παρὰ στὴν ἴδια τὴν αὐθιγαρχία τῶν Ὀλυμπίων). Σὲ μία ἀπὸ τὶς 4 ἐτήσιες «ἐξορμήσεις» ποὺ ἔχει προγραμματίσει τὸ σχολεῖο μας στὴν διπλανὴ ἐκκλησία, ἐξέφρασα τὶς ἀντιρρήσεις μου ὡς πρὸς τὸ νὰ εἰσέλθω στὸν ναό. Ὅμως οἱ ἰθύνοντες τοῦ σχολείου μὲ ἀνάγκασαν νὰ

μπῶ, καὶ μὲ εἰρωνεύονταν μὲ σχόλια ὅπως «Ἐλα, καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ μπαίνουν» ἢ «καὶ μὴν ξεχάσης ν' ἀνάψης κανένα κερί», ἐνῶ ὁ ἱερέας ἔκανε εἰδικὸ κήρυγμα γιὰ τὴν περίσταση, λέγοντας πὼς «ὅποιος δὲν εἶναι χριστιανός, εἶναι ἀνάξιος νὰ ἔῃ». Καὶ ἐρωτῶ: Πὼς εἶναι δυνατόν νὰ ἀναγκάζωμαι νὰ ὑποστῶ χριστιανικὴ πλύση ἐγκεφάλου, ὅταν ὑποτίθεται πὼς τὸ Σύνταγμα κατοχυρώνει τὴν ἀνεξιθρησκεία; Πὼς μπορῶ νὰ ἀντιδράσω;

Φιλικά
Ἡρα

Τούμπα, Θεσσαλονίκη

Τί λένε Παλαιὰ Διαθήκη καὶ Κοράνι γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο

Ἀγαπητό μου περιοδικὸ «Δαυλέ»,
Σὰς στέλνω φωτοτυπία τῆς σελίδας 216 τοῦ ἱεροῦ βιβλίου τοῦ Ἰσλάμ, τοῦ Κορανίου. Ἐδῶ ὁμιλεῖ ὁ θεὸς τοῦ Μωάμεθ σχετικὰ μὲ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο (Ζοὺλ Καρνέιν). Τὸ Κοράνι τὸν ἐξυμνεῖ καὶ τὸν θεωρεῖ ἀπελευθερωτὴ λαῶν, μάλιστα σὲ ἄλλη σελίδα γράφει ὅτι τὸν θεωρεῖ «Ἀπόστολο τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ τιμωρῇ τοὺς ἄπιστους» (σελίδα 221, φωτοτυπία τῆς ὁποίας ἐπίσης ἀποστέλλω).

Ἐνῶ, κ. διευθυντά, τὸ «δικό μας» ἱερὸ βιβλίο, ἡ Ἁγία Γραφή, στὰ τέσσερα βιβλία τῆς «Μακκαβαίων», «...ἁμαρτωλὴ φύτρα» ἀποκαλεῖ καὶ ἐξυβριεῖ καὶ τὸν Μ. Ἀλέξανδρο καὶ τοὺς στρατηγούς του... Τί νὰ πῇ κανεῖς!

Μὲ ἐκτίμηση
Ι. Κολλημένος
Εἰσαγωγέας, Λάρισα

ΚΟΡΑΝΙΟ (σελ. 216):

« 82. Ὡ Μωάμεθ! θὰ σ' ἐρωτήσωσι περὶ τοῦ Ζοὺλ-Καρνέιν,* ἀποκρίθητι· θὰ διηγηθῶ ὑμῖν τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ.

83. Ὡρίσαμεν τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῷ παρεχωρήσαμεν τὰ μέσα, ἵνα ἐκτελέσῃ πᾶν ὅ,τι ἐβούλετο ἀκολουθῶν ὁδὸν τινά.

84. Ὡδενσε μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν δύσιν, εἶδε δύοντα τὸν Ἥλιον ἐν βορβορῳδαί τινι πηγῇ, πλη-

μέσα ἀπὸ κάποια αὐλὴ ἢ δίπλα ἀπὸ τὴν περίφραξη κάποιας ἀγροικίας θὰ ὑπάρχῃ τρόπος κάπως νὰ περάσῃ κανένας, ὅμως ἐγὼ δὲν τὸν ἀνακάλυψα. Ἐνα περίπου χιλιόμετρο μετὰ τὴν ἀνασκαφή, χωρὶς νὰ ἔχῃ ὑπάρξῃ πινακίδα, φθάνεις σὲ μυκηναϊκὸ νεκροταφεῖο μὲ λαξευτοὺς τάφους. Χώρος μὲ στοιχειώδη περίφραξη, ἀφύλακτος καὶ βρώμικος. Ἀλλὰ τὰ ταφικὰ μνημεῖα σὲ ἀποζημιώνουν πλήρως. Ἀπίθανης ποιότητος λείανση τῶν ἐπιφανειῶν, δὲν βρίσκεις πονθενὰ σημάδι ἀπὸ ἓνα καλέμι, ἀπὸ ἓνα σφυρί... Περνᾷς ἀπὸ πάνω τὸ χέρι σου καὶ εἶναι σὰν νὰ χαϊδεύῃς κεραμικὸ πλακάκι ἡ μωσαϊκό. Ἀπόλυτη χάραξη τῶν εὐθειῶν – λυπήθηκα ποὺ δὲν εἶχα μαζί μου ἓνα ἀλφάδι λείζερ, γιὰ νὰ διαπιστώσω τὴν ἔστω καὶ ἀπειροελάχιστη ἀπόκλιση. Καὶ ὅλα τούτα μὲ χάλκινα ἐργαλεῖα..., κάποιος μᾶς δουλεῖει χοντρά.

Πυραμίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ:

Χώρος καὶ αὐτὸς μὲ στοιχειώδη περίφραξη, ἀφύλακτος καὶ βρώμικος. Οὔτε καὶ ἐδῶ βρέθηκαν οἱ τρομερὲς πιστώσεις ποὺ ἀπαιτοῦνται γιὰ καθάρισμα καὶ ξεχορτάρισμα. Ὅσο γιὰ τὸ μνημεῖο, ὅποιος κατάλαβε κατάλαβε, δὲν ὑπάρχει οὔτε μία ἐπεξηγηματικὴ πινακίδα ποὺ νὰ ἐξηγῇ πότε χτίστηκε, τί πιστεύουμε ὅτι ἐξυπηρετοῦσε, πὼς συνδέεται μὲ τὰ ὑπόλοιπα μνημεῖα στὴν εὐρύτερη περιοχὴ. (Γιὰ τὴν πυραμίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ βλ. «Δαυλόν», τεύχη 148, 149, 179, 242, 244.)

Μετὰ τιμῆς
Θ. Μάρκου

οἶον δ' αὐτῆς εὗρε λαόν.

85. Εἵπομεν αὐτῷ ὦ Δίκερως! δύνασαι νὰ τιμωρήσῃς τὸν λαὸν τοῦτον, ἢ νὰ μεταχειρισθῇς αὐτὸν εὐμενῶς.

86. Θὰ τιμωρήσω, ἀπεκρίθη οὗτος, πάντας τοὺς ἀσεβεῖς καὶ εἴτα θὰ ἐγκαταλείψω αὐτοὺς τῷ Θεῷ, ὅστις σκληρῶς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ.

87. Ἀλλ' ὅστις πιστεύσῃ καὶ πράξῃ τὸ ἀγαθὸν θὰ ἀμειφθῇ ἐξαίρετως, καὶ θὰ ἀναθέσω αὐτῷ διαταγὰς ἃς θέλει ἀπόνως ἐκτελέσει.

88. Ὁ Δίκερως ἐκ νέου ἀνέλαβε τὴν πορείαν αὐτοῦ. [...].

* Ζοὺλ-καρνέιν σημαίνει δίκερως. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο οἱ Μουσουλμᾶνοι ἐννοοῦσι τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον. Ἡ λέξις καρνέιν (=κέρως) σημαίνει ὡσαύτως ἄκραν, ἐσχατιάν, φρονοῦσι δὲ ὅτι ἀποδίδεται εἰς τὸν Μακεδόνα κατακτητὴν, διότι κατέκτησε τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν».

Ἡ περιπέτεια τῆς κατάχωσης τοῦ ἀρχαίου θεάτρου Λαρίσης

Κύριε διευθυντά,

Τὸ ἀρχαῖο θέατρο Λαρίσης ἤδη ἐπανῆλθε στὸ φῶς κατόπιν πολλῆς ἐργασίας ἀπὸ μέρους πατριωτῶν. Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς τὴν οἰκτρὴ ἱστορία του. Ἦταν κατασκευασμένο ἀπὸ μάρμαρο ἐξαιρετικὸ καὶ μεγαλειώδες. Ἔως τὸ 1850 (περίπου) ἐχρησιμοποιεῖτο γιὰ διάφορους σκοπούς. Ἐπειτα ἐξηφανίσθη. Ἐκαλύφθη τελείως ἀπὸ ἐβραϊκά καταστήματα, ποὺ οἰκοδομήθηκαν ἐπὶ αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐκεῖ ὡς ταφόπλακα μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Πρὸ τῆς καλύψεως τοῦ θεάτρου συνέβη ἕνας Εὐρωπαῖος περιηγητὴς νὰ τὸ ζωγραφίσῃ. Ἡ εἰκόνα του ἔμεινε σὲ

μία βιβλιοθήκῃ τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τύχην ἕνας Ἑλληνας ἀνεκάλυψε αὐτὴν τὴν εἰκόνα καὶ διερωτᾶτο σὲ ποῖο σημεῖο τέλος πάντων εὐρίσκεται αὐτὸ τὸ θέατρο τῆς Λαρίσης. Ἐν τέλει εὐρέθη ὁ τόπος καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνες καὶ ἀφοῦ εἰσέπραξαν ἀποζημιώσεις οἱ Ἑβραῖοι, ἀπεχώρησαν. Πρόκειται γιὰ ἀφάνταστη ἱεροσύλη: Ἐνταφιασμὸς ὁλόκληρου ὑπερμεγέθους θεάτρου!

Μετὰ τιμῆς
Κ. Τσιαπράκας
Λάρισα

Οἱ ἀνιδιοτελεῖς προσπάθειες ἀφυπνίσεως τῆς ἀνθρωπότητας

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Εἶναι εὐχάριστο τὸ γεγονός, ὅτι ὑπάρχουν ἀνθρώποι σὰν κι ἐσὺς, ἀνιδιοτελεῖς, στὸν ἐλληνικὸ χῶρο καὶ ἀνὰ τὸν κόσμον, διότι, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ κ. Μ. Καλόπουλος στὸ τελευταῖο τεῦχος σας, «...σοβαρὲς κοινωνικὲς ζημιώσεις συντελοῦνται στὴν κατεύθυνση τῆς ἀφύπνισης... ἀπὸ τὸν βαρὺ παγκόσμιον λήθαργον...», τὴν πνευματικὴ δηλαδὴ καταπίεση, παραπλάνηση καὶ σωρεία σκοταδιστικῶν κηρυγμάτων ἀπὸ τὴν ἐπίσημη χριστιανικὴ ἱεραρχία.

Μὲ συντομία θὰ ἔθελα νὰ πῶ καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη. Πράγματι τὸ ἔργο ποὺ πέφτει στοὺς

ὤμους ἀνθρώπων σὰν κι ἐμᾶς εἶναι τεράστιο κι ἀγκαλιάζει ὄχι μονάχα τοὺς Ἕλληνες ἀλλὰ ὁλόκληρὴ τὴν ἀνθρωπότητα. Σὰν φυσικὴ συνέπεια προκύπτει τὸ μεγάλο καθήκον ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων, ποὺ πραγματικὰ καὶ ἀνιδιοτελῶς νοιάζονται γιὰ τὴν ὑγίη πνευματικὴ ἀφύπνιση καὶ ἀνάδειξη ἀξιών καὶ ὑγιῶς κοινωνίας πάνω στὸν ὠραῖο μας πλανήτη Γῆ.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία
Κ. Πούλακας
Λονδίνο

Γιαχβικὴ Βιολογία: Τὰ χέλια τὰ γεννᾷ ἡ λάσπη!

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Διαβάζοντας κείμενα τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς ἰουδαιοχριστιανικῆς πίστεως, πάντοτε μοῦ δημιουργεῖται ἡ ἀπορία καὶ ἐρώτηση γιὰ τὸ ποῖός δὲν γνωρίζει: Ὁ Θεὸς (Γιαχβὲ) ἢ ἡ Ἐπιστήμη; Θὰ ἐξηγήσω ἀμέσως.

Οἱ θεόπνευστοι αὐτοὶ Πατέρες «ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν γνώσιν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», ἐπομένως ἡ λογικὴ μου λέει ὅτι ἀπλῶς μεταφέρουν τὴν ἀλήθεια καὶ τὴ γνώσιν τοῦ Θεοῦ. Ἐλα ὅμως πού, ἀν αὐτὰ δὲν ἀφοροῦν σὲ χριστιανικὲς δοξασίες ἢ σὲ θολὰς κατηγορίες ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἐρχονται σὲ πλήρη ἀντίθεση μὲ τὴ σημερινὴ ἐπιστήμη

ἢ δείχνουν, ἀν θέλετε, μεταφορὰ γνώσεων ἢ ἀγνοσία τῆς ἐποχῆς των.

Θὰ ἤθελα νὰ μεταφέρω ἕνα κείμενο τοῦ Μ. Βασιλείου μὲ ἐπιστημονικώτατες περὶ γενετικῆς ἀπόψεις, ἄκρως τεκμηριωμένες, ἀποδεικνύοντας τὴν ἀμεση καὶ σωστὴ ἐνημέρωση ποὺ εἶχε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν κατασκευαστὴ τοῦ σύμπαντος... τὸν Γιαχβέ: «Τὰς δὲ ἐγγέλεις οὐδὲ ἄλλως ὁρώμεν ἢ ἐκ τῆς ἰλῦος συνισταμένας: ὧν οὔτε φὸν οὔτε τις ἄλλος τρόπος τὴν διαδοχὴν συνίστησιν, ἀλλ' ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν αὐτοῖς ἡ γένεσις. Ἐξαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν.» (Τ.Λ.Γ., Ἐξαήμερον, 9.2).

Θὰ ἤθελα, μετὰ τὶς ἀστείότητες αὐτὲς ποὺ ἀστό-

χως μεταφέρονται και στο πνευματικό επίπεδο με την πλήση έγκεφάλων που γίνεται στη χώρα μας και όχι μόνον, να τονίσω ότι ο Θεός (Γιαχβέ) δεν κάνει όντως λάθη, γιατί απλούστατα **δεν υπάρχει**. Υπάρχουν όμως δυστυχώς όλοι αυτοί οι όποιοι, για τους δικούς τους γνωστούς λόγους, κατάντησαν την Ελλάδα από πρώτη σε έσχατη, και αυτό είναι πολύ πιο σαφές από το ότι τα χέλια γεννιώνται από τη λάσπη...

Κλείνω με το κλείσιμο των κεφαλαίων του, που

κάνει ο ίδιος ο «Έλλην Πατήρ Βασίλειος ο Μέγας», για να έμπεδώσουμε όλοι μας το γιατί ο ανώτερός είναι ένας από τους «τρεις φωστήρες» προστάτες της (α) παιδείας μας: «*Άληθινή σου πατρίς ή άνω Ίερουσαλήμ, πολίται και συμφυλέται οί πρωτότοκοι, οί άπογεγραμμένοι έν ούρανοίς.*» (T.L.G., 9.2).

Με εκτίμηση
Παναγιώτης Ίατρού
Θεσσαλονίκη

Η «Ουάσινγκτων Πόστ», ο Άλέξανδρος και ό... Στάλιν!

Φίλτατε κύριε Λάμπρου,

Άπο την «Washington Post» σταχυολογώ και σās επισυνάπτω άρθρο κάποιου κυρίου Stephen Hunter, πού, άπ' ό,τι θα ήθελε, «θάβει» στην κυριολεξία τον άλλοπρόσαλλο Όλιβερ Στόουν και τη σιχαμερή παραχαρακτική της ιστορίας ταινία του για τον Άλέξανδρο.

Μόνο που κάπου ο αρθρογράφος στην άτυχή προσπάθειά του να έξομοιώσει τον Μέγα Άλέξανδρο με τον Στάλιν, τον Χίτλερ και... τον Μάο Τσέ Τούγκ... μās τον παρουσάζει δραματιζόμενο την αυτοκρατορία του χωρίς Πέρσες, Αιγύπτιους, Σουμερίους... Τούρκους (δεν του ήμαθε κανείς ότι αυτή ή φυλή κατέβηκε στη δυτική Άσία από τα όροπέδια της Μογγολίας 1.300 χρόνια άργότερα;) και Ίνδους. Ξεχνάει, ή ίσως και να μην πρόσεξε, ότι ο Μεγαλέξανδρος πρώτος παντρεύτηκε την Περσίδα Ρωξάνη, δίνοντας το πρόσταγμα στους μαζι-

κούς γάμους των άξιωματικών και όπλιτών του με Περσίδες. Άς τον αφήσουμε στην πλάνη του. Πώς να γεμίσουμε τα άμερικάνικα κεφάλια της φάσφουντ κουλτούρας με έλλογη έλληνική σκέψη, όταν ή δήθεν άφείλιά τους δεν είναι σε θέση να σταθμίση ουσιώδεις διαφορές άνδρών έπιφανών κολοσσιαίας εισφοράς στον έκπολιτισμό και την παγκοσμιοποίηση της τότε ανθρωπότητας από πολεμοκάπηλους, λαοπλάνους δικτάτορες, που γέμισαν την ιστορία πολλούς αιώνες μετά με στίγματα, πληγές και θανάτους έκατομμυρίων άνύποπτων άθώων στρατιωτών και πολιτών; Ίσως ή Έλληνίδα Λέτα Καλογριδί ή άπρεπε να ήαι λίγο περισσότερο προσεκτική στην ιστορική συμβούλευση, έξον κι αν ή ίδια είναι Έλληνίδα κατ' όνομα μόνον.

Φιλικά και έγκάρδια
Βασίλης Κούβαρος
Μαδαγασκάρη

Πάνω άπ' όλα ή ένθρονιση του μητροπολίτη

Άγαπητέ κ. Λάμπρου,

Στο φύλλο της 18-10-2004 της έφημερίδος «Εστία» δημοσιεύεται έπιστολή του τ. Προέδρου της Έλληνικής Δημοκρατίας κ. Χρ. Σαρτζετάκη υπό τον τίτλο: «*Μακεδονικός Άγών και όφειλόμειναι τιμαί*».

Στην έπιστολή του αυτήν ό τ. Πρόεδρος αναφέρεται μεταξύν άλλων συναφών στην άναληφθείσα ύποχρέωση της Έκκλησίας της Ελλάδος όπως τελείση άρχιερατικό μνημόσυνο έπύ τη 100ή έπετειώ άπό του θανάτου του έθνικού ήρωος και μακεδονομάχου Παύλου Μελά, και την όποία ύποχρέωση άθέτησε με το αίτιολογικόν ό,τι: «*Η Μητρόπολις είχεν άλλας ύποχρεώσεις*» και μάλιστα «*την ένθρονιστήριον τελετουργίαν νεοεκλεγέντος Μητροπολίτου*». Δηλαδή, όπως αναφέρει ό τ. Πρόεδρος στην έπιστολή του, «*το μνημοσύνον προηγείται ή ένθρονις ένός μητροπολίτου!*» (το θαυμαστικόν άνήκει σδόν τ. Πρόεδρο).

Άσχετως του έν αν ή Έθνική Ίδέα, ή όποία ακούει στο όνομα Παύλος Μελάς, έχει άνάγκη τηρήσε-

ως της μνήμης της ζωντανής υπό της έλλαδικής Έκκλησίας -διότι τουτό είναι κυρίως καθήκον της συντεταγμένης Πολιτείας, ή όποία όμως, κατά τον γράφοντα τέως Πρόεδρο, «*ώλιγώρησεν*», το γεγονός παραμένει ότι αυτή άθέτησεν άνειλημμένη ύπ' αυτής ύποχρέωση, παραλείψασα άπαξιωτικώς τέλεση έθνικού καθήκοντος -έστω και υπό μορφή τηρήσεως των προσχημάτων-, ύπερ του όποιον συνεχώς, όπως μās λέγει, μεριμνά και μάχεται. Άλλά και όταν άκόμη φαίνεται ότι ύπεραμύνεται των έθνικών θεμάτων, πράττει τουτό μόνον έφ' όσον συμφέρει στην «*καρέκλα*» της, με άπώτερο σκοπό την προσέλκυση «*πελατείας*», έκμεταλλεύομενη το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού, για να δύναται να ύποστηρίξη το δικήν μεταλλαχθέντος προϊόντος λεκτικό σύμφυρμα «*έλληνοχριστιανισμός*».

Έρρωσθε.
Νικόλαος Ντούλας
Έπίκ. Καθηγητής Ίατρικής
Παγκράτι

ΙΟΒΟΛΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑ

Εἰδηση: Σὲ ἀμερικανικὸ βιολογικὸ ἐργαστήριον ὑψίστης ἀσφαλείας ἐπιστήμονες κατώρθωσαν νὰ «ἀναστήσουν» τὸν περιφημο ἰὸ τῆς ἰσπανικῆς γρίπης τοῦ 1918. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ὁ φονικὸς αὐτὸς ἰὸς, ἐμφανισθεὶς ἀρχικὰ στὴν Ἰσπανίαν, ἐξαπλώθηκε ταχύτατα στὶς περισσότερες χώρες τῆς (δυτικῆς κυρίως) Εὐρώπης προκαλώντας ἑκατομμύρια θανάτους· ἦταν δὲ μία ἀπὸ τὶς αἰτίες παύσης τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὀριστικῆς λήξης τοῦ πολέμου, καθὼς τὰ στρατεύματα καὶ τῶν δύο ἀντιπάλων συμμαχιῶν εἶχαν ἀποδεκατισθῇ. Στελέχη τοῦ ἰοῦ βρέθηκαν σὲ κατεψυγμένα πτώματα ποὺ ἐντοπίσθηκαν πρόσφατα στὸν Βόρειο Πόλο. Ὁ ἀνεστημένος ἰὸς δοκιμάστηκε σὲ διάφορα πειραματόζωα, τὰ ὁποῖα μέσα σὲ λίγες μόνον μέρες παρουσίασαν αἰμορραγία στοὺς πνεύμονες καὶ κατέληξαν.

Τὸ ἐρώτημα: Ποίος ἐγγυᾶται σήμερα πὼς τέτοιοι θανατηφόροι ἰοὶ (σίγουρα θὰ ὑπάρχουν ἢ θὰ κατασκευαστοῦν χειρότεροι) δὲν θὰ ἀπελευθερωθοῦν, δὲν θὰ πάρουν «ἐξιτήριο» ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια κάποια στιγμή;

Πράγματι τὰ πυρηνικὰ ὄπλα ὠχριοῦν πλέον μπροστὰ στὰ βιολογικά, καὶ αὐτὸ ἴσως εἶναι μία ἀπὸ τὶς αἰτίες τῆς σταδιακῆς ἐγκατάλειψής τους. Ἀλλωστε θὰ καθιστοῦσαν τὴν Διεθνή Ἑξουσία ἀπόλεμη, διότι ἡ χρῆση τους θὰ ἔφερνε τὴν γενικὴ καταστροφὴ τοῦ πλανήτη. Ἐνῶ μὲ τὰ βιολογικὰ ὄπλα οἱ ἐξουσιαστὲς δὲν κινδυνεύουν, καθὼς μποροῦν νὰ προχωρήσουν σὲ μυστικὸ ἐμβολιασμὸ τῶν περιουσίων καὶ ἐκλεκτῶν τους (καὶ ἀρκετῶν ἴσως δούλων) καὶ κατόπιν νὰ διασπείρουν τὸν θανατηφόρο ἰό. Σενάριο ταινίας ἐπιστημονικῆς φαντασίας καὶ ταυτόχρονα πραγματικότητα...

Εἰδήσεις σὰν κι αὐτή, ποὺ συχνὰ διασπείρονται ἀπὸ διάφορα «ὑψίστης ἀσφαλείας» κέντρα, ἀσφαλῶς δὲν ἐπιδιώκουν νὰ δείξουν στὸν κόσμον τὰ δυσθεώρητα ὕψη τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, ἀλλὰ στοχεύουν στὴν δημιουργία μιᾶς κοινῆς παγκόσμιας πεποίθησης, ποὺ συμπτυκνοῦται στὸν συνειρημὸ: «*χρωστῶ χάρη ποὺ ἀκόμη ζῶ*». Κι αὐτὴν τὴν χάρη τὴν ἀνταποδίδεις στὴν Ἑξουσία μὲ τὴν ὑπακοή σου, τὴν ὑποταγή σου. Ἰδιαίτερα μάλιστα τὴν στιγμή αὐτήν, ποὺ ἐμφανίζουν τὴν κλειστή ἡγετικὴ ὁμάδα τῆς Πλανηταρχίας νὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ κάποιους ἡμιπαράφρονες φανατικοὺς χριστιανούς, ποὺ ἡ συμπεριφορὰ τους εἶναι σκληρὴ καὶ ἀπρόβλεπτη, ἡ χάρη εἶναι διπλὴ: «*Χρωστῶ χάρη στοὺς θρησκόληπτους παράφρονες!*».

Ὅμως πόσον καιρὸ μπορεῖ νὰ ζήσει κανεὶς μέσα σὲ συνθήκες ὁλοκληρωτικοῦ ἐκβιασμοῦ; Οἱ γνωρίζοντες τοὺς νόμους τῆς ψυχῆς ἀπαντοῦν: Ὅχι γιὰ πολὺ. Διότι σύντομα, ἐκβιαζόμενος καὶ ἐκβιαστί, ἐκβιασμός καὶ ὑποταγή, θάνατος καὶ ζωὴ χάνουν τὴν ἀξία τους, δὲν διακρίνονται μετὰξὺ τους. Καὶ ἡ ἀντίδραση, ἡ ἰσχυρότατη ἐκρηξὴ ποὺ δὲν ἀποφεύγεται, θὰ ἔχη ἀπρόβλεπτες συνέπειες, ἀπρόβλεπτες ἀκόμα καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ ἐπιμένουν νὰ ἐξουσιάζουν.

Παναγιώτης Κουβαλάκης

ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ —ΚΙ ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ;— Ο Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ;

Τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν ρόλο τῶν Χαῖδαίων

να ἱστορικὸ αἰνίγμα, χειρότερο κι ἀπ' ἐκεῖνο τῆς Σφίγγας τῆς Αἰγύπτου, εἶναι τὸ ποιὸς σκότωσε τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο. Κάποιοι ἀβασάνιστα θέλουν νὰ χρεώσουν τὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου στοὺς συντρόφους του, σ' ἐκείνους δηλαδὴ ποὺ μὲ τὴν παραμικρὴ παράλειψη καθήκοντος τὴν ὥρα τῆς μάχης, στὶς ὁποῖες, σημειωτέον, ὁ Ἀλέξανδρος διεκδικοῦσε πάντα πρωταγωνιστικὸ ρόλο, θὰ μπορούσαν ἀναρίθμητες φορὲς νὰ ἐπιφέρουν τὸν θάνατο τοῦ ἀκατάβλητου στρατηλάτη ἀπ' τὴν Μακεδονία. Κάποτε μάλιστα, ὅταν ὁ στρατηγὸς του Παρμενίων τοῦ ἔγραψε νὰ προσέξῃ τὸν φίλο καὶ προσωπικὸ του γιατρὸ Φίλιππο ὡς πιθανὸ προδότῃ καὶ δηλητηριαστή του, αὐτὸς πρῶτα διάβασε τὸ γράμμα καὶ μὲ τὸ ἓνα χέρι παρέδωσε στὸν γιατρὸ τοῦ Φίλιππο τὴν ἐπιστολὴ ποὺ τὸν κατηγοροῦσε γιὰ προδοσίαν καὶ μὲ τὸ ἄλλο πῆρε ἀπ' τὰ χέρια του τὸ φάρμακο καὶ τὸ ἤπιε μπροστὰ σ' ὅλους, χωρὶς φυσικὰ νὰ βλαφτῇ.¹ Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸν Ἀλέξανδρο εἶχαν ἀπόλυτη συναίσθησι τῆς ἀνεπανάληπτης ἱστορικῆς ἐποποιίας ποὺ ζοῦσαν κοντὰ του καὶ γνώριζαν ὅτι τὰ ὀνόματά τους θὰ καταστερωθοῦν γιὰ πάντα στὸ φωτεινότερο στερέωμα τῆς ἱστορίας.

Στὴν ἀπεγνωσμένη ὅμως ἀναζήτησι μιᾶς πιθανῆς σκευωρίας κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου πολλοὶ ἱστορικοὶ κατέληξαν σὲ κάποιες πιθανὲς ἐκδοχάς. Ὁ Πλούταρχος² ἀναφέρεται σὲ διάφορα πιθανὰ σενάρια ἐνοχῆς, μὲ βασικώτερα αὐτὸ τῆς διχόνοιας, ποὺ ὑποκίνησε ἡ μητέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὀλυμπιάδα μὲ τὸν διοικητὴ τῆς Εὐρώπης στρατηγὸ Ἀντίπατρον³ καὶ τὸν γιὸ του Κάσσανδρο.⁴ Στὶς συνωμοσίες δηλητηριασμοῦ ἐμπλέκουν

1. Πλούταρχος, «Ἀλέξανδρος», 19.4.

2. Πλούταρχος, «Ἀλέξανδρος», 77.2-5.

3. Περὶ τοῦ στρατηγοῦ Ἀντίπατρου, ποὺ ὁ Ἀλέξανδρος ἄφησε πίσω του ὡς διοικητὴ τῆς Εὐρώπης, διαβάζουμε: «ἡ ἔχθρα μεταξὺ Ὀλυμπιάδος καὶ Ἀντίπατρου ὀλοένα μέγαλανε, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δὲν ἤθελε νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν μητέρα του, ἔτσι ὁ Ἀντίπατρος ἔλαβε πολλὰς φορὰς ἐνδείξεις αὐτῆς τῆς ἐχθρότητάς του πρὸς αὐτόν. Ἔτσι (αὐτὸ εἶναι τὸ σενάριο ἐνοχοποίησης) μὲ τὴν βοήθεια τοῦ γιου τοῦ Ἰδῆλα, ποὺ ἦταν ἓνας ἀπ' τοὺς οἰνοχόους τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν δηλητηρίασε. Πολλοὶ ἱστορικοὶ δὲν τόλμησαν νὰ γράψουν γιὰ αὐτὴν τὴν δηλητηρίαση. Τὸν Ἀντίπατρο διεδέχθη ὁ γιὸς του Κάσσανδρος, ποὺ σκότωσε τὴν Ὀλυμπιάδα καὶ τὴν πέταξε ἄταφη καὶ ἀνοικοδόμησε τὴν Θήβα ποὺ ὁ Ἀλέξανδρος κατέσκαψε». (Διόδ. Σικελιώτης 17.118).

4. Τὴν πιθανότητα ἐνοχῆς τὸν ἀποκρούει ὁ Ἀρριανὸς καὶ ἄλλοι ἀργότερα ἱστορικοί. Ὁ Κάσσανδρος εἶναι αὐτός, ποὺ μετὰ τὸν θάνατό του παρήγγειλε ἓνα ἀπ' τὰ πλέον φημισμένα ζωγραφικὰ ἔργα τῆς ἀρχαιότητος, μὲ τὸν Ἀλέξανδρο νὰ καταδιώκῃ τὸν Δαρεῖο.

καὶ τοὺς δύο οἰνοχόους τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν Μήδιο καὶ τὸν Ἰόλλα (γιὸ τοῦ Ἀντίπα-
τρου) ἀλλὰ καὶ τὸν δάσκαλό του, τὸν Ἀριστοτέλη.

Ἀσφαλῶς κάποια σενάρια δολοφονίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπ' τὴν πλευρὰ τῶν Ἑλλήνων
δὲν στεροῦνται ἐνδείξεων, ἀλλὰ ὁ τρόπος τῆς θανάτωσής του εἶναι ποὺ μᾶς παραπέμπει
ἐντονα σὲ χαλδαιο-περσικὲς μεθόδους δολοπλοκίας, κάτι ποὺ ἀδικαιολόγητα παραβλέ-
πουν οἱ ἱστορικοί. Φυσικὰ δὲν φιλοδοξοῦμε ἐδῶ νὰ λύσουμε τὸν γρίφο, ποιὸς σκότωσε
τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο. Ἀλλὰ εἶναι, νομίζω, μέσα στὰ πλαίσια τῆς μελέτης μας νὰ ὑπο-
γραμμίσουμε τὴν ἐξαιρετικὴ πιθανότητα ἀνάμιξης ἀσιατικῶν στοιχείων –ἐκείνων ποὺ
καθ' οἷονδήποτε τρόπο ξημιώθηκαν ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία τοῦ μεγάλου ἐκπολιτιστῆ– στὴν
δολοφονία τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τὴν ἐνδεχόμενη παρουσία τοῦ μαγγανευτῆ δόλου στὰ
σημαντικώτερα σταυροδρόμια τῆς ἱστορίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος, μετὰ τὴν ἐκπληκτικὴ νίκη του κατὰ τοῦ Δαρείου πρῶτα στὸν Γρανι-
κό,⁵ μετὰ στὴν Ἰσοῦ⁶ καὶ κατόπιν στὰ Γαυγάμηλα,⁷ ἔφτασε στὴν Βαβυλῶνα τὸ 331 π.Χ.,
ὅπου καὶ τοῦ παρέδωσαν τὴν πόλη ἀμαχητί. Ἐπτά χρόνια μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκστρατείας
στὰ βάθη τῆς Ἀσίας καὶ τὶς Ἰνδίες, τὸ 324, ἐπέστρεψε στὴν Βαβυλῶνα κατακτητῆς «ὀλό-
κληρης» τῆς Ἀσίας, μὲ δεδηλωμένη τὴν πρόθεσή του νὰ κἀνὴ τὴν Βαβυλῶνα πρωτεύου-
σα τῆς αὐτοκρατορίας του.

Νὰ λοιπὸν ἡ ἄλλη πλευρὰ τῶν γεγονότων, ποὺ ποτὲ δὲν φωτίζεται ἀρκετά: «Μετὰ
τὸν τερματισμὸ τοῦ πολέμου (μὲ τοὺς ὀρεσίβιους Κοσσαίους) ὁ Ἀλέξανδρος βᾶδιζε
πλέον μὲ βραδὺν ρυθμὸ πρὸς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐνῷ ἀπείχε τριακόσια στάδια ἀπ' τὴν
Βαβυλῶνα, οἱ λεγόμενοι Χαλδαῖοι, ἀστρολόγοι μὲ μεγάλῃ φήμῃ, ποὺ συνήθιζαν νὰ
προλέγουν τὰ μέλλοντα, μὲ ἀρχηγό τους κάποιον Βελεφάντη,⁸ μνηύσανε στὸν Ἀλέ-
ξανδρο ὅτι προβλέπουν τὸν ἐπικείμενο θάνατό του στὴν Βαβυλῶνα. Πρόσταξαν δὲ
νὰ εἰδοποιήσουν τὸν βασιλιὰ γιὰ τὸν κίνδυνο ποὺ τὸν ἀπειλοῦσε καὶ τὸν συμβούλε-
ψαν μὲ κανένα τρόπο νὰ μὴν εἰσέλθῃ στὴν πόλιν. Εἶπαν δὲ πὼς μπορεῖ νὰ διαφύγῃ
τὸν κίνδυνο (τοῦ θανάτου), ἂν ἀναστηλώσῃ τὸν τάφο τοῦ Βήλου, τὸν γκρεμισμένο
ἀπὸ τοὺς Πέρσες, παραιτηθῇ ἀπ' τὴν εἴσοδό του στὴν Βαβυλῶνα καὶ δεχθῇ νὰ προ-
σπεράσῃ δίπλα ἀπ' τὴν πόλιν.

5. Στὴν μάχη τοῦ Γρανικοῦ (Μάιος τοῦ 334 π.Χ.) ἀντιπαρατέθησαν: Ἕλληνες 40.000 πεζοὶ καὶ 5.000 ἵππεις. Πέρσες 20.000 ἵππεις καὶ 20.000 πεζοί, οἱ περισσότεροι Ἕλληνες μισθοφόροι. Ἡ περσικὴ φρουρὰ διελύθη καὶ ἐλάχιστοι τῶν Περσῶν διεσώθησαν.

6. Στὴν μάχη τῆς Ἰσοῦ (333 π.Χ.) ἀντιπαρατέθησαν Πέρσες (κατὰ τὸν Πλούταρχο καὶ τὸν Ἀρ-
ριανὸ 1.000.000, κατὰ τὸν Διόδ. Σικελιώτη 800.000 πεζοί, 30.000 Ἕλληνες μισθοφόροι, ἄγνω-
στος ἀριθμὸς ἱππέων καὶ 200 δρεπανοφόρα ἄρματα) καὶ Μακεδόνες (23.500 πεζοὶ καὶ 5.100 ἵππεις). Ἀποτέλεσμα: «100.000 βάρβαροι σκοτώθηκαν καὶ ὄχι λιγώτεροι ἀπὸ 10.000 ἵππεις. Ἀπὸ δὲ τοὺς Μακεδόνες σκοτώθηκαν 300 πεζοὶ καὶ περὶ τοὺς 150 ἵππεις» (Διόδ. Σικελιώτης, «Ἀλέξανδρος», 17.36.6).

7. Στὴν μάχη κοντὰ στὰ Γαυγάμηλα (Σεπτέμβριος 331 π.Χ.) ἀντιπαρατέθησαν Πέρσες: 800.000 ἄνδρες 1.000.000 πεζοί, 40.000 ἵππεις καὶ 100 δρεπανοφόρα ἄρματα. Μακεδόνες: 40.000 πεζοί, 7.000 ἵππεις. Ἡ συντριπτικὴ ἀριθμητικὴ ὑπεροχὴ τῶν Περσῶν ἀνάγκασε τὸν Παρμενίωνα νὰ ζητήσῃ νὰ τοὺς χτυπήσουν νύχτα, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ ἀπάντησε λακωνικά: «οὐ κλέπτω τὴν νίκην». Ἀποτέλεσμα: Νίκη τῶν Μακεδόνων μὲ 90.000 Πέρσες νεκροὺς καὶ μόνον 500 Μακεδόνες.

8. Τὸ ὄνομα εἶναι ἐξελληνισμένος τίτλος τοῦ Βήλ-φάντη, ποὺ σημαίνει Ἱεροφάντης τοῦ Βήλ.

Εικόνα που παρουσιάζει την σκηνή του θανάτου του Μ. Αλεξάνδρου, σὺν ὁποῖο συμπαρίστανται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἡ Ὀλυμπιάς. Οἱ ἄνθρωποι ποτὲ δὲν διανοήθηκαν ὅτι ὁ μέγιστος τῶν φιλοσόφων δάσκαλος τοῦ μεγίστου τῶν ἐκπολιτιστῶν ἡταν δυνατόν νὰ ἔχη οἰανδὴ ποτε σχέση με τὴν δολοφονία τοῦ μαθητῆ του. Ἡ εἰκόνα, ἡ ὁποία κοσμεῖ καὶ εἶναι προφανῶς μικρῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας καὶ ἁσιατικῆς τεχνοτροπίας, συμπεριλαμβάνεται στὴν «Σαχνάμα» (Βίβλος Βασιλέων), ἔργο τοῦ μεγίστου Πέρση ποιητῆ Φιρντοσί.

» Όταν ο Ἀλέξανδρος ἔμαθε γιὰ τὴν προφητεία τῶν Χαλδαίων, κατεπλάγη καὶ ἀναλογιζόμενος τὴν ὀξύνοια καὶ τὴν φήμη αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ταραχθήκε.⁹ Τότε ἔστειλε μὲν στὴν πόλιν πολλοὺς ἀπ' τοὺς φίλους του, ἀλλ' αὐτὸς ἀλλάζοντας δρόμο παρέκαμψε τὴν Βαβυλῶνα καὶ στρατοπέδευσε σὲ ἀπόσταση διακοσίων σταδίων ἀπ' αὐτήν. Τὸ γεγονός αὐτὸ προκάλεσε γενικὴ κατάπληξη, κι ἀμέσως τὸν ἐπισκέφθηκαν πολλοὶ ἄλλοι Ἕλληνες καὶ μεταξὺ τῶν φιλοσόφων καὶ ὁ Ἀνάξαρχος. Αὐτοί, ὅταν ἔμαθαν τὴν αἰτία τοῦ πράγματος, ἐξάντλησαν ὅλη τους τὴν πειστικὴ δύναμη μὲ ἐπιχειρήματα ἀπ' τὴν φιλοσοφία καὶ τὸν μετέπεισαν σὲ τέτοιο βαθμὸ, ποὺ καταφρόνησε κάθε μαντικὴ τέχνη καὶ περισσότερο αὐτὴν τῶν περιφήμων Χαλδαίων. Ἔτσι ὁ βασιλιάς, σὰν νὰ ἦταν ψυχικὰ λαβωμένος καὶ θεραπεύθηκε ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν φιλοσόφων, εἰσῆλθε τελικὰ μετὰ δυνάμεως στὴν Βαβυλῶνα» (Διόδ. Σικελιώτης, 17. 112). Ἀναμφίβολα ἦταν μία κορυφαία στιγμή τῆς ἱστορίας.

Στὸ θέατρο τῆς ἱστορίας οἱ ἱερεῖς τῆς Βαβυλῶνας, μασκαρεμένοι σὲ αὐτόκλητους σωτήρες, ἔφερναν στὸν Ἀλέξανδρο δῶρο μία εὐκαιρία διαφυγῆς ἀπὸ ἀφανισμό, ποῦ... οἱ ἴδιοι εἶχαν ἐπινοήσει. Σωτηρία ὑπῆρχε... ἀλλὰ μόνον ἓν καὶ ἓφ' ὅσον ὁ Ἕλληνας δεχόταν νὰ παραιτηθῇ ἀπ' τὴν πορεία του. Ἡ πιὸ πονηρὴ «ἄλεπού» τῆς ἱστορίας, τὸ χαλδαϊκὸ ἱερατεῖο, ξάφνιασε τὸ πιὸ ρωμαλέο λιοντάρι τῆς παγκόσμιας ἱστορίας, τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο. Ὁ στρατηλάτης μὲ τὸ ἐνστικτο τοῦ ἀήτητου ἡγέτη διαισθάνθηκε τὸν κίνδυνο καὶ κοντοστάθηκε ἀναστατωμένος.

Οἱ «παντογνώστες» ὅμως «σοφοὶ» συνοδοὶ του μὲ ἀρχηγό τους κάποιον ἀνόητο Ἀνάξαρχο¹⁰ ἔσπευσαν νὰ τὸν καθησυχάσουν – καὶ τὸ πέτυχαν. Ἡ ἀσφάλεια τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦταν στὰ χέρια ἀνθρώπων, ποὺ εἶχαν παντελὴ ἄγνοια τῆς χαλδαϊκῆς πανουργίας. Κατὰ φαντασία φιλόσοφοι, κατ' οὐσία ἀφελεῖς καθησυχαστές, δὲν κατάφεραν οὔτε ὑποθετικὰ νὰ ἀναγνωρίσουν στὰ λόγια τῶν Χαλδαίων κάποια ἔμμεση ἀπειλὴ κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἀπόδειξη τῆς παντελοῦς ἀδιαφορίας ἀπέναντι στὶς προειδοποιήσεις τῶν μάγων ἀλλὰ καὶ τῆς σοβαρῆς ἔλλειψης αὐστηρῆς περιφρούρησης τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦταν τὸ ἐξῆς ἐνδεικτικὸ γεγονός: «ἓνας ἀπ' τοὺς ντόπιους (σκλάβους), ποὺ ἦταν δεμένος, λίθθηκε καί, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς ἀπ' τοὺς φρουροὺς, πέρασε τὴν αὐλὴ καὶ τὶς θύρες τοῦ παλατιοῦ καὶ μπῆκε μέσα, χωρὶς νὰ τὸν ἐμποδίσῃ κανεὶς. Πλησίασε τὸν βασιλικὸ θρόνο, φόρεσε τὴν βασιλικὴ στολὴ καὶ τὸ διάδημα, κάθησε στὸν θρόνο (τοῦ Ἀλεξάνδρου) καὶ ἔμεινε ἐκεῖ ἡσυχάζων(!) Όταν τὸ ἔμαθε ὁ Ἀλέξανδρος, ἐξεπλάγη διὰ τὸ παράδοξον... θυσίασε στοὺς ἀποτρόπαιους θεοὺς,¹¹ ἀλλὰ ἦταν ὅλος ἀγωνία καὶ ἔφερε στὸν νοῦ του

Συνεχίζεται στὴ μεθεπόμενη σελίδα ►

9. «Ταραχώδης γενόμενος καὶ περίφοβος τὴν διάνοιαν» (Πλούταρχος, «Ἀλεξάνδρος», 75.1).

10. Ὀνομαστὸς φιλόσοφος ἀπὸ τὰ Ἀβδηρα τῆς σχολῆς τοῦ Δημοκρίτου. Ἀπὸ πολλοὺς θεωρεῖται κόλακας περισσότερο παρὰ ἱκανὸς σύμβουλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἐπωνομαζόταν καὶ Ἀνάξαρχος ὁ Εὐδαιμονικός, διότι κανόνα τοῦ βίου του εἶχε τὸ «ἀπαθῶς καὶ ἀταράχως ζῆν». Πολλοὶ θεωροῦν ὅτι: «τὸ ἦθος αὐτοῦ (τοῦ Ἀλεξάνδρου) κατέστησε χαννότερον καὶ παρανομώτερον». Περὶ τῶν φιλοσοφικῶν του θέσεων γνωρίζουμε ὅτι: «ὁ Ἀνάξαρχος κανένα κριτήριον τῆς ἀληθείας δὲν παραδεχόταν, τὰ δὲ ὄντα ἀποτέλεσμα σκηνογραφίας, ὀνείρων καὶ μανίας θεωροῦσε, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς φυσικοὺς φιλοσόφους (Θαλῆς), ποὺ πρῶτοι τὴν περὶ κριτηρίου σκέψη εἰσηγήθηκαν, τὶς αἰσθήσεις ὡς ἀνάξιε πίστης ἀνακλήρουν καὶ τὸν λόγο τελικὸ κριτὴ τῆς ἀληθείας κατέστησαν» (Σέξτος Ἐμπειρικός, «Πρὸς λογικοὺς Α΄», 7.88-89).

11. Οἱ θεοὶ Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων ἦταν θεοὶ ἀποτρόπαιοι, δηλαδὴ τὰ κακὰ ἀποτρέποντες.

ΣΙΩΝΙΣΤΙΚΗ ΤΥΜΠΑΝΟΚΡΟΥΣΙΑ

τις αρχές Δεκεμβρίου παίχθηκε στους ελληνικούς κινηματογράφους ή χολλυγουντιανή ταινία για τον Μέγα Άλέξανδρο του έβραϊκής καταγωγής, όμοφυλόφιλου και ναρκομανούς σκηνοθέτη Όλιβερ Στόουν. Την ιστορικότητα της ταινίας υπογράφει ό θηλυπρεπής επίσης και άνιστόρητος ιστορικός σύμβουλος και συγγραφέας Ρόμπιν Λέιν Φόξ (έμφανίσθηκε στην έκπομπή «Φάκελλοι» του Α. Παπαγελά).

Τό έργο ξεκινά με τόν άγριο βιασμό ένός στρατιώτη άπ' τόν όμοφυλόφιλο Φίλιππο και τόν Άλέξανδρο νά πα ρακολουθή! Ο Άλέξανδρος παρουσιάζεται στην ταινία ως ύστερικός θηλυπρεπής όμοφυλόφιλος, με βαμμένα μάτια με μάσκαρα και βλεφαρίδες, με κραγιόν στα χείλια, νά φιλά με πάθος στο στόμα τόν Πέρση δούλο του (τραβεστί) Βαγώα, νά άγκαλιάζεται και νά πηγαίνει για σέξ με τόν επίσης μακιγιαρισμένο σάν τραβεστί Ήφαιστίωνα πρδ της μεγάλης μάχης της Ίσσοϋ, νά σφάζη φίλους και έχθρους και νά όρύεται ώσαν τρελλός και άλλα άπίστευτα αίσχη! Άς θυμηθοϋμε ότι κάτω άπό πιέσεις κόπηκαν πολλές «σκληρές» σκηνές όμοφυλοφιλικού σέξ λίγο πρην προβληθή τδ έργο. Η γελοία πα ρωδία του Στόουν υποστηρίχθηκε παράλληλα και άπό άλλα σιωνιστικά κέντρα όπως τδ περιοδικό National Geographic, πού τις ίδιες ήμέρες κυκλοφόρησε στην πα γκόσμια άγορά ένα άκριβοπληρωμένο ντοκυμανταίρ για την ζωή του Άλεξάνδρου βασισμένο στα σκηνοθετικά χνάρια του Στόουν. Επίσης τδ γερμανικό περιοδικό Stern του μηνός Δεκεμβρίου έχει έξώφυλλο τόν Άλέξανδρο με τίτλο: «Άλέξανδρος, ό γκέι βάρβαρος και μυώδης στάρ!» Σ' αϋτές τις ύβρεις συνηγόρησε ό δηλωμένος Άμερικανός όμοφυλόφιλος συγγραφέας Γκδρ Βιντάλ.

Στην χώρα μας (όλως τυχαίως) πρόσφατα κυκλοφόρησαν 4 σύμπακτοι δίσκοι με ντοκυμανταίρ παρωδίας του BBC άπ' την έφημερίδα «Τά Νέα» για την ζωή του Μακεδόνα στρατηλάτη. Βεβαίως και οι όμοφυλόφιλοι έγχώριοι δούρειοι ίπποι όπως οι γνωστοί μαϊντανοί τών τηλεοπτικών πα ραθύρων έκαναν αίσθητή την ρδξ παρουσία τους όλες αϋτές τις ήμέρες στην ύπερ της όμοφυλοφιλίας του Άλεξάνδρου τυμπανοκρουσία.

Η συντονισμένη αϋτή συνωμοτική και όμοφυλοφιλική επίθεση άπ' τὰ παγκόσμια σιωνιστικά κέντρα μαζικής παραπληροφόρησης κατὰ ένός ανθρώπου συμβόλου και σταθμού για την ελληνική και την παγκόσμια ιστορία δείχνει τόν φόβο άλλα και τδ μίσος πού έμπνέει ή ήρωική και ένάρετη προσωπικότης του Άλεξάνδρου. Οι σύγχρονοι σιωνιστές άλλα και οι πρόγονοί τους Μακκαβαίοι δέν θα ξεχάσουν ποτέ τδ πλήγμα πού υπέστησαν τὰ σχέδιά τους για παγκόσμια κυριαρχία άπ' τόν Άλέξανδρο και τούς Σελευκίδες έπιγόνους του. Αϋτό πού καταφέρνουν οι άρρωστημένοι αϋτοί άνθρωποι, είναι νά μειώνουν τόν ίδιο τους τόν έαυτο και όχι τόν Άλέξανδρο, πού στην ιστορία παραμένει πάντοτε Μέγας.

Τὰ αντίπρότυπα πού ό σιωνισμός και τὰ παρακλάδια του προσπαθοϋν νά μās επιβάλουν τὰ τελευταία χρόνια είναι ό γενικός ξεπεσμός, ή όμοφυλοφιλία, ή δεισιδαιμονική θρησκοληψία, ή ανανδρία, ή άμάθεια και ή σύγχυσις. Δηλαδή τὰ βασικά ψυχονητικά άρρωστημένα συμπτώματα τών κατηγορών του Άλεξάνδρου. Όσο για τδ χριστιανορωμαίικο κράτος μας, «άγρον ήγόραξε»...

B.M.

τὴν προφητεία τῶν Χαλδαίων καὶ τοὺς φιλοσόφους ποὺ τὸν ἔπεισαν νὰ μὴ στῇν Βαβυλῶνα, κατέκρινε (κείμε: κατεμέμεφετο) δὲ τὴν τέχνη τῶν Χαλδαίων καὶ τὴν ἀγγίνοια ἐθαύμαζε καὶ βλαστημοῦσε ὅσους μὲ εὐφρολογήματα (εὐρησιλογίας¹²) περὶ πεπωμένου μίλησαν» (Διόδ. Σικελιώτης, 17.116.1-4).

Οἱ βλαστήμιες ὅμως ἐκτόνωνσαν μᾶλλον τὴς ἀνησυχίας, παρὰ βοήθησαν τὸν Ἀλέξανδρο. Φαίνεται πὼς ἡ γενικώτερη ὀργάνωση ἀσφάλειας καὶ περιφρούρησης τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχε ἀποδιοργανωθῇ. Τὴν εἰκόνα τῆς ἐγκατάλειψης καὶ τῆς ἀνεπαρκούς περιφρούρησής του ἀπὸ τοὺς σωματοφύλακές του συμπληρώνει μία τριήμερη περιπέτεια τοῦ Ἀλεξάνδρου στοὺς δαιδαλώδεις βάλτους τῆς Βαβυλῶνας: «τὸ πλοιᾶριο τοῦ Ἀλεξάνδρου ξέκοψε ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ γιὰ τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες χάθηκε καὶ περιπλανήθηκε στὰ κανάλια, τόσο ποὺ φοβήθηκε ὅτι δὲν θὰ σωθῇ. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνέφερε στοὺς μάντις ὡς ἄσχημα προμηνύματα» (Διόδ. Σικελιώτης, 17.116.5-6).

Εἶναι γνωστὸ ὅτι σὲ μία στιγμή ἐκδίκησης γιὰ τὴς ἀσταμάτητες ἀναίτιες ἐπιδρομὲς τῶν Περσῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν σιωπηρὴ συγκατάθεσή του ἐπέτρεψε «στὴν Ἀθηναία ἐταῖρα Θαΐδα καὶ πλῆθος ἄλλων γυναικῶν νὰ πυρπολήσουν τὴν Περσέπολη, τὴν χιλιόστυλη περσικὴ πρωτεύουσα, τὴν ὁποία ὁ Ἀλέξανδρος χαρακτήριζε ὡς τὴν πιὸ ἐπικίνδυνη πόλη τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ τὴν πλουσιώτερη πόλη στὸν κόσμον» (Διόδ. Σικελιώτης, 17.72).

Εἶναι λοιπὸν δυνατὸν κάποιοι, ἔστω ἓνας μικρὸς ἀριθμὸς ἀπ' τοὺς ἡττημένους Πέρσες, νὰ μὴν τρέφουν ἄσβεστο κρυφὸ μῖσος καὶ μυστικούς ὅρκους ἐκδικήσεων κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐγινε ἀφορμὴ νὰ χάσουν τοὺς προσφιλεῖς τους, τὰ σπίτια τους, τὴς ἀμύθητες περιουσίες τους, τὰ προνόμια καὶ τὴν χλιδὴ τῆς ζωῆς τους; Κι ὅμως οἱ προσπάθειες αὐτὲς τῆς ὑπερβολικῆς, σχεδὸν βίαιης καὶ κυριολεκτικῆς ἔνωσης Περσῶν καὶ Μακεδόνων, ποὺ συνεχίστηκαν ἀμείωτες ἀπ' τὴν μεριὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, προκάλεσαν δικαιολογημένη ἀγανάκτηση μεταξὺ τῶν βετεράνων Μακεδόνων τοῦ στρατεύματος. Ὁ Ἀλέξανδρος «διευθέτησε» ἀμέσως τὸ πρόβλημα ἀποστρατεύοντας 11.500 βετεράνους, ποὺ τοὺς ἔστειλε πίσω στὴν Ἑλλάδα μὲ πολλὰ προνόμια. Ἡ διένεξη ἐκτονώθηκε μὲ ἓνα γιγάντιο συμπόσιο συμβιβασμοῦ 9.000 ἀτόμων.

Ὅλα δείχνουν ὅτι οἱ ἀρχικὲς ἐπιφυλάξεις εἶχαν δώσει τὴν θέση τους στὸ ἄπιαστο ὄνειρο τῆς συνένωσης καὶ τῆς συναδέλφωσης τῶν δύο λαῶν. Κανεὶς πιά δὲν μπορούσε νὰ συγκρατήσῃ τὸν Ἀλέξανδρο ἀπ' τὸ νὰ ἀνοίγῃ διάπλατα τὴς πύλες τῶν εὐκαιριῶν σ' αὐτούς, ποὺ εἶχαν κάθε λόγο νὰ τὸν θέλουν νεκρό.

Στὰ Ἐκβάτανα, λίγο πρὶν τὴν εἵσοδό του στὴν Βαβυλῶνα, ὁ Ἡφαιστίωνας ἐμφανίζει ἐπίμονο πυρετό, ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴν ἐπιτήρηση τοῦ γιατροῦ του πίνει ἓνα μεγάλο κύπελλο (νερωμένο) κρασὶ καὶ λίγο ἀργότερα πεθαίνει. Ὁ Ἀλέξανδρος θρήνησε τὸν χαμὸ του σὰν ἥρωας τραγωδίας. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἀπαίτησή του νὰ σβήσουν οἱ Χαλδαῖοι τὸ ἄσβεστο ἱερό τους πῦρ πρὸς τιμὴν τοῦ θανόντος.

Τὴν ἀνοίξη τοῦ 323 π.Χ., ἑπτὰ χρόνια μετὰ τὴν πρώτη του εἵσοδο στὴν Βαβυλῶνα, ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέτρεψε σ' αὐτὴν ἀκολουθούμενος ἀπὸ χαλδαιο-περσικὰ στρατεύματα,

12. «Τοὺς δὲ ταῖς εὐρησιλογίαις κατασοφίζομένους τὴν δύναμιν τῆς πεπωμένης ἐβλασφήμει» (βλαστημοῦσε αὐτοὺς ποὺ μὲ σοφίσματα ἀντιστρατεύονται τὴν δύναμιν τοῦ πεπωμένου). Ποιὰ μετάφραση εἶναι σωστή;

υπηρετικὸ προσωπικὸ καὶ νύφες, ἀποφασισμένος νὰ κάνῃ τὴν πάλαι ποτὲ ἔνδοξο πόλιν τοῦ Ναβουχοδονόσορα πρωτεύουσά του. Μὲ γιορτὲς καὶ παραστάσεις ὑποδέχεται 3.000 καλλιτέχνες καὶ πρέσβεις ἀπ' τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας του.

Ἡ Βαβυλῶνα βρισκόταν πράγματι στὸ γεωγραφικὸ κέντρο τῆς ἀχανοῦς πλέον αὐτοκρατορίας του. Οἱ προθέσεις του αὐτὲς ὑλοποιοῦνται σταθερά. Στὴν θέση τοῦ ὀνομαστοῦ πύργου τῆς Βαβυλῶνας ὑπῆρχε πιά μόνον ἓνα βουνὸ ἀπὸ πηλὸ καὶ πλῖθες, ποὺ ἔπρεπε νὰ παραμεριστοῦν, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ θέσῃ τὰ νέα θεμέλιά του. Ὁ Ἀλέξανδρος ἀρχίζει τὴν ἀνοικοδόμησι τῆς Βαβυλῶνας διατάζοντας τὴν ἀπομάκρυνση τῶν χωμάτων. Σύμφωνα μὲ τὸν Στράβωνα «μὲ τὸν παραμερισμὸ τῶν ἐρειπίων ἀσχολήθηκαν 10.000 ἄνθρωποι γιὰ δύο μῆνες» (Στράβων, 16.1.5.26). Ἡ ἀνοικοδόμησι ὅμως τοῦ πύργου οὐδέποτε πραγματοποιήθηκε, λόγῳ τοῦ πρόωγου θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ ἀπὸ ἐπίμονο πυρετὸ δώδεκα ἡμερῶν.

Οἱ συνθήκες τοῦ θανάτου περιγράφονται ὡς ἑξῆς: «οἷς δὲ ἐφημερίδες αὐτὰ εἶναι γραμμένα περὶ τῆς νόσου... στὸν λουτρῶνα μισοκοιμόταν (καθηῦθε) μὲ πυρετό, ἀφοῦ δὲ λούστηκε, στοῦ Μήδιου πῆγε διακινδυνεύοντας (τὴν ἐξέλιξη τῆς ὑγείας του) καὶ διημέρευε. Ἀργὰ ξαναλούστηκε... μὲ ἰσχυρὸ πυρετὸ δίψασε σφόδρα καὶ ἤπιε οἶνο... ἔφαγε, καὶ τὴν νύχτα ὁ πυρετός του χειροτέρεψε» (Πλούταρχος, «Ἀλεξάνδρος», 75.6-76.3). Σημειώνεται ἐδῶ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε ἤδη πυρετό, πρὶν βρεθῇ στὸ σπίτι τῶν οἰνοχῶν του, Μήδιου καὶ Ἰόλλα.

Ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης γράφει πῶς ἀμέσως μετὰ τὴν τριήμερη ταλαιπωρία του στοὺς βάλτους τῆς Βαβυλῶνας καὶ ἐνῶ ἀκόμα εὐχαριστοῦσε μὲ θυσιῆς τοὺς θεοὺς γιὰ τὴν διάσωσή του, «προσεκλήθη ἀπὸ τὸν οἰνοχόο του Μήδιο. Πρὸς τιμὴν τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρακλῆ ἤπιε πολὺ κρασί (ἐνδείξη μεγάλης δίψας, ὅπως καὶ στὴν περίπτωση τοῦ Ἡφαιστίωνα;). Ξαφνικὰ ἀναστέναξε μὲ δυνατὴ κραυγὴ ἀπὸ ἓναν πόνο ποὺ τὸν διαπέρασε καὶ ὑποβασταζόμενος ἀπὸ φίλους μεταφέρθηκε στὸ δωμάτιό του. Ὅλοι ἔσπευσαν νὰ προσφέρουν βοήθεια, τὸ πάθος ὅμως χειροτέρενε. Οἱ γιατροὶ δὲν κατάφεραν νὰ τοῦ προσφέρουν βοήθεια. Οἱ πόνοι χειροτέρεψαν, καὶ χάνοντας κάθε ἐλπίδα νὰ σωθῇ, ἔβγαλε τὸ δακτυλίδι του καὶ ἐρωτηθεὶς σὲ ποιόν νὰ τὸ παραδώσουν ἀπάντησε: “Τῷ κρατίστῳ”. Ἔτσι πέθανε ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ βασιλεψε δώδεκα χρόνια καὶ ἐφτὰ μῆνες καὶ ἐπιτέλεσε τὰ μεγαλύτερα κατορθώματα ἀπ' ὅλους τοὺς βασιλεῖς, ὅχι μόνον ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔζησαν πρὶν ἀπ' αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ἀπ' τοὺς μεταγενέστερους μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἐπειδὴ κάποιοι ἱστορικοὶ διαφωνοῦν περὶ (τῆς αἰτίας) τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὑποστηρίζουν ὅτι διὰ φαρμάκου θανασίμου αὐτὸς ἐπῆλθε, κρίνομε ἀναγκαῖο νὰ μὴν παραλείψουμε τὴν ἄποψή τους αὐτήν» (Διόδ. Σικελιώτης, 17.117).

Οἱ Χαλδαῖοι ἱερεῖς ἀποδείχθηκαν πέρα γιὰ πέρα ἀληθινοί. Κατάφεραν νὰ προβλέψουν καὶ προφανῶς νὰ ἐπιβάλουν τὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου. Οἱ Ἕλληνες ἄρρησαν πολὺ νὰ σκεφτοῦν τὸ ἐνδεχόμενο δηλητηριασμοῦ τοῦ βασιλιᾶ τους: «Τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ κατὰ λέξιν στίς ἐφημερίδες (τοῦ Ἀλεξάνδρου) ἦταν γραμμένα. Φαρμακείας (δηλητηριασμοῦ) ὑποψία οὐδεὶς εἶχε πάραντα» (Πλούταρχος, «Ἀλεξάνδρος», 77.1-2).

Ὁ Ἀρριανὸς γράφει ὅτι μόνον ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κάποιες ὑποψίες στὴν σωστὴ κατεύθυνση, στίς ὁποῖες ὅμως κανεῖς, οὔτε κὰν ἀργότερα, δὲν ἔδωσε ὁποιαδήποτε συνέχεια:

«κάτι ὑποποτὺ ὑπῆρχε σ' αὐτὸ ἀπ' τοὺς Χαλδαίους, οἱ ὅποιοι ὄχι ἀπὸ μαντεία ἀλλὰ μάλλον γιὰ δική τους ὠφέλεια ἐμπόδιζαν τὴν εἴσοδο τοῦ Ἀλεξάνδρου (στὴν Βαβυλῶνα)... ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κατὰ νοῦ τὴν ἀνοικοδόμηση (τῶν ναῶν καὶ γενικώτερα τῆς Βαβυλῶνας), ὅταν ὅμως αὐτὸς ἀποχώρησε (γιὰ τὴν ἐκστρατεία τῶν Ἰνδιῶν), αὐτοὶ (οἱ ἱερεῖς) μαλθακῶς (μὲ ἀδιαφορία) ἀνθήψαντο (ἀπέφυγαν) τοῦ ἔργου... καὶ ἐπειδὴ οἱ Χαλδαῖοι τὰ τοῦ θεοῦ ἐνέμοντο, ὑποπτοὶ ἦσαν στὸν Ἀλέξανδρο, ὅτι δὲν ἤθελαν νὰ εἰσέλθῃ στὴν Βαβυλῶνα, γιὰ νὰ μὴ στερηθοῦν οὔτε πρὸς ὀλίγον (λόγω τῶν ἐπισκευῶν) τῶν χρημάτων τὴν ὠφέλεια» (Φλάβιος Ἀρριανός, «Ἀλεξάνδρου Ἀναβάσεως», 7.17.1-4).

Ὁ Διόδωρος Σικελιώτης (90-20 π.Χ.) ἔγραψε περίπου 300 χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Πλούταρχος (46-127 μ.Χ.) ἑκατὸ χρόνια μετὰ ἀπ' αὐτὸν καὶ τέλος ὁ Φλάβιος Ἀρριανός (95-175 μ.Χ.) ἔγραψε 450 περίπου χρόνια μετὰ τὰ γεγονότα. Καὶ οἱ τρεῖς συμβουλευθήσαν προγενέστερα ἱστορικὰ κείμενα, ἀκόμα καὶ τὶς «ἐφημερίδες» τοῦ Ἀλεξάνδρου... καὶ ὅμως, γιὰ τὴν ὀλοφάνερη ἐκδοχὴ ἀνάμιξης τῶν Χαλδαίων στὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν ἀναφέρουν οὔτε λέξη. Γιατί ἄραγε; Τί ἐμπόδιζε αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ δοῦν, ὅτι στοὺς Χαλδαίους ἀναλογεῖ ὅπωςδήποτε ἴση μερίδα πιθανῆς ἀνάμιξης στὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε νὰ μᾶς ἀφήσουν τὴν πολύτιμη γνώμη τους, τὴν ὁποία δὲν θὰ μπορούσαν νὰ παρακάμψουν οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος; Ἔτσι μέχρι σήμερα οἱ συγγραφικοὶ ὑποψιασμοὶ (ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων¹³), χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ στηριχθοῦν σὲ κάποιον ἱστορικὸ ὑπαινιγμὸ κατὰ τῶν Χαλδαίων, φτάνουν μόνο μέχρι τοὺς ἰδιοτελεῖς λόγους τῆς ψευδοπροφητείας τῶν Χαλδαίων, ἀλλὰ δὲν προχωροῦν ποτὲ σὲ καταγγελία ἐνδεχόμενης ἀνάμιξης τους στὸν θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Νὰ ἔνα τυπικὸ παράδειγμα: «Οἱ ἱερεῖς τῆς Βαβυλῶνας προσπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τὸν Ἀλέξανδρο νὰ μῇ στὴν πόλη, προβάλλοντας κάθε σκοτεινὴ προφητεία, (ἐπειδὴ) ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ ναοῦ Ἑσαγίλα καὶ τοῦ πύργου Ἑτεμενάκι δὲν εἶχε γίνῃ καὶ τὰ χρήματα ποὺ εἶχαν προβλεφθῇ (ἀπ' τὸν Ἀλέξανδρο) γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν (πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν ἐκστρατεία τῆς Ἰνδίας¹⁴), δὲν τὰ διέθεσαν οἱ ἱερεῖς γιὰ τοὺς θεοὺς ἀλλὰ γιὰ τὴν δική τους τσέπη. Οἱ ἱερεῖς δὲν κατώρθωσαν νὰ πείσουν τὸν Ἀλέξανδρο, κι αὐτὸς μῇκε στὴν πόλη. Καὶ τότε συνέβη αὐτὸ ποὺ εἶχαν φοβηθῇ οἱ ἱερεῖς, ὁ κυρίαρχος Ἀλέξανδρος διέταξε τὴν ἔναρξη τῶν ἔργων καὶ τὴν παράδοση τοῦ δέκατου τῆς περιουσίας τοῦ ναοῦ στὸ βασιλικὸ ταμεῖο.

» Γεμᾶτος ἐνέργεια ὁ Ἀλέξανδρος ἀρχίζει τὶς προετοιμασίες γιὰ νέες μεγάλες ἐπιχειρήσεις. Ἔτσι σχεδιάζει τὸν περίπλου τῆς Ἀραβίας καὶ γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν δημιουργεῖ λιμᾶνι κοντὰ στὴν Βαβυλῶνα καὶ ναυπηγεῖ ἕναν τεράστιο στόλο ἀπὸ χίλια πλοῖα. Οἱ ἐργασίες προχωροῦν γρήγορα, καὶ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 323 π.Χ. διοργανῶνται ἀσκήσεις μὲ τριήρεις. Ὁ Ἀλέξανδρος ἦταν πολὺν αἰσιόδοξος, ὅμως οἱ χρησμοὶ καὶ τὰ ὥροσκοπια τῶν ἀστρολόγων προμηνύουν συμφορὰ» (Petra Eisele, «Βαβυλῶνα», σελ. 344).

Ἄν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὑποψιάσθηκε οἰκονομικὰ κίνητρα πίσω ἀπ' τὴν ἀπόπειρα ἀπο-

13. Μία τέτοια φωτεινὴ ἐξαίρεση εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ Παντελῆ Τσαούσογλου: «Ἀλέξανδρος, ποιοὶ τὸν δηλητηρίασαν;», ὅπου ὡς πιθανοὶ ἐκτελεστὲς τοῦ Ἀλεξάνδρου καταγγέλλονται οἱ Χαλδαῖοι.

14. «Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε στὴν Βαβυλῶνα, τὰ ἱερὰ διέταξε νὰ ἀνοικοδομήσουν ποὺ ὁ Ξέρξης κατέστρεψε, καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερό, τὸν ὁποῖο θεὸς ἰδιαίτερος τιμοῦν οἱ Βαβυλώνιοι» (Ἀρριανός, «Ἀλεξάνδρου Ἀναβάσεως», 3.16.4).

Με τὸν γάμο του μετὰ τὴν Περσίδα εὐγενὴ Ρωξάνη ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ συμβολίσῃ τὴν συγχώνευση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κόσμου μετὰ τὸν Ἀσιατικόν, κάτι ποὺ γὰρ κάποιους Ἀσιάτες ἰσοδυναμοῦσε μετὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοκτονίαν. Ἡ Ρωξάνη, ὅπως καὶ ὁ νεογέννητος γιὸς τῆς Ἀλέξανδρος Δ', μετὰ τὸν πρόωγο καὶ «περίεργο» θάνατο τοῦ Μεγάλου Μακεδόνα, δολοφονήθηκαν ἀμέσως. (Στὴν εἰκόνα μικρογραφία, στὴν ὁποία ἀπεικονίζεται ὁ γάμος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου μετὰ τὴν πριγκίπισσα Ρωξάνη.)

μάκρυνσής του ἀπ' τὴν Βαβυλῶνα, ἐν τούτοις εἶναι βέβαιο ὅτι ὑπῆρχε ἀκόμα ἓνας λόγος ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ὑποθέσῃ, κι αὐτὸς ἦταν ὁ σημαντικώτερος: ἡ Βαβυλῶνα ἦταν καταραμένη: «καὶ ἡ Βαβυλῶνα, ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα τῶν Χαλδαίων, σὰν τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα ποὺ κατέστρεψε ὁ θεὸς θὰ γίνῃ. Δὲν θὰ τὴν κατοικήσουν ποτὲ πιά, οὔτε καὶ θὰ κατασκηνώσῃ κανεὶς ἐκεῖ στοὺς αἰῶνες... μόνο θεοὶ τῆς ἐρήμου, σειρῆνες, δαιμόνια καὶ ὀνοκένταυροι(!) θὰ κατοικοῦν ἐκεῖ, καὶ ἐχῖνοι (σκαντζόχοιροι θὰ) νεοσσοποιήσουσιν¹⁵ στὶς οἰκίαις αὐτῶν» (Ἡσαΐας, 13.19-22). «Κι ἐσὺ Βαβυλῶνα, γρήγορα θὰ καταστραφῇς καὶ μακάριος ὁποῖος σοῦ ἀνταποδώσῃ ὅσα ἔκανες. Μακάριος ὁποῖος πιάσῃ καὶ συντρίψῃ τὰ βρέφη¹⁶ σου στὸν βράχο.» (B.B. Ψαλμὸς 137 ἢ 136).

Ἀπ' τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἡσαΐα λοιπὸν ἡ Βαβυλῶνα ἦταν καταραμένη νὰ παραμείνῃ στὴν ἀφάνεια. Ἡ κατάρα αὐτὴ τοῦ αἰώνιου ἀφανισμοῦ τῆς ἦταν ἡ ιστορικὴ ἀπάντησιν τοῦ “θεοῦ” (ιερατείου) τῆς Βίβλου σ' αὐτοὺς ποὺ ἰσοπέδωσαν τὸν ναὸ τῆς λατρείας του καὶ τὴν ἱερὴ πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ. Μὲ τὴν ἀνάδειξιν τῆς σὲ ὑπέρλαμπρῃ παγκόσμια πρωτεύουσα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο, κάθε ἔννοια ἐκδίκησης καὶ ἀνταπόδοσης θὰ γινόταν ἱστορικὸς περίγελως.

Ὁ Ἀλέξανδρος λοιπόν, αὐτὸς ὁ ἀμετάπειστος Μακεδὼνας αὐτοκράτορας, ποὺ ἤθελε τὴν Βαβυλῶνα πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας του, ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ τώρα, πρὶν προλάβῃ νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν καταραμένη Βαβυλῶνα, τὴν μοναδικὴ πόλιν τῆς ἱστορίας ποὺ χρεώθηκε τὴν ἑως ἐδάφους συντριβὴ τῆς Σιών, τῆς ἱερῆς πόλης τοῦ Γιαχβέ.

Ποιά μπορεῖ ὅμως νὰ ἦταν μία πιθανὴ αἰτία θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου; Καὶ γιατί γίνεται λόγος γιὰ δηλητηριασμό του, ἀφοῦ “κανένα” ἀπ' τὰ συνηθισμένα δηλητήρια δὲν παρουσιάζει συμπτώματα πυρετοῦ; Γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὴ στὴν πραγματικὴ τῆς ἔκτασιν ἡ φθοροποιὸς μαγγανεία, πρέπει στὰ ὕλικά της ὅπλα νὰ συμπεριλάβουμε καὶ τὰ μολυσματικὰ ὕλικά.¹⁷

Μὲ τὰ γνωστὰ σὲ μᾶς συμπτώματα ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς (typhoid fever) εἶναι μία ἐξαιρετικὰ πιθανὴ αἰτία θανάτου γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο. Ἡ μικροβιακὴ μολυσματικὴ πρώτη ὕλη εἶναι εὐκόλο νὰ βρεθῇ κατὰ τοὺς καλοκαιρινοὺς κυρίως μῆνες, ἀφοῦ: «ὁ βάκιλος (τοῦ Eberth) πολλαπλασιάζεται σὲ μολυσμένα νερὰ ἀπὸ τὰ κόπρανα καὶ τὶς ἐκκρίσεις ἀνθρώπου ποὺ ἔχει νοσήσει. Συχνὰ ὅμως ἀκόμα καὶ στὰ κόπρανα ἀνθρώπων ποὺ δὲν ἔχουν νοσήσει ὑπάρχει ὁ βάκιλος τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ καὶ ἀναπτύσσεται σὲ ὑγροὺς καὶ σκιερὸς ἀποχετευτικοὺς τόπους». Γιὰ ὅσους εἶχαν ἐνδεχομένως τὸν νοῦ τους σὲ μο-

15. Ἡ λέξις νοσοποιήσις (μὲ ἓνα σῖγμα) σημαίνει παράγω ἀσθένειες. Μὲ δύο σῖγμα ὅμως νο(σσο)ποιῶ ἢ ν(ε)οσσοποιῶ σημαίνει: νεοσσὸς ποιῶ, δηλαδὴ ἐκκολάπτω. Ὁ νεοσσὸς «ἐπὶ ὀρνίθων ἀναφέρεται». Οἱ σκαντζόχοιροι ὅμως εἶναι θηλαστικά, γεννοῦν καὶ δὲν κλωσσοῦν ἀυγά.. Στὴν Βίβλο λοιπὸν ὑπάρχουν θηλαστικά ποῦ... γεννοῦν ἀυγά.

16. Ποιὸς ἀμφιβάλλει σήμερον πῶς ἓνας τέτοιος μακαρισμὸς-εὐχή, ὅταν βγῇ ἀπὸ τὰ χεῖλη προφήτη καὶ γραφτῇ φαριδιὰ-πλατιά στὸ ἱερὸ βιβλίον μᾶς θρησκείας, ἀποτελεῖ πλέον ρητὴ ἐντολὴ πρὸς ἐκπλήρωσιν;

17. Ἦδη ἀπὸ τὸ πρῶτο βιβλίον τῆς σειρᾶς «Τὸ μεγάλο ψέμα» ὑπωπτευθήκαμε χρῆσιν μολυσματικῶν ὕλικων ἀπὸ τὸν Μωυσὴ στὶς πληγὰς τῆς Αἰγύπτου καὶ συγκεκριμένα στὴν πληγὴ τῶν κτηνῶν, στὸν μαζικὸ ἀφανισμὸ τῶν οἰκόσιτων ζώων τῆς Αἰγύπτου. Στὸ δευτέρου βιβλίον τῆς σειρᾶς οἱ ἐνδείξεις χρῆσιν μολυσματικῶν ὀπλῶν εἶναι συντριπτικῆς. Μαζικὸς χαμὸς δεκάδων χιλιάδων ἀντιπάλων σὲ ἰδανικὲς συνθῆκες ὕδατονοθείας, μὲ ἐλάχιστους ὑπερασπιστὰς καὶ σχεδὸν πάντα σὲ ἀμυντικοὺς πολέμους.

λυσματική ύπονόμηση της υγείας του Ἀλεξάνδρου καὶ φυσικὰ πρόσβαση στὰ τρόφιμα τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ πρᾶγμα δὲν παρουσίαζε καμμιά ιδιαίτερη δυσκολία: «ἡ ἐπιμόλυνση γίνεται κυρίως διὰ τῆς πεπτικῆς ὁδοῦ καὶ οἱ κυριώτεροι τρόποι μετάδοσης εἶναι ὁ ραντισμὸς φρούτων καὶ λαχανικῶν μὲ μολυσμένο νερὸ καὶ φυσικὰ τὸ ἴδιο τὸ νερό».

Ἴδου κάποιες ἐπὶ πλέον ἐνδιαφέρουσες σκέψεις καὶ συμπτώσεις:

- «μετὰ τὴν ἐπιμόλυνση ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς ἔχει κύκλο ἐπάσης (ἄνευ συμπτωμάτων) 15-20 ἡμερῶν». Αὐτὸ ἀποκλείει τὸ ἐνδεχόμενο, ἡ ἐπαφή τοῦ Ἀλεξάνδρου μὲ τὸν βάλκιλο τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ νὰ ἔγινε στὴν τριήμερη περιπλάνησή του στοὺς βάλτους τῆς Βαβυλῶνας, ἀφοῦ δὲν μεσολαβεῖ καθόλου χρόνος ἐπάσης. Ἀπαλλάσσει ἐπίσης καὶ τὸν ἴδιο τὸν Μήδιο (τὸν οἰνοχόο) ἀπὸ τὴν ὑποψία τοῦ δηλητηριασμοῦ τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Ἀλεξάνδρου σπίτι του, ἀφοῦ κανένα μολυσματικὸ ὕλικὸ δὲν παρουσιάζει ἀμέσως πυρετό, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὶν τὴν ἐπίσκεψή του σ' αὐτὸν εἶχε ἤδη ἐλαφρὸ πυρετὸ στὸν λουτρῶνα του. Μάλιστα ἀπλοποιώντας ἔτσι τὰ πρᾶγματα, θὰ μπορούσαμε νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἀκόμα καὶ τὸ νερὸ τοῦ λουτρῶνα, τὸ ὁποῖο συχνὰ εἰσχωρεῖ στὸ στόμα τῶν λουομένων, θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ ἐστία τῆς μόλυνσης τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἂν κάποιος μὲ προχωρημένη ἐπίγνωση μαγγανείας φρόντιζε νὰ μολύνῃ τὸ νερὸ αὐτὸ μὲ μικρὲς ποσότητες κατάλληλου ὕλικου.

- «Ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς μετὰ τὴν ἐκδήλωσή του ἔχει κύκλο κορύφωσης 10-15 ἡμερῶν». Πράγματι ὁ Μακεδόνας αὐτοκράτορας πέθανε ἐμπύρετος μέσα στὰ χρονικὰ περιθώρια τῆς κορύφωσης τοῦ κύκλου τῆς μολυσματικῆς νόσου.

- Ὁ Ἀλέξανδρος πέθανε τὸ καλοκαίρι στὶς 13 Ἰουνίου 323 π.Χ. Καὶ αὐτὸ ἀκόμα τὸ στοιχεῖο ταιριάζει ἀπολύτως μὲ τὴν ἐκδοχὴ τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ: «ἡ ἔξαρση τῆς νόσου παρατηρεῖται τοὺς ζεστοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ».¹⁸

Μέγας Ἀλέξανδρος πέθανε ὑποφέροντας καρτερικὰ τὰ φρικτὰ συμπτώματα τοῦ ἐμπύρετου ἀφανισμοῦ. Οἱ στρατιῶτες του πέρασαν ὅλοι ἀπὸ μπροστὰ του, γιὰ νὰ ἀποχαιρετήσουν στερνὴ φορὰ τὸν κατάκοιτο ἡγέτη τους, ποὺ ἀκόμα καὶ στὴν προθανάτια ἐξουθενώσή του εὗρισκε τὸ κουράγιο νὰ τοὺς ἀποχαιρετήσῃ μ' ἓνα ἀνεπαίσθητο κούνημα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐφυγε σὲ ἡλικία 33 ἐτῶν, καρφωμένος ἀπ' τὴν θανατηφόρα σφήνα τοῦ δόλου, σὰν ἄλλος Προμηθέας, ἀφήνοντας πίσω του τεράστιες πολιτισμικὲς ἐπιρροὲς σὲ ὁλόκληρο τὸν τότε γνωστὸ κόσμον. Κανεὶς δὲν ἔκανε σκοπὸ τῆς ζωῆς του τὴν ἀνακάλυψη τῶν ἐνόχων.¹⁹ Κανεὶς δὲν ἔκανε τὸ παραμικρὸ γιὰ νὰ διαλευκανθοῦν τὰ αἷτια τοῦ πρόωρου καὶ περιεργου θανάτου του. Γιατί; Γιατὶ μᾶλλον αὐτὴ εἶναι ἡ μοῖρα τῶν μεγάλων τῆς ἱστορίας. Τὸ ἄλυτο αἶνιγμα τοῦ ἀνεκδίκητου θανάτου σὰν στοιχειωμένη σφίγγα τὸν κρατάει εἴκοσι τρεῖς αἰῶνες τώρα ἀλυσοδεμένο μὲ ἄσπαστα δεσμὰ στὸν Καύκασο τῆς παγερῆς ἱστορικῆς μας ἀδιαφορίας.

18. Ἀραβαντινός Α., «Εἰδικὴ Νοσολογία καὶ Θεραπευτική».

19. Στὸν ναὸ τοῦ Ἄμμωνα, στὴν ὁσα Σίουα, ὁ Ἀλέξανδρος ρώτησε: «ἔχω τιμωρήσει ὅλους τοὺς δολοφόνους τοῦ πατέρα μου ἢ ὑπάρχουν κάποιοι ποὺ διέφυγαν;» (Διόδ. Σικελ., 17.51.2). Γιὰ τὸν Ἀλέξανδρο ἡ δίκαιη ἀνταπόδοση ἦταν συνώνυμη μὲ τὴν τάξη τοῦ κόσμου. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς κίνητρο φαίνεται νὰ ὤθησε τὸν Ἀλέξανδρο στὴν ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν.

Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ

Οί ένδεκα Εϋες

Ήταν ένα θεσπέσιον δείλι πού η Άφρικανική Εϋα απολάμβανε ένα ζουμερό ροδάκινο. Εκεί, πάνω στην τρίτη δαγκωματιά, της ήλθε η φαινή ιδέα για ένα ταξιδάκι αναψυχής. Στο κάτω-κάτω είχε βαρεθί νά βλέπη τις τύγρεις καί τά λιοντάρια, πού της έφερναν πιά άνία. Μιά καί δυό, πού λές, τραβάει στίς άλλες δέκα άδελφές της καί τούς ανακοινώνει την άπόφασή της. Ώ, τί χαρά! Άμέσως ξεσηκώθηκαν καί οί άλλες. Ξέρετε τώρα σείς άπό γυναίκες. Είναι μί λανσάρι μιά κάποια μόδα... Όμως λόγω πολλαπλών κοινωνικών υποχρεώσεων καί οικονομικών συγκυριών, άφου οί τιμές τών χουρμάδων καί τού άνανά είχαν πέσει στο χρηματιστήριο της ζούγκλας, δέν κατέστη δυνατόν νά συνταξιδέσουν. Έτσι ξεκίνησε μόνη της η πρώτη πρίν 100.000-50.000 χρόνια (καί γαμώ την άκρίβεια) για ένα tour στην Βόρεια Άφρική. Καί μιās καί ήταν κοντά στην Αίγυπτο, τó ξανασκέφτηκε τó πρᾶγμα. Καί έπειδή οί τιμές ήταν άρκοúντως συμφέρουσες, πετάχτηκε μέχρι την Μέση Άνατολή. Προσκýνησε τόν ναόν τού Σολομώντος καί έγκατεστάθη μόνιμα εκεί, καθότι καί ψιλογουστάριζε ένα ραββίνο.

Η δεύτερη, πρίν άπό 50.000-40.000 χρόνια, ψιλοσαλταρισμένη άπό την προοδευτική κουλτούρα, την έκανε για την άνατολική Εϋρώπη, για νά προσκυνήση τά άγια χώματα τού ύπαρκτου σοσιαλισμοú, πού έπάτησαν ό Λένιν, ό Στάλιν καί ό... Ζαχαριάδης. Καί μέσα στην συγκίνησή της διάβασε καί την ποίηση της ήττας τού κ. Βύρωνος Λεοντάρη. Η τρίτη, πιό πρακτική, πρίν 37.000 χρόνια άκριβώς τράβηξε πρòς την Δυτική Εϋρώπη, για νά άνανεώση την γκαρνταρόμπα της. Ψώνισε μοντελάκια άπό τó Παρίσι, παπούτσια καί τσάντες άπό τó Μιλάνο, κοσμήματα άπό τó Λονδίνο. Κι έπειδή της καλάρεσε, είπε νά έγκατασταθί δια βίου εκεί. Τέλος η τέταρτη, πού μās ένδιαφέρει, πρίν 50.000 χρόνια, άκριβώς, έπειδή είχε οικολογικές άνησυχίες καί ήτο φύσις έξόχως ρομαντική, έγκατεστάθη είς τόν Παρνασσόν καί έγινε ποιμενίς. Βλέπετε, δέν είχε τούς άνοικτους πνευματικούς όρίζοντες τών προηγούμενων, πού είχαν τελειώσει Κολλέγια καί Πανεπιστήμια άφροσιωνιστικής διδασκαλίας.

Αυτά τά ώραϊα καί έξόχως έπιστημονικά μās γράφει είς την σελίδα 6 η καλή έφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» της 24/10/2004, για νά πείση για την Άφρικανική καταγωγή τού ανθρώπου. Τώρα πώς διάβολο συμβαίνει καί στην Άφρική άνακαλύπτονται μόνο σιαγόνες καννιβάλων, πιθήκων καί ούραγκοτάγγων καί στην Έλλάδα συγκροτημένη άνθρώπινη δράση τού 11.000 π.Χ., δέν μās τó διευκρινίζει τó άρθρο. Άλλά σιγά πού θα κολώσουμε έδω. Καί σιγά πού θα πιστέψουμε τά εύρήματα τού Άρη Πουλιανού. Τό ζητούμενο είναι οί ένδεκα άφρικανικές Εϋες καί νά μη χαλάσουμε την καρδιά τού Πλανητάρχη, πού χρηματοδοτεί τις έρευνες στην Μαύρη Ήπειρο.

Γιώργος Πετρόπουλος

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ; «ΠΡΟΣΟΧΗ, ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ!»

Τὴν Παρασκευὴ 26.11.04, κάνοντας «ζάπινγκ» στὰ κανάλια τῆς τηλεόρασης σὲ μία προσπάθεια νὰ χαλαρώσω ἀπὸ τὴν ἔνταση τῆς ἡμέρας, κατάφερα νὰ ὀργισθῶ ἀλλὰ καὶ νὰ σιχαθῶ στὸ ἔπακρο. Αἰτία; Ἕνας ἐκπληκτικὸς διάλογος ἀνάμεσα στὴν ἠθοποιὸ κ. Τιτίκα Στασινοπούλου καὶ τὸν ἐπίσης ἠθοποιὸ κ. Τ. Παπαματθαίου, οἱ ὁποῖοι πρωταγωνιστοῦν στὸ σήριαλ «Τηλεμπόρα», ποὺ μεταδίδεται κάθε Παρασκευὴ στὶς 21.00 ἀπὸ τὸ MEGA. Ἀπολαύστε τὸν διάλογο:

«Καὶ ὅπως εἶπαν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι...», εἶπε ὁ κ. Παπαματθαίου, χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ ὁλοκληρώσῃ τὴν πρότασή του, διότι ὠργισμένη τὸν διέκοψε ἡ κ. Στασινοπούλου λέγοντας: «Ποιοὶ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, μωρέ; Μᾶς ἔχετε πρήξει μ' αὐτοὺς! Τί νομίζεις ὅτι ἦταν; Εἰδωλολάτρες ἦταν, ἔκφυλοι, ποὺ ἔφτιαχναν κἀτὶ ἀγάλλματα μὲ τὰ τσουτσούνια ἔξω!».

– «Καὶ ἦρθαν οἱ χριστιανοὶ καὶ τοὺς τὰ ἔκοψαν», συνέχισε ὁ κ. Παπαματθαίου.

– «Ναί! Καὶ ἀπὸ τότε γίναμε πραγματικοὶ Ἕλληνες!», τὸν συμπλήρωσε μὲ θριambeυτικὸ ὕφος ἡ κ. Στασινοπούλου, ἡ ὁποία μέχρι τώρα ἦταν γνωστὴ μόνο γιὰ τὸ ἰδιαίτερος χαμηλὸ ὕψος τῆς (ὅχι γιὰ τὸ ὕψος τοῦ ἥθους τῆς).

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι κάποιος ἄλλος συνέλαβε τὴν ιδέα νὰ «περάσουν» μέσω τηλεόρασης κάποια μηνύματα αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Ὅμως πάντοτε ἡ εὐθύνη τοῦ ἐκφέροντος τὸν λόγο παραμένει ἀκέραια. Δὲν γνωρίζω ἂν ἀκούστηκαν κι ἄλλα ἐξ ἴσου σοφὰ μὲ τὸ ἀναφερθὲν ἀποφθέγματα στὸ ἐν λόγῳ σήριαλ, διότι ἀποφάσισα νὰ μὴν παρακολουθίσω τὴν συνέχεια. Μπορῶ ὅμως νὰ βεβαιώσω ὅτι αἰσθάνθηκα τὴν βαρβαρότητα νὰ περισσεύῃ σ' αὐτὸν τὸν τόπο καὶ ἐκτὸς ἀπὸ κίτς νὰ παίρνῃ καὶ πιδ «ἐκλεπτυσμένη», «σοφιστικὴ» θὰ ἔλεγα, μορφή.

Τὴν «Ἐλευθεροτυπία» τοῦ Σαββάτου (27.11.04) διάβασα δύο βαθυστόχαστα ἄρθρα. Τὸ πρῶτο ἦταν τοῦ καθηγητοῦ γλωσσολογίας Α.Π.Θ. κ. Α.Φ. Χριστίδη καὶ εἶχε τίτλο: «Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση: ἡ μυθοποίηση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς παράγῃ τὸν μῦθο τῆς περιούσιας γλώσσας καὶ τοῦ περιούσιου λαοῦ». Ὁ κ. Χριστίδης στηλιτεύει τὴν ἐπανεισαγωγὴ τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν στὴν δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καὶ δηλώνει κατηγορηματικὰ ὅτι ἡ παρουσία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας στὴν δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση δὲν πρόκειται νὰ ἔχῃ ἐκπαιδευτικὰ ἀποτελέσματα.

Μᾶς βεβαιώνει ὁ καθηγητὴς ὅτι ἡ νέα ἑλληνικὴ δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀρχαία, ἡ ὁποία πρέπει νὰ διδάσκεται ὡς ξένη γλῶσσα! Χλευάζει τὴν προσήλωση τῶν Ἑλλήνων στὴν κλασικὴ ἀρχαιότητα καὶ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ μιλᾷ πολὺ ἀπαξιωτικὰ γιὰ ὀπισθοδρομηση. Ἀρνεῖται ὅτι ὑπάρχει λεξιπενία στὴν ἐποχὴ μας καθὼς καὶ τὸ αὐταπόδεικτο: ὅτι δηλαδὴ ἡ λεξιπενία, ποὺ δίχως ἀμφιβολία μαστίζει τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία, ὀφείλεται στὴν ἀποκοπὴ τῆς ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ. Δὲν παραλείπει νὰ χλευάσῃ ὁ καθηγητὴς ὅσους ἀντετάχθησαν στὴν ἐγκληματικὴ μεταρρύθμιση τοῦ 1976 καὶ τοὺς ἀποδίδει γλωσσικὸ καὶ κοινωνικὸ συντηρητισμό. Καὶ καταλήγει μὲ πομπώ-

δες ὕφος στὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία πάσχει ἀπὸ σύνδρομα, ποὺ ἔχουν μετατραπῇ σὲ στερεότυπα μὲ ἐπικίνδυνες κοινωνικὲς συνέπειες. Ποιὲς εἶναι αὐτές; Σύμφωνα μὲ τὸν καθηγητὴ «ἡ μυθοποίηση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς παράγει τὸν μῦθο τῆς περιούσιας γλώσσας καὶ τοῦ περιούσιου λαοῦ, ποὺ τρέφει τὴν ξеноφοβία –γιατί ὄχι καὶ τὴν ξενοκτονία(!)– τὸν ρατσισμό, τὴν μὴ ἀνοχή».

Μὰ ἄλλοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι οἱ περιούσιοι, κ. καθηγητά! Ὅχι ἐμεῖς. Ὅσο γιὰ τὴν ἔλλειψη συνέχειας στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, περιττὸ νὰ ποῦμε ὅτι ὅποιοσδήποτε ἄνθρωπος μὲ στοιχειώδη γνώση τῆς Ἑλληνικῆς ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἰσχύει τὸ ἀκριβῶς ἀντίθετο. Ἡ νέα Ἑλληνικὴ ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν ἀρχαία. Ὅσοι ἀδυνατοῦν νὰ δοῦν τὶς ρίζες τῆς νέας Ἑλληνικῆς στὴν ἀρχαία, ἀπλᾶ στεροῦνται παιδείας (ἀκρωτηριασμός, ποὺ δυστυχῶς προεκλήθη στοὺς νέους ἀπὸ τὴν γλωσσικὴ μεταρρύθμιση τοῦ 1976).

Ἡ γνώση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς προσδίδει ποιότητα στὴν χρῆση τῆς νέας Ἑλληνικῆς. Συγκρίνετε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὅποιο χειρίζονται τὴν νέα Ἑλληνικὴ ὅσοι γνωρίζουν ἀρχαία ἑλληνικὰ μὲ ἐκείνον τῶν στερουμένων αὐτῆς τῆς γνώσης. Χρήσιμο ἐπίσης θὰ ἦταν νὰ παραπέμψουμε τὸν καθηγητὴ σὲ ἄρθρο τῆς ἐφημερίδας «Καθημερινὴ τῆς Κυριακῆς» 27.11.04, ὅπου παρουσιάζεται ἔρευνα τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, στὴν ὁποία ἀποκαλύπτεται ἡ θλιβερὴ ἄγνοια στοιχειωδῶν κανόνων τῆς νέας γενιᾶς τῶν δασκάλων. «Ἀποκαλυπτικὰ λάθη σὲ γραπτὰ ὑποψηφίων δασκάλων: “νὰ σημειώσεται”, “πολέμησαι”, “εἶταν”, “προτειομῶσε”, “καταλύγει”, “ἐπομένως”»!

Τέτοια λάθη ἦταν κάποτε ἀδιανόητα ἀκόμη καὶ γιὰ μαθητὲς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Τί συμβαίνει; Ποιά εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἀνησυχητικῆς αὐτῆς κατάστασης; Καὶ ἐν τέλει τί μᾶς προτείνετε, κ. καθηγητά, γιὰ νὰ γλυτώσουμε ἀπὸ αὐτὸν τὸν φαῦλο κύκλο τῆς ἀγραμματοσύνης;

ς ἔλθουμε τώρα καὶ στὸ δεύτερο ἄρθρο τῆς «Ἐλευθεροτυπίας» τοῦ Σαββάτου (27.11.04), ποὺ εἶχα τὴν τύχη νὰ «ἀπολαύσω». Λέγεται «Ἀμαρτωλὸ φιλὶ» καὶ τὸ σταχυολόγησα ἀπὸ τὴν στήλη «Τὰ Ἄνθη τοῦ καλοῦ»(!), ποὺ ἐπιμελεῖται ἡ κ. Α. Σχινᾶ. Μᾶς χλευάζει ἡ κ. Σχινᾶ, ποὺ ἀγανακτοῦμε γιὰ τὸν ἐξευτελισμὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, τὸν ὅποιο ὁ σκηνοθέτης κ. Ὀλιβερ Στόουν παρουσιάζει νὰ δίνη ἓνα παθιασμένο φιλὶ στὸν Πέρση ὑπηρέτη του! «Μῦθοι στηρίζανε τὰ ἔθνη, ψευδαισθητικοὶ ἀντικατοπτρισμοὶ τὰ συστατικὰ τοὺς στοιχεῖα», λέει ἡ κυρία Σχινᾶ. Καὶ συνεχίζει: «Εἶναι τουλάχιστον ἀνησυχητικὸ νὰ ζητᾶμε πιστοποιητικὰ ὀρθοφροσύνης ἀπὸ τὴν τέχνη, νὰ ποινικοποιοῦμε τὴ μυθοπλασία». Τέλος, ἀφοῦ ἐξετάξῃ μὲ περισσὴ «σοβαρότητα» ὅλες τὶς παραμέτρους τοῦ θέματος, καταλήγει: «Ἡ ταινία μᾶς δίνει τὸ μέτρο μιᾶς κοινωνίας, ποὺ συγκινεῖται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὶς ἔμμονες ιδέες τῆς καὶ ἐγκλωβίζεται σὲ ἀδιέξοδα, ποὺ μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια κατασκεύασε ἡ ἴδια».

π' ὅ,τι φαίνεται, ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ συντονισμένες προσπάθειες ἐναντίον τοῦ ἐπανελληνισμού μας. Τὸν θλιβερὸ ρόλο τοῦ ὄργανον τοῦ ἐξουσιασμοῦ ἀνέλαβαν ὄχι πιά τὰ ἱερατεῖα ἀλλὰ «διανοούμενοι», ποὺ δὲν διστάζουν νὰ εὐτελίσουν ὅτιδήποτε ἔχει ἀξία –καὶ μάλιστα ἐν ὀνόματι τῆς... Τέχνης καὶ τοῦ... ἀντιρατσισμού.

Ἄρτεμις Γεωργιάδου

ΜΙΑ ΕΟΡΤΗ ΚΑΤΑ ΦΥΣΙΝ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ

Τί ἐορτάζουμε τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ ἔτους;

ς κάνουμε μία δημοσκόπηση: Τί γιορτάζουν οἱ χριστιανοὶ τὴν 1η ἐκάστου ἔτους (1η Ἰανουαρίου); Τὴν πρωτοχρονιά λένε –σχεδὸν ὅλοι– ἀμέσως. Τὸν Μέγα Βασίλειο ἀναφέρουν οἱ περισσότεροι. Τὴν... Περιτομὴ τοῦ Κυρίου δηλώνουν ἐλάχιστοι, ποὺ πιέζονται νὰ θυμηθοῦν τὰ θρησκευτικὰ τους, μὲ σεμνότυφο δισταγμὸ. Μαζὶ μὲ τὸν Ἅγιο Βασίλειο κάθε πρωτοχρονιά ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία γιορτάζει καὶ μία γιορτὴ, ποὺ τὰ ἡμερολόγια συνήθως δὲν τὴν ἀναφέρουν ὀλόκληρη (γράφουν: *Περ. ἢ Περιτ. Ἰησοῦ*) κι ἔτσι οἱ περισσότεροι τὴν ἀγνοοῦν. Πρόκειται γιὰ τὴν περιτομὴ τοῦ Ἰησοῦ, σπουδαῖο γεγονὸς γιὰ τὴν Ἐκκλησία, κι ὥς ἐκ τούτου τιμᾶται δεόντως: Τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ ἔτους. Πρώτη γιορτὴ. Γιὰ νὰ πάη καλὰ ἡ χρονιά!

Θὰ ἐξετάσουμε ξεχωριστὰ τὶς δύο αὐτὲς γιορτές.

Μέγας Βασίλειος, βασιλόπιττα καὶ Κόκα Κόλα

Βασίλειος ἦταν ἐπίσκοπος τὴν περίοδο μεταξὺ τῶν Α' (325 μ.Χ.) καὶ Β' Οἰκουμενικῶν (381 μ.Χ.) Συνόδων. Πέθανε δύο χρόνια πρὶν τὴν Β' σύνοδο, ἀλλὰ εἶχε προλάβει νὰ προετοιμάσῃ τὸ θεολογικὸ ἔδαφος, πάνω στὸ ὁποῖο στηρίχθηκε αὐτή. Ὁ τίτλος «Μέγας» τοῦ ἀποδόθηκε ἀπὸ τὰ ἐννέα ἀδελφία του, τέσσερα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνακηρυχθῇ ἐπίσης ἅγιοι (Γρηγόριος Νύσσης, Πέτρος Σεβαστείας, ὁσία Μακρίνα, Ναυκράτιος). Ἁγία ἀνακηρύχθηκε καὶ ἡ μητέρα τους Ἑμιέλεια. Ὁ Βασίλειος ἀσκήτευσε ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ πέθανε σὲ ἡλικία 49 ἐτῶν ἀπὸ ἀσθένεια τῶν νεφρῶν, ποὺ μᾶστιζε ἐκεῖνο τὸν καιρὸ τοὺς ἀσκητὲς λόγῳ τῆς κακῆς διατροφῆς τους. (Γιὰ τὸ παράλογο τοῦ ἀσκητισμοῦ βλ. «Δ», τ. 259, τ. 269.)

Δὲν θὰ γίνῃ ἐκτενὴς ἀναφορὰ στὸ ἀνθελληνικὸ μένος ποὺ ἀπέπνεαν τὰ κηρύγματα τοῦ Βασιλείου, γιὰ τὸ θέμα ἔχει ἤδη ἀναλυθῇ στὸν «Δ», τ. 241. Ἐνδεικτικὰ παραθέτουμε ἀσχολίαστα δύο μόνο χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα:

- «Μὴ δειλιάξετε ἀπὸ τῶν ἐλληνικῶν πιθανολογημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι σκέτα ξύλα, μᾶλλον δὲ δᾶδες, ποὺ ἀπώλεσαν καὶ τοῦ δαυλοῦ τὴν ζωντάνια καὶ τοῦ ξύλου τὴν ἰσχύν, μὴ ἔχοντος δὲ οὔτε καὶ τοῦ πυρὸς τὴν φωτεινότητα, ἀλλὰ ὡς δᾶδες καπνίζουσες καταμελανώνουν καὶ σπιλώνουν ὅσους τὰ πιάνουν καὶ φέρουν δάκρυα στὰ μάτια ὅσων τὰ πλησιάζουν».
- «Εἶναι δὲ ἐχθροὶ οἱ Ἕλληνες, διότι διασκεδάζουν καταβροχθίζοντας μὲ ὀρθάνοιχτο τὸ στόμα τὸν Ἰσραήλ».

(Συστηματικὲς ἔρευνες γιὰ τὸν ἀκραῖο μισελληνισμό τῶν τριῶν ἱεραρχῶν καὶ τῶν ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας βλ. ἐπίσης στὸν «Δ», τ. 197, τ. 198, τ. 204, τ. 227, τ. 229 κ.ἄ.)

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει αὐτὸ ποὺ διαβάζουμε στὸ συναξάρι, ὅτι, ὅταν ὁ Βασίλειος ἦταν ἐπίσκοπος Καισαρείας, ὁ τότε ἔπαρχος Καππαδοκίας πῆγε νὰ εἰσπράξῃ φόρο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ὁ Βασίλειος μάζεψε ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὅ,τι πολύτιμο εἶχαν (νομίσματα, δακτυλίδια κ.τ.λ.), μὲ σκοπὸ νὰ τὰ δώσῃ στὸν ἔπαρχο. Ἔπεισε(;) ὁμῶς τὸν ἔπαρχο νὰ μὴν πάρῃ τὸν φόρο, κι ἐκεῖνος τὸ ἔκανε. Μὴ γνωρίζοντας ὁ Βασίλειος σὲ ποιὸν νὰ ἐπιστρέψῃ τί, ἔφτιαξε πίττες, στὴν κάθε μιὰ ἔβαλε ἀπὸ ἓνα πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὶς μοίρασε στὸν κόσμο. Τότε ἔγινε καὶ τὸ θαῦμα: ὁ κάθε ἓνας βρῆκε στὴν πίττα του αὐτὸ ποὺ εἶχε δώσει!

Σὲ αὐτὴν τὴν ἱστορία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόση δόση ἀλήθειας περιέχει, παρατηροῦμε τὸν βυζαντινισμό καὶ τὴ χειραγώγηση τοῦ χριστιανικοῦ ποιμνίου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία σὲ ὅλο τους τὸ μεγαλεῖο: Τὸ κράτος προσπάθησε νὰ κάνῃ τὸ αὐτονόητο, νὰ εἰσπράξῃ φόρο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία μάζεψε τὸ ἀπαιτούμενο ποσὸ ἀπὸ τὸ «ποιμνιο», δίχως νὰ βάλῃ χέρι στὸν ἐκκλησιαστικὸ κορβανά. Δὲν ἤθελε ὁμῶς νὰ δώσῃ λογαριασμὸ στὸ κράτος. Ἀφοῦ ξεφορτώθηκε (μὲ ἀδιευκρίνιστο τρόπο) τὸν κρατικὸ λειτουργό, ἐπέστρεψε τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα στὸ ποίμνιο. Ἔτσι μετουσιώθηκε στὴ συνείδηση τῶν χριστιανῶν σὲ «κράτος», τὸ ὁποῖο ὑποτίθεται ὅτι ἔχει καλύτερο πρόσωπο. Τοὺς παίρνει μὲν τακτικὰ τὰ λεφτά, ἀλλὰ τὸ κάνει γιὰ τὸ καλὸ τους, καθότι ἐπὶ πλεόν ἐπενδύει καὶ γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ψυχῶν τους.

Ἡ θλιβερὴ αὐτὴ ἱστορία μεσαιωνικοῦ βυζαντινισμοῦ ἔχει ἐπιβιώσει ὥς τὶς μέρες μας σὰν ἔθιμο κι οἱ νεοῦλλητες –ἐμπλεοὶ ἐνθουσιασμοῦ– κόβουν κάθε χρόνο τὴ βασιλόπιττα, τιμώντας ἔτσι τὴ διαχρονικὴ φοροαπαλλαγὴ καὶ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἀσυνδοσία τῆς Ἐκκλησίας, δίχως νὰ τὸ γνωρίζουν. Τραγικὴ εἰρωνεία.

Ἡ σύγχρονη μορφή τοῦ Ἀγιοβασίλη ἀποτελεῖ προῖδὸν προπαγάνδας ἐξουσιαστικῆς, ποὺ λειτουργεῖ ὑπὲρ τῆς ὑπερκατανάλωσης καὶ τοῦ ὕλικοῦ εὐδαιμονισμοῦ. Καθὼς πλασάρεται ὡς «θέσφατο» χριστιανικὸ ὁ ἄ-λογος ὑπερκαταναλωτισμός, καθαγιασμένες πρακτικὲς οἰκονομικῆς παγκοσμιο-ποίησης κάνουν θραύση πίσω ἀπὸ τὸ ἁγιοβασιλιάτικο προσωπεῖο. Ἡ παχύσαρκη ἐρυθρόλευκη γελαστὴ μορφή μὲ τὰ δῶρα ἄρχισε νὰ σταθεροποιῆται τὸν 19ο αἰῶνα μὲ ἐπιρροὴ κυρίως ἀπὸ τὸν ἅγιο Νικόλαο τῶν Δυτικῶν. Ἡ τελικὴ μορφή του, ποὺ γνωρίζουμε σήμερα, ὀφείλεται σὲ διαφημιστικὴ ἐκστρατεία τῆς «Κόκα Κόλα» στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ '30, ποὺ σκοπὸ εἶχε νὰ αὐξήσῃ τὶς πωλήσεις τῶν προϊόντων της κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ χειμῶνα.

Ἡ μορφή τοῦ σύγχρονου Ἀγιοβασίλη (εὐτραφῆς χαμογελαστός γέρον με ἄσπρη γενειάδα καὶ ἐρυθρόλευκη ἐνδυση) ὀφείλεται σὲ διαφημίσεις τῆς Κόκα Κόλα. Ἀριστερὰ μία ἀπὸ τὴς πρώτες (τοῦ 1938) καὶ δεξιὰ μία διαφήμιση τῆς δεκαετίας τοῦ '50.

Ἡ Περιτομὴ τοῦ Ἰησοῦ

ἐντολὴ τοῦ Γιαχβὲ πρὸς τὸν Ἀβραάμ ἦταν σαφέστατη καὶ ἐπίμονη. Ἐπέβαλλε τὴν περιτομὴν σὲ κάθε ἀρσενικὸ παιδί: «Πᾶν ἄρσεν ὑμῶν θέλει περιτέμνεσθαι. Καὶ θέλετε περιτέμνειν τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν, καὶ θέλει εἶσθαι εἰς σημεῖον τῆς διαθήκης μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. Καὶ παιδίον ὁκτὼ ἡμερῶν θέλει περιτέμνεσθαι μεταξὺ σας, πᾶν ἄρσεν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν... Καὶ τὸ ἀπερίτμητον ἄρσεν, τοῦ ὁποίου δὲν ἤθελε περιτμηθῇ ἢ σὰρξ τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ, ἡ ψυχὴ ἐκείνη θέλει ἐξολοθρευθῇ ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῆς· τὴν διαθήκην μου παρέβη» («Γένεσις», ιζ' 10-14, Μασοριτικὴ μετάφραση).

Οἱ γονεῖς τοῦ Ἰησοῦ, πιστοὶ στίς ἐντολὰς τοῦ Γιαχβέ, τὴν ὄγδοη ἡμέρα ἀπὸ τῆς γέννησής του τὸν ὠδήγησαν στὸν τόπο πού ἐθιμοτυπικῶς γιὰ τοὺς Ἑβραίους τελεῖτο ἡ περιτομή: «Καὶ ὅτε ἐπληρώθησαν αἱ ὁκτὼ ἡμέραι διὰ τὸ νὰ περιτέμνωσι τὸ παιδίον, ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ ὀνομασθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, πρὶν συλληφθῇ ἐν τῇ κοιλίᾳ» («κατὰ Λουκᾶν», β' 21). Ὁ Ματθαῖος βέβαια εἶχε ἤδη ὀνομάσει τὸ παιδί Ἑμμανουὴλ κι ὅχι Ἰησοῦ: «Ἰδοὺ ἡ παρθένος θέλει συλλάβει, καὶ θέλει γεννήσει υἱόν, καὶ θέλουσι καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ, τὸ ὅποιον μεθερμηνεύόμενον εἶναι, «μεθ' ἡμῶν ὁ θεός»» (α' 23). Ἄν καὶ ἀποτελῇ ἀντίφαση τὸ γεγονὸς τῆς ὀνομασίας τοῦ Ἰησοῦ, δὲν θὰ ἐξετασθῇ ἐδῶ, καθότι δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴν περιτομή.

Ἑλληνορθόδοξοι κύκλοι προπαγανδίζουν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Γιαχβὲ εἶχε διῆθεν ἐλληνική καταγωγή. Ἡ περιτομὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀποδεικνύει περὶ τῆς τῆν ἑβραϊκὴ καταγωγὴ του, ἀνατροφὴ καὶ πολιτογράφηση. Ἄς μὴν ξεφύγουμε ὅμως ἀπὸ τὸ θέμα μας.

Ἡ ἱστορία τῆς Περιτομῆς

Ἡρόδοτος (Β'104) ἀναφέρει ὅτι τὸ ἔθιμο τῆς περιτομῆς τὸ εἶχαν πολλοὶ λαοὶ τῆς Ἀνατολῆς. Κατὰ μία ἄποψη ἡ περιτομὴ εἶναι ἐξέλιξη τοῦ πανάρχαιου ἐθίμου τῆς ἐκτομῆς. Πολὺ παλιά, ὅταν στοὺς πρωτόγονους λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἡ κοινογαμία ἦταν γενικὸς θεσμὸς γιὰ ἄντρες καὶ γυναῖκες, οἱ πῦθ δυνατοὶ καὶ κυρίως οἱ ἀρχηγοὶ σκότωναν τὰ ἀγόρια ἢ στὴν καλύτερη περίπτωση τοὺς ἔκοβαν τὰ γεννητικὰ ὄργανα, γιατί, ὅταν μεγάλωναν, γίνονταν ἀντίζηλοι σὺς ἐρωτικές τους ὁρμές. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ στὰ ζῶα, στὰ ὁποῖα ὁ ἐρωτικὸς ἀνταγωνισμὸς δημιουργεῖ ἄγριες συνθήκες πάλης. Οἱ γάτοι, γιὰ παράδειγμα, τρώναι ἢ πνίγουν τὰ ἀρσενικά γατάκια. Ὅταν ὅμως οἱ ἀπολίτιστες ὁρδὲς πέρασαν σὲ ἀνώτερο – σχετικὰ – στάδιο πολιτισμοῦ, ἔκοβαν μόνο τὴν πόσθη, τηρώντας μέρος μόνον ἀπὸ τὸ τυπικὸ τῆς ἀπάνθρωπης αὐτῆς παλιάς ἱεροτελεστίας. Αὐτό, γιατί μὲ τὴν ἐκτομὴ πλήττονταν σοβαρὰ ἡ διαδικασία τῆς ἀναπαραγωγῆς καὶ συνακόλουθα τῆς ἐξάπλωσης τοῦ περριούσιου λαοῦ, ποὺ ἐμελλε –κατὰ γιαχβεδικὴ ἐντολή– νὰ κατακυριεύσῃ τὸν κόσμον. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὑποταγὴ στὸν Γιαχβέ, στὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἐξάπλωση τῶν Ἑβραίων, ἔπρεπε καὶ ἐμφανῆς νὰ εἶναι καὶ νὰ συνέχῃ τὸν λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ, τόσο μεταξὺ τῶν ἀτόμων-μελῶν του ὅσο καὶ μὲ τὸν θεὸ του, τὸν Γιαχβέ, ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὴν περιτομή. Αὐτὸ ἐγένε «σημα κατατεθὲν» καὶ ἀνεξίτηλο τοῦ ἑβραϊσμοῦ.

Ἡ περιτομὴ ὅμως γινόταν καὶ γιὰ ἕναν ἀκόμη σπουδαιότερο λόγο. Στὸ δ' κεφάλαιον τῆς «Ἐξόδου» διαβάζουμε: *«Ὡς δὲ ὁ Μωυσῆς ἦτο ἐν τῇ ὁδῷ, ἐν τῷ καταλύματι, συνήντησεν αὐτὸν ὁ Κύριος, καὶ ἐξήτει νὰ θανατώσῃ αὐτὸν (τὸν γιὸ τοῦ Μωυσῆ). Καὶ λαβοῦσα ἡ Σεπφώρα (ἡ γυναῖκα τοῦ Μωυσῆ) λιθάριον κοπτερόν, περιέτεμε τὴν ἀκροβυστίαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, καὶ ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα: Βεβαίως νυμφίος αἱμάτων εἶσαι εἰς ἐμέ. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἡ δὲ εἶπε: Νυμφίος αἱμάτων εἶσαι, ἔνεκα τῆς περιτομῆς»* (24-26).

Ἡ ἑβραϊκὴ περιτομή.

Φαντασθῆτε τὴ σκηνή, ὅπως τὴν περιγράφει ἡ Βίβλος: τὴ Σεπφώρα μὲ τὸ λιθάρι στὸ ἓνα χέρι καὶ μὲ τὴν ἀκροβυστίαν στὸ ἄλλο νὰ τὴν ρίχνῃ γεμάτη αἱματὰ στὰ πόδια τοῦ Γιαχβέ – αἱματηρὴ θυσία γονιμότητος στὸν βάρβαρο θεό. Πέρα ἀπὸ τὸ γελοῖο τῆς ὅλης ὑπόθεσης, ἡ ἱστορία αὐτὴ δείχνει κάτι πολὺ σημαντικόν: Τὴν διὰ τῆς περιτομῆς δήλωση τῆς πλήρους ὑποταγῆς.

Τεράστιο ζήτημα γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελέσει ἡ διενέργεια τῆς περιτομῆς, εἰδικὰ γιὰ τὸ ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ περιτέμνονται οἱ ἐθνικοὶ προσήλυτοι στὸν Χριστιανισμὸ ἢ ὄχι. Τελικὰ πρέπει νὰ ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ πείσουν τοὺς μὴ Ἑβραίους νὰ πετσοκόβωνται στὰ καλὰ καθούμενα, ὅποτε ἐπι-

Ἡ περιτομή τοῦ Ἰησοῦ σὲ πίνακα τοῦ 14ου αἰῶνα (Εθνικὴ Βιβλιοθήκη Γαλλίας). Γονατιστὸς ὁ ραββῖνος ἀκρωτηριάζει μὲ ἓνα τεράστιο μαχαίρι τὸ ἀνδρικό μόριο (τὴ «φύση», ὅπως ἀποκαλεῖται στὴ Δημοτικὴ γλῶσσα) τοῦ μικροῦ Ἰουδαίου Ἰησοῦ. Γιὰ τὴν περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ προέκυψε τὸ ἐξῆς σπουδαῖο θεολογικὸ πρόβλημα: Ἡ ἀκροβυστία ἀποχωρίσθηκε ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο σῶμα, ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἦταν ὀκτὼ ἡμερῶν. Κάποια στιγμὴ, μετὰ ἀπὸ 33 χρόνια, ὁ Ἰησοῦς ἀναλήφθηκε. Ἡ ἀκροβυστία του ὅμως δὲν βρισκόταν μαζί του, καθὼς ἀνέβαινε πρὸς τοὺς οὐρανούς, γιὰ νὰ συναντήσῃ τὸν πατέρα του, τὸν Γιαχβέ. Ἐπομένως, ὅταν μιλάμε γιὰ ἀνάληψη τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ, ἡ σωστὴ ὁρολογία εἶναι: ἀνάληψη τοῦ σώματος πλὴν τῆς ἀκροβυστίας του. Γι' αὐτὸ σὲ ἀρκετὰ μοναστήρια τῆς Δύσης ἐκτίθενται ἀκροβυστίες τοῦ Ἰησοῦ. (Ὅπως φαίνεται, ἔχουν ἐν τῷ μεταξὺ πολλαπλασιασθῇ!)

κράτησε ἡ γνώμη τοῦ Παύλου, ὁ ὁποῖος ἦταν κάθετα ἀντίθετος στὴν περιτίμηση τῶν ἐθνικῶν. Τὴν ἀντίθεσή του αὐτὴν ἔχει ἀναπτύξει στὴν «πρὸς Γαλάτας» ἐπιστολή (στ' 11-18). Ἔτσι γλυτώσαμε οἱ Ἕλληνες τὴν περιτομή.

Στὴν ἴδια ἐπιστολή του ὁμοῦς ὁ Παῦλος (β' 3-5) ἀναφέρει ὅτι, ὅταν ἔφερε στὴν σύνοδο τῶν ἀποστόλων («Πράξεις», ιε' 1-34) τὸν ἐθνικὸ Τίτο, αὐτοὶ ποὺ λάμβαναν μέρος στὴ σύνοδο τὸν ἀνάγκασαν νὰ περιτιμῇ καὶ ὁ Παῦλος δὲν ἀντέδρασε καθόλου. Στὴν περίπτωσι τοῦ Τιμοθέου ἐπίσης, ὁ ὁποῖος εἶχε μίαν Ἑβραία καὶ πατέρα Ἕλληνα καὶ ποὺ ὁ Παῦλος θέλησε νὰ τὸν πάρῃ μαζί του, τὸν ἀνάγκασε πρῶτα νὰ περιτιμῇ («Πράξεις», ιστ' 1-3).

Αὐτὸ μὲ μιὰ πρώτη ἀνάγνωσι φαίνεται ὡς ἀντίφασις –μὰ ἀπὸ τίς πολλές–, ποὺ μὲ ἀρκετὴ εὐκολία μπορεῖ νὰ ἐντοπίσῃ ἓνας μελετητὴς τῆς Καινῆς Διαθήκης. Κάπου στὸ εὐαγγέλιο, γιὰ παρὰδειγμα, φαίνεται νὰ κηρύττεται ἡ ἀγάπη («ἀγαπᾶτε ἀλλήλους»: «κατὰ Ἰωάννην», ιγ' 34, ιε' 17), ἐνῶ ἄλλοι τὸ μῖσος («ὅσο γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μου, αὐτοὺς ποὺ δὲν μὲ θέλησαν γιὰ βασιλιά τους, φέρετε τους ἐδῶ καὶ κατασφάζετε τους μπροστά μου» «κατὰ Λουκᾶν», ιθ' 27).

Κι ὁμοῦς μὲ μιὰ προσεκτικώτερη ἀνάγνωσι προκύπτει ὅτι δὲν πρόκειται πάντα γιὰ ἀντιφάσεις. Ἀρκεῖ νὰ γίνῃ μιὰ σημαντικὴ παρατήρησις. Τὸ εὐαγγέλιο ποὺ κηρύττουν οἱ ἀπόστολοι ἀπευθύνεται:

- Σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους (πλὴν τῶν Ἑβραίων), οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀπερίτιμοι καὶ ἀποτελοῦν τὸ «ποῖμνιον».
- Στὴν ἡγεσία τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους, τοὺς περιτιμμένους (εἴτε τοὺς Ἑβραίους εἴτε ὅσους ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς προσχώρησαν στὶς ὁργανώσεις τους, ἀναλαμβάνοντας σημαντικοὺς ρόλους, ἀφοῦ πρῶτα περιτιμήθηκαν). Ἄν γίνῃ αὐτὴ ἡ διάκρισις, τότε εὐκόλα διαπιστώνεται ὅτι ἐξηγοῦνται ὅλες οἱ φαινομενικὲς ἀντιφάσεις στὸ κήρυγμα καὶ στὸ εὐαγγέλιο, καθότι ἄλλα ἀναφέρονται γιὰ τὸ «ποῖμνιον» καὶ ἄλλα γιὰ τὴν ἡγεσίαν του, τὰ ὁποῖα βέβαια εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα.

Τὸ πάθημα τοῦ ἐθνικοῦ Τίτου

τὸν «Δ», τ. 272-273, ὅπου ἀναλύθηκε τὸ θέμα τῆς κήρυξης τοῦ εὐαγγελίου ἀπὸ τὸν Παῦλο, τονίσθηκε ὅτι ὁ Παῦλος πῆγαινε πάντα στὶς ἐβραϊκὲς συναγωγές. Τὸ εὐαγγέλιο κηρύττονταν ἀπὸ Ἑβραίους σὲ Ἑβραίους. Ὅταν ἔγινε ἡ σύνοδος τῶν ἀποστόλων στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου λήφθηκαν σημαντικὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴν περαιτέρω δράσι, οἱ σύεδροι ἦταν ὅλοι τοὺς Ἑβραῖοι καὶ περιτιμμένοι. Ἡ λέξις «ἀπόστολος» σημαίνει: αὐτὸς ποὺ εἶναι σὲ ἀποστολή. Ἀποστολή τους ἦταν νὰ ἐξαπλώσουν τὸν Χριστιανισμό –μιὰ ἀτομικὴ βόμβα στὰ θεμέλια τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας– καὶ ὅργανα στὴν προσπάθειά τους αὐτὴν ἦταν οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον ἐβραϊκὲς κοινότητες (βλ. «Δ», τ. 273).

Ὁ Τίτος, ποὺ τὸν ἔφερε μαζί του ὁ Παῦλος, ἦταν ἐθνικὸς καὶ ἀπερίτιμος, ὁ ὁποῖος ὁμοῦς θὰ ἐλάμβανε σημαντικὸ ἀποστολικὸ ἔργο («Β' Κορ.», ζ' 13-15 καὶ «πρὸς Τίτον»). Δὲν ἦταν κάποιος τυχαῖος ἀπὸ τὸ «ποῖμνιον». Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς καὶ ὁ Τιμόθεος, τὸν ὁποῖο ἤθελε νὰ πάρῃ μαζί του ὁ Παῦλος καὶ νὰ τὸν ἐντάξῃ στὴν ομάδα του. Γι' αὐτὸ «πετοσκοφτήκαν» μὲ συνοπτικὲς διαδικασίες.

Οἱ περιτετμημένοι ἦταν οἱ ἡγέτες τοῦ Χριστιανισμοῦ κι οἱ ἀπερίτμητοι τὸ «ποιμνιον». Τὸ «ποιμνιον» βρίσκεται ἐκ διαμέτρου ἀντίθετο πρὸς τὸν λαὸ τῶν Ἑβραίων. Τὸ «ποιμνιον» δὲν θεωρεῖται λαός. Τὸ «ποιμνιον» εἶναι «μᾶζα» ἄκριτη, ὑπόδουλη, χειρωναγώσιμη, ἀνίκανη νὰ ἀντιδρᾷ, ἀνίκανη νὰ ἀγωνίζεται, ἀνίκανη νὰ πολεμᾷ. «Χρέος» τῆς εἶναι νὰ «στρέφῃ καὶ τὴν ἄλλη παρειὰ» στὰ ραπίσματα καὶ «ἰδεολογία» τῆς ἢ συνείδηση τῆς «ὑποδούλωσης στὸν Γιαχβὲ» καὶ στὸν περιούσιο λαό του. Ἔτσι οἱ Ἑβραῖοι «νομιμοποιοῦν» γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους τὸ «πάνω χέρι» τῆς ἐξ ὀρισμοῦ ὑποταγῆς τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλεται νὰ πορεύωνται καὶ νὰ δροῦν μὲ «τὸν σταυρὸ στὸ χέρι». Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν πληττεται ὁ ὀρθολογισμός, ὁ θεμιτὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ ἐπιχειρεῖται καπὴλευση τῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀξιῶν, ποὺ διέπουν τὸ ἐλληνικὸ πνεῦμα τῆς ἀξιοκρατίας καὶ τοῦ νόμου.

Κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν ἑορτές

σον ἀφορᾷ στὴν ἐπιλογὴ τῆς 1ης Ἰανουαρίου ὡς ἀρχῆς τοῦ ἔτους, ἐπισημαίνονται τὰ ἀκόλουθα: ● Τόσον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὅσον καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι λαοὶ προσπαθοῦσαν νὰ μετροῦν τὸν χρόνον καὶ νὰ κατασκευάζουν τὰ ἡμερολόγια τους μὲ σεβασμὸ πρὸς τὴ φύση καὶ –κατὰ τὸ δυνατόν– σὲ ἀρμονία μὲ αὐτήν, γιὰτὶ τότε μόνον εἶχαν νόημα. Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ἡμερονυκτίου, γιὰ παράδειγμα, εἶναι μία περιστροφὴ τῆς Γῆς περὶ τὸν ἄξονά της. Ὁ ὀρισμὸς τοῦ ἔτους εἶναι μία περιστροφὴ τῆς Γῆς περὶ τὸν ἥλιο.

- Ὅταν κατάφερε νὰ σταθεροποιηθῇ ὁ Χριστιανισμὸς σὰν θρησκεία, ἀνέστρεψε ὅλες τὶς ἐννοιες κι ἐπέβαλε τὸ «παρὰ φύσιν» σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς (π.χ. ἀσκητισμὸς, μοναχισμὸς κ.λπ.). Μιὰ ἀπὸ αὐτὲς ἦταν κι ἡ νέα ἀρίθμηση τῶν ἐτῶν, ἡ τελείως ἀφύσικη. Ἐκαναν κάτι ποὺ καμμία θρησκεία –ἀπὸ τὶς τόσες ποὺ ἔχουν ἐμφανισθῇ στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου– δὲν σκέφτηκε καὶ νὰ πράξῃ. Ἀποφάσισαν νὰ ὀνομάσουν μηδὲν τὸ ἔτος ποὺ πίστευαν ὅτι γεννήθηκε ὁ γιὸς τοῦ θεοῦ τους. Ὅτι εἶχε γίνεῖ πρὶν ἀπὸ αὐτό, ἀποφάσισαν νὰ μετράῃ ἀνάποδα μὲ ἀρνητικὸ πρόσημο (π.Χ.), ἐνῶ ὅ,τι θὰ γινόταν στὸ μέλλον, θὰ ἄρχιζε ἔκτοτε νὰ μετράῃ θετικὰ (μ.Χ.).
- Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἐκλογὴ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρεξως τοῦ ἔτους, τὸ κριτήριο στοὺς ἀρχαίους λαοὺς ἦταν ἀσταθές, ἀνάλογα μὲ τὶς προϋποθέσεις καὶ συνθήκες ποὺ ἐπικρατοῦσαν. (Ἄν δηλαδὴ θὰ λαμβανόταν ὡς ἀρχὴ τὸ ἡλιοστάσιο καὶ ποιό ἀπὸ τὰ δύο, τὸ θερινὸ ἢ τὸ χειμερινό. Ἄν ἡ ἰσημερία καὶ ποιὰ ἀπὸ τὶς δύο, ἡ ἐαρινὴ ἢ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2005

1 Σάββατο

† Περιτ. Ι. Χριστοῦ, Βασιλείου μεγάλ

Οἱ τυπογράφοι συνήθως «περιτέμνουν» τὴ λέξη περιτομή. Γιατί ἄραγε; Μήπως ἐνδομύχως αἰσθάνονται κάποια ντροπὴ; «Περιτ. Ι. Χριστοῦ» ποὺ συνήθως γράφουν τὰ ἡμερολόγια σημαίνει: Περιτομὴ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δηλαδὴ ἔκτομη τοῦ δέρματος τῆς βλαάνου τοῦ πέους τοῦ Ἰησοῦ.

Καμμία μεταγενέστερη σύνοδος δεν έλαβε αποφάσεις σπουδαιότερες από τη σύνοδο των αποστόλων, που έγινε στην Ιερουσαλήμ στα μέσα του Ιου αιώνα μ.Χ. Οι αποφάσεις αυτές αφορούσαν στην μεθοδολογία που θα ακολουθοῦσαν για τη διάδοση του Χριστιανισμού. Στη σύνοδο συμμετείχαν οι απόστολοι, τὸ συμβούλιο τῶν πρεσβυτέρων καὶ οἱ ἀδελφοί, ἅπαντες Ἑβραῖοι καὶ περιτετμημένοι. Ὃταν ὁ Παῦλος τόλμησε νὰ τοὺς φέρῃ σὲ μία συνάθροιση τὸν ἐθνικὸ καὶ ἀπερίτμητο Τίτο, τὸ θεώρησαν πρόκληση καὶ ἀξίωσαν νὰ ὑποστῇ τὴν αἱματηρὴ τελετῇ.

ἢ φθινοπωρινή). Τὰ περισσότερα προχριστιανικὰ ἡμερολόγια, ὅπως τῆς Ἐφέσου, τῆς Κρήτης, τῆς Κύπρου κ.ἄ. εἶχαν ὡς πρωτοχρονιὰ τὴν ἡμέρα τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας ἢ τὴν πλησιέστερη πρὸς αὐτὴν ἀρχὴ τοῦ νέου μηνός. Αὐτὴ φαίνεται νὰ εἶναι καὶ ἡ πιὸ σωστὴ ἀρχὴ τοῦ ἔτους, ὅταν μετὰ τὸ θέρος ἡ φυσιολογία τοῦ σώματος ἐτοιμάζεται νὰ ὑποδεχθῇ τὴ νέα περίοδο, τὸν χειμῶνα. Φθινόπωρο ἀρχίζει ἡ σχολικὴ χρονιά, φθινόπωρο οἱ ἀθλητικὲς διοργανώσεις κ.λπ. Ἡ πλέον ἀφύσικη ἀρχὴ τοῦ ἔτους εἶναι αὐτὴ ποὺ ἐπελέγη στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα (1η Ἰανουαρίου).

- Ἀρχὴ τοῦ ἔτους σύμφωνα μὲ τοὺς χριστιανούς θὰ ἔπρεπε βέβαια νὰ ἦταν ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλίων τοῦ Ἰησοῦ (25η Δεκεμβρίου). Τὸ θέμα δὲν εἶναι τόσο ἀπλό, οὔτε πρέπει νὰ ἐξετάζεται μόνον ἐπιφανειακά. Ἡ χριστιανικὴ ἡγεσία, μετατοπίζοντας τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου κατὰ μία βδομάδα (1η Ἰανουαρίου) καὶ ξεκινώντας τὸ ἔτος μὲ τὴ γιορτὴ τῆς περιτομῆς, μᾶς στέλνει τὸ μήνυμα, ὅτι τὸ σπουδαιότερο ἐξ ὅλων εἶναι ἡ περιτομὴ καὶ οἱ περιτετμημένοι.

Τελειώνοντας θὰ ἤθελα μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ καθιερωμένου ἡμερολογίου νὰ ἀπευθύνω πρὸς τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» τὴ φράση: «Οὐδὲν ὀφελὸς ἐστὶν οὔτε χρημάτων, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενός, ἄτερ τῆς υἱειῆς», δηλαδή: «Καμμία ὠφέλεια δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὰ χρήματα ἢ ἀπὸ τίποτε ἄλλο, χωρὶς υἱείας». Πρόκειται γιὰ ἀπόφθεγμα τοῦ Ἰπποκράτους, ὁ ὁποῖος οὔτε περιτετμημένος ἦταν οὔτε ὡς ἅγιος ἐορτάζεται, παρ' ὅτι ἔσωσε, σφῆξε καὶ θὰ σφῆξη ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ τὸν τιμᾷ ἡ ἐπιστὴμὴ τῆς Ἱατρικῆς.

Ἰων Δημόφιλος

Ἡλεκτρολόγος Μηχανικὸς Ε.Μ.Π.
dhmofilos@freemail.gr

Η ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΘΛΗΤΩΝ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ

Ψυχική τόνωση ἀντὶ «ντόπας»

Πρὸ τῆς τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων στὴν Ὀλυμπία εἶχαμε τὴν ὑποχρεωτικὴ γιὰ δέκα μῆνες παραμονὴ τῶν ἀθλητῶν στὸν χώρο τῶν Ἀγώνων, μὲ σκοπὸ τὴν μύησίν τους στὶς ἀλήθειες τὶς ὁποῖες ὑπηρετεῖ ὁ ἀνώτερος ἄνθρωπος. Ἡ προετοιμασία καὶ οἱ προπονήσεις συνωδεύονταν πάντοτε ἀπὸ μουσικὴ. Μετὰ τὴν προπαρασκευὴ αὐτὴν καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀγώνων ἐδίδετο ὁ «Ὅρκος πρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Ὁρκίου-Διδῶς» ἀπὸ τοὺς ἤδη μυημένους καὶ φωτισμένους ἀθλητὲς. Οἱ μὴ προετοιμασθέντες βάσει τοῦ ἀνωτέρου κανονισμοῦ ἀθλητὲς ἀπεκλείοντο καὶ ἀπὸ τὴν τελετὴ τοῦ Ὁρκου καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀγῶνες.

Στὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ «μυθολογία» βλέπουμε πόσο ἀρμονικῶς ἡ ἔννοια τῆς μουσικῆς γεφυρώνει τὸ παρελθὸν μὲ τὸ μέλλον: Οἱ Μοῦσες εἶναι οἱ κόρες τοῦ Διδῶς καὶ τῆς Μνημοσύνης (Ἱστορίας), ἐνῶ ὁ Ἀπόλλων ἦταν ἐπίσης καὶ πατέρας τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου μποροῦμε νὰ διακρίνωμε τὴν σχέση μουσικῆς καὶ ἰατρικῆς.

Στὰ θεραπευτήρια ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ μουσικὴ γιὰ τὴν θεραπεία τῶν ψυχικῶν παθήσεων, πολὺ πρὶν ἢ σύγχρονος ἐπιστήμη ξαναανακαλύψῃ τὴν μέθοδο τῆς μουσικοθεραπείας. Ὁ Πίνδαρος ὑμνεῖ τὸν Ἀσκληπιό, ὁ ὁποῖος θεραπεύει ὅλες τὶς ἀσθένειες μὲ τραγούδια, ἐνῶ ὁ Θεόφραστος ἐχρησιμοποιεῖ μελωδίες τοῦ Φρυγίου ἤχου γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν ἀλγῶν.

Ὁ ἄνθρωπος πίστεψε πῶς ὁ ἦχος ἦταν δύναμη κοσμικὴ, παροῦσα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία πῆρε τὴν μορφή τοῦ Λόγου. Ὁ ἦχος ἀντιπροσωπεύει ἓνα μέσον ἐπικοινωνίας μὲ τὸ ἄπειρο· ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀείρου ἐκτὸς τοῦ Λόγου πηγάζουν καὶ οἱ διάφορες φαντασιώσεις μας. Στὸν κόσμον τῶν φαντασιώσεων δὲν ὑπάρχει τὸ ὑπερεγώ· οἱ φαντασιώσεις εἶναι ἀχαλίνωτες καὶ ἐνστικτώδεις. Δὲν ὑπάρχει ἐπίσης καὶ ἡ ἠθικὴ. Ἡ ἠθικὴ ἐννοοῦμε ὅτι εἶναι ὅχι τὰ συμβατικὰ θρησκευτικὰ-κοινωνικὰ ἰδεολογήματα ἠθικῆς, ἀλλὰ τὸ σύστημα τῶν ἰδεῶν-ἀρχῶν-ἀξιῶν τὸ ὁποῖο ἐκφράζει ἀπόλυτα τὸν κοσμικὸ Νόμο. Αὐτὸ τὸ σύστημα δέον νὰ ἐκφράξῃ-διατηρῇ-προάγῃ τὸν Νόμο τῆς Φύσεως.

Τὴν συμπαντικότητά τῆς μουσικῆς γνωρίζαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Πίστευαν ὅτι τὸ κύριο ὄργανο ἐκπορεύσεως τῆς μουσικῆς τῶν ἦταν ἡ ἐπτάχορδη λύρα, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπτὰ οὐρανίων σωμάτων (Κρόνος, Ζεὺς, Ἄρης, Ἥλιος, Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη καὶ Σελήνη) χορδισμένη ὡς ἐξῆς: ὑπάτη, παρυπάτη, ὑπερμέση, μέση, παραμέση, παρανεάτη, νεάτη. Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Πλούταρχος, ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀρχύτας, ὁ Πλάτων καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι ὑπεστήριξαν ὅτι ἡ φορὰ τῶν ὄντων καὶ ἡ κίνησις τῶν ἀστέρων δὲν γίνονται οὔτε διατηροῦνται χωρὶς τὴν μουσικὴ. Τόσο ἡ μουσικὴ ὅσο καὶ ὁ κάθε ἦχος ἐπηρεάζουν τὶς ποικίλες μεταβολὲς στὸν ἄνθρωπον. Οἱ μεταβολὲς αὐτὲς πραγματοποιοῦνται εἴτε τὸ συνειδητοποιεῖ ὁ ἄνθρωπος εἴτε ὄχι.

Ἡ μουσικὴ μᾶς ἐπηρεάζει καταλυτικά. Σωματικά, γιατί ταξιδεύει μέσῳ τοῦ ἀέρος μὲ μοριακὰ ὥστικα κύματα, τὰ ὁποῖα γίνονται αἰσθητὰ σὲ σωματικὸ ἐπίπεδο. Ψυχικά, γιατί δημιουργεῖ ἓνα περιβάλλον, τὸ ὁποῖο ὑποβάλλει διαθέσεις, στὶς ὁποῖες ἀνταποκρινόμεθα σὲ ὑποσυνείδητο, μὴ λεκτικὸ ἐπίπεδο. Ἔτσι θὰ λέγαμε ὅτι ἡ μουσικὴ ἐκφράζει βιολογικές, ψυχικές, γνωστικές καὶ πνευματικές λειτουργίες, ἐνταγμένες σ' ἓνα πολιτιστικὸ πλαίσιο.

Στὴν κοιτίδα τοῦ Ὀλυμπισμού, τὴν Ὀλυμπία, κατεδεικνύετο τὸ πολιτιστικὸ πλαίσιο τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας στὴν γνησιώτερη ἐκφρασίῃ του μέσῳ τοῦ ἀγῶνος. Ἡ μουσικὴ ἀντανάκλα τὴν ἀνθρώπινη δραστηριότητα καὶ πορεία, διότι μέσῳ αὐτῆς τὸ πνεῦμα, ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμα ἐπιτυγχάνουν μία ὁλοκληρωμένη ἐμπειρία. Ὡς τρισυπόστατο ὃν ὁ ἄνθρωπος (Πνεῦμα-Ψυχὴ-Σῶμα) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιμεριστη σὲ κάποιο ἀπὸ αὐτά, δίχως νὰ ἐπιμεριστη καὶ στὰ ὑπόλοιπα μὲ κάποιον τρόπο. Ἐὰν τὰ ψυχικά μας γεγονότα ἐπηρεάζουν τὴν διανοητικὴ μας κατάσταση ἢ ἐὰν ὁ νοῦς ἐπηρεάζῃ τὴν ψυχικὴ μας ζωὴ, εἶναι ἓνα ἐρώτημα. Κατὰ γενικὴ πάντως ἀποδοχὴ καὶ τὰ δύο ἐπηρεάζουν τὴν σωματικὴ μας ὑγεία καὶ ἐξ αὐτῆς ἔχομε τὴν ἐπίδραση τόσο διανοητικῶς ὅσο καὶ ψυχικῶς στὴν ζωὴ μας.

Ἡ σημασία τῆς Μουσικῆς στὴν Ἀρχαιότητα

Ἐ αὐτὲς τὶς σκέψεις οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες θέσπισαν τὴν δεκάμηνη παραμονὴ στὴν Ὀλυμπία πρὸ τῆς τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Μετὰ τὴν μύηση στὶς ιδέες-ἀρχές-ἀξίες τοῦ Ἑλληνος Λόγου ἀκολουθοῦν ἀθλητικοὶ ἀγῶνες μὲ συμμετοχὴ χοροῦ καὶ μουσικῆς. Ἡ πλημμυρίδα τῶν ψυχικῶν γεγονότων ὅλων τῶν μετεχόντων τοὺς συντρόφευσε ἀργότερα σὲ ὅλη τους τὴν ζωὴ.

Ἡ μουσικὴ στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες δὲν ἦταν τυχαία. Γνώριζαν οἱ Ἕλληνες ὅτι ἡ ἐπίδραση τῆς μουσικῆς ἦταν μεγαλύτερη, ὅταν αὐτὴ ἔχῃ κάποιο νόημα γιὰ ὅσους τὴν βιώνουν. Ἐπίσης ὅτι ἡ ἐπίδραση τῆς ἴδιας μουσικῆς θὰ ἦταν διαφορετικὴ στὸν ἱερὸ χώρο τῆς Ὀλυμπίας ἀπὸ τὸ ἐὰν ἀκουγόταν σὲ ἄλλον χώρο καὶ σὲ ἄλλη στιγμή.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀνεγνώριζαν ὅτι ἡ μουσικὴ εἶναι χρήσιμη σὲ κάθε περίσταση, σὲ κάθε σπουδαία δραστηριότητα. Χρησιμοποιοῦσαν τὴν μουσικὴ γιὰ ἀγροτικές ἐργασίες. Ἐπίσης τὴν χρησιμοποιοῦσαν γιὰ θετικὴ ἐπίδραση στὴν διάθεση τοῦ λαοῦ, ὅπως συνέβη στὴν Σπάρτη. Ἡ πόλη αὐτὴ εὗρίσκετο σὲ κατάσταση ἀναταραχῆς στὸ πρῶτο ἡμῖσι τοῦ 7ου αἰῶνα π.Χ. ἓνας χρησὶμὸς παραινοῦσε νὰ καλέσουν τὸν «Λέσβιον ᾠοιδόν» προσεκληθῇ ὁ Τέρπανδρος ἀπὸ τὴν Ἀντισσα τῆς Λέσβου καὶ τὸ ἄσμα του ἐπανάφερε τὴν εὐταξία στὴν πόλη. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦσαν τὴν μουσικὴ στὴν πλοήγησι τῶν πλοίων, ὅπου ὁ αὐλητὴς βοηθοῦσε τὸν συγχρονισμό τῶν κωπηλατῶν. Μέγιστη ἐπίσης ἦταν ἡ συμμετοχὴ τῆς μουσικῆς στὴν θεραπεία τῶν ποικίλων παθήσεων καὶ κυρίως τῶν ψυχικῶν νοσημάτων. Ἡ δυσαρμονία τῆς ψυχῆς ἐπιφέρει τὸ ψυχικὸ νόσημα. Ἡ δυσαρμονία αὐτὴ ἀπεκαθίστατο καὶ μὲ τὴν ἁρμονία τῆς μουσικῆς. Ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς Φύσεως ἐναρμονισμένα μὲ τὸν παγκόσμιον Νόμον ἰσορροποῦν καὶ προάγουν τὴν ζωὴ.

Μὲ τὴν μουσικὴ ἐπίσης οἱ Ἕλληνες περιέγραφαν ποικίλα γεγονότα. Ἐνα ἐξ αὐτῶν, ὁ αὐλητικὸς νόμος (ἐπαίξετο μὲ αὐλὸ χωρὶς τραγοῦδι), περιέγραφε τὴν πάλιν τοῦ Ἀπόλλωνος μὲ τὸν δράκοντα Πύθωνα. Τὸ ἴδιο ἄλλωστε ἔκαναν οἱ Ἕλληνες καὶ μὲ τοὺς χοροὺς των. Ἐπίσης ἔχομε σὲ μουσικὴ σύνθεση τὴν περιπλάνησι τῆς Λητοῦς καὶ τὴν γέννησι τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, σύμφωνα μὲ μία ἀφήγησι τοῦ Φιλάμμωνος, καταγόμενου ἀπὸ τοὺς Δελφούς. Ὁ Ἀπόλλων πρῶτος ἔστησε τραγοῦδι καὶ χοροὺς γύρω ἀπὸ τὸ ἱερὸ τῶν Δελφῶν. Ἐπίσης ἀναφέρεται ὁ πόλεμος τῶν Τιτάνων, ἡ ἄλωση τοῦ Ἰλίου, ὁ γάμος Ἀφροδίτης καὶ Ἡφαίστου καὶ λοιπὰ γεγονότα. Ὁ Τέρπανδρος ὁ Λέσβιος ὑπῆρξε ὁ δημιουργὸς τῶν κιθαρικῶν νόμων. Σὲ κάθε νόμον ἔντυσε μὲ μουσικὴ τοὺς ἐπικούς του στίχους. Τὸ αὐτὸ ἔκανε καὶ στοὺς στίχους τοῦ Ὀμήρου. Καὶ τῶν δύο αὐτῶν τοὺς στίχους

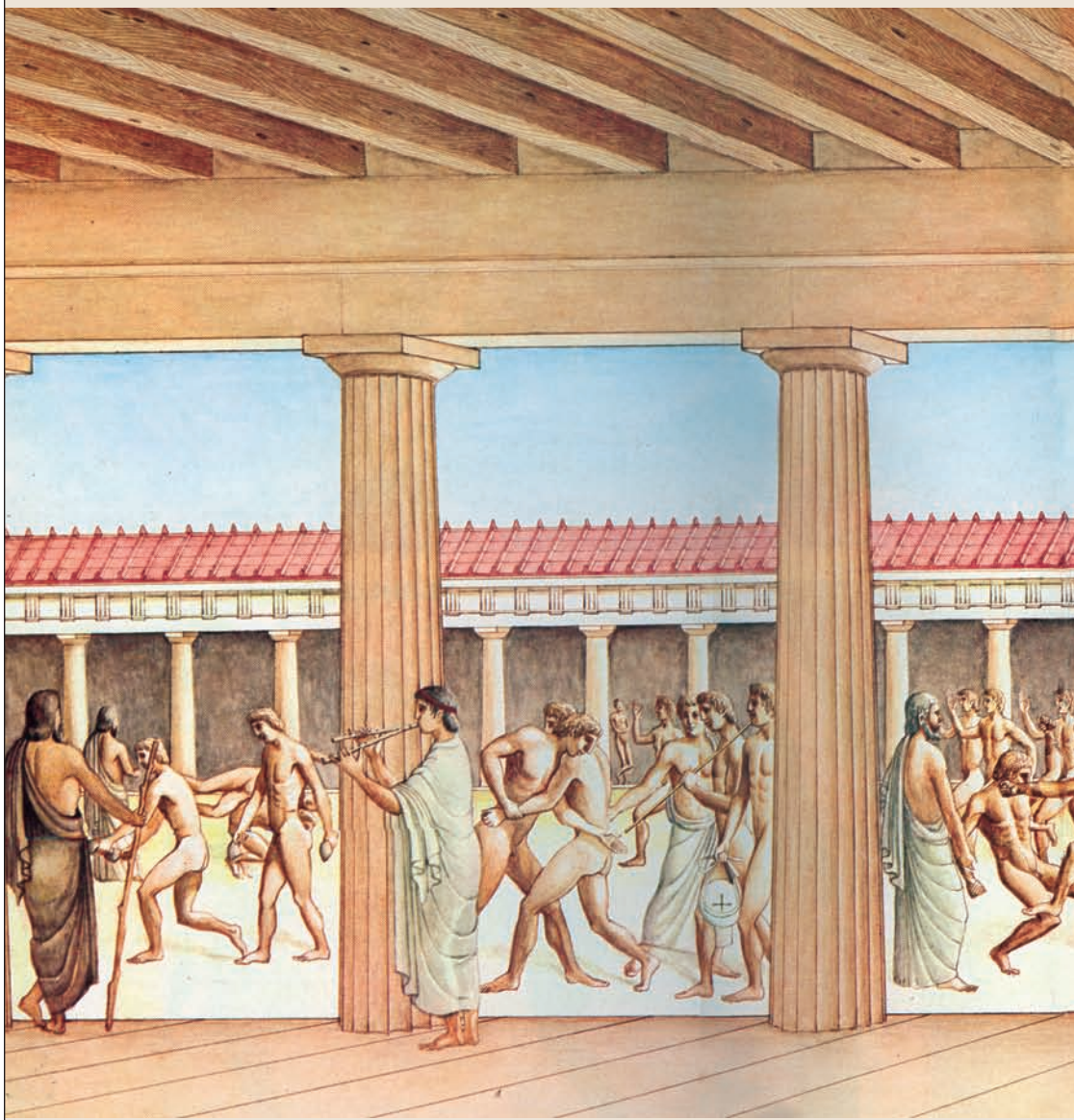

Παράσταση ἀθλητῶν ποὺ ἀσχοῦνται μὲ τὴν συνοδεία αὐλοῦ. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς τους οἱ νέοι τῆς Ἀθήνας τὸ περνοῦσαν στὰ γυμνάσια· ἐκεῖ ἀσχοῦνταν στὸ ἄλμα, στὸν δίσκο, στὸ ἀκόντιο. Ὁ αὐλητὴς συνώδευε τὶς κινήσεις τῶν ἀθλητῶν μὲ τὸν αὐλό, γιὰ νὰ γίνουν ἀρμονικὲς καὶ ρυθμικὲς. (Κοπεγχάγη, Nationalmuseum.)

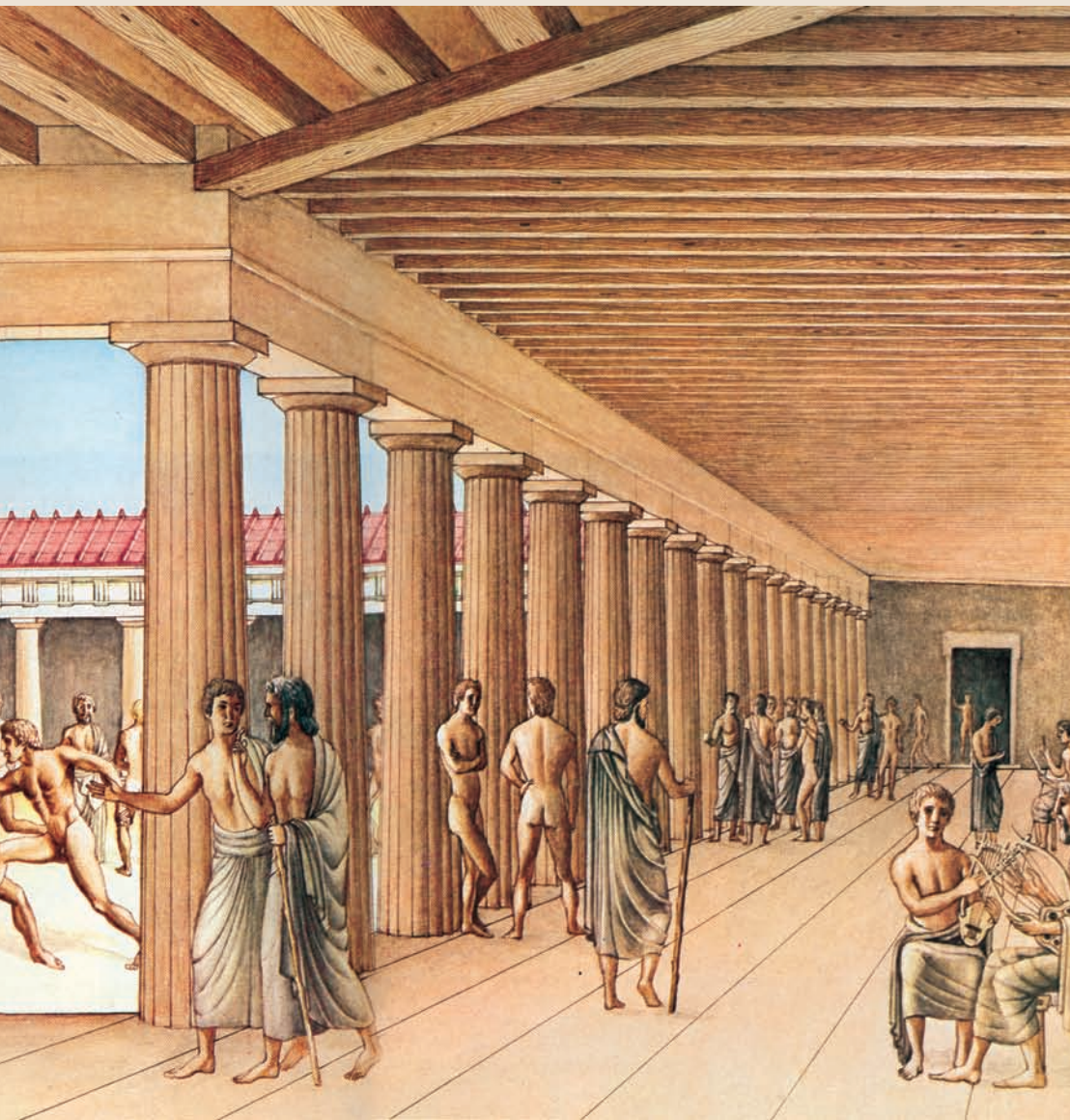
τοὺς τραγουδοῦσαν στὶς ἐορτὲς-ἀγῶνες.

Ἡ μουσικὴ ἐχρησιμοποιεῖτο στὸν πόλεμο, διότι ἐπηρέαζε τὸ ἀγωνιστικὸ πολεμικὸ φρόνημα τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ παλαιὸν νόμον τῶν Ἡρακλειδῶν οἱ αὐλητὲς προηγούντο τῶν πορευομένων τμημάτων, οἱ δὲ ὀπλίτες «πρὸς τὸ μέλος καὶ τὸν ρυθμὸν ἐμβαίνοντες» ἐγίνοντο «ἄρρηκτοι τὴν τάξιν», δὲν διεσπῶντο ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἀντιπάλων. Αὐτὴν τὴν παλαιότητα παράδοση εἶχαν τηρήσει καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὁ αὐλητὴς προηγεῖτο αὐτῶν. Τὸ μέλος μάλιστα τὸ αὐλούμενον ἐκαλεῖτο Καστόρειον, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁμωνύμου Λακεδαιμονίου ἥρωος καὶ ὅχι ἐπειδὴ ὁ ἴδιος τὸ εἶχε ἀνακαλύψει. Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀγισίλαος, ἀπαντώντας σὲ ἐρώτηση γιατί μετ' αὐλῶν ἀγωνίζονται, εἶπε ὅτι πράττουν τοῦτο, γιὰ νὰ φανερωθοῦν οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι. Ὁ μὲν ἀνδρεῖος θὰ ἐτήρει τὸν ρυθμὸν καὶ τὸ βῆμα, ἐνῷ ὁ δειλὸς θὰ τὰ ἔχανε καὶ τὰ δύο. Σὺν τῷ χρόνῳ ἰδρύθηκε ἰδιαίτερη Δωρικὴ μουσικὴ, μεταλοπρεπὴς καὶ ἐπιβλητικὴ, ἀρμόζουσα κατὰ τὸν Πλούταρχο («Περὶ μουσικῆς») σὲ πολεμικοὺς καὶ σῶφρονες ἄνδρες.

Ἡ ὅλη ἀγωγή τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ στὴν κατάκτηση τῆς καλοκάγαθίας. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν ἐπιβάλλεται ὁ συνδυασμὸς τῆς μουσικῆς καὶ τῆς γυμναστικῆς. Δέον νὰ ὑφίσταται συμμετρία μεταξὺ τῆς σωματικῆς καὶ τῆς διανοητικῆς παιδεύσεως, διότι οἱ ὑπερμέτρως ἀσκηθέντες σωματικῶς καὶ παραμελήσαντες τὴν ψυχικὴν τους μόρφωση ἀγριώτεροι τοῦ δέοντος ἀποβαίνουν. Οἱ δὲ ὑπερμέτρως πάλι μὲ τὴν μουσικὴ ἀσχοληθέντες γίνονται μαλθακώτεροι.

Αναπαράσταση ενός αρχαίου γυμνασίου. Οί νέοι άθλοϋνται στόν κεντρικό άνοιχτό χώρο στα άγωνίσματα τών δρόμων, στο άλμα, στην πάλη, με την συνοδείά αϋλοϋ. Τα γυμνάσια ήταν χώροι πολυσύχναστοι· έκτός από τούς νέους σύχναζαν εκεί φιλόσοφοι, ρήτορες, πολιτικοί,

γιατὶ εὗρισκαν συγκεντρωμένους πρόθυμους ἀκροατές. Μέσα στὶς στοές τους γίνονταν πολλές φορές μαθήματα μουσικῆς ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας. Στὸ δεξιὸ μέρος τῆς εἰκόνας διακρίνεται μουσικὸ συγκρότημα ἐγχόρδων, ποὺ παίζει, ἐνῶ προπονοῦνται οἱ ἀθλητές.

Προχωρώντας τὴν θεώρηση περὶ τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδῶν, πίστευαν ὅτι καὶ γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῶν νηπίων προτιμότερο εἶναι νὰ προηγηθῇ ἡ μουσικὴ, ἥτοι ἡ ψυχικὴ ἀγωγή, τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς.

Τέλος παρατηροῦμε ὅτι ἡ μουσικὴ ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς λατρείας τῶν Ἑλλήνων τόσο σὲ τοπικὸ ὅσο καὶ σὲ πανελλήνιο ἐπίπεδο. Ἡ παρουσία τῆς μουσικῆς στὶς δημοφιλεῖς ἐορτὲς καὶ τὶς ἱεροπραξίαι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἄλλοτε ἦταν συνοδευτικὴ καὶ ἄλλοτε τμῆμα-μέρος τῆς ἀγωνιστικῆς.

Συνοδευτικὴ μουσικὴ παρετηρεῖτο καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἱεροπραξίας, ἥτοι κατὰ τὴν πομπὴ πρὸς τιμὴν τοῦ τιμώμενου θεοῦ. Ἐπίσης παρετηρεῖτο ἡ συνοδευτικὴ μουσικὴ στὴν διάρκεια τῶν θυσιῶν, τὴν διεξαγωγὴ τῶν ἀγωνισμάτων, τόσο κατὰ τὶς προπονησεῖς ὅσο καὶ στοὺς ἀγῶνες. Τέλος τὴν συναντᾶμε μετὰ τοὺς ἀγῶνες μὲ τὴν ὀνομασία *παιάν*, χορικὸ τραγούδι, ὡς τμῆμα-μέρος τῶν εὐχαριστιῶν, ὅπως ἄλλωστε συνέβαινε καὶ μετὰ ἀπὸ νικητήριους ἀγῶνες.

Ἐνδυνάμωση τῆς μαχητικότητας τοῦ ἀθλητῆ

ταν σύνηθες νὰ παρίσταται ἓνας αὐλητὴς κατὰ τὴν ὥρα ποὺ προπονοῦντο οἱ ἀθλητὲς σὲ διαφόρους τύπους ἀγωνισμάτων. Πολλὲς ἀγγειογραφίαι τῶν δούκων καὶ 5ου αἰώνων μαρτυροῦν αὐτὸ τὸ γεγονός, συχνότερα στὸ ἄλμα εἰς μῆκος, τὴν δισκοβολία καὶ τὸν ἀκοντισμό. Στὸ ἄλμα εἰς μῆκος, στὸ Ὀλυμπιακὸ πένταθλο, ἐπαίξετο ἡ «*Πυθικὴ μελωδία*» ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ ὁ ὁποῖος εἶχε κερδίσει δύο ἔτη ἐνωρίτερα τὸ βραβεῖο τῶν Πυθικῶν ἀγῶνων στὴν αὐλῃση. Ὑπῆρχε σχέση μετὰ τῶν πανελληνίων ἱεροπραξιῶν ὁ νικητὴς λ.χ. τῶν Πυθίων ἀγῶνων ἐτύγγανε τιμητικῶν θέσεων καὶ διακρίσεων στοὺς Ὀλυμπιακοὺς. Ὁ Φιλόστρατος μᾶς λέγει ὅτι σκοπὸς ἦταν νὰ δώσῃ ἡ μουσικὴ στὸν ἄλτη μία ἐπιπρόσθετη ὥθησι. Ἄλλοι συγγραφεῖς ἀναφέρονται στὴν αὐλῃση, ὡς συνοδευτικῆς στὴν πυγμαχία καὶ τὴν πάλη.

Στὴν Ὀλυμπία παρατηροῦμε τὰ τραγούδια τῶν σπονδῶν. Πίστευαν ὅτι ἡ μουσικὴ καὶ τὰ τραγούδια τῶν σπονδῶν ἦσαν ἱκανὰ νὰ δυνάμωσιν τὴν ψυχὴ τοῦ σάφρονος ἀνδρός. Συμφῶνως μὲ τὰ ὅσα γνωρίζουμε γιὰ τὴν ἐπίδραση τῆς μουσικῆς στοὺς πνευματικοὺς ἀνθρώπους, ἄλλος ὁδηγεῖται σὲ κατάστασι ἐκστάσεως καὶ ἄλλος στὸν διαλογισμό. Ἡ Ὀλυμπία ὑπῆρξε ὁ ὕψιστος βωμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου, στὸν ὁποῖο προσήρχετο ὁ Ἕλλην. Μέσα ἀπὸ τὸν διαλογισμό καὶ τὴν δεκάμηνη πνευματικὴ-ψυχικὴ-σωματικὴ προετοιμασία καὶ τὸ ἐκστατικὸ τελετουργικὸ ἐπετυγχάνετο ἡ *μέθεξις* αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ μυθικὸς χαρακτῆρας τῆς Ἰδέας καὶ τῆς Ἀξίας ἀντικατοπτρίζεται, ἐκφράζεται καὶ υλοποιεῖται ὅχι μόνο στὸν αἰσθητὸ κόσμον ἀλλὰ καὶ στὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπον. Μέσον γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιδιωκόμενου ἦταν ἡ ἐκστατικὴ μουσικὴ, ἡ ὁποία ἐπηρεάζει κατ' ἀρχὴν τὸ σῶμα, μεταβάλλοντας τὴν συχνότητα τῶν ἐγκεφαλικῶν κυμάτων καὶ κατακλύζοντας τὶς αἰσθητηριακὰς περιοχὰς τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐπομένως ἡ μουσικὴ, ἡ ὁποία ἐχρησιμοποιεῖτο στὶς τελετὰς αὐτοῦ τοῦ εἵδους, ἐπελέγετο μὲ βάση τοὺς μετέχοντες καὶ τὴν ἱκανότητά τῆς νὰ τοὺς προκαλέσῃ τὶς ἀναγκαῖες πνευματικὰς-ψυχικὰς-σωματικὰς ἀντιδράσεις.

Τὸ πότε εἰσάγεται ἡ μουσικὴ καὶ τὰ τραγούδια στὴν Ὀλυμπία γιὰ πρώτη φορὰ, δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσουμε μὲ σαφήνεια. Σίγουρον ὅμως εἶναι ὅτι παρατηροῦνται μουσικὰς ἐκδηλώσεις πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ὑπὸ τοῦ Ἰδαίου Ἡρακλῆ, πρὸς τιμὴν τοῦ νεαροῦ Διὸς. Οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι χρησιμοποιοῦσαν τὴν μουσικὴ τῶν αὐλῶν.

Στὴν Ὀλυμπία πρὸ τῆς λατρείας τοῦ Διὸς ἐλατρεῖτο ἡ θεὰ Κυβέλη, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τραγούδια μὲ τὴν ὀνομασίαν *μητροφα*.* Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποκαλύπτεται ὅτι ἡ μουσικὴ καὶ οἱ ἀγῶνες ἐνίζονταν· δεύτερον ὅτι οἱ Ἰδαῖοι

Δύο πύκτες ασκούνται με την συνοδεία αὐλοῦ. Οἱ ἀσκήσεις στὰ γυμνάσια καὶ στὶς παλαῖστρες συνωδεύονταν συχνὰ μὲ μουσική. (Ἀγγειογραφία τοῦ δ' αἰ., Νέα Ὑόρκη, Metropolitan Museum.)

Δάκτυλοι γνώριζαν τοὺς ἀγῶνες πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Διός· τέλος δὲ ὅτι ὁ Ἰδαῖος Ἡρακλῆς, πηγαίνοντας στὴν Ὀλυμπία προκειμένου νὰ τελέσῃ ἱεροπραξίες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀθλητικὸν ἀγῶνα, γνώριζε τὸ Ἱερὸν τῆς Ὀλυμπίας καὶ πῆγαινε σὲ γνωστὸ ἱερὸ.

Στὴν Ὀλυμπία κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ὀλυμπιακῶν, τὴν πρώτην ἡμέρα τῶν ἀγῶνων, οἱ μετέχοντες ἔθυσαν σὲ ὅλους τοὺς βομοὺς ὀρχούμενοι, ἐκτελώντας ἰδιαίτερα μουσικὰ κομμάτια σὲ κάθε ἓνα ἐξ αὐτῶν.

✂

ΔΑΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ☐

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ☐

Ἐπίσημα Ἑλλάδος **Κανονική: 53 €** ☐ Ἐπίσημα Ἑλλάδος **Φοιτητική: 43 €** ☐ Ἐπίσημα **Ἐξωτερικού: 80 €** ☐

(ΟΝΟΜΑ)		(ΕΠΩΝΥΜΟ)	
(ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)		(Τ.Κ.)	(ΠΟΛΗ)
(ΧΩΡΑ)		(Τηλ.)	(E-mail)

Πληρωμή με **Πιστωτική Κάρτα** VISA ☐ MasterCard ☐

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _ _ _ _ _

ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _ _ _

ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: _ _ / _ _ Ὑπογραφή: _____

Πληρωμή με

Τραπεζ. Κατάθεση

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΛΛΑΔΟΣ

146/40417714

Ταχυδρομική

Ἐπιταγή ΕΛΤΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΛΑΜΠΡΟΥ

POST RESTANTE

175 01

Π. ΦΑΛΗΡΟ

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: Περιοδικό «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα **FAX:** (+30) 210 3314997

Στὴν Ὀλυμπία ἐχρησιμοποιοῦντο μεταξὺ τῶν ἄλλων κιθάρες καὶ αὐλοί. Ἡ κιθάρα ἦταν τελειοποιημένο ὄργανο, πὺλὸ τελειοποιημένο ἀπὸ τὴν λύρα, δημιούργημα τῶν μουσικῶν Τερπάνδρου καὶ Ἀριώνου, ποὺ κατὰγονταν καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν Λέσβο. Ἐπίσης παρατηροῦμε τὴν μουσικὴ εἴτε ὡς συνοδευτικὴ στὶς θυσίαι καὶ τ' ἀγωνίσματα εἴτε ὡς τμῆμα τῆς ἀγωνιστικῆς καὶ σὲ ἄλλους πανελληνίους ἀγῶνες – Πύθια-Νέμεα-Ἰσθμια-Παναθήναια καὶ λοιπά.

Ὁ ὑπέρτατος στόχος τῆς μουσικῆς εἶναι νὰ προχωρήσῃ πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ ἐνσυνεϊδίου ἀνθρώπου· ν' ἀγγίξῃ τὸ ὑπερχρονικὸ καὶ αἰώνιο πρὸς χάριν τῆς διατηρήσεως τοῦ Παγκοσμίου Φυσικοῦ Νόμου. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἔχουν ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Φύσις εἶναι ἡ ἔμπνευση. Θεωροῦμε ὡς ἔμπνευση τὴν σύλληψη τῶν Ἰδεῶν > Ἀρχῶν > Ἀξιῶν ἐκεῖνων ποὺ εἶναι ἱκανὲς νὰ ὁδηγήσουν τὸν ἄνθρωπο στὴν κατάκτηση τῆς Αὐτογνωσίας καὶ μ' αὐτὸ τὸ ὄπλο ἐν συνεχείᾳ στὴν ἔμπνευση τῶν ἰσορροπημένων ἀνθρώπων.

Ἡ μουσικὴ ὡς ἐκφρασμένη Φύσις εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ ὁδηγήσῃ «κατὰ φύσιν» τὰ ὄντα.

Βιβλιογραφία

Νικ. Ἀσιώτης, «Ἀρχαῖοι Ἕλληνες Μουσικοί», ἐκδ. «Δαυλός», 1996.

Πλούταρχος, «Ἡθικά».

Ι.Ε. Χρυσάφης, «Ἡ Γυμναστικὴ τῶν Ἀρχαίων».

M.L. West, «Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσικὴ».

Randal Mc Clellan, «Οἱ Θεραπευτικὲς Δυνάμεις τῆς Μουσικῆς».

Σόλων Μιχαηλίδης, «Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς».

Περιοδικὸ «Δαυλός», Τόμος Π'.

* Ἡ λέξις μητρὸς προέρχεται ἐκ τῆς λ. μήτηρ, μητέρα.

Σάββας Κουμπούρας

Καθηγητὴς Φυσικῆς Ἀγωγῆς

Τέως πρωταθλητῆς Στίβου

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΟΜΩΝ & ΤΕΥΧΩΝ

ΔΑΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΙ ΔΑΥΛΟΥ 58 €

_____ (ΟΝΟΜΑ) _____ (ΕΠΩΝΥΜΟ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΕΤΟΣ)

_____ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)

ΤΕΥΧΗ ΔΑΥΛΟΥ 6 €

_____ (Τ.Κ.) _____ (ΠΟΛΗ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ) _____ (ΧΩΡΑ) _____ (Τηλ.)

Οἱ τιμὲς ἐπιβαρύνονται μὲ κόστος ταχυδρόμησης μέσω ΕΛΤΑ, ποὺ γιὰ ἀποστολὲς ἐντὸς Ἑλλάδος εἶναι 2,80 €.

Πιστωτικὴ Κάρτα

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _____

VISA ☐

ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _____

MasterCard ☐

ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: ____ / ____ ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ:

Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Αθήνα

FAX: (+30) 210 3314997

THINK ΚΑΙ THANK

ταν οί λέξεις απουσιάζουν, απουσιάζουν και οί ιδέες. Έάν οί Έτρούσκοι, οί Λατίνοι και οί Ρωμαίοι είχαν κρατήσει στο άλφάβητο που δανείστηκαν από τους Έλληνες τὸ ἑλληνικὸ **θ** (θητα), σήμερα οί Άγγλοι δὲν θὰ χρειάζονταν τὸ δίψηφο σύμφωνό τους **th** γιὰ νὰ γράφουν και νὰ προφέρουν τὸν φθόγγο **θ**. Οί παραπάνω λαοὶ ὅμως δὲν μπορούσαν νὰ προφέρουν τὸν εὐήχο ἑλληνικὸ φθόγγο **θ** και γιὰ αὐτὸ τὸν ἀφαίρεσαν ἀπὸ τὸ άλφάβητο που κράτησαν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους, τὸ ὁποῖο δὲν ἦταν ποτὲ οὔτε ἑτρουσκικό, οὔτε λατινικό, οὔτε ρωμαϊκὸ ἀλλὰ σκέτο ἑλληνικὸ. Καμμία Εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ και Ἀγγλικὴ δὲν ἔχει φθόγγο **θ**. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἡ **Ἀθήνα** ἔγινε **ATINA**, ἡ **μυθολογία ΜΙΦΟΛΟΓΙΑ**, τὸ **θέατρο TEATPO** και χιλιάδες ἄλλες εὐρωπαϊκὲς λέξεις –μόνο μὲ **θ** μέσα τους– γλωσσικά, φθολογικά, ἡχητικά και μορφολογικά... ἐκβαρβαρίστηκαν. Οί Ρῶσοι τὴν **Ἀθήνα** τὴν λένε **ΑΦΗΝΑ**, τὸν **Θεόδωρο ΦΕΟΝΤΟΡ** και πάει λέγοντας.

Τὰ ἀγγλικά ἐτυμολογικά λεξικά τὸ διατυμπανίζουν μὲ ὑπερηφάνεια: «*No word beginning with TH is of Latin origin*» (www.skeat, σ. 550). «Καμμία λέξη που ἀρχίζει μὲ **θ** (**th**) δὲν εἶναι λατινικῆς προέλευσης». Τότε ποιᾶς προέλευσης εἶναι; Στὸν ἑλληνικὸ γλωσσικὸ ὠκεανὸ ὅμως ὑπάρχουν ἑκατοντάδες –ἐὰν ὄχι χιλιάδες μὲ ὅλα τὰ παράγωγά τους– λέξεις που ἀρχίζουν μὲ **θ** και φαίνεται μὲ γυμνὸ ὄφθαλμὸ ἀπὸ που οί Άγγλοι τὶς ψάρεψαν μὲ τὴν ἡσυχία τους και τὰ ἀγκίστρια τους εἶναι ἀκόμη ριγμένα μέχρι σήμερα στὸν ἴδιο ὠκεανό.

Ἐπειδὴ ὅταν οί λέξεις απουσιάζουν, απουσιάζουν και οί ιδέες, οί Άγγλοι καταβρόχθισαν μὲ βουλιμία τὶς ἑλληνικὲς λέξεις. Δειγματοληπτικὰ ἄς ἀναφέρουμε μερικές, που εἶναι μόνον ἡ κορυφὴ τοῦ γλωσσικοῦ παγόβουνου, τοῦ ἑλληνικοῦ **θ**: **theatre, theme, theory, therapeutic, thermometre, thesis, thorax, throne, threnody**· ἀπὸ τὸν θεὸ: **theology, theogony, theurgy, theocracy** κ.λπ.· ἀπὸ τὸν θησαυρό: **thesaurus** ὅπου και **treasurer** = θησαυροφύλακας κι ἀκόμη και **thanatos, thaumaturgy, thespian, thrombosis** κ.ἄ. Ὁ Α.Ε. Κωνσταντινίδης στὸ βιβλίο του «**Οἱ ἑλληνικὲς λέξεις στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα**» τὶς ἀπαριθμεῖ ὅλες. Φυσικά οί λέξεις πολλαπλασιάζονται καταπληκτικά, ὅταν συνυπολογίσουμε και τὸ **θ** που βρίσκεται σ' ἄλλες συλλαβὲς λέξεων που δὲν εἶναι ἀρχικὲς, π.χ. **anthrax**.

Ἐπάρχουν ὅμως και λέξεις που μπῆκαν στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα ἀλλὰ δὲν φαίνονται μὲ γυμνὸ μάτι. Ἀπὸ τὴν τρώγλη/τρῦπα ἔγινε τὸ **through** = διὰ μέσου· ἀπὸ τὸ θυμάρι ἔγινε τὸ **thurile** ἀλλὰ και **thyme**, τὸ ὁποῖο ἂν και ὀρθογραφῆται μὲ **th=θ** και ἐπειδὴ τὸ πῆραν μέσω Γαλλίας και οί Γάλλοι δὲν προφέρουν τὸ θ, στὰ Ἀγγλικά προφέρεται **τάιμι**.

Μέσα ἀπὸ αὐτὸν τὸν βαθὺ ὠκεανὸ οἱ Ἄγγλοι ψάρεψαν πλούσια καὶ τὰ δύο ἐν ἐπικεφαλίδι ρήματα **θῖνκ** καὶ **θὲνκ** = **Think** καὶ **Thank**. Πῶς;

Ἐν ἀρχῇ ἦταν τὸ ἐλληνικὸ ρῆμα **θιγγάνω** μὲ θέμα **θιγ-**, ἀπὸ ὅπου μέχρι σήμερα ἀθάνατο στὴ γλῶσσα μας ἔμεινε ὡς **θίγω** = ἀγγίζω, ἀναφέρω, κάνω λόγο γιὰ κάτι, ἀκόμη καὶ ἀντιλαμβάνομαι, ἐπιλαμβάνομαι ἐνὸς θέματος καὶ ἄλλες σημασίες στὰ ἀρχαῖα μας. Σήμερα περισσότερο θέλω νὰ θίξω τὰ δύο αὐτὰ «ἀγγλικά» ρήματα **think** καὶ **thank**.

Οἱ Λατῖνοι μέσῳ Ἑτρούσκων τὸ ρῆμα **θίγω** τὸ πρόφεραν **figo** καὶ οἱ σημερινοὶ Ἴταλοι τὸ **thank you** (εὐχαριστῶ) τὸ λένε **τένκ-ιου** καὶ οἱ σλάβοι **φένκ-ιου**. Τὰ λατινικὰ λεξικά λένε πῶς **figo** σημαίνει **think** = σκέπτομαι, νομίζω. Οἱ Λατῖνοι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τὸ χόντρυναν ἀκόμη περισσότερο καὶ τὸ κάνανε καὶ **tongere** = **think**. Γιὰ τὸ **θιγγάνω** οἱ Λίντελ καὶ Σκότ (στὸ πιὸ ἔγκυρο λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας) λένε ὅτι «νοῦς... θιγγάνων καὶ νοῶν» σημαίνει τὸ **apprehend** = συλλαμβάνω, κατανοῶ. Ἀπὸ τὸ **θιγγάνω/θίγω** καὶ μετὰ **figo** ἔγινε καὶ τὸ ἀγγλικὸ **fiction** = διαπλάθω, φαντάζομαι, μῦθος, φαντασία καὶ γέμισε ὁ κόσμος ὅλος μὲ τὰ χιλιάδες βιβλία **fiction**, δημιουργήματα τῆς σκέψης καὶ τῆς φαντασίας. Ἄρα τὸ ἀγγλικὸ ρῆμα **Think** = σκέπτομαι –τὸ ἄκρως σπουδαιότατο ρῆμα σὲ ὁποιαδήποτε γλῶσσα– ἔχει ἐλληνικὴ προέλευση καὶ κατασκευὴ μέσῳ τῆς Γερμανικῆς ὡς **denken**, τῆς Σουηδικῆς ὡς **tanka** καὶ τῆς Γοτθικῆς ὡς **thankjan**.

Ὅλες οἱ παραλλαγές αὐτὲς δὲν τὸ ἀπομακρύνουν καθόλου ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ **θιγγάνω/θίγω**. Ἐὰν δὲν ἔχης τὸ ρῆμα **think**, δὲν ὑπάρχουν οὔτε οἱ λέξεις **thinking** καὶ **thought**, ποὺ εἶναι ἡ σκέψη καὶ αὐτὸς ποὺ σκέφτεται εἶναι **thinker** καὶ **thoughtful** = σύννους καὶ ἄλλα παράγωγά τους. Οἱ ἐμπειρογνώμονες ποὺ παρέχουν συμβουλὲς καὶ ιδέες ὀνομάζονται **think-tank**.

Ὅταν σκεφτώμαστε καὶ ἔχουμε εὐγενικὲς σκέψεις γιὰ κάποιον, μιὰ καλωσύνη καὶ εὐγενικὸ πνεῦμα, **θίγωμέ τι** τότε οἱ Ἄγγλοι ἀπὸ τὴν ἴδια ἐλληνικὴ ρίζα **θιγ-** ἔφτειαξαν τὸ **thank** = εὐχαριστῶ, τὸ ὁποῖο πληθυντοποιήθηκε σὲ **thanks** καὶ ἔδωσε τὸ θρυλικὸ **thank you!**

Καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα ἀκόμη καὶ σήμερα ἀλληθωρίζει πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ. Τὶς εὐχαριστίες –ιδίως πρὸς τὸν θεό, μιὰ λέξη-ιδέα– δὲν μπορούσε νὰ τὶς ἀποδώσῃ μὲ τὸ **thank you**, ἂν καὶ ἔκανε **thanksgiving**, ἀλλὰ δὲν τὸ θεώρησε ἀρετό. Οἰκειοποιήθηκε τὴν εὐχαριστία καὶ τὴν ἔκανε **eucharist**. Δὲν ἔφτανε αὐτό, τὴν εὐχαριστία τὴν ἔκοψε στὴ μέση καὶ ἔμεινε μόνο **eucha** καὶ προφέρεται **γιούκα**. Πῶς μπορεῖ κανεὶς σήμερα νὰ βρῇ τὴ ρίζα τῆς λέξης **γιούκα** καὶ τὸ τί σημαίνει; Ὅπως μὲ τὸν παραπάνω τρόπο βρήκαμε τὶς ρίζες καὶ τὶς σημασίες τῶν ρημάτων **think** καὶ **thank**.

Θωμᾶς Ἡλιόπουλος

ΤΑ... ΔΕΚΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΟΙ... ΠΕΝΤΕ ΜΑΣΤΟΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ

Θεόφιλος καὶ Θεοδώρα: Τὸ τέλος μιᾶς μεταρρύθμισης

Μεταξὺ 7ου καὶ 8ου αἰῶνος, ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία (Βυζάντιο) λόγω τῆς θρησκευτικῆς τῆς παρακμῆς εἶχε μεταβληθῇ σὲ ἐστία πάσης ἀκολασίας καὶ ἀδικίας, σύμφωνα μὲ τὶς ἱστορικὲς μαρτυρίες. Χλιδὴ, ἀσυδοσίες, ἀχαλίνωτα πάθη, δεισιδαιμονίες, βασιανιστήρια, ἄκρατὴ εἰδωλολατρία, αἰμομιξίες, συγγενοκτονίες, καταπίσεις τῶν φτωχῶν καὶ πάσης φύσεως ἀδικία ἦταν τὰ ἔργα τῶν ξεπεσμένων «Βυζαντινῶν». Τὰ γράμματα, οἱ τέχνες, οἱ ἐπιστῆμες, τὸ θέατρο καὶ ἡ παιδεία βρίσκονταν ὑπὸ θρησκευτικὸ διωγμό. Ἀντὶ δικαστηρίων καὶ νομικῶν ποινῶν ἴσχυαν γλωττοκοπίες, ρινοκοπίες, ἀνασκολοπισμοί, τυφλώσεις κ.ἄ. βαρβαρισμοί. Στὶς μονὲς καὶ στὶς ἐκκλησίες οἱ εἰκονολάτρεις κληρικοὶ ἔκαιγαν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ χειρόγραφα καὶ τοὺς παπύρους στὴν φωτιὰ γιὰ προσάναμμα!

«Ἀγιοδοῦῃοι»

Ὀνομάζονται Νταρναχοχώρια, βρίσκονται γύρω ἀπὸ τὶς Σέρρες καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα χαρακτηριστικὰ τῶν κατοίκων τοὺς εἶναι τὸ ἀπαράμιλλο χιοῦμορ τους. Μάλιστα οἱ γεροντότεροι ἐπαίρονται ὅτι εἶναι δῆθεν ἀπόγονοι τοῦ Δαρείου, εἶναι «**Δάρνακες**».

Φτάνοντας σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ χωριὰ μπήκαμε στὸ ταβερνάκι τῆς πλατείας. Ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἀνθρώπους κάθε ἡλικίας, ποὺ μετὰ ἀπὸ τὸν κάματο στὶς ἀγροτικὲς δουλειές τοὺς ἐπιδίδονταν στὸ ἄθλημα τῆς «τσιπουρομαχίας». Χαιρέτησαν καὶ μᾶς πρόσφεραν τὴν φιλοξενία τους. Τὰ κεράσματα διαδέχονταν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, ἀφοῦ ἤμασταν ξένοι, καὶ τὸ κρέας ἔλειωνε στὸ στόμα ζουμερὸ καὶ πικάντικο. Δὲν ἄργησε πολὺ καὶ τὸ ἀλκοόλ, ποὺ κυκλοφοροῦσε στὸ αἶμα, μοῦ ζέστανε τὰ σωθικὰ καὶ ἄναψε τὸ κέφι μου.

Καὶ ἐκεῖ ποὺ ἤμουν σὰν τὴν καλὴ χαρὰ καὶ τσούγκριζα τὸ ἔκτο ποτηράκι τσίπουρο μὲ τοὺς παπποῦδες στὸ διπλὰνὸ τραπέζι, ὁ ταβερνιάρης ἄνοιξε τὴν ρημάδα τὴν τηλεόραση «**λίγο... γιὰ τὶς εἰδήσεις**». Καὶ τὸ ἔπαθα τὸ ἐγκεφαλικὸ: Μπροστὰ μου νὰ παρελαύνουν τὰ δῶρα τοῦ Πάπα στὸν Οἰκουμενικό! Ἡ ἀνατριχιαστικὴ γυῖα μὲ τὰ κόκκαλα, τὴν στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ ξεκοκκάλιζα τὸ παιδάκι μου! Πάλι νὰ ἀκούω τὴν λέξη

Ὅσας μέσα στήν ἔρημο τοῦ χριστιανικοῦ μεσαίωνα θά ἀποτελέσῃ ἡ μεταρρυθμίσεις τῶν Ἰσαύρων, ποῦ ἐγίνε ἕναν αἰῶνα πρὶν. Ὅμως ἡ θρησκευτικὴ ἀντιμεταρρυθμίσεις, ποῦ συντελέσθη μὲ βία καὶ πολὺ αἷμα σὲ πρώτη φάσι ὑπὸ τῆς «ἀγίας» Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας –ποῦ ἐξετάσαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» (ἄρθρο «Ἡ ἀγία Εἰρήνη τῆς Ὁρθοδοξίας»)-, ἔφερε τὸ Ἀνατολικὸ Κράτος τῶν Ρωμαίων στὸ χεῖλος τῆς καταστροφῆς.

Ἐπόμενος αὐτοκράτωρ μετὰ τὴν Εἰρήνη θά γίνῃ ὁ μετριοπαθὴς Νικηφόρος ὁ Εὐνούχος, ποῦ θά προσπαθῇ ἀνεπιτυχῶς νὰ συμμαζέψῃ τὴν καταστροφὴ ποῦ ἔσπειρε ἡ προκάτοχος του. Θ' ἀκολουθήσῃ ὁ Λέων ὁ Ε', ὁπαδὸς τῆς μεταρρυθμίσεως, ποῦ θά δολοφονηθῇ μὲ ἄγριο τρόπο τὸ ἔτος (820 μ.Χ.) ἀπὸ ἱερεῖς εἰκονολάτρεις μέσα στὸν ὁρθόδοξο ναὸ τῆς Ἀγ. Σοφίας κατὰ τὴν ὥρα τῆς λειτουργίας. Γράφει ὁ Κ. Παπαρηγόπουλος (Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τόμος 3ος, ἀπὸ Ἰουστινιανοῦ μέχρι Βασιλείου τοῦ Α', σελ. 486): «Ὁ Λέων ὁ Ε' καταφυγὼν στὸ ἱερὸν δὲν θέλησε νὰ σωθῇ ἐκεῖ, ἀλλὰ, ἀτρόμητος ὅπως πάντοτε, ἄρπαξε ἕναν σταυρὸν βαρὺ καὶ ἀγωνίζετο μὲ αὐτὸν ν' ἀποκρούσῃ τοὺς δολοφόνους. Αὐτοὶ ὅμως ἦσαν πολλοὶ καὶ ἀποφασισμένοι, ὥστε ὅσο γενναῖα καὶ ἂν πάλεψε, ἄρχισε μετὰ ἀπὸ λίγο νὰ καταβάλλεται ὑπὸ τῶν πληγῶν του. Καὶ ἡ φωνὴ του ἐκείνη, ποῦ τόσες φορὲς βοήθησε στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἐξώρκιζε τὰ ἀγενῆ θηρία νὰ σταματήσουν νὰ βεβηλώνουν τὸν περιβόλο τοῦ ναοῦ. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἕνας τῶν κακούργων, πελώριος στὸ ἀνάστημα ἀπὸ τὴν γενεὰ τῶν Καμβρονιτῶν, ἐπέφερε πληγὴ καίρια καὶ ἀπέκοψε τὸ δεξιὸ χεῖρ τοῦ βασιλέως καὶ κάποιος ἄλλος τοῦ ἀπέκοψε τὸ κεφάλι». Τὴν ἴδια στιγμὴ οἱ δολοφόνους εἰκονολάτρεις ἀνακηρύττουν βασιλεῖα τὸν ἀγράφματο ἀξιωματικὸ τοῦ στρατοῦ καὶ στενὸ φίλο τοῦ Λέοντος Ε' Μιχαὴλ Β', τὸν λεγόμενο Τραυλὸ (ψευδώνυμο δοσμένο λόγῳ τῆς δυσλεξίας του). Ὁ Μιχαὴλ θά γίνῃ ἡ «μαριονέττα» στὰ χεῖρα τοῦ ὁρθόδοξου ἱερατείου. Ὅλοι οἱ συνωμότες εἰκονολάτρεις θά ἐπιστρέψουν στὴν Κωνσταντινούπολι. Στὰ ἐννέα ἔτη τῆς διακυβερνήσεώς του ἡ αὐτοκρατορία θά βυθιστῇ μέσα στὸν βοῦρκο καὶ τὴν παρακμῇ. Θ' ἀκολουθήσῃ μία ἐπανάστασις τῶν μεταρρυθμιστῶν μὲ ἀρχηγὸ τὸν Θωμᾶ τὸν Σλαῦο, ἡ ὁποία θά πνιγῇ στὸ αἷμα ἀπ' τοὺς εἰκονολάτρεις.

«ἅγιος» γιὰ τὸν Χρυσόστομο καὶ τὸν Γρηγόριο Θεολόγο! Καὶ θυμῆθηκα ἐκεῖνα ποῦ γνωρίζουμε ὅλοι γιὰ τὶς διδασχὲς καὶ τοὺς ἀφορισμοὺς τοῦ Ἰωάννη Χρυσοστόμου.

Θέλετε μία ψιλὴ δόση ἐγκεφαλικοῦ καὶ ἀποπληξίας;

«Καὶ ὅπως ὁ πολὺς σίελος, ποῦ ἐξέρχεται ἀπὸ παιδικὸ στόμα, πολλὰς φορὲς λερώνει τροφὴ καὶ ποτό, ἔτσι καὶ οἱ λόγοι, ποῦ ἀπορρέουν ἀπὸ τὸ στόμα τῶν Ἑλλήνων, εἶναι μάταιοι καὶ ἀκάθαρτοι... καί, ὅπως τὰ παιδιὰ γυμνώνονται χωρὶς συναίσθησι καὶ δὲν κοκκινίζουν, ἔτσι καὶ οἱ Ἕλληνες κυλιόυνται μαζὶ μὲ πόρνους καὶ μοιχοὺς καὶ παραβαίνουν τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ ἐπινοοῦν παράνομες μίξεις» (Ὁμιλία Γ' εἰς τὴν Α' Πρὸς Κορινθίους, 114,5).

«Ἔτσι ὅς πολεμήσουμε τοὺς Ἕλληνες, ἔτσι ὅς τοὺς αἰχμαλωτίσουμε, μὲ αἰχμαλωσία ποῦ εἶναι καλυτέρα ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν» (Ὁμιλία ΣΤ', 166,10).

«Ἀλλὰ γιατί δὲν λέω στὸν Ἕλληνα, θά πῃ κάποιος, ὅτι τρῶω εἰδωλόθυτα καὶ δὲν βλάπτομαι καθόλου, καὶ τὸ κάνω αὐτὸ ὄχι γιατί ἀγαπῶ τοὺς δαίμονες; Γιατὶ δὲν μπορεῖς νὰ τὸν πείσης, ἀκόμα κι ἂν τὸ λὲς μύριες φορὲς, ἐπειδὴ εἶναι ἀσθενὴς καὶ ἐχθρὸς. Γιατὶ ἂν τὸν ἀδελφὸ δὲν ἐπεισεῖς ἀκόμα, πολὺ περισσότερο τὸν ἐχθρὸ Ἕλληνα» (Λόγος ΚΕ', 117,10).

Ἡ λειψανολατρία ἀποτελεσε πάντοτε καὶ ἀποτελεῖ καὶ σήμερα σημαντικό γινώρισμα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Στὴν φωτογραφία σκηνὴ ἀπὸ τὴν μεταφορὰ τῶν κοκκάλων ποὺ οἱ χριστιανοὶ πιστεύουν ὅτι ἀνήκουν στοὺς προσφάτως τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας Γρηγόριο Θεολόγο καὶ Ἰωάννη Χρυσόστομο (ποὺ ὁμῶς ἦταν ἀμφοτέρω φανατικοὶ μισέλληνες). Προεξάρχοντες τῆς λειψανολατρικῆς τελετῆς οἱ ἀρχιεροὶ τῶν δύο Χριστιανικῶν Λογμάτων: Ἀριστερὰ ὁ Πατριάρχης καὶ δεξιὰ ὁ Πάπας.

Θεόφιλος καὶ Θεοδώρα

ὁ ἔτος 829 μ.Χ. θὰ ἀναλάβῃ τὶς τύχες τῆς παραπαίουσας αὐτοκρατορίας ὁ τελευταῖος τῶν βασιλέων μεταρρυθμιστῶν Θεόφιλος. Ἐν ἀντιθέσει μὲ τὸν ἀγράμματο πατέρα του, τὸν Μιχαὴλ Β', ὁ Θεόφιλος ἦταν πολὺ μορφωμένος. Διδάσκαλός του ἦταν ὁ σοφὸς ἱερέας Ἰωάννης Γραμματικὸς (ὄνομα ποὺ ἔλαβε λόγῳ τῶν μεγάλων γνώσεών του), λάτρης τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ποὺ τὸν ἐμύησε στὰ τῆς μεταρρυθμίσεως θέματα ἀλλὰ καὶ στὴν ἐλληνικὴ παιδεία. «Ἡ πρώτη ὑπόθεσις, μὲ τὴν ὁποία ἡσυχολήθῃ ὁ βασιλεὺς, ἦτο ἡ κατάπαισις τῆς ἀναρχίας ποὺ ἐπεκράτησε ἐπὶ πατρός του ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν εἰκόνων. Ὁ Θεόφιλος ἐπείθετο ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ κράτους ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὸν θρίαμβο τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως» (σελ. 510).

Ἐπόμενο μέλημά του ἦταν ἡ δίκη καὶ ἡ τιμωρία τῶν δολοφόνων τοῦ Λέοντος Ε', ποὺ κυκλοφοροῦσαν μέχρι τότε ἐλεύθεροι. Ἡ φήμη του ὡς «ἐραστοῦ τῆς δικαιοσύνης» (σελ. 520) ὑπῆρξε μεγάλη, ἡ ὁποία δικαιολογεῖται ἀπὸ τὴν ἄριστη διακυβέρνησή του. Ὁ Θεόφιλος ἐξεδίωξε τὸν μοναχισμό καὶ περὶ ὥρισε τὸν πλουτισμὸ τῶν κληρικῶν. «Τὸ ἔτος 832 ὁ Θεόφιλος ἀπαγόρευσε μὲ διάταγμά του νὰ προστίθεται τὸ ὄνομα ἅγιος στὶς εἰκόνες καὶ νὰ ἐπιδεικνύεται ἡ λατρεία τους μὲ προσκυνήματα, ἀσπασμούς καὶ δημοσιότητα, λέγοντας ὅτι ἅγιος εἶναι μόνον ὁ θεός» (σελ. 520).

Ἅγιοι μὲ 5 κεφάλια καὶ 10 πόδια...

ς ἀπολαύσουμε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπ' τὴν γραπτὴ εἰρωνικὴ ἐπιστολὴ ποὺ ἔστειλε ὁ μεταρρυθμιστὴς μητροπολίτης Μυτιλήνης Χριστόφορος στὸν ἀκραῖο μοναχὸ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀνδρέα γιὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴν λατρεία τῶν εἰδώλων, τὴν κοκκαλολατρεία τῶν «ἁγίων λειψάνων» καὶ τὴν ἐν γένει δεισιδαιμονία τῆς ἐποχῆς του, ποὺ σώζεται στὴν ἱστορία τοῦ Παπα ρρηγόπουλου: «Πολλοὶ λέγουσι, πλὴν λέγουσι καὶ οὐ πείθουσίν με, πὼς σφόδρα χαίρεις, ὦ μοναστὰ καὶ πάτερ, ὅτε σεπτοῖς δεξιούσαι λειψάνους ἀνδρῶν μαρτύρων, θήκας δὲ πολλὰς λειψάνων ἔχεις, ἅς ἐξανοίγων τοῖς φίλοις σου δεικνύεις: Τοῦ Προκοπίου μάρτυρος χεῖρας δέκα, Θεοδώρου δὲ πέντε καὶ πέντε γνάθους, καὶ Νέστορος μὲν ἄχρι τῶν ὀκτὼ πόδας, Γεωργίου δὲ τέσσαρας κάρας ἅμα, καὶ πέντε μαστοὺς

«Θὰ θεραπεύσης τὸ σῶμα, γιὰ νὰ χάσης τὴν ψυχὴ; Δὲν εἶναι καλὴ ἡ ἐμπορικὴ σου συναλλαγὴ. Ἐξοργίζεις τὸν θεό, τὸν δημιουργὸ τοῦ σώματος, καὶ ἐπικαλεῖσαι τὸν διάβολο, ποὺ θέλει τὸ κακό σου, νὰ σὲ θεραπεύσῃ; καὶ πὼς τότε δὲν θὰ σὲ παρασύρῃ εὐκόλα μὲ τὴν ἱατρικὴ ἐπιστήμη του κάποιος δεισιδαίμων ἄνθρωπος στὴν λατρεία τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων; Καθ' ὅσον ἐκεῖνοι μὲ τὴν ἱατρικὴν τέχνην πολλὰς φορὰς θεράπευσαν πολλὰς ἀσθενεῖες καὶ ἀποκατέστησαν τὴν υἰεῖα τῶν ἀρρώστων. Τί λοιπόν, πρέπει γι' αὐτὸ νὰ γίνῃς κοινωνὸς τῆς ἀσεβείας; Μακριὰ μὴ τέτοια σκέψη!»
(Κατὰ Ἰουδαίων Λόγος Α', 135,10).

Βλέποντας ὁμως τὴν ὑποδοχὴ τῶν «**ἱερῶν ὄστων**» (ποιὸς ἄραγε μᾶς βεβαιώνει γιὰ τὴν γνησιότητά τους;) στὸ οἰκουμενικὸ πατριαρχεῖο καὶ τὸν κόσμον ποὺ παρενρυσκόταν ἐκεῖ, μὴ αὐστηρὴ λέξι μοῦ ἦλθε στὸν νοῦ γιὰ ὅλους αὐτοὺς: «**ἀγιοδοῦλοι**». Στὰ βυζαντινὰ χρόνια τὰ μοναστήρια καὶ οἱ ἐκκλησίαι εἶχαν πραγματικὸς δούλους, ποὺ τοὺς ἔλεγαν «ἀγιοδούλους», ὅπως ἀναφέρει ὁ Γιάννης Κορδάτος στὸ βιβλίον του «**Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας**», γιὰ νὰ συμπληρώσῃ: «**Οἱ καλόγεροι ἐπαιζαν σημαντικώτατο πολιτικὸ ρόλο μέσα στὴν πολιτικὴ κίνηση τῆς αὐτοκρατορίας. Αὐτοὶ ἀνέβασαν καὶ κατέβασαν τοὺς πατριάρχες καὶ αὐτοὶ διώριζαν στὶς**

Βαρβάρας ἀθληφόρου, καὶ νῦν μὲν ὁστὰ δώδεκα βραχιόνων, καὶ τοῦ Καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου, νῦν τ' αὖ καλὰ μιν εἴκοσι σκελῶν ὄλων (...). Λέγεις, ὁ σεμνός, καὶ Θέκλας τῆς πρωτάθλου ὁδόντας ἐξήκοντα ἔχειν, καὶ τοῦ μεγίστου Προδρομοῦ λευκάς τρίχας. Ὡπίστις, ὁρθὴ πίστις ἡνθρακωμένη (...). Ὡς ἂν γελῶν ἡδέως καθ' ἡμέραν τῶν θλίψεων εὐρῶν σε φάρμακον μέγα» (σελ. 483).

Ὁ Θεόφιλος συνέλεξε καὶ περιέσωσε ἀρχαῖα ἑλληνικὰ χειρόγραφα, εὐνόησε τὰ γράμματα, τὶς τέχνες καὶ τὴν παιδεία ὅσο κανεῖς ἄλλος βασιλιάς. «Αὐτὸς (ὁ Ἰωάννης Γραμματικὸς) ἐξήγειρε τὸν ἔρωτα τοῦ νεαροῦ βασιλέως πρὸς τὴν θύραθεν (κλασικὴ) παιδεία καὶ πρὸς τὶς καλὰς τέχνες, οἱ ὁποῖες ἄκμασαν ἐπὶ τῶν χρόνων τούτων ὅσον οὐδέποτε στὸ ἀνατολικὸ κράτος, παράγοντας ἔργα πολλὰ ἀξιόλογα ἀρχιτεκτονικῆς, ἀγαλματοποιίας, ζωγραφικῆς, καὶ μάλιστα μηχανικῆς» (σελ. 502). Στήριξε τοὺς ἀγρότες καὶ τὶς φτωχὰς τάξεις καὶ ἀναδιωργάνωσε τὸν στρατὸ ἐπιφέροντας τὴν χαμένη πειθαρχία μὲ τὴν ἀσκήσι καὶ τὴν οἰκονομικὴ βοήθεια τῶν οἰκογενειῶν τους. Παρὰ ταῦτα, λόγῳ κακῶν ἐπιλογῶν, ἡ ἐπιτυχία στὸ μέτωπο τῶν μαχῶν δὲν θὰ τοῦ χαμογελάσῃ, ἀφοῦ ἀπ' τοὺς δεκαοκτὼ πολέμους ποὺ πραγματοποιοῦσε, ἡττήθηκε σχεδὸν στοὺς μισοὺς. Ἕνα μεγάλο λάθος τοῦ ἦταν ὅτι δὲν παντρεύτηκε κάποια κοπέλλα ἔξυπνη, ἀκόλουθο τῆς μεταρρυθμίσεως, ὅπως τὴν πανέμορφη καὶ σοφὴ ποιήτρια Κασσία ἢ Κασσιανή, ποὺ ἦταν σφόδρα ἐρωτευμένη μαζί του. Ἡ Κασσιανὴ λόγῳ τῆς ἀπορριψέως τῆς ἔπαθε κατάθλιψι, ἔγινε μοναχὴ καὶ κλείστηκε σὲ μοναστήρι. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ γιὰ σύζυγο στὸ πρόσωπο τῆς ἀμορφώτου καὶ ὀλιγομίλητης Θεοδώρας θ' ἀποβῇ μοιραία γιὰ τὸ μέλλον τῆς μεταρρυθμίσεως, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει γιὰ τὸ μέλλον τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ Θεοδώρα καταγόταν ἀπ' τὴν Παφλαγονία ἀλλὰ ἦταν ἀρμενικῆς καταγωγῆς. Ὁ πατέρας τῆς Μαρίνος τὴν εἶχε ἀναθρέψει μὲ τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ νεαρὴ βασίλισσα παρέμεινε ἀφωσιωμένη στὴν λατρεία τῶν εἰκόνων (ειδωλολατρία). Κατεῖχε χαμηλοῦ ἐπιπέδου μόρφωσι καὶ σύμφωνα μὲ τὰ γραφόμενα τοῦ Παπαρρηγόπουλου κάθε πρωὶ καὶ βράδυ, μόλις ξυπνοῦσε καὶ πρὶν κοιμηθῇ, φιλοῦσε τὶς εἰκόνες, «τὰ καλὰ νινιά», ὅπως τὶς ἀποκαλοῦσε καὶ προσευχόταν σ' αὐτές. Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 842 μ.Χ. αἰφνιδίως ὁ Θεόφιλος ἀρρώστησε βαρὶὰ ἀπὸ δυσεντερία καὶ πέθανε. Ὁ ξαφνικὸς θάνατός του κινεῖ ὑποψίες γιὰ δολοφονία μὲ δηλητήριο ἀπ' τὸ ἱερατεῖο. Ἡ χριστιανικὴ ἱστορία τῶν εἰκονολατρῶν χρονολογῶν (Γεώργιος Μοναχός, Λέων, Συμεὼν) βρῖζει τὸν Θεόφιλο μὲ χυδαῖο τρόπο καὶ τὸν χαρακτηρίζει

καλύτερες ἐπαρχίες τοὺς εὐνοούμενους τοὺς δεσποτάδες. Ἦταν, σὰν νὰ ποῦμε, ὁ στρατὸς τῆς κληρικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ τί στρατός! Καλοθρεμμένος, γδύστης καὶ ἀχόρταγος».

Αὐτὰ θυμολοῦν μὲ χαλασμένη πλέον διάθεση, ὅταν στὸ ταβερνάκι μπῆκε ὁ παπὰς τοῦ χωριοῦ. Καλησπέρισε τὸν κόσμον καὶ σταυροκοπήθηκε βλέποντας στὴν τηλεόραση τὴν ἄφιξι τῶν «ιερῶν ὁστών». Κάτι περίεργο ὅμως εἶχε ἡ ὁμιλία του καὶ ἡ κίνησή του. «**Τσάκιζε**» λίγο ἡ μέση καὶ ἡ φωνὴ του(!). Καὶ ὁ σκανταλιάρης ὀγδοντάχρονος παπποῦς, ποὺ μοῦ τσουγκρίζε συνεχῶς τὸ ποτήρι, βλέποντας τὸν «**πάτερ**» νὰ πίνῃ τὸ τσιπουράκι του μὲ σκέρτισο καὶ τινάζοντας χαριτωμένα τὸ φαρδομάνικό του, δὲν κρατήθηκε φαίνεται καὶ σχολίασε τοὺς ἀνώτατους κληρικοὺς ποὺ παρευρίσκονταν στὴν ὑποδοχὴ: «**καὶ τί πολλὰς χρονὲς μίτρες! Καὶ τὸ μὴ μὲ γιώτα, ἔτσι πάτερ;**». Τὰ ἀκράτητα γέλια καὶ τὰ ξεφωνητά μας ἦταν τόσο δυνατά, ποὺ σὰν χορὸς σὲ ἀρχαία τραγωδία ἤμασταν ἱκανοὶ νὰ ἐμφανίσουμε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς τὸ φάσμα τοῦ Δαρείου, γιὰ νὰ γελάσῃ λίγο τὸ χεῖλάκι τοῦ «προπάτορα»!

Μάρω Κιουλάφα

ὡς «θεομισή, τύραννον, βέβηλον, ἀλιτήριον, ἀπάνθρωπον» κ.ά. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μετὰ τὰ βιβλία τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ποὺ τὸν χαρακτηρίζουν ἀποτυχημένο, δόλιο καὶ ἀσεβῆ. Γράφει ὁ ἀρχιμανδριτὴς Χαράλαμπος Δ. στὸ βιβλίο του «Ἡ Ἁγία Θεοδώρα ἡ Αὐγουῖστα», σελ. 11-12 τὴν σύγχρονη ὀρθόδοξη ἐκδοχή: «Ἐπειτα ἀπὸ δώδεκα ἔτη τυραννίας κατὰ τὰ ὁποῖα ὑπέφεραν ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς, ἦλθε ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ. Ὁ Θεόφιλος ἀρρώστησε ἀπὸ φοβερῆ δυσεντερίας. Τότε ἄνοιγε τὸ στόμα του τόσο πολὺ, ὥστε φαίνονταν τὰ σπλάγχνα του. Ὁ λάρυγγάς του εἶχε πεταχθῇ ἔξω. Μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ ἔλεεινὸ θέαμα ἡ Θεοδώρα δὲν μποροῦσε νὰ κλείσῃ μάτι. Τότε βλέπει στὸν ὕπνο της τὴν Θεοτόκον μὲ τὸ θεῖον βρέφος νὰ εἶναι περικυκλωμένη ἀπὸ λαμπροφανεῖς ἀγγέλους. Μαζὶ βλέπει καὶ τὸν ἄντρα της Θεόφιλο νὰ δέρεται ἀνηλεῶς ἀπ' αὐτούς. Ὁ Θεόφιλος ἀναστένανε λέγοντας: Ἀλίμονο σὲ μένα τὸν ἄθλιο καὶ δυστυχῆ, γὰρ τὶς ἅγιες εἰκόνες μὲ δέρουν. Ἡ Θεοδώρα ἔβαλε πάνω στὸν ἄρρωστο τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Θεόφιλος ἄρπαξε τὴν εἰκόνα καὶ τὴν καταφιλοῦσε. Τὸ στόμα ἐκεῖνο ποὺ τόσο πολὺ εἶχε βροῖσει τὶς ἅγιες εἰκόνες καὶ ὁ λάρυγγάς του ποὺ εἶχε πεταχθῇ ἔξω ξαναῆρθαν στὴν φυσιολογικὴ τους κατάστασι».

Βεβαίως ὁ ἀρχιμανδριτὴς ψεύδεται, διότι ὁ Παπαρρηγόπουλος (στὴν σελ. 532) μᾶς λέει ὅτι ὁ Θεόφιλος λίγο πρὶν πεθάνῃ ὥρκισε ὅλο τὸ ἐπιτελεῖο του γιὰ τὴν συνέχιση τῆς μεταρρυθμίσεως, ὅμως ὁ θάνατός του θὰ σηματοδοτήσῃ καὶ τὸ ὀριστικὸ τέλος της.

Οἱ ἄθλιοι ἀναθεματισμοὶ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ

Οὐὶς καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου Μιχαὴλ Β΄ ἦταν μὲν μόλις τριῶν ἐτῶν. Ἡ Θεοδώρα θὰ γίνῃ αὐτοκράτειρα καὶ θὰ συγκυβερνᾷ πλέον μὲ τοὺς κληρικούς. Τὸ ἔτος 843 μ.Χ., τὴν 19η Φεβρουαρίου, ποὺ συνέπεσε μὲ τὴν «Κυριακὴ τῶν Νησιεῶν», στὴν συνελθοῦσα σύνοδο τῶν εἰκονολατρῶν «καθῆρσαν ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸ θρόνο καὶ ἀναθεμάτισαν τὸν πατριάρχη Ἰωάννη Γραμματικὸ καὶ πάντας τοὺς ὁμόφρονες αὐτοῦ, χειροτόνησαν δὲ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Μεθόδιο καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντες του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο κατελύθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ μεταρρυθμίσις, ἀνεστηλώθησαν οἱ εἰκόνες στὶς ἐκκλησίες καὶ σὲ ὅλα τὰ δημόσια μέρη καὶ ἀπὸ κατεστάθησαν τὰ καταργηθέντα μοναστήρια. Τὸ δὲ μοναχικὸν τάγμα ἀπέκτησε πάλι μεγάλῃ ἰσχύϊ στὴν κοινωνία καὶ στὴν κυβερνήσι, τόση ποῦ ἡ θρασυότης αὐτοῦ δὲν ἐσέβeto οὔτε τὴν βασιλείαν» (σελ. 533-534). Θ' ἀκολοιούθησαν ἀνελέητοι διωγμοὶ ἀπ' τοὺς ὀρθοδόξους ἱερεῖς. «Τὰ ἄγρια τῶν μοναχῶν πάθη, ποὺ δὲν ἐσέβοντο οὔτε τὴν ἴδια τὴν βασίλισσα, ἐπιχείρησαν δεινώτατο διωγμὸ στοὺς ὁπαδοὺς τῆς μεταρρυθμίσεως. Οἱ μοναχοὶ συκοφάντησαν τὸν σοφὸ Ἰωάννη Γραμματικὸ ὅτι δῆθεν ἐξώρνε τοὺς ὀφθαλμοὺς μιᾶς εἰκόνης καὶ ἀνταπέδωσαν σ' αὐτὸν τὰ ἴδια τυφλώνοντάς τον, ἐνῶ κατ' ἄλλους ἐμαστίγωνσαν αὐτὸν διακόσιες φορές. Τοῦτος ὑπῆρξε ὁ πρῶτος καρπὸς ἐπανόδου τοῦ μοναχικοῦ τάγματος στὰ πράγματα. Αὐτὰ ἔκαμαν στὸν σοφώτερον καὶ χρηστότερον ἄνθρωπον τῶν χρόνων τούτων. Τὰ τοῦ Ἰωάννη βασανιστήρια ἀκολούθησαν κι ἄλλοι» (σελ. 535).

Ἐκτὸς τῶν διώξεων καὶ τῶν δολοφονιῶν ἀκολούθησαν καταστροφὲς ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων ἀπὸ ροπαλοφόρους ἱερεῖς καὶ δημόσιες καύσεις ἐλληνικῶν χειρογράφων σὲ διάφορες πόλεις ὅλης τῆς ἐπικράτειας.

Στὸ παλάτι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ Θεοδώρα, λόγω τῆς ἐλλιποῦς παιδείας της, δὲν θὰ καταφέρει νὰ μορφώσῃ τὸν υἱὸ της Μιχαήλ. Ὁ διεφθαρμένος ἀδελφός της Βάρδας, ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὴν κηδεμονία τοῦ Μιχαήλ, ὠδήγησε τὸν νεαρὸ βασιλέα στὴν πλήρη διαφθορά. Λίγα ἔτη ἀργότερα ὁ Μιχαήλ, μὲ προτροπὴ τοῦ θεῖου του Βάρδα, θὰ δώσῃ ἐντολὴ στὸν ἄλλο θεῖο του (ἀδελφὸ τοῦ Βάρδα), τὸν Πετρωνᾶ, νὰ κουρέψῃ τὴν μητέρα του Θεοδώρα καὶ τὶς ἀδελφές του καὶ νὰ τὶς κλείσῃ σὲ μοναστήρι. Ἐκεῖ ἡ βασίλισσα θὰ πεθάνῃ ἀπαρηγόρητη

Θεόφιλος, ὁ τελευταῖος μεταρρυθμιστὴς αὐτοκράτωρ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ θάνατός του θὰ σημάνῃ καὶ τὸ ὀριστικὸ τέλος τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας στὴν ἐπικράτειά του. Ὁ ἐξελληνισμὸς τῆς Nova Roma ἀπέτυχε γιὰ ἄλλῃ μία φορὰ - τώρα ὀριστικὰ καὶ ἀμετάκλητα.

λίγα χρόνια ἀργότερα. Ἡ Ἐκκλησία ἀνακήρυξε ἀγία τὴν Θεοδώρα, ἡ ὁποία ἐορτάζεται στὶς 11 Φεβρουαρίου. Ἐκτοτε μέχρι καὶ σήμερα κάθε χρόνο ἐορτάζεται ἡ ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων τὴν Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν μετὰ τὴν ὀνομασία «Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», ὅπου στὶς ἐκκλησίες ἀναθεματίζονται ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς, οἱ μεταρρυθμιστές, τὰ γράμματα καὶ πᾶσα γνῶσις καὶ πρόοδος μετὰ ἐπτὰ ἀναθεματισμούς. (Τὰ τρισάθλια κείμενα τῶν ἀναθεματισμῶν αὐτῶν ποὺ διαβάζονται στὶς ἐκκλησίες τῆς Ἑλλάδος βλ. στὸν «Δ», τ. 224-225, Αὔγ.-Σεπτ. 2000 καὶ τ. 242, Φεβρουάριος 2002.)

Κρίσεις γιὰ τοὺς μεταρρυθμιστὲς αὐτοκράτορες

Παπαρρηγόπουλος γράφει γι' αὐτὸ (σελ. 516): «Ἀπὸ τὰ προαναφερόμενα συνάγεται ὅτι δὲν εἶναι ἀληθὴ τὰ πολλὰ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν λεχθέντα περὶ τῆς μεγάλης ἀμαθείας ποὺ δὴθεν ἐπικρατοῦσε ἐπὶ τῶν λεγομένων εἰκονομάχων βασιλέων, καὶ περὶ τῆς χρηματικῆς πενίας ποὺ ἀπ' τὸν ἔκτο αἰῶνα δημιουργήσαν λόγῳ τοῦ κακοῦ φορολογικοῦ συστήματος. Ἀντιθέτως καὶ ξηλὸς μέγας ὑπῆρχε γιὰ τὴν παιδείαν καὶ πολλὰ διδακτήρια δημιουργήθησαν, ποὺ προήγαγαν τὶς ἐπιστήμες καὶ τὶς τέχνες». Ἄρα οἱ Ρωμαῖοι μεταρρυθμιστὲς αὐτοκράτορες τοῦ 6ου καὶ 7ου αἰῶνος δὲν ἔκαιγαν οὔτε κατέστρεφαν ἔργα τέχνης (εἰκόνες ζωγραφικῆς, ἀντικείμενα, ἀνάγλυφα κ.ἄ.) ὅπως ἡ ἐλληνοχριστιανικὴ ψευδοῖστορία ἰσχυρίζεται, ἀντιθέτως τὰ προήγαγαν. Οἱ μεταρρυθμιστὲς θεωροῦσαν λογικὸ, ὅτι τὸ νὰ λατρεύῃς καὶ νὰ φιλᾷς τὰ ξύλα, τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ κόκκαλα τῶν νεκρῶν ψευτοαγίων εἶναι μία ἀνόητη πρᾶξις εἰδωλολατρίας, ποὺ σκοπὸ ἔχει τὸν πλουτισμὸ τῶν κληρικῶν καὶ τὴν μετάλλαξι τοῦ λαοῦ σὲ δουλικὸ «ποῖμνιον», κάτι ποὺ συνεχίζεται μετὰ ἀμείωτη ἔντασι καὶ στὴν σημερινὴ ἐποχὴ. Ἐπομένως τὰ ὅσα λέγονται ἀπ' τοὺς σημερινοὺς φανατισμένους «βυζαντινιστὲς» καὶ ἐλλαδεμπόρους, ὅτι οἱ «Βυζαντινοὶ» αὐτοκράτορες προήγαγαν τὴν παιδεία, εἶναι ἄλλο ἓνα μέγιστο ψέμμα. Αὐτὸ συνέβη μόνον, ὅπως εἶδαμε, κατὰ τὴν μικρὴ χρονικὴ περίοδο τῶν μεταρρυθμιστῶν αὐτῶν αὐτοκρατόρων, ποὺ ἤθελαν νὰ ἐπαναφέρουν σὲ ἰσχὺ τὴν ἐλληνικὴ παιδεία.

Ἐκτὸς αὐτῶν κάποιες ἑλληνοπρεπεῖς παρουσίες (Φώτιος, Γραμματικός, Ψελλός, Πλήθων κ.ἄ.) μέσα στὸν «Βυζαντινὸν» μεσαῖωνα ἦταν οἱ χαμένες φωτεινὲς ἑλληνόψυχες ἐξαιρέσεις τοῦ Ὁρθοδόξου θεοκρατικοῦ κανόνος.

Τὸ Πανδιδασκῆριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἄλλων πόλεων, ποὺ ἀρκετοὶ «βυζαντινιστὲς» ὑπερφανεύονται ὅτι ἀποτελοῦσαν τὰ κέντρα σπουδῶν τῶν «Βυζαντινῶν», ἦταν ἔργα τῶν μεταρρυθμιστῶν αὐτοκρατόρων, ποὺ μετὰ τὴν ὀριστικὴ ἐξόντωσή τους ἀπ' τὸ ἱερατεῖο ὑποβαθμίστηκαν καὶ μεταβλήθησαν σὲ θεολογικὲς σχολές.

Καὶ ἄλλες ἀποτυχοῦσες μεταρρυθμίσεις

Ἰσώ ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐνεπνεύστησαν καὶ πραγματοποιοῦσαν τὴν θρησκευτικὴ αὐτὴν μεταρρῦθμῖσι βρισκόταν ἓνα κρυφὸ ὑπόγειο ρεῦμα ἑλληνόψυχων μορφωμένων ἀνθρώπων, ποὺ μὲ τὴν βοήθεια τῆς ἑλληνικῆς παιδείας στήριξαν τὴν μεταρρῦθμῖσι καθ' ὅλη τὴν διάρκειά της. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ μέσῳ τῆς γνώσεως καὶ τῆς πειδεῖας θὰ προσπαθῇ γιὰ μίαν σχεδὸν χιλιετίαν τὴν ἑλληνοποίησιν τῆς Nova Roma. Αὐτὸ ἐπετεύχθη μονομερῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δυνάστεων καὶ αἰῶνων μὲ τὴν διακυβέρνησιν τῶν μεταρρυθμιστῶν αὐτοκρατόρων. Ἡ τελευταία ἀναλαμπὴ τῆς αὐτοκρατορίας θὰ εἶναι ἐπὶ τοῦ Βασιλείου Β', τοῦ κακῶς ὀνομαζομένου ἀκόμη Βουλγαροκτόνου, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 10ου καὶ ἀρχῆς τοῦ 11ου αἰῶνος. Ἐκτοτε ἀρχίζει καὶ ἡ μεγάλη παρακμὴ καὶ ἡ συρρίκνωσίς της. Τὸν τελευταῖον αἰῶνα πρὶν τὴν πτῶσιν τοῦ 1453 μ.Χ. οἱ ἱερεῖς τῆς Ὁρθοδόξιας πρόδωσαν καὶ παρέδωσαν τὴν διαλυμένην αὐτοκρατορίαν στοὺς Τούρκους, φοβούμενοι πιθανὴν ἑλληνοποίησιν της. Τότε οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ (κυρίως οἱ μαθητὲς τοῦ Πλήθωνος) θὰ διασπαρῶσιν στὴν Εὐρώπῃ ἰδρύοντας πειστήρια καὶ φιλοσοφικὰς σχολὰς, γιὰ νὰ δημιουργηθῇ πλεονὴς ἡ Ἀναγέννησις. Θ' ἀκολουθήσουν κινήματα μεταρρυθμιστικὰ καὶ διασπαστικὰ, ὅπως τοῦ Μαρτίνου Λούθηρου, τοῦ Καλβίνου, τοῦ Ζβίγγλιου, τῶν Νεοβαπτιστῶν κ.ἄ., ἐμπνευσμένα ἀπ' τὴν θρησκευτικὴν μεταρρῦθμῖσιν ποὺ δὲν ὠλοκληρώθηκε στὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος, ποὺ θὰ πολεμήσουν καὶ θὰ περιορίσουν τὴν εἰδωλολατρίαν, τὸν πλουτισμὸν, τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὴν δύναμιν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν γῆραια ἡπειρο. Ἡ ἐξελικτικὴ αὐτὴ πορεία πρὸς τὴν κάθαρσιν ποὺ δὲν πραγματοποιήθηκε (διότι ἐξετράπη πρὸς ἄλλες χειρότερες κατευθύνσεις θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ) καὶ οἱ ἀδυσώπητοι ἐμφύλιοι χριστιανικοὶ πόλεμοι θ' ἀπομυθοποιοῦσιν τὸν Χριστιανισμό. Τέλος οἱ ἀρχεῖς τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως θὰ καταφέρουν νὰ περιορίσουν τὸν Χριστιανισμό, μὲ ἀποτέλεσμα τὸν χωρισμὸν τοῦ ἀπ' τὴν πολιτικὴν σκηνὴν τῶν εὐρώπων ἱκῶν κρατῶν καὶ τὴν ὀριστικὴν περιθωριοποίησίν του.

Στὴν νεωτέρα Ἑλλάδα αὐτὴ ἡ μεταρρῦθμῖσις δὲν ἤρθε ποτέ. Τὰ τετρακόσια χρόνια σκλαβιάς ἀπ' τοὺς Τούρκους μὲ τὸ ὀρθόδοξον ἱερατεῖον νὰ κυβερνᾷ τὰς ψυχὰς τῶν Ρωμίων ἀσφυκτικὰ καὶ ἀργότερα, κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ νέου ἑλληνοχριστιανικοῦ κράτους, νὰ διαμορφώσῃ τὴν ἑλληνοχριστιανικὴν μας συνείδησιν, δὲν θ' ἀφήσουν περιθώρια πνευματικῆς προόδου καὶ ἐξελίξεως.

Ἄς προσέξουμε ἐδῶ ὅτι σήμερον τὸ σημαντικώτερον προῖον μιᾶς ὑγιοῦς κοινωνίας, ὅπως ἡ πειδεῖα, νοσεῖ βαρέως ὅσο καὶ ἐκείνη τὴν ἐποχὴν. Στὴν κλασικὴν ἐποχὴν τὰ τέσσερα βασικώτερα μαθήματα τῶν ἑλληνοπαίδων ἦσαν ἡ γλῶσσα, ἡ γυμναστική, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἱστορία. Σήμερα, ἀλλὰ ὅπως καὶ στὴν περίοδον τῆς Ρωμαιοκρατίας «Βυζάντιον», γυμναστικὴ καὶ μουσικὴ ἔχουν περιορισθῇ σὲ δύο ὥρες τὴν ἐβδομάδα καὶ οὐσιαστικῶς δὲν γίνονται, ἡ γλῶσσα ἔχει ὑποβαθμισθῇ σὲ σημεῖον γελοιότητος καὶ ἡ ἥδη κακοποιημένη ἑλληνοχριστιανικὴ ἱστορία ἐγίνε προαιρετικὸν μάθημα, ἀφοῦ δὲν συμπεριλαμβάνεται πλέον στὴν ἐξεταστέαν ὕλη. Παρὰ ταῦτα τὰ παιδιὰ μας διδάσκονται ἐβραϊκὰ θρησκευτικὰ: τὰ ταχυδακτυλουργικὰ τῶν (θαύματα) τοῦ Ἰησοῦ, τὸν Ἀβραάμ, νταβατζὴ τῆς συζύγου του Σάρας, τὸν προφήτη Ἠλία, ποὺ ἔσφαξε μὲ τὰ χέρια του ἐννιάκους ἱερεῖς τοῦ Βάαλ, τὸν Λὼτ καὶ τὰς αἰμομιξίαις του μὲ τὰς κόρες του, τοὺς τρεῖς μισέλληνες ἱεράρχες, τὸν σκελετωμένο ἀσκητὴ Ὀνούφριον, τοὺς ὑβριστὰς τῶν Ἑλλήνων «ἀγίους» Τερτυλλιανόν, Θεόφιλον, Σωζομένον κ.ἄ.

Πλήθος πιστών «Βυζαντινομορφιών» προσκυνούν, φιλούν κι αγγίζουν την εικόνα της «Άχειροποιήτου», γιὰ νὰ θεραπευτοῦν. Παρόμοιες πράξεις εὐδωλοκρατίας καὶ τοτεμισμού βλέπουμε ἀρχετὰ συχνὰ σήμερα νὰ τελούνται ἀπὸ τὸ «ποιμνιον» τοῦ ἐλληνοχριστιανισμοῦ.

Ἐπίλογος

Ὁ μεγάλο ὄπλο τοῦ ἱερατείου ἀπ' τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς λειτουργίας του ἕως καὶ σήμερα ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ἡ ἀλλοίωσις καὶ ἡ παραποίησης τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας. Στόχος του εἶναι ἡ διασάλευσις τῆς λογικῆς μας, ἡ ἀποβλάκωσις τῆς νοήσεώς μας καὶ ἡ μέσῳ τοῦ φόβου καταστροφὴ τοῦ ψυχισμοῦ μας. Ὅμως, κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ μεγάλου Ἑλληνος ἱστορικοῦ Πολυβίου τοῦ Μεγαλοπολίτου, «ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ πιὸ ἰσχυρὴ θεά, αὐτὴ ποὺ κυβερνᾷ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τόσο αὐταρχικὴ κυριαρχία. Διότι ἂν καὶ πολλοὶ τὴν πολεμοῦν καὶ πολλὰς φορὰς τὸ ψῆμα κρύβεται ἔντονα κάτω ἀπ' τὴν ἀληθοφάνεια, στὸ τέλος πάντοτε αὐτὴ θριαμβεῦει νικώντας κάθε ἀντίστασι».

Βασίλειος Μανρομμάτης

ΕΠΕΣΤΡΕΨΑΝ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Κύριε διευθυντά,

Πληροφορηθήκαμε ἀπὸ ὅλα τὰ Μ.Μ.Ε. τῆς πατρίδας μας, πὼς τὰ λείψανα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννη καὶ Γρηγορίου ἐπέστρεψαν στὴν Κωνσταντινούπολη. Οἱ ἐπίσημοι (πολιτικοὶ καὶ ἱεράρχες) δὲν παρέλειψαν νὰ σημειώσουν πὼς ἡ ἡμέρα ἐπιστροφῆς τῶν ἦταν «**μὴ μὲγάλῃ ἡμέρᾳ γιὰ τὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν Ὁρθοδοξία**»! Γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία ἦταν πράγματι μεγάλῃ ἡμέρα, μὰ γιὰ τὸν Ἑλληνισμό μαύρη, καθὼς αὐτοὶ ποὺ ἐπιχείρησαν νὰ τὸν δολοφονήσουν –ἀνεπιτυχῶς βέβαια, μὰ τοῦ κατὰφεραν ἓνα καίριον χτύπημα– «ἐπέστρεψαν» σὲ πάτρια ἐδάφη.

Πλήθος Ρωμίων θὰ πάη νὰ προσκυνήσῃ στὸ Πατριαρχεῖο τὰ λείψανα τῶν δυὸ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ θανάσιμων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ:

Τοῦ ὕβριστῆ τοῦ Ἰουλιανοῦ Γρηγόριου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὁποῖος τὸν ἀποκαλεῖ στὸν ἀπὸ λογιτικὸ λόγο του μὲ τίτλο «Κατὰ Ἰουλιανὸν Βασιλέως» τὰ ἐξῆς: «**Εὐηθέστατε καὶ ἀσεβέστατε καὶ ἀπαιδευτώτατε**» καί: «**Μετὰ Ἡρόδην διώκτης καὶ μετὰ Ἰούδαν προδότης καὶ χριστοκτόνος μετὰ Πλάτων καὶ μετὰ Ἰουδαίων μισόθεος**».

Τοῦ πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου, ὁ ὁποῖος κατέστρεψε ἓνα ἀρχιτεκτονικὸ ἀριστούργημα, τὸν ναὸ τῆς θεᾶς τῶν Ἑλλήνων Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφεσο, ποὺ ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ἐφ'τὰ θαύματα τοῦ κόσμου ποὺ ἔβριζε χωρὶς ντροπὴ τοὺς Ἑλληνες φιλοσόφους ποὺ συκοφάντησε ψευδέστατα τὴν ἀρχαιοελληνικὴ κοινωνία καὶ εἶχε τὸ θράσος νὰ ἀναρωτηθῇ: «**Ποῦ εἶναι τώρα ὁ Πλάτων, ποῦ ὁ Πυθαγόρας;**» (Στὸ τελευτῶν τοῦ θὰ ἀπὸ ντοῦσα, πὼς ὁ Πλάτων καὶ ὁ Πυθαγόρας βρίσκονται πάντοτε στὸ μυαλὸ καὶ στὴν ψυχὴ ὅλων τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων, ἐνῶ, ἐστὶν Ἰωάννη, τῶν ἀγραμμάτων.)

Σπεύσατε λοιπόν, πιστοὶ τῆς θρησκείας τῶν πτωχῶν τῷ πνεύματι, νὰ προσκυνήσετε αὐτοὺς ποὺ βύθισαν τὴν ἀνθρωπότητα στὸ σκότος τοῦ Μεσαίωνα.

Κλείνοντας θὰ ἤθελα νὰ ρωτήσω, ἂν θὰ μπορούσαμε νὰ κινηθοῦμε νομικά, ὥστε νὰ προστατέψουμε τὸν Ἰουλιανό, ποὺ ὅσα σχολικὰ ἐγγεγραμμένα ἀποκαλεῖται ὑποτιμητικὰ καὶ ὕβριστικὰ «**παραβάτης**». Ἐὰν ὁ Ἰουλιανὸς ἀποκαλεῖται «**παραβάτης**» ἀπὸ τοὺς συγχρόνους ἰουδαϊζόντες, τότε ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Ἑλληνες ὁ Ἰωάννης ὁ «Χρυσόστομος» θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπὸ καλεῖται «**κοπρόστομος**». Ἀποδεικνύεται ἱστορικῶς πὼς ὁ Ἰουλιανὸς ποτὲ δὲν ἀποστάτησε ἀπὸ κάτι, ἦταν ἀπολύτως σταθερῶς στὴς ιδέες του γιὰ ὅλη τὴν ζωὴ καὶ τὸ προσηνύμιο αὐτὸ πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ.

Μὲ χαιρετισμοὺς σὲ ὅλους τοὺς συνεργάτες τοῦ «Δαυλοῦ»

Βασίλης Παπαγεωργίου

Φοιτητῆς, Κυψέλη

ΤΑ ΠΛΑΚΙΩΤΙΚΑ ΣΠΙΤΙΑ ΚΑΙ Ο ΔΟΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΩΝ

Ἡ συνέχεια τῆς παράδοσης

Ἴναι περίεργο. Ἀπὸ τὰ 55 ἄρθρα ποὺ μοῦ δημοσίευσε ὁ «Δαυλὸς» δέν ἔχω γράψει οὔτε ἓνα, ποὺ νὰ ἀναφέρεται στὴν τέχνη μου, τὴν Ἀρχιτεκτονική. Δέν εἶναι ὅμως ἀνεξήγητο. Ἡ ἀπογοήτευσή μου εἶναι πλήρης ἀπὸ τὴ «μύδα» τῆς **μεταμοντέρνας** ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ φορμαλισμὸς (ἡ μορφὴ ἐξουσιάζει τὸ περιεχόμενο), ὅρα καὶ στέγαστρο Calatrava (πολὺ κακὸ γιὰ τὸ τίποτα), δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα ἀνούσιο παιχνίδισμα μορφῶν, ἀλλὰ ἓνα ἐπικίνδυνο ξεστράτισμα τοῦ Λόγου, τῆς Ἀνάγκης, τῆς Λειτουργίας **[Φωτ. 1]**.

Ο ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ. Εἶναι τὸ κίνημα τῶν ἀρχιτεκτόνων τοῦ '20 νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸν ἄγονο νεοκλασικισμό, ἀναζητώντας μία σύγχρονη (moderne), ἀληθινή, λειτουργικὴ ἔκφραση τῶν κτισμάτων,¹ σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση κάθε λαοῦ. Γαλουχήθηκα ἀπὸ μεγάλους δασκάλους: τοὺς Πικιώνη, Μιχελῆ, Γκίκα κ.ἄ., ποὺ μοῦ ἔμαθαν νὰ «βλέπω» τὴ λαϊκὴ μας ἀρχιτεκτονική, τὴν ἀπέριττη, ταυτισμένη μὲ τὸ ἐλληνικὸ τοπίο **[Φωτ. 2]**.

ΚΗΦΙΣΙΑ: ΕΝΑ «ΜΟΝΤΕΛΛΟ» ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΤΟ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ

Παρατίθενται στὶς ἐπόμενες σελίδες δύο παλαιὲς φωτογραφίες μὲ ὄψεις τῆς Κηφισιάς στὶς ἀρχὲς τοῦ περασμένου αἰῶνος ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς κ. Γιολάντας Πατεράκη «Κηφισιά, ἡ Καλλίστη». Τὸ προάστιο αὐτὸ τῶν Ἀθηνῶν σὺν δυνάξει μὲ μοναδικὸ τρόπο τὸ εἰδυλλιακὸ φυσικὸ περιβάλλον μὲ τὰ ὑπέροχα κτήρια, δημιουργήματα ἀνθρώπων ποὺ τὴν ἀγάπησαν, τὴν ἐπέλεξαν ὡς τόπο κατοικίας τους καὶ τῆς ἀνταπέδωσαν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ψυχικὴ εὐφορία καὶ τὴν αἰσθητικὴ ἀπόλαυση ποὺ αὐτὴ τοὺς προσφέρει.

Τὰ ἀγαπημένα τῆς παιδιὰ πάμπολλα. Ἄς ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ μερικὰ ἀπὸ ἐκεῖνα (ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ἄλλα) ποὺ τὴν φρόντισαν.

● Κατ' ἀρχὰς λάρτρης τῆς Κηφισιάς ὑπῆρξε ὁ Ἡρώδης ὁ Ἄττικὸς (101-177 μ.Χ.), γνωστὸς σοφιστής, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε τὴν ζωὴ του στὴν πόλη. Στὸ ἔργο του καταγράφεται ἡ ἀνέγερση μεγαλόπρεπων δημοσίων οἰκοδομημάτων καὶ ἡ διακόσμηση τῆς Κηφισιάς (ἂν καὶ ὄχι μόνον αὐτῆς) μὲ ἔργα πλαστικῆς καὶ συντριβάνια. Στὴν ἑπαυλὴ του ἔσπευδαν πλείστοι Ἀθηναῖοι καὶ Ρωμαῖοι φιλόσοφοι, γιὰ νὰ συζητή-

Καὶ θὰ παρέμενα γιὰ πάντα ἕνας ἀπλὸς πολίτης (ἀλλ' ἐπαίῳ), ποὺ ἀπολαμβάνει τὸ «λιτὸν» τῶν λαϊκῶν κτηρίων ἄφρονος, ἂν δὲν συναπαντοῦσα ἓνα συγκλονιστικὸ ρητό: «ἄριστος οἶκός ἐστιν ὁ τῶν περισσῶν καὶ τῶν ἀναγκαίων μηδενὸς ἐνδεόμενος» (=ἄριστο τὸ σπίτι ποὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη τῶν περιπτώσεων καὶ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα κανένα δὲν τοῦ λείπει). Πιπτακός. Τόσο μὲ συγκίνησε τοῦτο τὸ «δωρικὸν λόγιον», ποὺ ἀποφάσισα νὰ μελετήσω τὸ παραγνωρισμένο ἀρχαιοελληνικὸ σπίτι. [Σημ.: Τὸ ρητὸ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι προμετωπίδα σὲ ὅλες τὲς ἀρχιτεκτονικὲς σχολές, σὰν βάση-πλαίσιο τους].

ΟΙΚΟΣ-ΔΟΜΟΣ. Πράγματι ἡ ἀρχαία κατοικία (Φοῖκος) μόλις τὲς τελευταῖες δεκαετίες ἄρχισε νὰ ἐνδιαφέρει τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ ἐρευνητές.²

Τὸ πρόβλημα πλατύτερο: Στόχος μέχρι τὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰ. τῆς Ἀρχαιολογίας ἦταν ἡ ἀνακάλυψη ἐντυπωσιακῶν εὐρημάτων, ἥτοι ἀγαλμάτων, χρυσῶν κτερισμάτων, ἀγγειογραφικῶν, ναῶν, δημοσίων κτηρίων. Ἀδιαφορία γιὰ τὰ «εὐτελεῆ» ἐργαλεῖα (λ.χ. χειρουργικά), ἐπιπλα, σκεύη, μουσικὰ ὄργανα, παιγνίδια, κατοικίες. Ἀποτέλεσμα; Τὰ μουσεῖα γεμᾶτα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ἄδεια ἀπὸ τὰ δεύτερα.

Φωτ. 1. Στέγαστρο Καλατράβα.

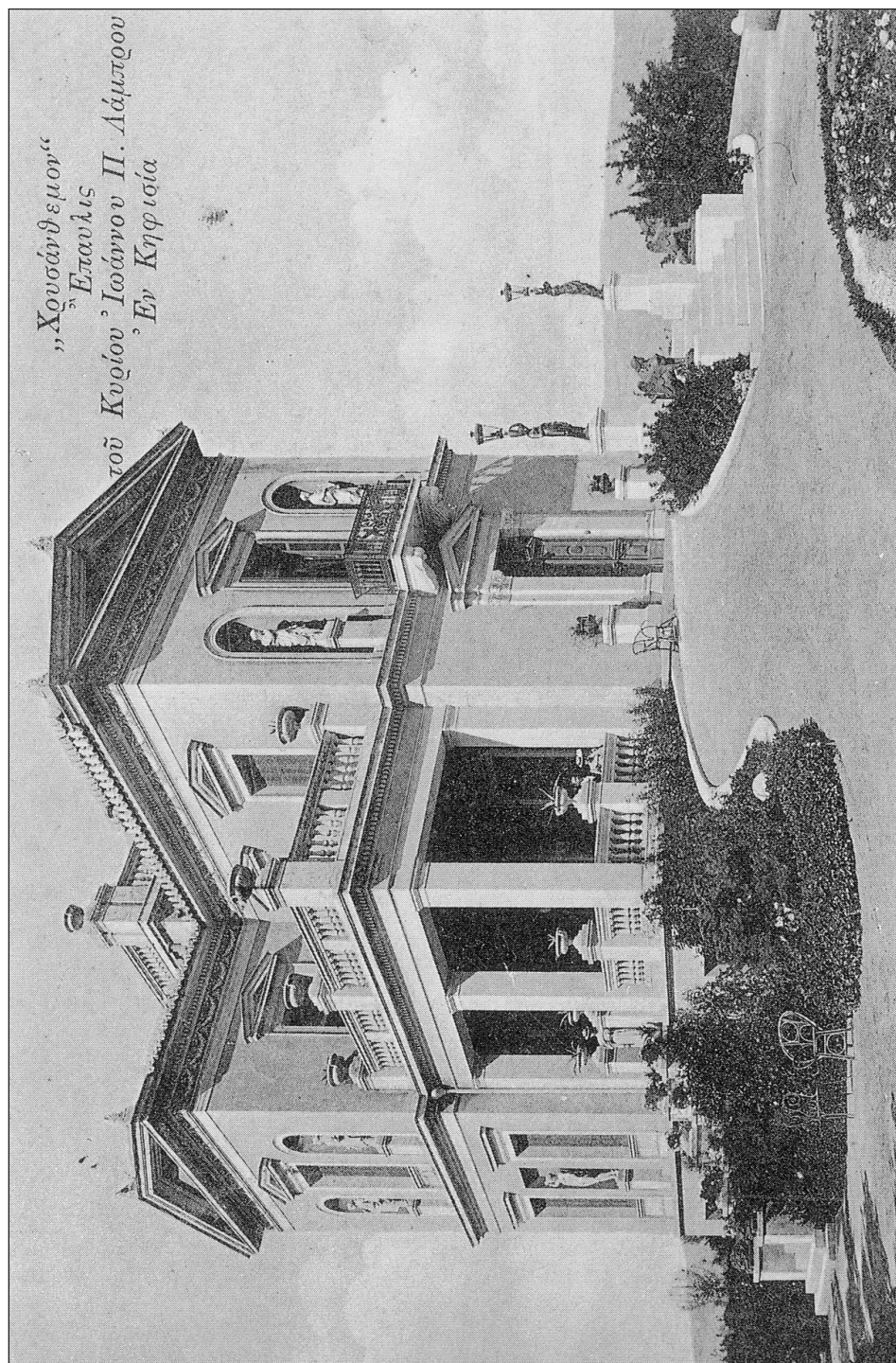
Φωτ. 2. Λαϊκὸ κυκλαδίτικο σπίτι.

σουν (ἂν καὶ ὑποπετεύωμαι ὅτι ὅλοι αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἀπολαύσουν τὸ τεράστιο ἄλλος καὶ τὲς πεινὲς τῆς ἑπαινῆς). Ἰχνη τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἡρώδη καὶ τῆς λατρείας του γιὰ τὴν τέχνη μπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνῃ στὲς πλούσιες διακοσμημένες λάρνακες ποὺ σφύζονται μέχρι σήμερα στὴν πλατεῖα Πλατάνου. Κάποιες προτομὲς καὶ γλυπτὲς παραστάσεις ὑπάρχουν ἀκόμη στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν καὶ τὸ Μουσεῖο Πειραιῶς.

● Ἄλλο ἐκλεκτὸ τέκνο τῆς Κηφισιάς ἦταν ὁ αὐτοκράτορας Ἀδριανός, ὁ ὁποῖος πραγματοποίησε ὑδραυλικά ἔργα σ' ὅλη τὴν Ἀττικὴ καί... δροσίωσε τὴν Ἀθήνα, δι-οχετεύοντας μέρος τῶν ἄφθονων νερῶν τῆς Κηφισιάς στὸ ὑδραγωγεῖο της (ὅπως ἀκριβῶς ἔκανε ὁ Πεισίστρατος τὸ 550 π.Χ.).

● Κηφισιώτης καὶ ὁ ποιητὴς Μένανδρος, ὁ κωμωδοποιὸς (350-280 π.Χ.), ὅπως ἐπίσης οἱ Ἑμμανουὴλ Μπενάκης, Θεόδωρος Δηλιγιάννης, Παῦλος Μελάς, Στέφανος καὶ Πηνελόπη Δέλτα, Γ. Δροσίνης, οἱ ὁποῖοι ἄφησαν τὴν σφραγίδα τους στὴν πόλη.

● Ὁ πρωθυπουργὸς Θ. Δηλιγιάννης «προσέφερε» στὴν Κηφισιά ὑδραυλικά ἔργα, ρυμοτομικά σχέδια καὶ χάρις σ' αὐτὸν παρεχωρήθη στὸν δῆμο τῆς Κηφισιάς

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ: Νά ξεκινήση τὸ ἔθν. Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο ἐκθέσῃς μὲ θέματα ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀρχαίων, ὅπως ἀναπαράσταση σπιτιοῦ, παιχνίδια, μουσικὰ ὄργανα κ.λπ.

Πρὶν ξεκινήσουμε, ἄς ξεκαθαρίσουμε τὶς αἰσθητικὲς κατηγορίες: Τὸ «μεγαλειῶδες» (Πυραμίδες), τὸ «ὠραῖον» (Παρθενών), τὸ «χαριτωμένον» (ναὸς Ἀπτερου Νίκης) καὶ τὸ «ἄσχημον» (Μπαρόκ). Καὶ ἡ οἰκία μπορεῖ νὰ ἐκφράζεται καὶ μὲ τοὺς 4 τρόπους (τετρατύς): Μεγαλειώδη τὰ ἀνάκτορα. Ὠραῖα τὰ ἀρχοντικὰ Καστοριάς. Ἄσχημοι οἱ «Δίδυμοι Πύργοι». Χαριτωμένα τὰ λαϊκὰ σπῖτια (πλακιώτικα).

Στὴν ἀρχαιότητα ἡ οἰκία ὡς τόπος διαμονῆς/γενιᾶς ὠνομαζόταν ΟΙΚΟΣ ἢ ΔΟΜΟΣ. Ἡ διαφορὰ; ❶ Ὁ «οἶκος», εἶναι ὁ τόπος διαμονῆς, τὸ νοικοκυριό, ἡ περιουσία καὶ κυρίως ἡ οἰκογένεια, τὸ γένος. Προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀρχαιότατη λέξι *Φοῖκος* < Γραμμικὴ Γραφή B we · ke (=οἶκοι, ἐξ οὗ καὶ τὸ λατιν. vicus (=κτῆμα), τὸ Γερμ. Wick (π.χ. Nor · wick, -weg) σανσκρ. νεῖα. ❷ Ὁ «δόμος» < δέμω= κτίζω, εἶναι τὸ οἶκημα ἢ κατοικία.

Ἡ διαφοροποίηση αὐτὴ δὲν ὑπάρχει στὴ νεοελληνικὴ, ἀφοῦ χρησιμοποιοῦμε τὴν ἴδια λέξι «σπίτι» καὶ γιὰ τὶς δύο ἑννοίες. Ἀντίθετα οἱ Γάλλοι καὶ Ἀγγλοι διατηροῦν τὴ διαφορὰ. ❸ Chez ἀπὸ τὸ Λατ. casa < Δωρ. κλασία=κλησίη (π.χ. chez les parents/ Anglais) καὶ maison < mansio < μένω σημαίνει τὸ οἶκημα. ❹ Home < Γοτθ. haims < χῶμα · τος, δηλ. ὁ χῶρος μου, ἡ οἰκογένειά μου, ἐνῶ house < Germ. Huisen < χύσις/χῶμα < χέω = οἶκημα.

ΟΙ ΠΗΓΕΣ. Τί γνωρίζουμε γιὰ τὸν «δόμον», τὴν ἀρχαία κατοικία; Ἐλάχιστα! Οἱ πηγές, ὅπως πάντα, ἢ Ἑλληνικὴ Γραμματεία καὶ τὰ εὐρήματα τῆς ἀρχαιολογίας.

❶ **Γραμματεία.** Στὸν πληθυντικὸ «ἐν δόμοις» ταντίζεται στοὺς ἐπικοὺς καὶ τραγικοὺς μὲ τὸν «οἶκον» (π.χ. Σοφοκλῆς 62 φορές «δόμοι» 69 «οἶκος») ἢ τὰ «δῶματα».

τὸ ἄλσος-στολίδι της.

• Ὁ Τ. Ζηρίνης μᾶς ἄφησε τὸ «Ζηρίνιο Γυμναστήριο», ὥστε νὰ ἀθλοῦνται οἱ νέοι καὶ νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν νωθρότητα (μόνιμο μέλημα τῶν Ἑλλήνων, περιττὴ πολυτέλεια γιὰ ἄλλους...).

• Ἀναρίθμητα τὰ ἔργα τοῦ Ἑμμ. Μπενάκη. Πολύτιμο κληροδότημά του τὸ «Μπενάκειο Παιδικὸ Ἴδρυμα» (στὴν λειτουργία τοῦ ὁποίου συνέβαλε καὶ ἡ Πηνελόπη Δέλτα, γλυκεῖα σύντροφος καὶ «παιδαγωγὸς» τῶν παιδικῶν μας χρόνων), τὸ ὁποῖο φιλοξένησε καὶ φιλοξενεῖ μεγάλο ἀριθμὸ παιδιῶν. Ἐξ ἴσου σημαντικὸ τὸ Μπενάκειο Φυτοπαθολογικὸ Ἰνστιτούτο.

• Μακριὰ ἀπὸ τὰ τετριμμένα καὶ τὰ καθημερινά, «βαθιὰ χωμένους» στὴν φύση τῆς Κηφισιάς, ὁ Κωνσταντῖνος Γουλιμῆς συνέλεξε σπάνια φυτὰ καὶ δημιούργησε τὴν Βοτανικὴ Βιβλιοθήκη του, γιὰ νὰ δώσῃ τὴν σκυτάλη στὴν Νίκη Γουλανδρῆ, ἔργο τῆς ὁποίας εἶναι τὸ «Μουσεῖο Φυσικῆς Ἱστορίας» καὶ τὸ «ΓΑΙΑ, Κέντρο Περιβαλλοντικῆς Ἑρευνας καὶ Ἐκπαίδευσης».

Εὐτυχῶς ἡ λίστα τῶν ἐραστῶν τῆς Κηφισιάς δὲν ἔχει τέλος. Αἰσιοδοξῶ λοιπὸν ὅτι αὐτοὶ ἀκριβῶς θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ὁμορφιά της. Μακάρι νὰ βρεθῇ (σύντομα!) κάποιος μὲ τὰ ἴδια ὁράματα καὶ γιὰ τὴν τόσο γηρασμένη καὶ βάνανσα κακοποιημένη Ἀθήνα.

Ἄρτεμις Γεωργιάδου

Αναπαράσταση της Αθήνας με τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καλλιτέχνη-όραματιστῆ, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐξέλιπαν πλέον... «Μόνη νοσταλγία μου ἡ Ἀρχαία Ἑλλάδα», εἶπε ὁ Ἡλίας Λογοθέτης σὲ πρόσφατη συνέντευξή του στὸ «Δ» (τ. 273).

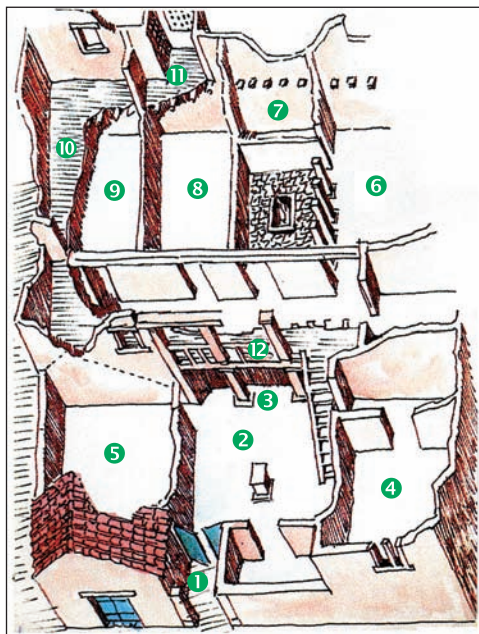
Ἡ ἔννοια ὅμως «δόμος»= κατασκευὴ σπιτιοῦ τεκμηριώνεται σίγουρα: «Πηκινὸς (=στέρεος) δόμος» (Ὁδύσ. Η.81), «χαλκήϊος δόμος» (Ὁδύσ. Σ. 328) «ἡμιτελὴ τὸν δόμον» (Λουκιανός).

Υπάρχει ἐπίσημη περιγραφή τοῦ δόμου; Δυστυχῶς οἱ μοναχοὶ-διαλογεῖς, ἐνῶ διατήρησαν ἑκατοντάδες ἔργα ρητόρων, ἐξαφάνισαν ὅλα τὰ ἀρχιτεκτονικὰ βιβλία. Ἔτσι δὲν ξέρουμε τίποτα οὔτε γιὰ δημόσια κτήρια (ναοὶ κ.ἄ.) πολλῶ μᾶλλον γιὰ τοὺς «δόμους». Ἀποσπασματικά καὶ «ἐν τῇ ρύμῃ τοῦ λόγου» κάποια ἔργα ἀναφέρουν τὴ διάταξη τῶν χώρων τοῦ δόμου. Τὸ πιὸ γνωστὸ εἶναι ἡ περιγραφή, στὸν «Πρωταγόρα» τοῦ Πλάτωνα τοῦ δόμου Καλλία (μέγιστον καὶ ὀλβιώτατον=πλούσιον), ὅπου ἀφοῦ μπῆκαν στὸ «**πρόθυρον**», «τὴν **αὐλὴν** περιῆμεν (=γυροφέρνουμε) περὶ τὸ **προστώον**» (337d) = στέγαστρο μὲ κολῶνες [Φωτ. 3 καὶ Σχ. 1]. Δεξιὰ βρίσκουν τὸν **ἀνδρῶνα** ἢ **ἀνδρωνίτην** (αἴθουσα), ὅπου γίνονταν οἱ συζητήσεις καὶ τὰ συμπόσια. Ἀριστερὰ τὸ **ταμειῖον** (=ἀποθήκη/ἐργαστήριον), ποὺ εὐκαιριακὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς ξενὼν. Στὸ βάθος τῆς αὐλῆς, πίσω ἀπὸ τὸ προστόφον, τὸ **μαγειρεῖον** καὶ ὁ **λουτρῶν** [Σχ. 2].

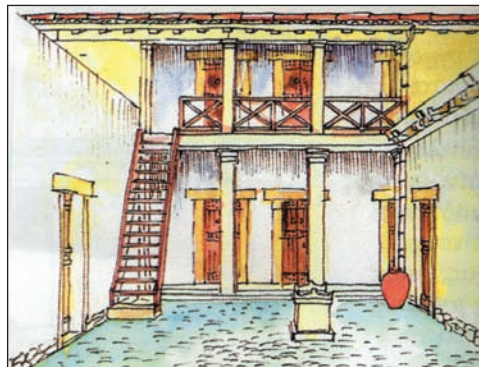
Ἀπὸ τὸν Μένανδρον (Σαμία 234) «κατέβην ἀφ' ὑπερῶν γυνὴ τις (ὅπου) **τυγχάνει ἰστεῶν**» (= δωμάτιο ἐργαλειοῦ). Ὅλος ὁ ὄροφος (ὑπερῶν) ποὺ εἶναι στὸ βάθος τοῦ οἰκοπέδου λέγεται **γυναικῶν** (γυναικωνίτης), ὅπου καὶ ὁ **θάλαμος** μὲ τὸ κρεβάτι (λέχος) καὶ τὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν. Ἡ πρόσβαση γίνεται μὲ τὴν **κλίμακα**, συνήθως ξύλινη ποὺ καταλήγει στὴν «**παστάδα**» (=χαγιάτι).³

Τέλος στὸ μέσον τῆς αὐλῆς εἶναι ὁ βωμὸς τοῦ Ἑρκίου Διός, καθὼς καὶ τὸ **φρέαρ** (=πηγάδι) ἢ «**πίθος**» συλλογῆς βρόχινου νεροῦ [Φωτ. 3]. Μὲ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα μποροῦμε νὰ ἀναπαραστήσουμε ἓνα (ὑποθετικὸ) ἀθηναϊκὸ σπίτι. (Γιὰ ἄλλες πόλεις δὲν ἔχουμε δυστυχῶς στοιχεῖα) [Σχ. 3].

② **Ἀνασκαφές.** Παρ' ὅλο ποὺ ἀνακαλύφθησαν πόλεις ὁλόκληρες (Ὀλυνθος, Πριήνη, Μίλητος κ.ἄ.)⁴ καὶ γνωρίζουμε

Σχ. 1. Τυπικὸς «δόμος» ① Πρόθυρον ② Αὐλή ③ Προστώον ④ Ἀνδρῶν ⑤ Ταμειῖον/ξενὼν ⑥ Μαγειρεῖον ⑦ Λουτρῶν ⑧ Καθημέριον ⑨ Αποθήκη ὑπερῶν γυναικῶν ⑩ Ἰστεῶν ⑪ Θάλαμος ⑫ Παστάς.

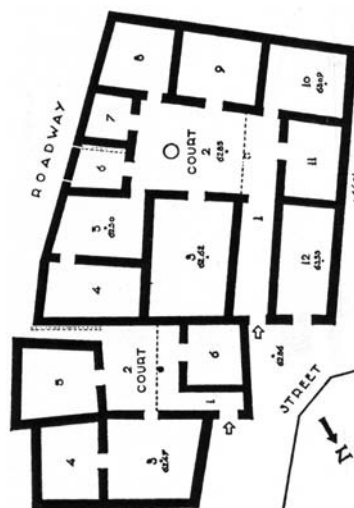
Φωτ. 3. Ἡ εἵσοδος στὴν αὐλὴ καὶ ἡ παστάς.

Σχ. 3. Κατόψεις δόμων: ① Άττική. ②-⑧ Όλυνθος ⑨ Δήλος ⑩ Πέλλα.

καλά την πολεοδομία τους (άγορά με δημ. κτίρια, ναοί, παλαιστρες, οδοί, περιοχές κατοικίας) οί «δόμοι» εύρέθησαν τελείως έρειπωμένοι (θεμέλια και ίχνη τοίχων). Έτσι ακόμα και η κάτοψη του ισογείου είναι άσπης και η χρήση των χώρων αμφίβολη όσο για τον όροφο μόνον ένδειξεις. Η βασική αιτία είναι τὸ «εὐτελές» των ὑλικῶν κατασκευής.

Πράγματι πλὴν των λιθίνων θεμελίων, ἡ ἀνωδομή των στὴν πλειοψηφία τους φτωχῶν οἰκιῶν ἐκτίζετο ἀπὸ ὠμοὺς πλίνθους (γῆναι) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ δημόσια κτήρια (λ.χ. ναοί), με χρήση ὀπτοπλίνθων, πώρων, μαρμάρων. Ἡ ὠμοπλινθοδομή παρὰ τὴς ἐξαιρετέας ἀντισεισμικῆς ιδιότητές της μειονεκτεῖ στὴν ἀντοχή ἐναντι τῆς βροχῆς. Ἐπρεπε, ὅπως τώρα στὰ λαϊκὰ σπίτια, νὰ «ἀσπρίζεται» κάθε χρόνο με ἀσβέστη (τίτανος) γιὰ προστασία. Ἄλλα ὑλικά, ὅπως τὰ ξύλα τῆς στέγης (τέγος) δοκοί, σανίδες, κέραμοι, ἦσαν εὐάλωτα, ὥστε ἡ πυρκαϊὰ καὶ ἡ ἐγκατάλειψη νὰ τὰ ἐξαφανίζουν. Ἀκόμα καὶ ἡ λιθοδομή κατέρρεε. [Σημ.: Οἱ ὀνομασίες των χώρων καὶ ἡ γενικὴ διάταξη παρέμειναν ἴδια ἀπὸ τὴν Ὀμηρικὴ ἐποχὴ μέχρι σήμερα]. Συμπέρασμα; Τὰ στοιχεῖα πενιχρὰ καὶ ἀπὸ αὐτὰ προσπαθοῦμε νὰ μαντέψουμε τὴν ἀρχιτεκτονικὴ σύνθεση.

Σχ. 2. Ἀθήνα: Δόμοι D + C, 5ος αἰ.

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΔΟΜΟΥ. Ὁ ἀθηναϊκὸς δόμος, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ἑλλ. πόλεων, δὲν εἶχε τὴν λάμψη καὶ τὸ θάμβος τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. Αὐτά, ὅλα μεγαλεπήβολα καὶ ὥραϊα («κάλλιστα»), τὰ κτήρια ἀνήκουν στὴν «πόλιν» δηλ. σὲ ὅλους τοὺς πολῖτες. Σὲ αὐτὰ περνοῦσαν τὴν ἡμέρα τους, ζοῦσαν μαζί τους. Ἀντίθετα ὁ «δόμος» ἦταν ἐκφραστὴς τοῦ (ιδιωτικοῦ) «οἴκου». Ἐκεῖ ὁ πολῖτης καὶ ὅλη ἡ οἰκογένεια, διευρυμένη μὲ συγγενεῖς, φίλους, δούλους, ἦταν αὐτοτελής, μὲ ἐσωτερικὴ ζωὴ [Σχ. 4].

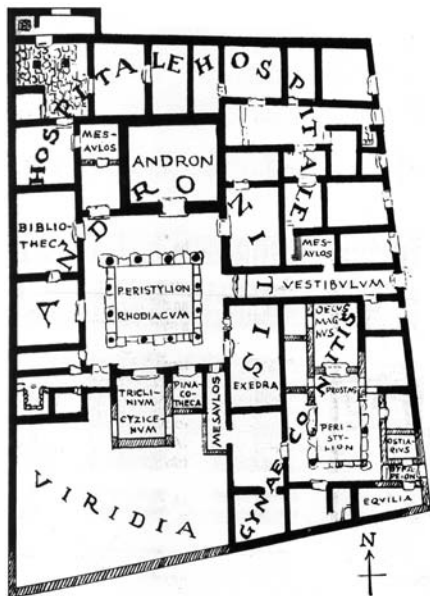
Ἔτσι, ἐνῶ ἡ δημόσια «πόλις» εἶναι ἐξωστρεφὴς δείχνοντας τὸ μεγαλεῖον τῆς κοινωνίας, ὁ «δόμος» εἶναι ἐσωστρεφής, ἀπλός, λιτός, χαριτωμένος. Τὸ δημόσιο εἶναι ἄφθαρτο, διηγετὲς καὶ δυναμικὸ, ἐνῶ τὸ ιδιωτικὸ πρόσκαιρο, «εὐθηνόν», ἀναλώσιμο καὶ ἥρεμο. Οἱ κάτοικοι μετέχουν ἔτσι σὲ μιὰ διπλὴ καθημερινὴ ζωή, τὴν ἐξωτερικὴ διεγερτικὴ (συζητήσεις, συν-μετοχή) καὶ τὴν ἐσωτερικὴ γαλήνια.

Τὸ βασικὸ γνῶρισμα τοῦ δόμου εἶναι τὸ «ἔρκος», ὁ ψηλὸς τοῖχος χωρὶς κανένα ἄνοιγμα πρὸς τὸν δρόμο πλὴν τῆς ἐξώθυρας (θύρη), ἀφ’ οὗ πόρτες καὶ παράθυρα «βλέπουν» πρὸς τὴν αὐλή!

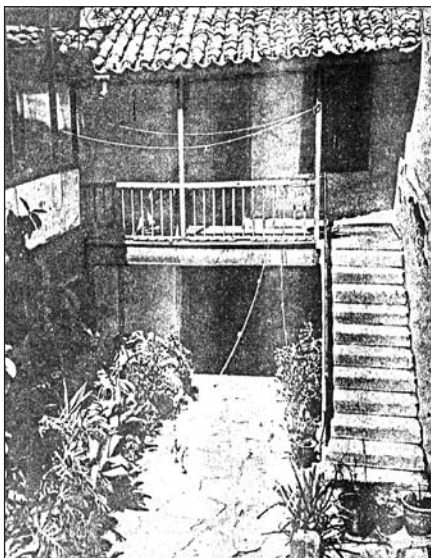
Τὸ ἀπέριτον ἐπεκτείνεται καὶ στὴν ἐλάχιστη ἐπίπλωση: «κλισμοὶ» (= ἀνάκλιντρα) καὶ «τράπεζα» στὸν ἀνδρῶνα, «κλισίαι» καὶ «δίφροι» (= καρέκλες καὶ σκαμνιά) στὸν γυναικῶνα. Ὁ μινιμαλισμὸς στὸ ἔπακρο.

Ὅπως θὰ δοῦμε τὸ ἐλληνικὸ λαϊκὸ σπίτι συνεχίζει τὴν παράδοση μὲ πάγκους, σκαμνιά, τραπεζάκια. Ἐπίσης παραδόξως(;) καὶ στὸ ἰαπωνικὸ σπίτι βρίσκουμε τὴν ἴδια ἀπλότητα.⁵

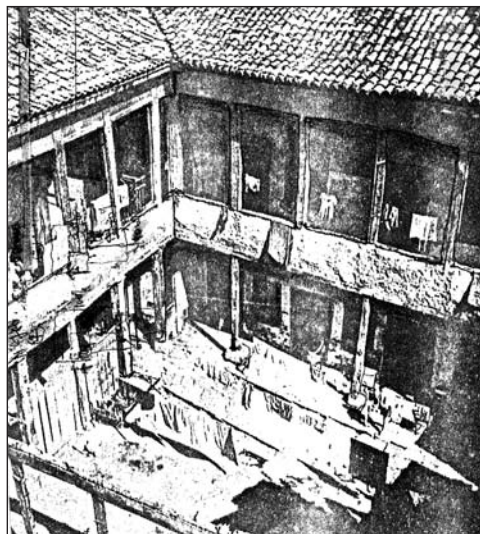
ΤΟ ΠΛΑΚΙΩΤΙΚΟ ΣΠΙΤΙ. Λίγοι ἄλλα ἐκλεκτοὶ τὸ μελέτησαν, ὁ ἀθηνολάτρης Δ. Καμπούρογλου, ὁ Κ. Μπίρης, ὁ ἔγκριτος ἀρχιτέκτων Ἄρης Κωνσταντινίδης (Α.Κ.). Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Α.Κ. «Τὰ παλιὰ ἀθηναϊκὰ σπίτια»¹ ἀναφέρω περιληπτικὰ τὶς ιδέες διαπιστώσεις του γιὰ μιὰ **ἐλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ** στηριγμένη στὰ διδάγματα τῶν λαϊ-

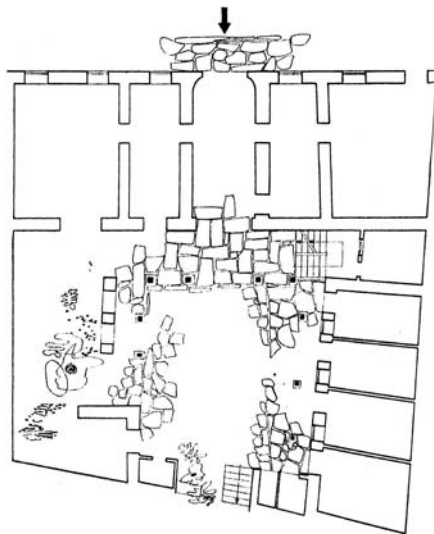
Σχ. 4. Λήλος: Σπίτι μὲ τὶς μάσκες (πλουσίον).

Φωτ. 4. Πλακιώτικο σπίτι μὲ ἀνοικτὸ χαγιάτι. (Δὲν ὑπάρχει πιὰ.)

Φωτ. 5. Άποψη από τὸ χαγιάτι.

Σχ. 5. Σπίτι σὲ σχῆμα Πί.

κὼν σπιτιῶν. «Αὐτὸ ποὺ θὰ μᾶς σώσῃ εἶναι ἡ θέληση γιὰ αὐτογνωσία». «Ἡ ἀληθινὴ ἀρχιτεκτονικὴ μορφή εἶναι καρπὸς ἐλευθερίας». «Τὸ λαϊκὸ σπίτι σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν ἐπίσημη κτηριοδομία δὲν ζητᾷ τὴν ἀθανασία, εἶναι ἐφήμερο». «Τὸ σπίτι του τὸ θέλει ὁ Ἀθηναῖος ἐδῶ καὶ τώρα καὶ ἡ μορφή του ἐκφράζει τὴν οὐσία τῶν ἀπαιτήσεών του, πάντοτε μὲ ἀνθρώπινο μέτρο». Ὁ Α.Κ. ἔψαχνε γιὰ μία Ἀρχιτεκτονικὴ ζωντανή, οὐσιαστική, λιτή, ἰσορροπημένη, εὐτελεῖ ἀλλὰ ἀληθινή, πηγαία, δηλαδή μοντέρνα [Φωτ. 4]. Τὴν βρῆκε καὶ στὰ πλακιώτικα σπίτια καὶ τὴν ἐξέφρασε στὰ ἔργα του.

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΘΕΣΗΣ. Ὁ πολεοδομικὸς ἱστὸς τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας (ὅπως ὅλων τῶν πόλεων πρὸ τοῦ Ἰπποδάμου) ἦταν ἀναρχος.⁴ Στενὰ δρομάκια (σοκάκια ἐκ τοῦ < ἐσοχή, ἐξ οὗ Τουρκ. * esokà < sokak),⁶ φιδωτὰ πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις δημιουργοῦσαν ἓναν λαβύρινθο «κατὰ τὸν ἀρχαῖον χρὸνον». Τὰ οἰκόπεδα εἶχαν (καὶ στὴν Πλάκα σήμερα) στενὴ πρόσοψη καὶ μέγα βάθος. Ὁ τοῖχος (ἔρκος) ὑψώνεται πολὺ χωρὶς παράθυρα καὶ ἀπομονώνει τὸ σπίτι ἀπὸ τὴν τύρβη τῆς πόλεως στὴ ζωογόνο ἡρεμία του.

Ἀνοίγοντας τὴν ἐξώθυρα τοῦ πλακιώτικου σπιτιοῦ μὲ τὸν «γκάγκαρο» (= σύρτη, ἐξ οὗ καὶ Γκάγκαρος = Πλακιώτης), μπαίνουμε στὴν αὐλή, τὸν ζωτικὸ ὡρο τῆς κατοικίας μὲ τὸ πηγάδι στὴ μέση σὰν βωμό! Τὸ κατώι < κατώγειον περιλαμβάνει τὶς κάμαρες < καμάρα → camra → chambre καὶ σὲ σχῆμα Π ἢ Γ ἢ μόνο πίσω [Σχ. 5 καὶ Φωτ. 5] μὲ πόρτες πρὸς τὴν αὐλή. Ἐπίσης τὴν κουζινοτραπεζαρία, τὸ κελάρι. Τὸ ἀνώι εἶναι συνήθως μόνο στὸ πίσω μέρος τοῦ οἰκοπέδου, ὅπου καὶ ἡ σάλα < Ἰταλ. sala < *salas < Φάλης = συναθροισμένος, τὸ χειμωνιάτικο (καθημερινὸ) καὶ ὁ ξενὼν.

Ἀλλὰ τὸ χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο τοῦ σπιτιοῦ εἶναι τὸ χαγιάτι < τούρκ. hayat < hay < χάιος = ζωηρὸς < χαίρω,⁶ στὸν ὄροφο, ποὺ τοῦ δίνει πλαστικότητα καὶ χάρη. Εἶναι τὸ ἀντίστοιχο τῆς ἀρχαίας «παστάδος». Τὸ κάτω περιστύλιο (ἡ σκεπαστὴ ἰσόγειος στοὰ), τὸ σκεπαστό, τὸ ἀρχαῖο «προστώον» εἶναι συνέχεια τῆς αὐλῆς.

Τὸ ξύλινο χαγιάτι βρίσκεται στὴν πρόσοψη τοῦ βάθους τῆς αὐλῆς [Φωτ. 4] συνδέεται δὲ μὲ σκάλα (ξύλινη ἢ λίθινη)· σπάνια ἐκτείνεται καὶ σὲ ἄλλες πλευρὲς τῆς αὐλῆς σὲ σχῆμα Γ ἢ Π. [Φωτ. 5]. Συνήθως εἶναι ἀνοικτό, μὲ ξύλινα κάγκελα, ἀλλὰ στὴν ἐξελιγμένη μορφή του καλύπτεται μὲ **τζαμαρία** [Σχ. 6, 7] μὲ συρόμενα κατακόρυφα παράθυρα.

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ. Οἱ Ἕλληνες καὶ ιδίως οἱ Ἀθηναῖοι ἀνέκαθεν ζοῦσαν στὸ **ὑπαιθρο** λόγω κλίματος. Οἱ ἀρχαῖοι συζητοῦσαν στὴν ὑπαίθρια ἀγορά, δούλευαν σὲ ὑπαίθρια ἐργαστήρια, διέμεναν σὲ δόμους «εἰς τὸ ὑπαιθρον τῆς αὐλῆς» (Λουκ., Συμπ. 20), ἐθυσίαζαν μὲ πομπὲς «ἐν ὑπαίθρῳ» ἀποφάσιζαν γιὰ τὰ «κοινὰ» στὴν Πνύκα, Ἀπέλλα κ.ἄ., «ἐθεατροῖζοντο», ἀγωνίζοντο ὑπαιθρίως, φιλοσοφοῦσαν «περιπατητικῶς».

Ἔτσι καὶ οἱ Πλακιώτες ζοῦσαν στὴν αὐλὴ καὶ στὸ χαγιάτι ἀλλὰ καὶ στὸν καφενέ, στὴν ἀγορὰ καὶ ξενοχτοῦσαν σὲ βεγγέρες (ἐσπερίς) ἢ οἰκογενειακὲς βίζιτες (συνήθως ἀρμένικες!). Κάνανε καντάδες ὅπως οἱ ἀρχαῖοι νυκτόβιοι «κωμασται» ἢ οἱ «συμποσιασται» μέχρι πρωῒας «ἀλεκτρονῶν ἀδόντων» (=ὅταν λαλοῦσαν οἱ πετεινοί): Πλάτων, *Συμπόσιον*, 223c.

Καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ –ἡ ἀληθινή– δομεῖ τὸ κτίσμα μὲ βάση τὴν ἡθό· ὑλικὴ τετρακτύν: ❶ Κλίμα-τόπος ❷ Ὑλικὰ-κατασκευὴ ❸ Τρόπος (ζωῆς)-ἀνάγκες καὶ ❹ ἦθος (ἀπλότης, μέτρον).

Ἔτσι δομεῖται ὁ «δόμος» καὶ τὸ πλακιώτικο σπίτι μέσα στὸ χωρο-χρονικὸ συνεχές. Καὶ τώρα τί;

Βιβλιογραφία

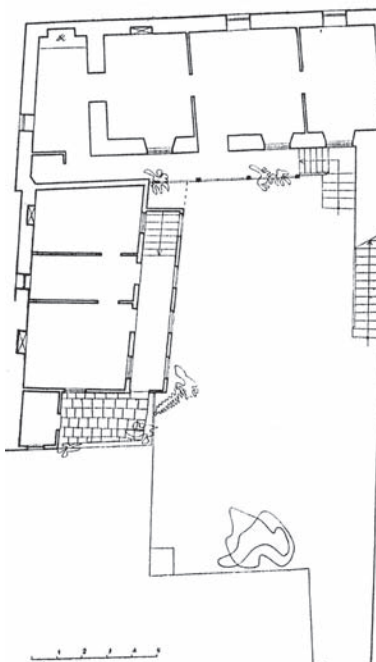
1. Ἄρης Κωνσταντινίδης, «Τὰ παλιὰ ἀθηναϊκὰ σπίτια», ἐκδ. ΤΕΕ, 1950.
2. Pesando Fabricio, «*Oikos e kresis*», ἐκδ. 1987.
3. Ι. Φωκάς, Βαλαβάνης, «*Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ Πολεοδομία*», ἐκδ. Κέδρος.
4. Κ. Καρμιράντζος, «*Πολιτεῦματα καὶ ἐλληνικὴ πόλις*», «Δ», τ. 238.
5. Κ. Καρμιράντζος, «*Ἰαπωνικὴ γλῶσσα καὶ Ἑλληνικά*», «Δ», τ. 255-256.
6. Κ. Καρμιράντζος, «*Τουρκικὴ γλῶσσα=Ἑλληνικά*», «Δ», τ. 241.

Κωστῆς Καρμιράντζος

Ἀρχιτέκτων Ε.Μ.Π.

Σχ. 6. Κάτοψη ἰσογείου.

Σχ. 7. Κάτοψη ὀρόφου (ἀνώγι).

ΕΣΘΗΡ

Τὸ παρασκήνιο τῆς ἐπίθεσης τοῦ Ξέρξη κατὰ τῆς Ἑλλάδος

[Ἡ ἀποκάλυψη τοῦ ρόλου ποὺ ἔπαιξε ἡ «Υπόθεση Ἑσθήρ» στὰ παρασκήνια τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξη κατὰ τῆς Ἑλλάδος εἶχε παρουσιασθῇ ὡς παγκόσμια ἀποκλειστικότητα στὸν «Δ», τ. 244, Ἀπριλίου 2002 σὲ πρωτότυπη ἔρευνα τοῦ συνεργάτη μας κ. Β. Μαυρομμάτη μὲ τίτλο «Υπῆρξε ἐβραϊκὸ παρασκήνιο στὴν ἐπίθεση τοῦ Ξέρξη κατὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας; Οἱ ἀποκαλύψεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης». Δημοσιεύουμε κατωτέρω σχετικὸ ἄρθρο τοῦ συγγραφέα κ. Μιχάλη Καλόπουλου, μὲ τὸ ὁποῖο προσκομίζονται ὠρισμένα πρόσθετα στοιχεῖα, πέραν ἐκείνων ποὺ παρουσιάσθηκαν στὴν προαναφερθεῖσα ἔρευνα τοῦ κ. Β. Μαυρομμάτη.]

Τὰ Σοῦσα εἶναι μία ἀρχαία πόλη, ποὺ ἀνασκάφθηκε μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1850-1902. Ἡ ἀνασκαφὴ ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια πολλὰ καὶ σημαντικὰ εὐρήματα. Μεταξὺ τῶν πολύτιμων αὐτῶν εὐρημάτων ἦταν καὶ ὁ περίφημος «Κώδικας τοῦ Χαμουραμί»,¹ ἓνας κατάλογος δηλαδὴ ἀρχαίων περσικῶν νόμων, ποὺ ἡ σκανδαλώδης ὁμοιότητά τους πρὸς τοὺς διήθεν θεόπνευστους, ἀλλὰ ἐξακριβωμένα μεταγενέστερους νόμους τοῦ Μωυσέως, πυροδότησε στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα τὴν μεγαλύτερη ἐπίθεση τεκμηριωμένων ἀμφισβητήσεων² ποὺ ὑπέστη ποτὲ ἡ Βίβλος.

Ἡ ἀρχαία αὐτὴ ἔνδοξη πρωτεύουσα τῶν Περσῶν ἦταν χτισμένη στὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ ποταμοῦ Τίγρη καὶ πλάι στὸν σημαντικώτερο παραπόταμό του, τὸν Κέχρα (Kehrah), μὲ τὰ ξακουστὰ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εὐγευστα νερά. Τὴν πόλη αὐτὴν κατέλαβε τὸ 331 π.Χ. ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος συντρίβοντας τοὺς Πέρσες. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴ του ἀπ' τὶς Ἰνδίες, κατὰ τὸ 324 π.Χ., τέλεσε ἐκεῖ μεγαλοπρεπεῖς μαζικοὺς γάμους εἰς ἔνδειξη συμφιλίωσης καὶ συγχώνευσης Ἀνατολῆς καὶ Δύσης. Οἱ ἀνασκαφὲς ἔφεραν στὸ φῶς καὶ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τοῦ Δαρείου, μέσα στὰ ὁποῖα ἔζησε καὶ ἐφρονεύθη καὶ ὁ γιὸς του Ξέρξης Α'. Στὰ ἀνάκτορα αὐτὰ λοιπὸν διαδραματίζεται καὶ ἡ ἱστορία ποὺ μᾶς ἀφηγεῖται τὸ βιβλίον «Ἑσθήρ» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ὁ Μαρδοχαῖος «πασσάρει» τὴν Ἑσθήρ στὸν Ξέρξη

ἀποτε λοιπὸν στὰ Σοῦσα, ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ βασιλέα Ἀσσουήρη, τριγυροῦσε ἓνας «Ἰουδαῖος ὀνόματι Μαρδοχαῖος, ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς αἰχμαλώτους, ποὺ ὁ Ναβουχοδονόσωρ (604-562 π.Χ.), ὁ βασιλεὺς, εἶχε φέρει³ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ στὴν Βαβυλῶνα» (Ἑσθ., 2.5). Ὁλοφάνερη ἐπιδίωξή του τὸ πῶς

1. Κατὰ τὸν αἰγυπτιολόγο Γ. Ἀρβανιτάκη, τέως διευθυντὴ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐλληνικοῦ ὑπουργείου Ἑξωτερικῶν, ὁ Χαμουραμί βασίλευσε στὴν Βαβυλῶνα (2123-2081 π.Χ.). Πραγματοποίησε εὐρύτατες θρησκευτικὰς μεταρρυθμίσεις ἐλαττώνοντας σημαντικὰ τὸ πλῆθος τῶν θεῶν τῆς Βαβυλῶνας, ἀναδεικνύοντας τὸν Μαρδούκ, τὸν γιὸ τοῦ θεοῦ Ἐἄ, σὲ κυρίαρχη θεότητα.
2. Λεπτομέρειες βλέπε στὸν «Ἐνοπλο δόλο» καὶ στὸν ὑπότιτλο: «Ἀσσυριολογία, μὴ ἐπανάσταση ποὺ ξεχάσθηκε». Καθὼς καὶ: «Χαμουραμί: Μωυσῆς» πρὸ τοῦ Μωυσέως.
3. Ἡ ἀπόσταση ἀνάμεσα στὴν πτώση τῆς Ἱερουσαλὴμ (586 π.Χ.) καὶ τοῦ βασιλεῖς ποὺ ἀναφέρει

θὰ καταφέρει νὰ τρυπώσει μέσα στὶς ὑπηρεσίες τοῦ παλατιοῦ. Ἔτσι, προσποιούμενος ὅτι «ἡσύχαζε» δίπλα ἀπὸ τὴν πύλη τῶν ἀνακτόρων, παριστάνοντας προφανῶς τὸν ἐπαίτη, ἄρχισε νὰ παρακολουθεῖ δύο αὐλικούς τῆς φρουρᾶς τοῦ βασιλιᾶ στὴν εἴσοδο τῶν ἀνακτόρων: «καὶ ἡσύχαζε ὁ Μαρδοχαῖος (Μασ.: ἐκάθητο) ἐν τῇ βασιλικῇ πύλῃ, πλησίον δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως τῶν φυλασσόντων τὴν αὐλήν. Ἄκουσε δὲ τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν καὶ τὶς μέριμνες αὐτῶν ἐξερεύνησε καὶ ἔμαθε ὅτι ἐτοίμαζαν νὰ βλάψουν τὸν βασιλέα» (Ο', Ἑσθ., 1.1μ-1ν). Τὰ ὅσα κρυφακούγοντας ὁ Μαρδοχαῖος «ἐξερεύνησε» καὶ ἔμαθε γιὰ τὴν ζωὴ τῶν θυμάτων του, ἦταν ἀρκετὰ σ' αὐτοὺς νὰ φέρουν τὸν χαμὸ καὶ στὸν ἴδιο τὴν δόξα τοῦ σωτῆρα.

Θὰ ἦταν ἀσφαλῶς λάθος νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ὁ ἥρωάς μας ἦταν ἓνας ὁποιοσδήποτε συνηθισμένος Ἰουδαῖος, ποὺ τίποτε καλύτερο δὲν εἶχε νὰ κάνει, ἀπ' τὸ νὰ λαγοκοιμᾶται ὀλημερὲς ἔξω ἀπὸ τὴν βασιλικὴ πύλη. Ἐπρόκειτο προφανῶς γιὰ ἓναν ἱκανώτατο τυπικὸ βιβλικὸ ἥρωα, δημιουργὸ δόλιων εὐκαιριῶν, σὲ ἀποστολὴ διείσδυσης στὸ παλάτι τοῦ βασιλέως καὶ ποὺ σκόπιμα ἔγινε σκιὰ τῶν δύο θυμάτων του, ἐνεργώντας κατόπιν ἐντολῆς ἢ σχεδίου.

Τὰ ὅσα ἔμαθε λοιπὸν «ἡσυχάζοντας» ἀθέατος πλάι τους (στὴν πύλη ἢ ἀλλοῦ) γιὰ τὴν ζωὴ τῶν δύο τυχαίων αὐλικῶν εὐνούχων,⁴ ἦταν ἀρκετὰ γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὴν δημιουργία μιᾶς θανάσιμης παγίδας ἐναντίον τους. Σύντομα ὁ Μαρδοχαῖος κατήγγειλε τοὺς δύο ἀφελεῖς ὡς ἐπικίνδυνους συνωμότες καὶ ὑποπτους δολοφονικῆς ἀπόπειρας κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ βασιλιᾶ. Καὶ φυσικὰ σὲ ἓνα αὐταρχικὸ, μοναρχικὸ περιβάλλον, ὅπου ἡ ζωὴ τοῦ βασιλιᾶ εἶναι ἡ μοναδικὴ προστατευόμενη ἀξία, ἡ παραμικρὴ καταγγελία κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ μονάρχη ἀποτελοῦσε ταυτόχρονα καὶ ἱκανώτατη ἔνδειξη συνωμοσίας καὶ οἱ δυστυχεῖς κατηγοροῦμενοι καὶ μόνο γιὰ λόγους προληπτικῆς ἀσφάλειας σπάνια διέφευγαν τὸν θάνατο. Βέβαια ἀκόμα καὶ ἡ δημιουργία ἐνοχοποιητικῶν στοιχείων δὲν θὰ ἦταν πρᾶγμα ἀκατόρθωτο γιὰ κάποιον ἀποφασισμένο χρήστη τοῦ δόλου.

Οἱ ἔρευνες ποὺ ἀκολούθησαν, κατὰ πὼς ὑπαινίσσεται ἀόριστα ἡ Βίβλος (Ο', Ἑσθ., 1.1ξ), δικαιώσαν τὴν καταγγελία τοῦ Μαρδοχαίου, ἀφοῦ στὴν προσπάθειά του αὐτὴν δὲν χρειάζοταν ἄλλα ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα ἐκτὸς τοῦ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ψευδομαρτύρων (συνήθως δύο ἦταν ἀρκετοί), ποὺ ἄνετα μπορούσαν νὰ τοῦ προσφέρουν ἐκεῖνοι ποὺ ἤθελαν ὅπως-δήποτε νὰ προωθήσουν τὸν Μαρδοχαῖο μέσα στὸ παλάτι. Μετὰ τὴν καταγγελία αὐτὴν τὰ δύο θύματα κρεμάστηκαν καὶ ὁ καταδότης Μαρδοχαῖος, ἥρωας πιά, ἀνταμείφθηκε ὅπως ἦταν φυσικὸ μὲ μία θέση μέσα στὰ ἀνάκτορα. Ὁ μόνος ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀμφιβάλλῃ γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν καταγγελιῶν του ἦταν ἓνας ὑψηλόβαθμος αὐλικός, ὀνόματι Ἀμάν, ὁ φερόμενος μάλιστα κατὰ μίαν ἐκδοχὴ καὶ ὡς Μακεδόνας (Ο', Ἑσθ., 8.12κ/8.12ο καὶ 9.24).

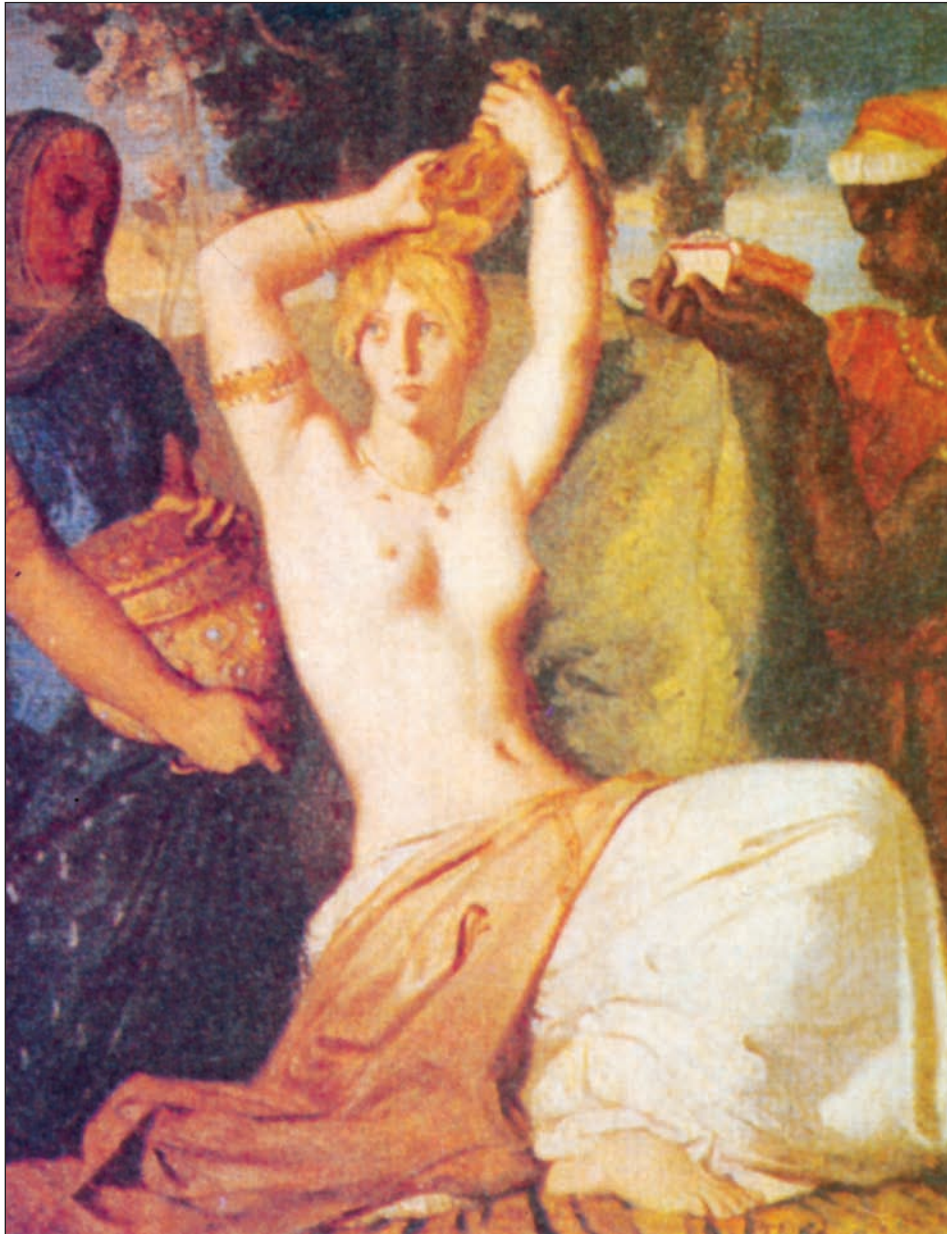
Ἡ ἐξόντωση τῶν ἀντιιουδαϊκὰ φρονούντων

Ὁ τέλος αὐτῆς τῆς ἱστορίας εἶναι λίγο πολὺ τὸ ἀναμενόμενο. Ἡ Ἑσθὴρ καταγγέλλει τὸν Ἀμάν ὡς ἀνάτιο καὶ θανάσιμο ἐχθρὸ τοῦ (βασιλικοῦ σωτῆρα) Μαρδοχαίου καὶ ὁλόκληρου τοῦ γένους της. Μάλιστα κάποια στιγμή ὁ βασιλιάς, μὲ τὴν καλὴ σκηνοθεσία τοῦ πράγματος, πείθεται ὅτι ὁ Ἀμάν ὄχι μόνο ἔχει δο-

τὸ κείμενο τῆς Ἑσθὴρ εἶναι μεγαλύτερη τῶν 120 ἐτῶν! Συνεπῶς ὁ Μαρδοχαῖος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἀπόγονος ἐκείνων τῶν Ἰουδαίων σκλάβων τοῦ Ναβουχοδονόσορα.

4. Τὴν φύλαξη τῆς ἐξωτερικῆς πύλης ἀνέθεταν συνήθως στοὺς πλέον σκληροτράχηλους φρουροὺς καὶ ὄχι σὲ εὐάλωτους ἀφελεῖς δοῦλους-εὐνούχους, κατάλληλους μόνο γιὰ τὶς ἐσωτερικὲς ὑπηρεσίες τοῦ παλατιοῦ.

Ἡ ὥραία Ἑβραιοπούλα Ἑσθήρ χρησιμοποιήθηκε ὡς «ὄργανο» ἀπὸ τὸ ἐβραϊκὸ ἱερατεῖο, γιὰ νὰ παρασύρῃ τὸν Πέρση βασιλιὰ Ξέρξη στὴν ἐπίθεσή του κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ δόλωμα-γυνναῖκα εἶναι συνηθισμένη πρακτικὴ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ στὴν ἐπιδίωξη τῶν σκοπῶν του (ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ, πὺν «πάσσαρε» τὴν Σάρρα στὸν Φαραώ, μέχρι τὴν κ. Λεβίνσκυ, πὺν παραλίγο νὰ ἀνατρέψῃ τὸν δυσσαρεστήσαντα τοὺς σιωνιστὲς τῶν ΗΠΑ πρόεδρο Κλίντον).

(Στὴν εἰκόνα: «Ὁ καλλωπισμὸς τῆς Ἑσθήρ». Ἔργο τοῦ Τ. Σασσεριώ.)

λοφονικῆς προθέσεως ἐναντίον του ἀλλὰ καὶ ἐρωτικῆς διαθέσεως πρὸς τὴν ἀγαπημένη του Ἑσθήρ. Ἔτσι ὄχι μόνο διατάζει τὴν ἐκτέλεσή του, ἀλλὰ ἀντιστρέφει ἐντελῶς τὸ ἀρχικό του διάταγμα, γράφοντας μεταξὺ ἄλλων ὅτι: «Ὁ Ἀμὼν ὁ Μακεδόνας, ξένος πρὸς τὴν φυλὴ τῶν Περσῶν, προσπάθησε νὰ μοῦ πάρῃ τὴν βασιλεία καὶ τὴν ζωὴ. Μὲ περίπλοκες μεθόδους θέλησε νὰ καταστρέψῃ τὸν σωτῆρα καὶ εὐεργέτη μου Μαρδοχαῖο καὶ νὰ βλάψῃ τὴν ἄμεμπτη Ἑσθήρ καὶ τὸν λαὸ τῆς. Προσπάθησε ἔτσι νὰ ἐρημώσῃ τὸ Βασίλειο τῶν Περσῶν καὶ νὰ τὸ παραδώσῃ στοὺς Μακεδόνες»⁵ καλὰ θὰ κάνετε λοιπόν, νὰ μὴν λάβετε ὑπόψιν σας τὴν προηγούμενη διαταγὴ ἀφανισμοῦ τῶν Ἰουδαίων... Κάθε πόλη ἀνεξαιρέτως ἢ χώρα ποὺ δὲν θὰ συμμορφωθῇ μ' αὐτὸ τὸ (νέο) διάταγμα, θὰ καταστραφῇ διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου... Μετὰ τὴν νέα αὐτὴν διαταγὴ χαρὰ ἐπικράτησε ἀνάμεσα σὲ ὅλους τοὺς Ἰουδαίους τῆς αὐτοκρατορίας, μάλιστα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐθνικοὺς, γιὰ τὸν φόβο τῶν Ἰουδαίων,⁶ ἔκαναν (ἐσπευσμένα) περιτομή(!!!), γιὰ νὰ γίνουν (νὰ δηλώσουν προσήλυτοι) Ἰουδαῖοι, γιὰτὶ τώρα πιά ὅλοι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους» (Ο', Ἑσθ., 8.12 κ-17).

Τὴν ἡμέρα λοιπὸν ποὺ ἐπρόκειτο νὰ σφαγοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, τὰ πράγματα ἀντεστράφησαν καὶ ἀκολούθησαν ἐκτεταμένες σφαγὲς ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, ὑπὸ τὴν ἀρωγὴ μάλιστα καὶ τὴν προστασία τῶν τοπικῶν ἀρχῶν: «τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἐξωλοθρεύτηκαν οἱ ἐχθροὶ τῶν Ἰουδαίων. Κανεῖς δὲν τοὺς ἀντιστάθηκε, γιὰτὶ ὅλοι εἶχαν φοβηθῇ. Μάλιστα ὅλοι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ οἱ διοικητὲς βοηθοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους, γιὰτὶ ὅλους τοὺς εἶχε καταλάβει ὁ φόβος. Μόνο στὰ Σοῦσα οἱ Ἰουδαῖοι σκότωσαν πεντακόσιους καὶ λεηλάτησαν τὶς περιουσίους τους. Τί ἄλλο ἐπιθυμεῖς, ρώτησε ὁ βασιλεὺς τὴν Ἑσθήρ καὶ αὐτὴ ἀπάντησε, ὡς ἐπιτραπῇ καὶ αὔριο στοὺς Ἰουδαίους νὰ ἐπαναλάβουν τὸ ἴδιο καὶ ὡς κρεμάσουν καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἀμὼν. Ὁ βασιλεὺς συμφώνησε... Τελικὰ (σὲ τρεῖς μέρες σφαγῶν) ἐφονεύθησαν ἐβδομήκοντα πέντε χιλιάδες» (Ο', Ἑσθ., 9.2-16). Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ἦταν ὁμοεθνεῖς τοῦ Ἀμὼν, δηλαδὴ Μακεδόνες, τουτέστιν Ἕλληνες!

Ξέρξης, Ἑσθήρ καὶ Θερμοπύλες

Ποῖος εἶναι ὅμως ὁ συγκεκριμένος βασιλεὺς, γύρω ἀπ' τὸν ὁποῖο ἐκτυλίσσεται ἡ ἱστορία τῆς Ἑσθήρ; Ἡ ἐβραϊκὴ μετάφραση τῆς Βίβλου (Μασ.) τὸν ἀποκαλεῖ «Ἀσσοῦρηρ», ἐνῶ τῶν Ο' «Ἀρταξέρξης». Στὴν Ἑγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη διαβάζουμε: «Ἀσσοῦρηρ» ἐξελληνισμένος τύπος τοῦ ἐβραϊκοῦ ὀνόματος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Ἀχασβερός».

Ὁ Παν. Ι. Μπρατσιώτης, ὁ τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἐρμηνείας τῆς Π. Διαθήκης καὶ πρώην διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς συνόδου «Ἱερὸς Σύνδεσμος», γράφει: «Ἀχασβερός: Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπαντᾷ πρῶτα στὴν Ἑβραϊκὴ Παλαιὰ Διαθήκη, στὰ βιβλία Ἑσθήρ (1.1), Δανιὴλ (9.1) καὶ Β' Ἑσδρας (4.6), στὴν μετάφραση δὲ τῶν ἐβδομήκοντα (Ο', Δανιὴλ, 9.1 καὶ Β' Ἑσδρας, 4.6), ἀποδίδεται ὡς Ἀσσοῦρηρ. Κατὰ τὶς νεώτερες ὁμως ἐρευνες, ἰδιαιτέρως μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῶν περσικῶν ἐπιγραφῶν (προφανῶς ἀναφέρεται στὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν στὰ Σοῦσα ποὺ προαναφέραμε), ἐγίνε σαφές ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου τοῦ Α' (486-565 π.Χ.), ὁ ὁποῖος περσιστὶ λέγεται Ξιαγαρσία(ς). Τὸ ὄνομα αὐτό, κατὰ ἐσφαλμένη προφορά, ἐγίνε Ἀχασβερός. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὸ βιβλίον τῆς Ἑσθήρ, ὅπου ὁ Πέρσης μονάρχης ποὺ λαμβάνει τὴν Ἑσθήρ ὡς σύζυγο

5. Μὲ ὅσα μᾶς ἐπιτρέπει τὸ κείμενο νὰ δοῦμε, ὁ φερόμενος ὡς Μακεδόνας Ἀμὼν κατηγορήθηκε ἀπὸ τὴν Ἑσθήρ καὶ τὸν ἐπιδέξιο Μαρδοχαῖο γιὰ προδοτικὴ ἀνατρεπτικὴ δράση ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων.

6. Αὐτὴ εἶναι ἡ μοναδικὴ φορὰ ποὺ ἀναφέρεται ἡ παρομιώδης αὐτὴ βιβλικὴ ἔκφραση.

λέγεται επίσης Άχασβερός και στην μετάφραση τών Ο΄ αποδίδεται ως Άρταξέρξης, χωρίς όμως να πρόκειται περί αυτού, αλλά πιθανότατα πάλι περί του Ξέρξη Α΄, στην ιστορία του οποίου άριστα προσαρμόζεται κατὰ τις νεώτερες αρχαιολογικές και ιστορικές έρευνες τὸ περιεχόμενο του βιβλίου τῆς Έσθήρ» (Παν. Ι. Μπρατσιώτης).⁷

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι γιὰ τὴν ἀκριβή ταυτότητα τοῦ Πέρση βασιλιᾶ «Άσσουήρη» (Ο΄, Έσθ., 1.1) ἔχουν γραφτῇ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πολλὲς ἀνακρίβειες. Ὁ Ἰώσηπος π.χ., ἀκολουθώντας τοὺς Ο΄, ἀποκαλεῖ τὸν μονάρχη αὐτὸν Άρταξέρξη, ἀλλὰ ἡ μεταφραστικὴ ὁμάδα τῶν ἐκδόσεων «Κάκτος»⁸ στὴν ἀντίστοιχη ἐπεξηγηματικὴ τῆς παραπομπῆς (Ἰώσηπος, «Ἰουδ. Άρχ.», 11.184, παραπομπὴ 25) διευκρινίζει: «Στὴν πραγματικότητα τὸ ἐβραϊκὸν *Ahasweros* εἶναι μεταγραφὴ τοῦ περσικοῦ *Ksayarsa*, δηλαδὴ Ξέρξης, ὅμως ὁ Ἰώσηπος (λαθεμένα) τὸν ταυτίζει μὲ τὸ Άρταξέρξη ἀκολουθώντας τὴν Π. Διαθήκην» (τῶν Ο΄). Τί συμβαίνει λοιπόν; Γιατί οἱ ἑβδομήκοντα(δύο) Έβραιοι λόγιοι, ἂν καὶ κοντύτερα στὰ γεγονότα, ἔκαναν αὐτὸ τὸ παράξενο «λάθος» στὴν περσικὴ λέξη *Ksayarsa*, μεταφράζοντάς τὴν πρῶτα ἀόριστα ὡς Άσσουήρη καὶ μετὰ ἐντελῶς λαθεμένα ὡς Άρταξέρξη ἀντὶ τοῦ ὀρθότερου Ξέρξη;

Τὸ μεταφραστικὸ αὐτὸ «λάθος» δὲν φαίνεται καθόλου τυχαῖο. Ἡ μετάφραση τῶν Ο΄ γίνεται στὴν ἐποχὴ τῶν ἄμεσων ἐπιγόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλέξανδρου, στὸ κέντρο τοῦ Ἑλληνιστικοῦ κόσμου (γύρω στὸ 270 π.Χ.) στὴν Ἀλεξάνδρεια κατ' ἀπαίτηση τοῦ Πτολεμαίου Β΄, σὲ μιὰ περίοδο δηλαδὴ ποὺ ὁ Ἑλληνισμὸς μεσουρανοῦσε καὶ οἱ ἄθλοι τοῦ μεγάλου Μακεδόνα ἦταν ἀκόμα πρόσφατοι. Κάθε φανερὸς συσχετισμὸς καὶ σύνδεση τῆς Έσθήρ μὲ τὸν μεγαλύτερο ἐχθρὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸν Ξέρξη Α΄, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ξεκάθαρα ἐπικίνδυνος. Τὸ μεταφραστικὸ αὐτὸ «λάθος» λοιπὸν φαίνεται πὼς ὑπαγόρευσε στοὺς λόγιους μεταφραστὲς τῆς Βίβλου ἡ καυτὴ σκοπιμότητα τῆς ἐποχῆς τους.

Ἐκτοτε πολλοί, ἀντιγράφοντας τοὺς Ἰουδαίους αὐτοὺς μεταφραστὲς τῆς Π. Διαθήκης, δανείστηκαν⁹ τὴν λεπτομέρεια αὐτὴν, ἐπαναλαμβάνοντας καὶ μεταφέροντας τὸ σκόπιμο λάθος. Ἐμεῖς ὅμως, χωρίς νὰ ἀναλωθοῦμε σὲ ἀτέρμονες ιστορικές ἐξερευνήσεις, θὰ ἀκολουθήσουμε ἀπλᾶ τὴν μετάφραση ἐκείνη, ποὺ σήμερα φαίνεται νὰ διεκδικῇ τὶς περισσότερες πιθανότητες ὀρθῆς ταύτισης μὲ τὸν συγκεκριμένο Πέρση βασιλιά. Ὁ Άσσουήρης λοιπὸν τῆς Έσθήρ, κατὰ τὴν μεγαλύτερη μερίδα ἐρευνητῶν σήμερα, εἶναι ὁ Ξέρξης Α΄, ὁ γιὸς τοῦ Δαρείου Α΄, δηλαδή: «Ξέρξης ὁ Δαρείου», ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ὁ Ἡρόδοτος (7.186.10).

Ἄς θυμίσουμε ὅμως λίγο καλύτερα τὸ ποιὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ συγκεκριμένος βασιλιάς Ξέρξης. Στὴν περσικὴ ιστορία ἔχουν καταγραφῇ μόνο δύο βασιλεῖς μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα: Ὁ Ξέρξης Α΄, ποὺ βασίλευσε εἴκοσι ἕνα περίπου χρόνια (486-465 π.Χ.) καὶ ὁ Ξέρξης Β΄, ὁ ἐγγονὸς του. Ὅμως ὁ Ξέρξης Β΄ ὑπῆρξε ἕνας ἐντελῶς ἀσήμαντος βασιλιάς, ποὺ ἐφονεύθη γύρω στὸ 425 π.Χ. ἀφοῦ βασίλευσε μόνο γιὰ σαράντα πέντε μέρες! Ἐξ αὐτοῦ χάνει αὐτόματα τὴν ὑποψηφιότητα νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ σύντροφος τῆς Έσθήρ, μιὰ καὶ κατὰ τὴν Βίβλο τὸ εἰδύλλιό του μὲ τὴν Έσθήρ ἐκτυλίσσεται κάπου στὸν τρίτο χρόνο (Μασ., Έσθ., 1.2) τῆς βασιλείας του. Ἔτσι μένει μόνον ὁ Ξέρξης Α΄, ὁ γιὸς τοῦ Δαρείου, σὰν ὁ μοναδικὸς ὑποψήφιος σύζυγος τῆς βιβλικῆς Έσθήρ.

7. Βλ. λέξη «Άχασβερός» στὴν Ἑγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη.

8. Πρόκειται γιὰ τὴν πλέον ἀξιέπαινη ἐκδοτικὴ φιλοδοξία, ποὺ ἀποσκοπεῖ νὰ καλύψῃ ἕνα ἀνεπίτρεπτο πολιτισμικὸ κενὸ γιὰ τὴν σύγχρονη Ἑλλάδα ἐκδίδοντας τὸ σύνολο τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας. Ἀπ' τὶς ἐκδόσεις Κάκτος ἔχουμε ἤδη ἀρκετές καὶ ἀναμένονται ἀκόμα καὶ ἄλλες.

9. Ἰώσηπος, «Ἰουδ. Αρχαιολογία», 11.209/Βασίλειος, «*Eccles. Sermones*» 421.1 καὶ βασικὰ ὅλοι ὅσοι ἤθελαν νὰ ἀποκρυβῇ ἡ σχέση τῆς Έσθήρ μὲ τὸν μεγάλο ἐχθρὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ξέρξη Α΄ εὐχαρίστως ἀντέγραφαν τὸ συγκεκριμένο «λάθος».

Τὸ ἐνδιαφέρον μας λοιπὸν γιὰ τὸν βασιλικὸ σύντροφο τῆς Ἑσθῆρ κορυφώνεται, ὅταν συνειδητοποιοῦμε ὅτι αὐτός, ὁ Ξέρξης Α', εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ποὺ ἀπείληψε μὲ ἀφανισμὸ ὁλόκληρο τὸν Μεσογειακὸ πολιτισμὸ, ἀνεβάζοντας μίᾱ ἀσύλληπτη σὲ μέγεθος στρατιὰ¹⁰ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Γ.Δ. Καψάλης γράφει: «Ξέρξης Α', βασιλεὺς τῆς Περσίας, διεδέχθη τὸν πατέρα του Δαρεῖο τὸ 486 π.Χ. Νέος ἐξαίρετος κάλλους καὶ μεγαλοπρεπῆς στὴν ὄψη... Δὲν διέθετε πολεμικὸ ζῆλο καὶ ἀπολάμβανε τὴν ζωὴ στοὺς κήπους τῶν Σουσῶν. Ἡ βασιλικὴ ὁμως ἀξιοπρέπεια τοῦ ἐπέβαλε νὰ συνεχίσῃ τὸν πόλεμο τοῦ πατρὸς του κατὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς ἐπαναστατημένης Βαβυλώνας. Στὸ τρίτο ἔτος τῆς βασιλείας του εὐρέθῃ μεταξὺ δύο παρατάξεων (γιὰ τὴν καθυπόταξη ἢ ὅχι τῆς Ἑλλάδος)... τῆς φιλοπολεμικῆς (παράταξης), ποὺ ἐκπροσωποῦσε ὁ στρατηγὸς του Μαρδόνιος καὶ τῆς φιλειρηνικῆς (παράταξης), στὴν ὁποία προΐστατο ὁ Ἀρτάβανος, ὁ θεῖος τοῦ Ξέρξη καὶ ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς του Δαρεῖου.

«Ὁ Ξέρξης δὲν ἄργησε ὅμως νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὸ φιλοπόλεμο ρεῦμα, διότι καὶ ἄλλοι παράγοντες συνετέλεσαν εἰς τοῦτο... Μετὰ τὴν μεγάλῃ ἀπόφαση (τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῆς Ἑλλάδος), οἱ προετοιμασίαι (στρατολογήσεις) διήρκεσαν πλέον τῶν τριῶν ἐτῶν». Καὶ τελειώνει ὁ ἐν λόγῳ καθηγητῆς, βεβαιώνοντας κι αὐτὸς μὲ τὴν σειρὰ του ὅτι αὐτὸς εἶναι ἱστορικὰ ὁ σύντροφος τῆς Ἑσθῆρ: «τὸ τέλος τοῦ βασιλέα Ξέρξη (Α') ἦταν ἐπαίσχυντο, ἐξώκειλε σὲ κάθε εἶδος ἀκολασίες... Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα Ἀχασβερός, στὸν ὁποῖο ἀναφέρεται καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἑσθῆρ».¹¹

Ἡ πρώτη περίπτωσις εἶναι ἡ γνωστὴ καταμαστίγωσις τῶν ὑδάτων τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ ἡ ρίψη ἁλυσίδων στὴν κοίτη του εἰς ἔνδειξη καθυπόταξης τῶν ὑδάτων (Ἡρόδ., 7.35). Καὶ μίᾱ δεύτερη, ποὺ ὑπογραμμίζει ἀνατριχιαστικὰ τὸ ἐπίπεδο τῆς περσικῆς βαρβαρότητας καὶ τῆς ἀπίστευτης δεισδαιμονίας. Γιὰ τὴν δεύτερη αὐτὴν περίπτωσις διαβάζουμε: «διαβαίνοντας τὴν γέφυρα τοῦ Στρυμόνα στὴν θέσῃ Ἑννέα Ὀδοὶ (στὴν σημερινὴ Ἀμφίπολη), ἀναζητώντας αἰσίους οἰωνοὺς κατάχωσαν»¹² στὴν γῆ ζωντανοὺς ἑννέα νέους καὶ ἑννέα κοπέλλες τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ» (Ἡρόδ., 7.114).

Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι κατὰ τὴν ἔρευνά μας ὁ «σύζυγος» τῆς Ἑσθῆρ, ποὺ ἀπὸ «θεία δίκη», θαρρεῖς, μπροστὰ στὴν ἀνδρεία καὶ τὴν εὐφυΐα τῶν τότε Ἑλλήνων, ὑπέστη τίς ταπεινωτικότερες ἡττες τῆς παγκόσμιας ἱστορίας κατὰ τὴν ἀδικη καὶ δόλια ὑποκινηθεῖσα ἐπίθεσή του ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

10. Ὁ συντηρητικώτερος ὅλων Κτησίας γράφει: «Ξέρξης δὲ συνεγείρας στρατιὰν περσικὴν ἄνεν τῶν ἀρμάτων ὀδοῇκοντα μυριάδας (800.000) καὶ χιλίας τριῆρεις ἤλαυνε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα». Ὁ Ἡρόδοτος καταγράφει ἀκόμα μεγαλύτερους ἀριθμούς.

11. Ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Γ.Δ. Καψάλη, τέως πρόεδρου τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου μέσης ἐκπαίδευσης στὴν Ἑγκυκλοπαίδεια Δρανδάκη στὴν λέξη «Ξέρξης». Βλέπε ἐπίσης στὴν λέξη «Ἑσθῆρ», ὅπου ὁ Π.Ι. Μπρασιώτης, καθηγητῆς τῆς βιβλικῆς ἱστορίας τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, ἀνεπιφύλακτα ἐπιβεβαιώνει ὅτι: «ὁ σύζυγος τῆς Ἑσθῆρ εἶναι ὁ Ἀχασβερός τῶν Ο', δηλαδὴ ὁ Ξέρξης Α'».

12. «Ἡ Ἀμυστρίς, ἡ γυναῖκα τοῦ Ξέρξη Α', στὰ γεράματά της κατάχωσε ζωντανοὺς δεκατέσσερις νέους, γιοὺς ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς Περσίας, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν θεὸ ποὺ τῆς χάρισε τὸ δῶρο τῆς ζωῆς» (Ἡρόδοτος, 7.114). Ἡ ἀποτρόπαια αὕτη χαλδαϊκὴ ἀνθρωποθυσία εἶναι πανάρχαια. (Βλ. «Ὁ Ἑνοπλος Δόλος», «ζωντανοταφὲς στὴν Οὐρ τῆς Χαλδαίας», ὅπου περιγράφονται τὰ εὐρήματα καταχώσεων ἐν ζωῇ ἐκατοντάδων ἀνθρώπων στὴν γενέτειρα τοῦ Ἀβραάμ, τὴν Οὐρ τῆς Χαλδαίας).

Μιῆᾱ στὸν «Δ» ὁ δρ. Μπάρατ Γκούπτ:

ΠΟΛΛΑ ΚΟΙΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

“Ἐἷηνες στὴν Ἰνδία στὸ ἀπώτατο παρελθόν

υνάντησα πρόσφατα στὴν πρωτεύουσα τῆς Ἰνδίας τὸν κ. Μπάρατ Γκούπτ, καθηγητὴ φιλολογίας καὶ μουσικολόγο στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Νέου Δελχί, καθὼς ἐπίσης καὶ λέκτορα τῆς ἰνδικῆς μουσικῆς στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Ὁ δρ. Γκούπτ εἰδικεύεται στὸ κλασικὸ ἑλληνικὸ καὶ ἰνδικὸ θέατρο, ἔχει δημοσιεύσει πλεῖστα ἄρθρα ἀναφορικὰ μὲ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ ἔχει δώσει διαλέξεις σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἑλληνικὰ πανεπιστήμια καὶ σὲ μεγάλο ἀριθμὸ πανεπιστημίων στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερικὴ μὲ θέμα τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ καὶ ἰνδικὸ δράμα. Τὸ 1994 ἐξεδόθη τὸ βιβλίο του μὲ τίτλο «Dramatic Concepts Greek and Indian, a Study of Poetics and Nāṭyaśāstra», καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴ γράφει ἕνα καινούργιο βιβλίο σχετικὰ μὲ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ θέατρο. Εἶναι ἐπίλεκτο μέλος τοῦ Ἰδρύματος Ὠνάση καὶ τὸ 1998 ἦταν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἀπονομῆς τῶν βραβείων Ὠνάση.

Ὁ καθηγητὴς Γκούπτ.

Συνδέεται φιλικὰ καὶ συνεργάζεται μὲ ἀνθρώπους ποὺ συμμετέχουν ἐνεργὰ στὸ πολιτιστικὸ γίνεσθαι τῆς χώρας μας, ὅπως ἡ τραγωδὸς Λυδία Κονιόρδου, ὁ θεατρικὸς παραγωγὸς Μιχαηλίδης, ὁ καθηγητὴς Χουρμουζιάδης, ὁ Σπύρος Εὐαγγελᾶτος καὶ ἡ Λήδα Σανταλᾶ, διευθύντρια τοῦ Κέντρου Ἰνδικῆς Τέχνης Shantom.

Ὁ κ. Guppt εἶναι κοινωνὸς τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου σκέψης, καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος ποὺ τὸν προσεγγίσαμε, προκειμένου νὰ ἀναπτύξῃ στὸν «Δαυλὸ» τὴν δική του ἀποψη γιὰ τὴν σχέση τῶν δύο λαῶν. Ἀνταποκρίθηκε μὲ μεγάλη προθυμία.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΙΝΔΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

«Δ»: *Κύριε Guppt, σὲ ποιά ἐποχὴ ἐποχὴ τοποθετεῖτε τὴν πρώτη ἐπαφὴ Ἑλλήνων καὶ Ἰνδῶν;*

B. Guppt: Κατὰ τὴν γνώμη μου ἡ γνωριμία Ἑλλήνων καὶ Ἰνδῶν ἀνάγεται στὸ ἀπώτατο παρελθόν, περὶ τὸ 6.000 π.Χ. Βέβαια οἱ ἐπισκέψεις τῶν Διονύσου, Δία καὶ Περσέα

καλύπτονται ἀπὸ τὸν πέπλο τοῦ μύθου στὴν Ἰνδία, καὶ ἡ ἐπίσημη θέση τῶν Ἰνδῶν ἱστορικῶν εἶναι ὅτι ὁ πρῶτος Ἑλληνας ποὺ ἐπεσκέφθη τὴν Ἰνδία εἶναι ὁ Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς, ὁ ὁποῖος εὗρίσκετο στὴν ὑπηρεσία τοῦ Πέρση βασιλιᾶ Δαρείου Α', στὸ τέλος τοῦ βου αἰ. π.Χ.

Οἱ δύο λαοὶ εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρισθοῦν καλύτερα στὴν περσικὴ αὐλή, ὅπου συχνὰ ὑπηρετοῦσαν τόσο οἱ μὲν ὅσο καὶ οἱ δέ. Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς Ἰνδοὺς, προσελαμβάνοντο ἀπὸ τοὺς Πέρσες βασιλεῖς εἴτε ὡς ἱατροὶ εἴτε ὡς τοξότες. Κάποιοι μάλιστα ἐξ ὧν ἐξεστράτευσαν μαζί με τοὺς Πέρσες ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος (στὸν Μαραθῶνα) ἔμειναν στὴν χώρα σας.

Οἱ Ἰνδοὶ γνώριζαν πολλὴ καλὰ τοὺς Ἴωνες φιλοσόφους καὶ τὸν Πυθαγόρα. Πολλὴ γνωστὸς ἐπίσης στὴν Ἰνδία ἦταν καὶ ὁ Ἀσκληπιός, γιὰ τὸν ὁποῖο λέγεται ὅτι εἶχε ἐπισκεφθῇ τὸ Ἀφγανιστάν.

Βέβαια, ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ παρουσία τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἰνδία καὶ ἀκόμη περισσότερο στὸ Βόρειο Πακιστὰν ἔγινε ἔντονη μετὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοὺς ἐπιγόνους, οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ὁποίων ἐγκαταστάθηκαν στὸ Παντζάμπ (Πενταποταμία) καὶ τὴν Βακτριανή. Ἡ κόρη τοῦ Σελεύκου παντρεύτηκε τὸν Ἰνδὸ βασιλιᾶ Chandragupta. Οἱ ἐπίγονοι βασιλεύσαν γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια, σεβάσθηκαν ἡ καὶ υἱοθέτησαν τὰ Ἰνδικὰ ἔθιμα, χωρὶς παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ ἀπωλέσουν τὴν ταυτότητά τους καὶ τέλος (ὑπολογίζω 200 χρόνια μετὰ περίπου) ἀφωμοιώθηκαν. Ἡ ἐπίδραση τῆς ἐλληνικῆς τέχνης εἶναι ἐμφανὴς ἀκόμη καὶ σήμερα στὴν λεγόμενη γλυπτικὴ τῆς Gandhara, ὅπου οἱ Ἰνδοὶ θεοὶ ἀπεικονίζονταν μετὰ ἐλληνικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ἐλληνικὴ τεχνοτροπία.

Οἱ ἐπαφές τῶν δύο λαῶν διεκόπησαν μετὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅταν ἄλλαξε ἄρδην ὁ τρόπος σκέπτεσθαι τῶν Ἑλλήνων.

«Δ»: *Κύριε Gupt, τί θὰ εἶχατε νὰ μᾶς πῆτε γιὰ τὴν θεωρία περὶ Ἰνδοευρωπαίων;*

B. Gupt: Ἐπικρατεῖ μεγάλη σύγχυση, δεδομένου ὅτι δὲν ὑπάρχουν εὐρήματα ποὺ νὰ ἀποτελοῦν τὴν στέρεη βάση της. Ἐγὼ θὰ μιλοῦσα μᾶλλον γιὰ τὴν ὑπαρξὴ (κατὰ τὴν ἀρχαία ἐποχὴ) μιᾶς πολιτιστικῆς «ζώνης», ἡ ὁποία περιελάμβανε τὴν Ἰνδία, τὴν Περσία, τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ στὰ πλαίσια τῆς ὁποίας ἐλάμβαναν χώρα ἐμπορικὲς καὶ πολιτιστικὲς ἀνταλλαγές καθὼς καὶ ἀνταλλαγές τεχνολογίας καὶ πολεμικῆς στρατηγικῆς. Ἐκεῖνο ποὺ ἐκπλήσσει, εἶναι ὅτι ὑπάρχουν μεγαλύτερες ὁμοιότητες ἀνάμεσα σὲ Ἰνδοὺς καὶ Ἑλληνες παρὰ ἀνάμεσα σὲ Ἰνδοὺς καὶ Πέρσες παραδείγματος χάριν. Πάνω σ' αὐτὲς τὶς ὁμοιότητες θὰ ἤθελα νὰ σταθῶ. Αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικόν.

«Προσευχόμενους στὴν Ἑλληνίδα θεὰ Ἀθηνᾶ»

«Δ»: *Θὰ θέλατε νὰ μᾶς ἀναπτύξετε τὸ θέμα; Παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἡ ὑπαρξὴ κοινῶν γνωρισμάτων ἀνάμεσα σὲ δύο λαοὺς τόσο μακρινοὺς.*

B. Gupt: Ἡ Ἑλλάδα εἶναι γνωστὴ γιὰ τὰ ἐπιτεύγματά της στὶς ἐπιστῆμες, τὶς τέχνες, τὴν φιλοσοφία, τὴν λογοτεχνία, ποὺ ἀπετέλεσαν ἀναμφίβολα τὴν βάση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ Εὐρώπη ὑπάρχει μόνο 600 χρόνια καὶ ζῇ μέσα ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ πολιτισμό. Ὅμως παραβλέπονται οἱ ἄλλες ὁψεις τῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδας (ποὺ δὲν ἐπηρέασαν ἄμεσα τὴν Εὐρώπη), καὶ ποὺ εἴτε ἔπαψαν νὰ ὑπάρχουν (λόγῳ τῆς ἔλευσης τοῦ Χριστιανισμοῦ) εἴτε χάθηκαν μέσα στὶς φολκλορικὲς παραδόσεις καὶ δὲν ἔτυχαν τῆς πρέπουσας σημασίας ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς.

Ὁ τρόπος ζωῆς καὶ ἡ θρησκεία τῆς προχριστιανικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰνδίας παρουσιάζουν καταπληκτικὲς ὁμοιότητες. Καὶ οἱ δύο λαοὶ ἦσαν πολυθεῖστες (bahudevatva),

Αριστερά: Προτομή του Μ. Αλεξάνδρου. («Κεντρικό Μουσείο» της Jaipur.)

ἀκολουθοῦσαν τὸν ἴδιο τρόπο λατρείας (προσφορές), παρόμοια ἔθιμα, ἀκόμη καὶ ἡ μουσικὴ τους μοιάζει πολὺ. Ἡ παραδοσιακὴ ἑλληνικὴ μουσικὴ βρῖσκεται πρὸς κοντὰ στὴν Ἰνδικὴ ἀπ’ ὅ,τι στὴν εὐρωπαϊκὴ. Τὸ ἀρχαῖο Ἰνδικὸ καὶ ἑλληνικὸ δράμα παρουσιάζουν κοινὰ στοιχεῖα τόσο στὶς σημειολογικὲς κινήσεις ὅσο καὶ στὸν χορὸ, τὴν μουσικὴ καὶ τὸν διάλογο. Μεγάλῃ ἡ διαφορὰ τους μὲ τὸ μετα-ἀναγεννησιακὸ θέατρο τῆς Εὐρώπης.

Τὸ κυριώτερο ὅμως εἶναι τὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐνστερνίζονταν ἀνάλογες ἀξίες, ἰδέες, ὅπως εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ μιάσματος (asauca) καὶ τῆς κάθαρσης (itivṛtta), τῆς λατρείας καὶ ἀπόδοσης τιμῶν στοὺς προγόνους, τῆς προστασίας τοῦ ἱκέτου, τῆς ἱερότητος τοῦ ὅρκου, τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρώπινης ζωτικότητας. Ὅπως στὴν προχριστιανικὴ Ἑλλάδα ἔτσι καὶ στὴν Ἰνδία ὁ δυῖσμός ἀνάμεσα σὲ καλὸ καὶ κακὸ εἶναι ἄγνωστος. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια τὸ κακὸ εἶναι ἄγνωστο ὡς ἔννοια.

Ὁ Χριστιανισμὸς λειτουργήσε ὡς ρήξη τῶν Ἑλλήνων μὲ τὸ παρελθόν τους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο προκάλεσε «μπλοκάρισμα» τῆς ψυχικῆς τους λειτουργίας. Ἀντίθετα οἱ Ἰνδοὶ δὲν ὑπέστησαν κάτι ἀνάλογο. Ἡ ροὴ τῆς σκέψης τους συνεχίσθηκε μὲ τὸν ἴδιο ρυθμὸ.

Οἱ θρησκεῖες τῶν δύο λαῶν εἶναι «ἀνοικτές». Δέχονται καὶ ἄλλες ἀπόψεις, ἀκόμη

καὶ ξένους θεούς. Ἐγὼ γὰρ παράδειγμα σὲ κάποια ἐπίσκεψή μου στὴν Ἀθήνα, τὸ πρῶτ, βλέποντας ἀπὸ τὸ παρὰθυρὸ μου τὸν Παρθενῶνα, προσευχόμενον στὴν δική σας θεά, τὴν Ἀθηνᾶ.

Ἀντίθετα ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θρησκεία κλειστή. Ἀποκλείει ὅτιδήποτε ἄλλο.

«Δ»: *Κύριε Gupt, θὰ θέλατε νὰ προχωρήσετε σὲ μία πιδ ἀναλυτικὴ παρουσίαση τῶν ιδεῶν καὶ ἀξιῶν ποὺ λειτούργησαν ὡς θεμέλιο τῶν δύο κοινωνιῶν;*

B. Gupt: Ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴν ιδέα τοῦ μιάσματος (asauca) καὶ τῆς κάθαρσης (itivrtta). Στὴν Ἰνδικὴ σκέψη δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ τὴν ἀπώλεια καὶ τὴν ἀνάκτηση τῆς ζωτικότητας. Ἡ ιδέα ὑπάρχει τόσο στοὺς ἑλληνικοὺς μύθους ὅσο καὶ στὶς Βέδδες. Τὸ μίasma τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἡ ἀνθρώπινη ἀνικανότητα, ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία τῶν βεδδικῶν στίχων καὶ εἶναι κάτι ποὺ διαχέεται σὲ ὅποιαδὴποτε ἀνθρώπινη δραστηριότητα (κοινωνικὴ ἢ ἰδιωτικὴ).

Ἡ ἀένανη ζωτικότητα (satva) εἶναι τὸ θεμελιῶδες χαρακτηριστικὸ τῆς θεότητας. Οἱ θεοὶ τὴν ἐξασφάλιζαν μὲ τὴν κατανάλωση ἀμβροσίας καὶ νέκταρος. Γιὰ τὴν ἀπόκτησή της οἱ θνητοὶ προσεύχονταν καὶ ἔκαναν προσφορὰς στοὺς θεοὺς.

Τὸ νέκταρ στὰ Ἰνδικὰ ὀνομάζεται «amṛta» καὶ ὁ μῦθος «Amṛta Manthana» εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα Ἰνδικὰ ἔπη.

Τὸ δῶρο τῆς ζωτικότητας καὶ ἡ κάθαρση

τοὺς θνητοὺς «ζωτικότητα» σήμαινε σωματικὴ/ψυχικὴ δύναμη καὶ πολεμικὴ ἀρετὴ (Ἀχιλλέας, Rama). Σὲ κάθε περίπτωση οἱ ἄνθρωποι (Ἕλληνες καὶ Ἰνδοὶ) ἐπεκαλοῦντο ἀνοικτὰ τοὺς θεοὺς, συνήθεια ποὺ σὲ μεταγενέστερες θρησκείες μετετράπη σὲ κάτι πιδ ἐσωτερικευμένο (προσευχὴ). Ὅπως ὅμως ἀπεδίδετο στοὺς θεοὺς ἡ ψυχικὴ παρέμβαση ποὺ ὀδηγεῖ στὴν ἐργήγορση καὶ τὴν ἐνεργητικότητα, ἔτσι ἀπεδίδετο καὶ πάλι σὲ θεϊκὴ παρέμβαση ἢ ἄτη, μία προσωρινὴ κατάσταση ἀλογίας, σύγχυσης, ἀπωλείας τῆς συνείδησης, ποὺ στὴν Ἰνδικὴ γλῶσσα ἐκφράζεται μὲ τὸ ρῆμα aasasthai. Ὅπως ἡ δύναμη καὶ ἡ ζωτικότητα ἐξαγνίζονται, ἔτσι καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς φυσικῆς δύναμης (satva) ὀδηγεῖ σὲ μίasma.

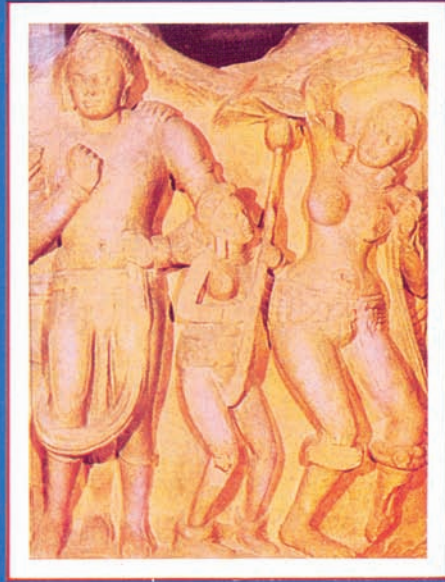
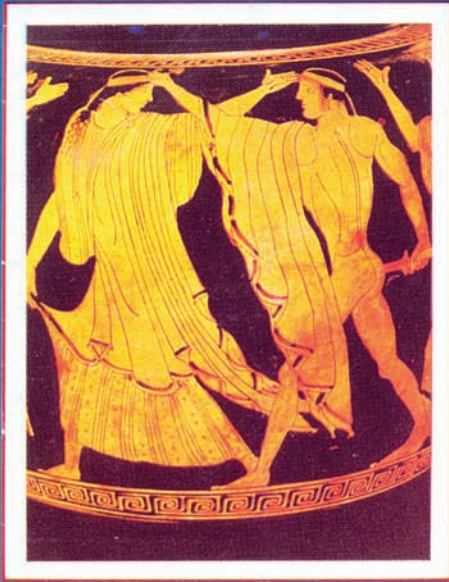
Τὸ μίasma τὸ ὁποῖο βαρύνει ἓνα ἄτομο ἢ μία οἰκογένεια μπορεῖ νὰ κληροδοτηθῇ καὶ στὶς ἐπόμενες γενεές, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη μὲ τοὺς Ἀτρεΐδες καὶ τὸ γένος τῶν Sagara. Ὅταν τὸ μίasma κληρονομήται, ἡ ποινὴ δὲν εἶναι λιγώτερο αὐστηρὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπιζητοῦν τὴν ἐλευθέρωσή τους μὲ κάθε τίμημα. Ἡ Ἀντιγόνη τιμωρήθηκε γιὰ τὶς πράξεις τοῦ πατέρα της, ὅπως ὁ Ὁρέστης γιὰ τὶς πράξεις τῆς μητέρας του. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ στὸν Janamejaya, στὶς πλάτες τοῦ ὁποῖου βρέθηκε τὸ χρῆος νὰ ἐκδικηθῇ τὸ ἔρπετό Taksaka. Κι ὅμως οὔτε ὁ Ὁρέστης οὔτε ἡ Ἀντιγόνη διέπραξαν ὕβριν. Ὁ Arjuna καλεῖται νὰ πολεμήσῃ, παραβλέποντας τὴν σοβαρὴ πιθανότητα θανάτωσης φίλων καὶ συγγενῶν, ὡς πολεμιστῆς ὑψηλῆς κάστας. Ἐνδεχόμενη ἄρνησή του νὰ πολεμήσῃ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀτίμωση. Γιὰ τὸν Arjuna ὅπως καὶ γιὰ τὸν Ἀχιλλέα ἡ ἔννοια τῆς τιμῆς εἶναι πάντοτε ἀπ' ὅλα. Αὐτὴ εἶναι ἡ τραγωδία, μία δύσκολη κατάσταση, μία περιπέτεια, στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι ἐμπλέκονται ἐρχόμενοι σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἔννοια τῆς συμπαντικῆς δικαιοσύνης, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν διαπραξέει ὕβριν. Ὁ Αἰσχύλος καὶ οἱ ἄλλοι τραγικοὶ εὔχονται τὴν ἀπόδοση συμπαντικῆς δικαιοσύνης.

Στὴν ὕστερη περίοδο τῆς κλασικῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀντίστοιχῃ Ἰνδικῇ (Smṛiti) δίδεται πλέον ἔμφαση στὴν ἀτομικὴ εὐθύνη καὶ τὶς προσωπικὲς ἐπιλογές. Ἡ ἐπίτευξη τῆς κάθαρσης μέσω τῆς θυσίας ἀθῶων θυμάτων τίθεται ὑπὸ ἀμφισβήτηση (Ἡράκλειτος καὶ Ἱωνες φιλόσοφοι στὴν Ἑλλάδα, βουδδιστὲς στὴν Ἰνδία).

DRAMATIC CONCEPTS

GREEK AND INDIAN

A Study of *Poetics* & *Nāṭyaśāstra*

Φωτοτυπία τοῦ ἐξωφύλλου τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητῆ Μπ. Γκοῦπτι μὲ θέμα τὶς ἀντιστοι-
χίες μεταξὺ ἐλληνικῆς δραματικῆς καὶ Ἰνδικῆς ποίησης. Οἱ διακοσμήσεις τοῦ ἐξωφύλλου
εἶναι φωτογραφίες ἔργων (ἀγγειογραφία καὶ γλυπτὸ) ἐλληνικῆς τεχνοτροπίας, ποὺ βρέθη-
καν στὴν Ἰνδικὴ ἐπικράτεια.

Σε κάθε περίπτωση στήν Ελλάδα τὸ μίasma ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὸν ἐξαγνισμό. Ὁ Ὀρέστης ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὸ μίasma καὶ ἡ τριλογία καταλήγει σὲ συμφιλίωση. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν θυσία τοῦ Janamejaya. Ἡ φάση τοῦ μιάσματος ἀκολουθεῖται ἀπὸ μία τελετουργικὴ μύηση τοῦ πόνου (anukarana) καὶ καταλήγει στήν κάθαρση. Στὸ τελετουργικὸ τῶν ἐτήσιων ἐορτῶν προεβλέπετο ἀπαραιτήτως καὶ ἡ παρουσίαση μιᾶς τραγωδίας. Ἡ κάθαρση, γιὰ τὴν ὁποία μιᾶς ὁ Ἀριστοτέλης, ἀφορᾷ ὄχι μόνο σὲ ἕναν θεατὴ ἀλλὰ σὲ ὁλόκληρη τὴν πόλη. Καὶ τότε δὲν συντελεῖται ἀπλῶς ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ μίasma ἀλλὰ ἡ πρόσκτηση μιᾶς νέας μορφῆς ζωτικότητας.

Λατρεία τῶν προγόνων - Ταφικὰ ἔθιμα

Κοινὴ πεποίθηση τῶν δύο λαῶν ἦταν ὅτι τὸ εἶδωλο τοῦ ἀποθανόντος (sukksa sativa)μποροῦσε νὰ εἶναι παρὸν ὅπουδήποτε, κάτι ποὺ τοῦ προσέδιδε θεϊκὲς τρόπων τινὰ ιδιότητες. Κοινὴ ἐπίσης ἦταν ἡ πεποίθηση ὅτι οἱ νεκροὶ μπορούσαν νὰ προστατεύσουν, νὰ εὐλογήσουν, νὰ βοηθήσουν ἢ ἀκόμη καὶ νὰ καταραστοῦν τοὺς ζωντανούς. Ἔτσι λοιπὸν προεβλέπετο τελετουργικὸ ἐξευμενισμοῦ τοὺς καθημερινά, σὲ συγκεκριμένους ἡμερομηνίες, ὅπως στὰ Ἀνθεστήρια, ἢ, τέλος, σὲ ἡμερομηνίες προσωπικῆς ἐπιλογῆς (sraddha, pitrpaksa).

Στὸ ἀρχαῖο δρᾶμα ὁ δεσμὸς μεταξὺ ζώντων καὶ νεκρῶν προγόνων (pitrs) σκιαγραφεῖται ἐκτεταμένα. Στὸ ἐλληνικὸ ἀρχαῖο δρᾶμα τὰ ταφικὰ ἔθιμα καὶ ἡ λατρεία τῶν προγόνων ἀποτελοῦν δραματικὴ πράξη, καθ' ὅσον οἱ νεκροὶ ἔχουν ἐνεργὸ ρόλο στὰ δρώμενα, κάτι ποὺ ἀντίθετα εἶναι σπάνιο στὸ Ἰνδικὸ δρᾶμα, ὅπου οἱ antyesti θεωροῦνται πολὺ ἱεροὶ γιὰ νὰ κληθοῦν νὰ ἐμπλακοῦν στὶς ὑποθέσεις τῶν θνητῶν. Ὁ θανατικὸς ὄρκος τοῦ Bhisma συνιστᾷ τὴν ἐπιτομὴ τῆς συγκεκριμένης ἀντίληψης.

Στὴν Ἰνδία ἡ λατρεία τῶν προγόνων, ἡ ἐκτέλεση τοῦ χρέους πρὸς αὐτοὺς ὀνομάζεται Pitṛ Rna. Κάθε ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ μεγαλώσῃ ἕνα γυιό, ποὺ θὰ προσφέρει σπονδὰς στοὺς προγόνους.

Προστασία τοῦ ἱκέτη (saranagata)

Σύμφωνα μὲ τὸν ἐλληνικὸ ἐθιμικὸ νόμο ἡ τιμωρία ἢ ἐκδίκηση (πρόρρησις) τοῦ ἐνόχου φόνου ἀποτελοῦσε καθήκον τῆς οἰκογένειας τοῦ θύματος καὶ ὄχι τοῦ κράτους. Κατὰ συνέπεια ὁ ἐνοχὸς ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ αὐτοεξορισθῇ, ζητώντας συχνὰ καταφύγιο σὲ οἰκογένειες κατὰ κανόνα ἐχθρικές πρὸς τὴν οἰκογένεια τοῦ θύματος καὶ προσφέροντας ὡς ἀντάλλαγμα τὴν ἀφοσίωση καὶ τὶς ὑπηρεσίες του.

Τόσο στήν Ελλάδα ὅσο καὶ στήν Ἰνδία ἐθεωρεῖτο καθήκον κάποιου προσώπου καταξιωμένου στήν κοινωνία νὰ προσφέρει καταφύγιο σὲ ἄτομο ποὺ κατηγορεῖτο ἄδικα. Σὲ περίπτωσιν ποὺ ὁ ἱκέτης ζητοῦσε καταφύγιο σὲ ναό, οὐδεὶςμποροῦσε νὰ τὸν ἀγγίξῃ, εἰδάλλως ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν θὰ ἔπεφτε στήν κοινότητα. Γιὰ παράδειγμα οἱ κόρες τοῦ Δαναοῦ ζήτησαν καταφύγιο ἀπὸ τὸν Πελασγό, τὸν βασιλέα τοῦ Ἀργους, ἢ Ἰφιγένεια καὶ ἡ Ἑκάβη ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα. Στὴν Ἰνδικὴ παράδοση οἱ Sugriva καὶ Vibhisana ζήτησαν καὶ πέτυχαν προστασία τοῦ Rama. Καὶ οἱ δύο εἶχαν ἐξορισθῇ ἀδίκως. Βέβαια ὑπάρχει διαφορὰ γιὰ τοὺς λόγους ἐξορίας στήν Ελλάδα καὶ τὴν Ἰνδία. Στὴν Ἰνδία ὁ φῶς ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ συνήθως οἱ ἄνθρωποι ἐξωρίζοντο γιὰ πολιτικοὺς λόγους. Σὲ περίπτωσιν μιάσματος (asauka), π.χ. μητροκτονίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ποινὴ τοῦ κράτους ἔπρεπε νὰ ἀκολουθηθῇ διαδικασία κάθαρσης, ἡ ὁποία στήν Ἰνδία ἐλάμβανε χώρα κατ' ἰδίαν, ἀντίθετα μὲ ὅ,τι συνέβαινε στήν Ελλάδα, ὅπου ἡ διαδικασία τῆς

κάθαρσης γίνονταν σὲ ἱερὸ χῶρο (π.χ. Δελφοὺς) μὲ τὴν προσφορὰ θυσίας στοὺς θεοὺς. Σημειωτέον ὅτι στὴν Ἰνδικὴ παράδοση ὑπῆρχαν περιπτώσεις, κατὰ τὶς ὁποῖες δὲν μποροῦσε νὰ ἐπέλθῃ κάθαρση, ὅποια ἱεροτελεστία καὶ ἂν ἀκολουθοῦσε τὸ ἄτομο, ὅπως π.χ. στὴν περίπτωση τοῦ παιδοκτόνου Avatthama, ὅπου ἡ κάθαρση ἦταν ἀδύνατη λόγω τῆς κατάρας τοῦ Krnsa.

Ἡ δύναμη τοῦ ὅρκου

προφορικὸς ὅρκος εἶχε τὸ ἴδιο βάρος μὲ τὸν γραπτό. Σὲ περίπτωση μὴ τήρησής του ἐπῆρχετο ἡ διαπόμευση τοῦ ἀτόμου ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Στὴν Ἑλλάδα τὴν διαπόμευση ἀκολουθοῦσε τὸ μῖασμα καὶ ἡ καταδίωξη (ἀκόμη καὶ μετὰ θάνατον) ἀπὸ τὶς Ἑρινύες. Στὴν Ἰνδία, ἂν καὶ ἡ τιμωρία δὲν ἦταν τόσο σκληρὴ, ἡ ἀπώλεια τῆς τιμῆς προκαλοῦσε τρόμο.

Ἡ τήρηση ἢ μὴ τοῦ ὅρκου ἦταν πράξη καταλυτικῆς σημασίας στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις καὶ τῶν δύο κοινωνιῶν καὶ κυρίαρχο στοιχεῖο τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ δράματος – π.χ. ὁ ὅρκος τοῦ Οἰδίποδα νὰ διώξῃ ἀπὸ τὶς Θῆβες τὸν φονιὰ τοῦ Λαίου, ὁ ὅρκος τοῦ Ἡρακλῆ νὰ πάρῃ τὴν Ἀλκίση ἀπὸ τὸν Ἄδη ἀλλὰ καὶ τοῦ Arjuna νὰ σκοτώσῃ τὸν Jayadratha, τοῦ Karna νὰ σκοτώσῃ τὸν Arjuna (Karnabhara). Ὁ Ἡρακλῆς ἀπόλαυσε τὴν τιμὴ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τηρεῖ τοὺς ὅρκους του, ἐνῶ ὁ Οἰδίπους ὠδηγήθηκε στὴν καταστροφὴ μὲ τὴν τήρηση τοῦ ὅρκου του. Παρὰ τὴν τραγωδίαν, δὲν γνῶρισε τὴν ἀτίμωση ἐκεῖνων ποὺ σπᾶνε τὸν ὅρκο τους. Ἔτσι καὶ ὁ Karna δώρισε τὴν πανοπλία του προκειμένου νὰ κρατήσῃ τὸν λόγο του, γνωρίζοντας ὅτι αὐτὸ θὰ ἐπέφερε τὸν θάνατό του.

Καὶ στοὺς δύο κόσμους ἡ τήρηση τοῦ ὅρκου χαρίζει αἰώνια δόξα, ἰδιαίτερα ἂν, γιὰ νὰ τηρήσῃ κάποιος τὸν ὅρκο του, θυσιάζῃ τὴν ζωὴ του.

Χρησμοί

τὸν ἀρχαῖο κόσμο ἡ γνώμη τῶν θεῶν ἦταν σημαντικὴ, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ σήμερα εἶναι σημαντικὴ ἡ γνώμη τῶν γονέων μας, τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας μας. Ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς οἰωνὸς ταυτίζεται μὲ τὸν Ἰνδικὸ sanupa (Ὁμηρος, Yajurveda). Στὸ ἑλληνικὸ δράμα συναντοῦμε τὸν ὄρο μαντεία καὶ στὸ Ἰνδικὸ τὸν ὄρο devanani (ἢ siddhasni, akasavani). Σὲ κάθε μῦθο (dharma) παρουσιάζονται ἡ ἀνθρώπινη ἀτομικὴ ἀρετὴ καὶ ἡ θεία πρόθεση (παρέμβαση) μὲ εὐτυχὲς ἢ τραγικὸ τέλος. Στὴν τραγωδίαν καὶ τῶν δύο λαῶν οἱ θνητοὶ ἀντιπαρατίθενται διαρκῶς μὲ τοὺς θεοὺς.

Τελειώνοντας τὴν συζήτησή μας ὁ κ. Gupt μᾶς ἐνημέρωσε γιὰ τὸ πρόβλημα προσηλυτισμοῦ ποὺ ἀντιμετωπίζει αὐτὴν τὴν στιγμὴ ἡ Ἰνδία. Ἀμερικανοὶ Βαπτιστές, Μορμόνοι καὶ Καθολικοὶ ἔχουν εἰσβάλει στὴν χώρα καὶ προσπαθοῦν νὰ προσηλυτίσουν τοὺς Ἰνδοὺς στὴν χριστιανικὴ θρησκείαν, ἐκμεταλλευόμενοι τὴν ἀνέχειά τους. Κύριος στόχος τους εἶναι ἀπομονωμένες φυλές, τὶς ὁποῖες προσπαθοῦν νὰ «ὀρίσουν» ὥς μὴ Ἰνδικές (καθ' ὅσον ὁ Ἰνδικὸς νόμος ἀπαγορεύει τὸν προσηλυτισμό).

Μᾶς εἶπε ἀκόμη ὅτι στὴν Ἑλλάδα συνάντησε πολλοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ ζοῦν καὶ νὰ λειτουργοῦν μὲ τὸν τρόπο τῶν προγόνων τους. Ὁ κ. Gupt θεωρεῖ ὅμως ὅτι ὅποιαδήποτε προσπάθεια τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐπανασυνδεθοῦν μὲ τὰ ἥθη καὶ τὸν ἑλληνικὸ τρόπο σκέψης προσκρούει καὶ θὰ προσκρούῃ στὴν σκληρὴ ἀντίδραση τῆς ἑλληνικῆς ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἄρτεμις Γεωργιάδου

ΤΟ ΑΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΣΙΒΥΛΛΑΣ

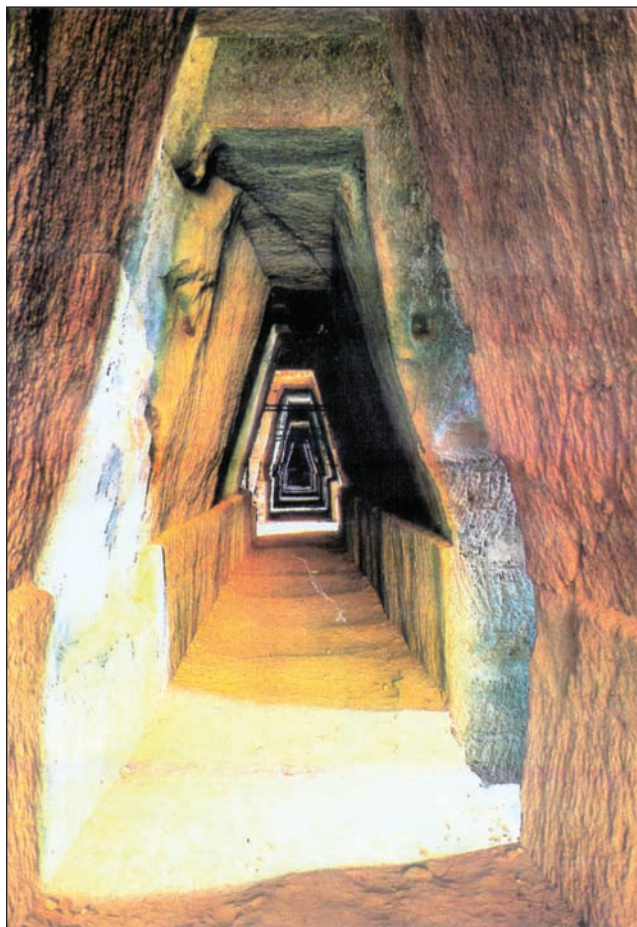
ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία τῆς Κύμης στὴν εὐφορὴ πεδιάδα τῆς Καμπανίας θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαιότερη τῶν ἀποικιῶν τῆς Κάτω Ἰταλίας ἀλλὰ καὶ ἡ βορειότερη στὸ Τυρρηνικὸ πέλαγος. Ἡ παλαιότερη ἐκδοχὴ ἀποδίδει τὴν ἵδρυσή της στὸν Μεγασθένη καὶ τὸν Ἴπποκλῆ, ποὺ ὠδηγήθηκαν στὴν θέσῃ αὐτὴν ἀπὸ μία περιστερὰ ἀγγελιοφόρο τοῦ Ἀπόλλωνος. Μεταγενέστερες ὁμως μαρτυρίες ἀποδίδουν τὴν ἵδρυσή της πόλεως περὶ τὸ δεύτερο ἡμισυ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος στοὺς Χαλκιδεῖς ἢ Κυμαῖους Εὐβοεῖς, ποὺ ἀποίκισαν προηγουμένως τὴν ἀπέναντι εὐρισκόμενη νῆσο Πιθηκοῦσαν (Ἰσκία σήμερα). Εὐρισκόμενη στὸ ἀκράϊο αὐτὸ σημεῖο ἔπαιξε τεράστιο ρόλο στὴν ἀκτινοβολία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ πάνω στὴν πρωτόγονη Ρώμη ἀλλὰ καὶ στὴν διάδοσή τοῦ Χαλκιδικοῦ ἀλφαβήτου, τοῦ σήμερα καλούμενου "Λατινικοῦ", τὴν λατρεία τῶν θεοτήτων, τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Δήμητρος καὶ πολλὰ ἄλλα. Κατὰ τὸν 7ο καὶ 6ο π.Χ. αἰ. ἡ κυριαρχία της σ' ὅλη τὴν Καμπανία εἶναι ἀδιαμφισβήτητη. Τότε ἵδρυσε ἐγγὺς τῆς παλαιότερης ἀποικίας Παρθενόπης (ὄνομα μιᾶς τῶν Σειρήνων) τὴν πόλιν Νεάπολιν (Νάπολι) ἢ μετέπειτα Σκαπανάπολιν. Μετὰ ἵδρυσε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὴν μητρόπολιν Χαλκίδα τὴν Ζάγκλιν (Μεσσήνιν) στὴν Σικελία. Σήμερα ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἀποικίας σφύζονται οἱ βάσεις τῶν ναῶν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Διὸς ὅπως καὶ μέγα μέρος τῶν γιγαντιαίων τειχῶν της.

Ἕνα γιγάντιο ἔργο τοῦ 6' αἰ.

κεῖνο ὁμως τὸ ὁποῖο προξενεῖ ἰδιαίτερη ἐντύπωση, εἶναι τὸ πολυειδῶς ὑμνηθὲν καὶ σὲ ἄριστη κατάστασις σωζόμενο Ἄντρον τῆς Σίβυλλας. Πρόκειται γιὰ ἕναν μακρὺ διάδρομο 131,50 μ. μήκους, 2,40 μ. πλάτους καὶ 5,60 μ. ὕψους, τελειότατης τραπεζοειδοῦς τομῆς, λαξευμένο ἐπὶ πωρολίθου καὶ φωτιζόμενο ἀπὸ ἑξὶ πλευρικῆς στοῆς ἀνοιχτῆς πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς θάλασσας ὅμοιες στὸ σχῆμα μὲ τὸν κύριον διάδρομον. (Βλ. φωτ. στὴν ἔναντι σελίδα.) Στὴν ἀντίθετὴ τῆς θάλασσας πλευρὰ καὶ στὸ μέσον τῆς ἀποστάσεως ἀνοίγονται τρεῖς μικρῆς στοῆς διευθετημένες σὲ δεξαμενές, ὅπου ἡ Σίβυλλα ἀπεκαθαίρετο. Στὸ βάθος ἡ στοὰ καταλήγει σ' ἕνα εὐρύχωρο δῶμα θολωτὸ μὲ τρεῖς ἐσοχές, ὅπου ἡ Σίβυλλα ἀποσυρόμενη καὶ ἐκστασιαζόμενη «σιβυλλικῶς» χρησιμοδοτοῦσε. Τὴν ὅλη τεχνικὴ τῆς τομῆς συναντοῦμε στὴν Κρητικὴ καὶ Μυκηναϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ, καὶ εἶναι ὅμοια μὲ τὶς ἀρχαϊκῆς ἑλληνικῆς παραδόσεις. Ἀνάγεται δὲ ἡ ὅλη κατασκευὴ τοῦ γιγαντιαίου καὶ ἐκπληκτικοῦ αὐτοῦ ἔργου στὸν 5ον αἰῶνα π.Χ. Τόση ἦταν ἡ φήμῃ καὶ ἡ αἴγλη τῆς Κυμαίας Σίβυλλας, ποὺ καὶ αὐτὸς ὁ μέγας Ρωμαῖος ποιητὴς Βιργίλιος στὴν «Αἰνείαδα» του (βιβλ. 6), φανταζόμενος συνάντησιν τοῦ Αἰνεία μὲ τὴν Σίβυλλα, περιγράφει τὸν δραματικὸ καὶ μυστηριακὸ χαρακτῆρα τῶν προφητειῶν της: καθ' ὃ ἐμπνεόμενη ὑπὸ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος ἀναγκάζεται νὰ ὑποκρύπτῃ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἀγγέλλει κάτω ἀπὸ τὴν ἀμφισημία.

ΣΤΗΝ ΚΥΜΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Ἐν τέλει ἐπιθυμῶ νὰ καταγράψω μία γενικὴ παρατήρηση, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς ἐπισκέψεώς μου σὲ ὅλες τὶς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀρχαῖες ἐλληνικὲς ἀποικίαι καὶ σὲ πολλὰς ἐν Κάτω Ἰταλίᾳ: ὅτι οἱ ἐπιλογὲς τῶν θέσεων ὅλων τῶν ἀποικιῶν πληροῦσαν κατ' ἀξιοθαύμαστο τρόπο τὸ σύνολο τῶν ἀπαιτουμένων γιὰ τὴν ἀκμὴ καὶ εὐμάρεια μιᾶς πόλεως-κράτους προδιαγραφῶν, τουτέστιν οἰκονομικῶν, ἐπικοινωνιακῶν, περιβαλλοντολογικῶν, στρατιωτικῶν καὶ πλήθους ἄλλων, πρᾶγμα ποὺ δείχνει τὸ μέγεθος καὶ τὸν πλοῦτο τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων ποὺ κατεῖχαν οἱ ἀρχαῖοι στοὺς τομεῖς τῆς χωροταξίας, τῆς εὐκрасίας, τῆς γεωστρατηγικῆς κ.ἄ.

Ἰωάννης Ἀλμπάνης

Ἀπόφοιτος Στρατ. Σχ. Εὐελπίδων καὶ
Οἰκονομικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

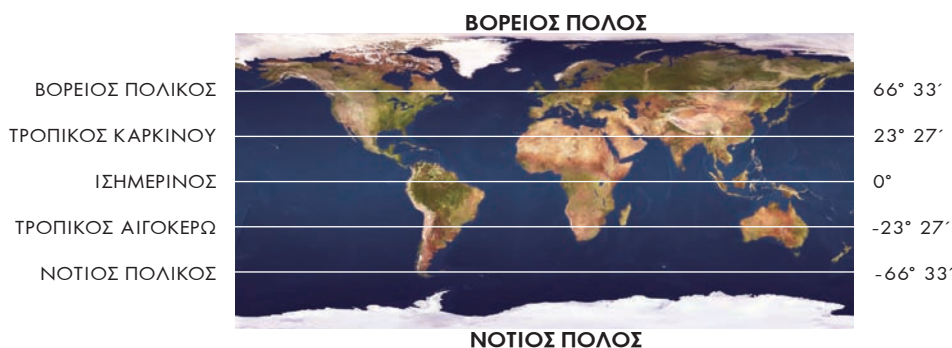
Ένας από τους χάρτες του Πίρι Ρέις. Δεξιά η Ίβηρική και η Δ. Αφρική και αριστερά η Β. Αμερική, οι Αντίλλες και η Ν. Αφρική.

Η ΠΑΝΑΡΧΑΙΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ

Σπουδαίες γνώσεις, χάρτες, όργανα

Είναι γνωστό ότι η ισημερινή περίμετρος της Γης είναι 40.068 χιλιόμετρα και η μεσημβρινή αντίστοιχη 39.480. Γνωρίζουμε ακόμα ότι το σχήμα της Γης είναι σφαιρικό. Κι αφού ο κύκλος υποδιαιρείται σε 360°, έχοντας πλήρη επίγνωση της διαφορετικής κατανομής της θερμότητας και του ήλιακού φωτός στις διάφορες περιοχές της Γης, αποδεχθήκαμε ότι υποδιαιρείται η γήινη επιφάνεια σε πέντε κύριους παραλλήλους.

Η Γη με τούς πέντε παραλλήλους της (ο Βόρειος Πολικός, ο Τροπικός του Καρκίνου, ο Ισημερινός, ο Τροπικός του Αιγόκερω και ο Νότιος Πολικός).

Έτσι μέχρι και σήμερα διατηρούμε τις ελληνικές ονομασίες αυτών των παραλλήλων όπως ακριβώς τούς ώρισε ο Κλεομένης αλλά και άλλοι Έλληνες σοφοί. Ξεκινώντας από τον Βορρά έχουμε τον «Βόρειο Πολικό» (66° 33'), τον «Τροπικό του Καρκίνου», που βρίσκεται στο ύψος της έκλειπτικής (23° 27'), τον «Ισημερινό» (0°), τον «Τροπικό του Αιγόκερω» (-23° 27') και τον «Νότιο Πολικό» (-66° 33').

Ο Πυθέας ο Μασσαλιώτης προσδιώρισε με τον γνώμονά του το ακριβές γεωγραφικό πλάτος της Μασσαλίας, καθώς επίσης και το ότι η πόλη του βρίσκεται στον ίδιο παράλληλο με το Βυζάντιο. Από αυτόν πραγματοποιήθηκε η πρώτη ιστορική εξερεύνηση των «Κασσιτερίδων νήσων» (Βρετανικά νησιά). Βεβαίως αυτά τα νησιά ήταν γνωστά ήδη κατά την Μινωική εποχή, αφού υπάρχουν πλείστες αναφορές επιχειρήσεων εξόρυξης κασιτέρου στην νήσο της Αλβιδόνας.¹ Γνώριζε επίσης για το Βόρειο Σέλλας, το φαινόμενο δηλαδή της παρατεταμένης ημέρας και νύκτας που παρατηρείται στους πόλους και υποστηρίζει ότι στον μακρινό βορρά δεν υπάρχει δύση του Ήλιου, αφού: «μετά την δύσιν μικρού διαλείμματος γινομένου επανατέλλειν εὐθέως τὸν ἥλιον».² Αλλά και ο

Βίων ὁ Ἀβδηρίτης ὑποστηρίζει ὅτι: «εἶναι τινες οἰκήσεις, ἔνθα γίνεσθαι ἐξ μηνῶν τὴν νύκτα καὶ ἐξ τὴν ἡμέραν».³

Ἡ μέθοδος τῶν γωνιακῶν μετρήσεων (καὶ γενικὰ ἡ ἐπιστήμη τῆς τριγωνομετρίας) ἀπέτελεσε βασικὸ παράγοντα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ναυτιλίας, ἀφοῦ καὶ ἡ τέχνη τοῦ «εὖ ναυτίλλεσθαι» ἀνάγει τὴν ἀνάπτυξή της σὲ προωθημένες γεωγραφικὲς καὶ ἀστρονομικὲς γνώσεις. Ἡ διαπιστωμένη ἐξάπλωση τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰ παράλια τῆς οἰκουμένης δὲν θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῇ χωρὶς ἀκριβεῖς μετρήσεις τῶν γεωγραφικῶν συντεταγμένων, ἥτοι τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους (βόρειο-νότιο) καὶ τοῦ μήκους (ἀνατολικό, δυτικό), τουτέστιν τοῦ ἀκριβοῦς γεωγραφικοῦ στίγματος τῆς ἀφετηρίας, τοῦ προορισμοῦ καὶ τοῦ πλοίου ἀνὰ πᾶσα στιγμή τοῦ ταξιδίου.

Πρὸς τοῦτο διαίρεσαν τοὺς παραλλήλους καὶ μεσημβρινοὺς σὲ 360° καὶ κάθε 1° σὲ 60' καὶ σχεδίασαν ἀκριβεῖς χάρτες τῆς ὑφελίου, γράφοντας καὶ τοὺς παραλλήλους καὶ μεσημβρινοὺς, ὥστε ὁ πλοίαρχος νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ποῦ βρίσκεται ὁ προορισμός του. Πάνω σ' αὐτὸν τὸν χάρτη χάραξε ὁ πλοίαρχος τοὺς παραλλήλους καὶ τοὺς μεσημβρινούς, γιὰ νὰ βρῇ τίς συντεταγμένες τοῦ σημείου, δηλαδὴ τὸ πλάτος⁴ μὲ ἀρχὴ τὸν ἰσημερινὸ καὶ τὸ μήκος μὲ ἀρχὴ ἕναν παραδεκτὸ ἀπ' ὅλους μεσημβρινό. Χωρὶς τὴν πλήρη κατανόηση τῶν μακρῶν καὶ τῶν κλιμάτων δὲν θὰ μπορούσε κανένας πλοίαρχος νὰ ὁδηγήσῃ τὸ καράβι στὸν προορισμό του, ἀφοῦ θὰ ἀγνοοῦσε ἀκόμα καὶ τὴν ἀπόσταση: «οὐδ' ἐφ' ὅποσον διάστημα, χωρὶς τῆς διὰ τῶν κλιμάτων ἐπισκέψεως».⁵

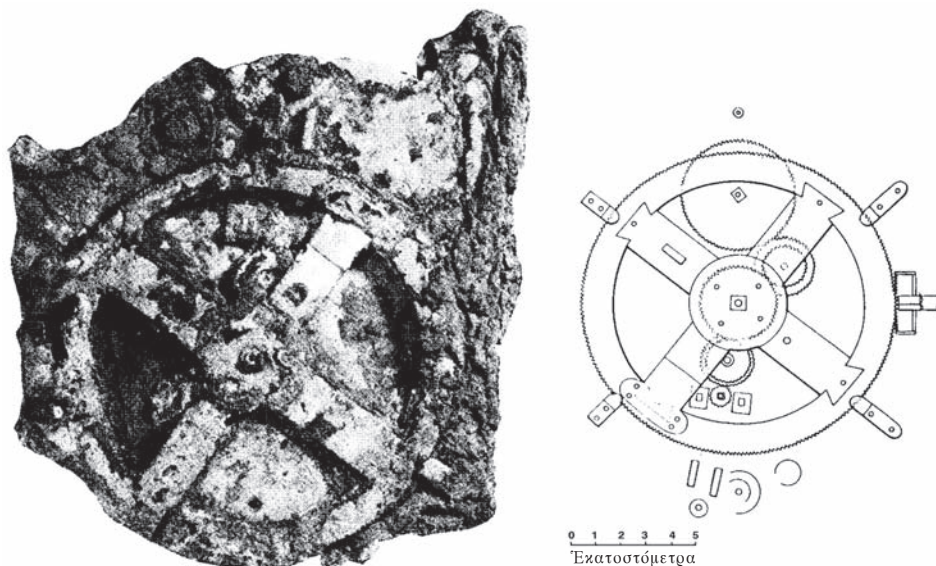
Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Ἡ πλοίαρχοι βεβαίως εἶχαν στὴν διάθεσή τους καὶ ἀκριβέστατους χάρτες, ἀντίγραφα χαρτῶν-ἀεροφωτογραφιῶν ἀπὸ τὸν προγενέστερο προκατακλυσμαῖο οἰκουμένικὸ πολιτισμὸ τοῦ Διὸς («πόρωθεν ἡ ὑπόμνησις», λέει ὁ Στράβων. Δηλαδὴ ἀρχαιότατη παρακαταθήκη) καθὼς καὶ τὰ ἀπαραίτητα ναυτικὰ ὄργανα (διόπτρες, ἐξάντες,), χωρὶς τὰ ὁποῖα δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ἀξιοποιήσουν τοῖς πανόραχιοις χάρτες. Σφῶνται μέχρι σήμερα ἀντίγραφα τέτοιων προκατακλυσμαίων χαρτῶν. Δύο ἀπ' αὐτοὺς καὶ οἱ περιώνυμοι χάρτες ποὺ ἀνακάλυψε ὁ Τοῦρκος ναύαρχος Πίρι Ρεῖς τὸ 1513.

Οἱ δύο αὐτοὶ χάρτες δίνουν ἀκριβεῖς σκιαγραφίες τοῦ Μεσογειακοῦ χώρου, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς. Τὸ ἐκπληκτικὸ ὅμως εἶναι ὅτι περιέχουν καὶ τὴν Ἀνταρκτίδα, τὴν Μεγάλῃ Ἡπειρῷ δηλαδὴ, ποὺ σήμερα καλύπτεται ἀπὸ τοὺς πάγους τῆς Ἀνταρκτικῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γενικὸ περιγράμμα τῶν ἡπείρων, περιέχουν καὶ ἐσωτερικὰ τοπογραφικὰ στοιχεῖα τῶν περιοχῶν, ὅπως βουνά, νησιά, ποτάμια καὶ λίμνες.

Ὅμως αὐτὸ ποὺ πραγματικὰ προκαλεῖ μεγάλη ἐντύπωση, εἶναι ὁ τρόπος σχεδίασης τῶν χαρτῶν. Οἱ ἀπομακρυσμένες ἀπὸ τὸ κέντρο περιοχὲς παρουσιάζονται ἐλαφρῶς παραμορφωμένες, ἔτσι ὥστε ὁλόκληρο τὸ χαρτογράφημα νὰ παρουσιάζεται προοπτικά, γεγονός ποὺ δείχνει ὅτι ἡ προοπτικὴ χαρτογράφηση δὲν ἦταν ἄγνωστη ἐκείνῃ τὴν ἐποχῇ. Αὐτὸ καὶ μόνο τὸ γεγονός ἀποκαλύπτει καὶ μιὰν ἄλλην ἀλήθεια. Ὅτι δηλαδὴ ἡ χαρτογράφηση ἔγινε ἀπὸ πολὺ μεγάλο ὕψος. Εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ σχεδιαστὴς τῶν χαρτῶν ἔβλεπε τὴν ὑδρόγειο ἀπὸ πολὺ ψηλά. Κι αὐτὸ διότι σήμερα παρόμοιες προοπτικὲς εἰκόνες χαρτογραφημένων περιοχῶν τῆς γῆς παρουσιάζουν μόνον οἱ φωτογραφίες ποὺ τραβήχτηκαν ἀπὸ μεγάλα ὕψη.

Ὁ «Υπολογιστὴς τῶν Ἀντικυθήρων». Δεξιὰ ἔχει σχεδιασθῇ ἀκριβῶς ὅπως ἦταν τὴν ἐποχὴ ποὺ λειτουργοῦσε.

Σαφὴ ἀναφορὰ γιὰ τὶς πανάρχαιες ἀστρονομικὲς γνώσεις τῶν προϊστορικῶν ἐποχῶν, ποὺ πέρασαν γενεὰ μὲ γενεὰ μέχρι τὴν ἐποχὴ του, διατυπώνει καὶ ὁ Ἀρχύτας στὸ ἔργο του «Ἀρμονικός», ὅπου, ἀναφερόμενος στοὺς πανάρχαιους ἀστρονόμους, λέει: «...περὶ τε δὴ τὰς τῶν ἄστρον ταχυτάτος καὶ ἐπιτολὰν καὶ δυσίων παρέδωκαν ἡμῖν σαφὴ διὰ-γνωσιν καὶ περὶ γαμετρίας καὶ ἀριθμῶν καὶ σφαιρικᾶς καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ μουσικᾶς· ταῦτα γὰρ τὰ μαθήματα δοκοῦντι ἤμεν ἀδελφεά».⁶ [Μετάφραση: Γιὰ τὶς ταχύτητες, τὶς ἀνατολὲς καὶ τὶς δύσεις τῶν ἄστρον παραδόθηκαν σὲ μᾶς σαφεῖς γνώσεις, καθὼς ἐπίσης καὶ περὶ τῆς γεωμετρίας, τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῆς σφαιρικῆς ἐπιστήμης, ὅπως καὶ γιὰ τὴν μουσικὴ. Διότι αὐτὰ τὰ μαθήματα θεωροῦμε ὅτι εἶναι ἀδελφά.]

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν καμμία ἀμφιβολία. Ὁλόκληρο τὸ ἐπιστημονικὸ οἰκοδόμημα τοῦ κλασικοῦ κόσμου (ἀστρονομία, γεωμετρία, μαθηματικά κ.λπ.) ἀποτελεῖ μιὰ ἀνεκτίμητη παρακαταθήκη καὶ συνέχεια προηγούμενων πολιτισμῶν. Ὁ Ἀρχύτας ἀντιλαμβάνεται τὴν πανάρχαια προσφορὰ σὰν «ἀδελφὰ μαθήματα», ἀφοῦ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ πολιτισμοὶ συνδέονταν μεταξὺ τους μὲ δεσμοὺς αἵματος. Ὁ πολιτισμὸς τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ κάθε προγενέστερος πολιτισμὸς ὑπῆρξαν ὅλοι ἐλληνικοί.

Καὶ μόνον ἡ ἀνακάλυψη τοῦ «Υπολογιστῆ τῶν Ἀντικυθήρων» ἀρκεῖ γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς κλασικῆς ἐποχῆς εἶχαν ἀνεκτίμητες γνώσεις καὶ διέθεταν πλῆθος ἄλ-λων ναυτικῶν ὀργάνων (τετράντες, γνώμονες, διόπτρες): «γνωμονικὰ καὶ διοπτρικά», «πρὸς τὴν τῶν κλιμάτων κρίσιν».⁷ Διέθεταν ἀκόμα κινητοὺς βραχίονες, κλεψύδρες, ἡλιακὰ ὥρολόγια ἀκριβείας καὶ πυξίδες.

Βέβαια γενικῶς θεωρεῖται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν γνώριζαν τότε τὴν πυξίδα: Κι αὐτὸ διότι ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη δὲν ἔφερε ἀκόμα καμμία τέτοια στὸ φῶς. Ὅμως εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι οἱ πυξίδες ὑπάρχουν στὸν ἐλληνικὸ χῶρο ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια. Κι αὐτὸ διότι χωρὶς πυξίδα οἱ χάρτες καὶ οἱ γεωγραφικὲς μετρήσεις θὰ ἦταν παν-

τελώς άχρηστα. Τò γεγονός ότι δέν διεσώθη κανένα άρχαιολογικό πειστήριο έξηγείται λόγω τής ευτέλειας τών ύλικών κατασκευής μιās πυξίδας. Τò μόνο ποϋ απαιτείται είναι ένα ξύλινο κιβώτιο γεμάτο νερό και μιá επιπλέονσα μαγνητισμένη βελόνα.

Η χρήση τής πυξίδας τεκμαίρεται και άπό τήν πλήρη έπίγνωση τών Έλλήνων για τις ιδιότητες τοϋ μαγνήτη: «μαγνήτιδος λίθου ζώσης και έλκούσης»⁸ έλεγε ό Αέτιος, όπως και ό Γρηγόριος ό Ναζιανζηνός: «ήτις κατά τήν μαγνήτιν πρός έαυτήν έλκει τὰ σιδήρια».⁹ Άλλά και κατά τόν Θαλή: «Άριστοτέλης δέ και Ιππίας φασίν αὐτόν (τόν Θαλή) και τοῖς άψύχοις μεταδιδόναι ψυχάς, τεκμαιρόμενον έκ τής λίθου τής μαγνήτιδος και τοϋ ήλέκτρου».¹⁰

Θεωρεΐται λοιπόν βέβαιον ότι ή πυξίς ήταν ένα άπό τὰ ναυτικά-άστρονομικά όργανα ποϋ χρησιμοποιοϋσαν οί άρχαίοι Έλληνες. Άλλα τέτοια όργανα ήταν και τὰ κάτωθι: Άστρολάβος, Γνώμων, Διόπτρα, Έξας, Ήλιακόν Ώρολόγιον, Ήλιοτρόπιον, Ήλιορολόγιον, Ίσημερινός κρίκος, Μεσολάβος, Μεταπτωτική σφαίρα, Μετεωροσκόπιον, Παραλλακτικός χάραξ, Παράπηγμα, Πλινθίς, Πόλος, Σκάφη ή Ήμισφαίριον, Ύδραυλικόν Ώρολόγιον ή Ύδρολόγιον ή Ύδράραξ κ.λπ.

Έκτός άπό τὰ άστρονομικά όργανα ποϋ παραθέσαμε άνωτέρω, είναι βέβαιον ότι οί άστρονόμοι τής άρχαιότητας χρησιμοποιοϋσαν για τις μελέτες τους πλήθος άλλων παρομοίων οργάνων, για τὰ όποια όμως δέν μās παρέχονται έκτενείς πληροφορίες. Ένα άπ' αὐτὰ είναι και ό όνομαζόμενος «Ύπολογιστής τών Άντικυθήρων», ποϋ ανακαλύφθηκε τò 1900 στόν βυθό τής θάλασσας άπό τοϋς σφουγγαράδες τών Άντικυθήρων, γι' αὐτό και τοϋ δόθηκε αὐτό τò όνομα. Πρόκειται για ένα σκουριασμένο χάλκινο κιβώτιο, χρονολογημένο γύρω στò 80 π.Χ., με δείκτες και κλίμακες στò έξωτερικό του. Στò δέ έξωτερικό του ύπάρχουν 27 πολύπλοκα χάλκινα γρανάζια διαφόρων διαμέτρων και διαστάσεων (όπως ακριβώς και τὰ γρανάζια ένός σύγχρονου ώρολογίου) τοποθετημένα με ακρίβεια στην θέση τους, τὰ όποια κινοϋνται ταυτόχρονα διá μιās έξέχουσας χειρολαβής. Έκτενείς αναλύσεις τοϋ εύρήματος άπό Άμερικανούς κυρίως επιστήμονες αποκάλυψαν ότι πρόκειται για έναν προηγμένης τεχνολογίας ήμερολογιακό ύπολογιστή, ποϋ μετροϋσε τις κινήσεις τοϋ Ήλιου, τής Σελήνης τών πλανητών και τών άστερισμών σέ διάφορες φάσεις. Μάλιστα τò 1905, πολϋ πριν τήν εποχή τών ύπολογιστών, ή Άμερικανική Ύπηρεσία Άκτών και Γεωδαισίας είχε επιχειρήσει άνεπιτυχώς νά κατασκευάσει έναν άναλογικό ύπολογιστή για τήν πρόβλεψη τών παλιρροιών.

Βιβλιογραφία

1. Η όνομασία Άλβιων προέρχεται άπό τò Άλβιον όρος τής Κρήτης.
2. Γεμίος, «Εἰσαγωγή εἰς τὰ φαινόμενα» (6, 9, 7).
3. Διογένης Λαέρτιος, «Βίοι Φιλοσόφων» (4, 31,2).
4. Οί άρχαίοι Έλληνες ώνόμαζαν τò γεωγραφικό πλάτος «κλίμα» (κλίση τοϋ Πολικου άστέρρα ως πρός τόν όρίζοντα τόπου).
5. Στράβων, «Γεωγραφικά» (βιβλ. 1, κεφ. 1, 12, 8-10).
6. Αρχύτας, «Άρμονικός» (1, 16-20).
7. Στράβων, «Γεωγραφικά» (βιβλ. 2, κεφ. 1, 35, 11).
8. Αέτιος, «Λόγος πεντεκεδέκατος» (15, 653).
9. Γρηγόριος ό Ναζιανζηνός, «Επιστολαί» (96, 3, 2-3).
10. Διογένης Λαέρτιος, «Βίοι Φιλοσόφων» (βιβλ. 1, 24, 8-10).

Γεώργιος Ίεροδιάκονος

ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

Πῶς ἁγιοποιήθηκε ἡ Τερέζα

Ὁ κ. Κρίστοφερ Χίτσενς εἶναι δημοσιογράφος (περιοδικὸ «Vanity Fair»). Στὸ ἄρθρο του «*Less than miraculous*», τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε στὸ ἔγκυρο ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «Free Inquiry» τοῦ Φεβρουαρίου/Μαρτίου 2004, πραγματεύεται τὸ θέμα τῶν «θαυμάτων», ποὺ ἐπινοεῖ ἀπὸ συστάσεώς της ἡ Ἐκκλησία, προκειμένου νὰ προσηλυτίσῃ πιστοὺς. Ὁ κ. Χίτσενς καταδεικνύει τὸν κυνισμό ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα τῶν ὁποίων μετέρχεται ἡ Ἐκκλησία (ἐνεργοποίηση τῶν φόβων ἀλλὰ καὶ στυγνὴ ἐμὶ ἐτάλευση τῆς ἀφελείας τῶν ἀνθρώπων), προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ τοὺς στόχους της. Συνειδητὰ ἀλλὰ, τὸ κυριώτερο, ἀτιμωρητὶ (μὲ τὴν ὑποπτη ἀνοχὴ τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον κυβερνώντων καὶ κατὰ παράβασιν παντὸς νόμου) διαπράττει ἐπανειλημμένως ἀπάτη εἰς βάρος ἀνυπόπτων ἀνθρώπων, ποὺ μὲ ἐμπιστοσύνη προστρέχουν στοὺς κόλπους της γιὰ βοήθεια.

Ἀκολουθεῖ μετάφραση τοῦ κειμένου τοῦ κ. Κρ. Χίτσενς.

“Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 2003 ἐκλήθην ἐπανειλημμένως ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης νὰ ἐκφέρω τὴν ἀποψήμου γιὰ τὴν «ἁγιοποίηση» τῆς «Μητέρας Τερέζας». Ἀπ’ ὅσο γνωρίζω, εἶμαι τὸ μοναδικὸ ἄτομο ποὺ ἐκλήθη ἀπὸ τὸ Βατικανὸ νὰ διατυπώσῃ

Ὁ Ἀγιασμός τῶν Ὑδάτων ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Λογικῆς

Ἰα ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες γιορτὲς τοῦ χριστιανισμοῦ εἶναι τὰ Θεοφάνεια. Ὅχι μόνον «ἱερατικὲς» ἀλλὰ καὶ ὑπερφυσικὲς ιδιότητες ἀποδίδονται ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς στὰ νερὰ ποὺ ἀγιάζονται ἀπὸ κληρικοὺς κάθε χρόνον τὴν ἡμέρα τῶν Θεοφανείων. Σὲ αὐτὸ τὸ θέμα εἶχε ἀναφερθῇ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος δήλωσε ἀπὸ ἄμβωνος ὅτι τὸ νερὸ ποὺ ἔχει ἀγιασθῇ δὲν χαλάει, σὲ ἀντίθεσιν μὲ τὸ κοινὸ –μὴ ἀγιασμένο– νερό. Ἄς ἐξετάσουμε τί πραγματικὰ συμβαίνει, κάνοντας κατ’ ἀρχὴν ὠρισμένες παρατηρήσεις:

Στὸ ἀγιασμένο νερὸ ἀποδίδονται ιδιότητες «κολλητικῆς». Ἄν ἀδειάσουμε δηλαδὴ μία μικρὴ φιάλη ἀγιασμένου νεροῦ σὲ μία μεγάλῃ δεξαμενῇ, τότε καὶ τὰ νερὰ τῆς δεξαμενῆς ἀγιάζονται.

ἐπιχειρήματα ἐναντίον της. (Ὁ πάπας, στήν ἀγωνιώδη προσπάθειά του νά ἀγιοποιήσῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερα ἄτομα, κατήργησε τὸ γραφεῖο τοῦ «Συνηγόρου τοῦ Διαβόλου». Ἔτσι λοιπὸν ἄρπαξα τὴν εὐκαιρία νά ἐκπροσωπήσω τὸ «Κακό», ἂν καὶ σὲ ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ, δὲν πιστεύω σὲ κανέναν Σατανᾶ). Ἀνέφερα στοὺς δημοσιογράφους ὅλα ὅσα κατέθεσα ἐνώπιον τῶν ἱερέων. Εἰλικρινὰ μοῦ εἶναι παντελῶς ἀδιάφορο, ποίος ἀγιοποιεῖται ἀπὸ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Δὲν εἶμαι Καθολικός. Τὸ τελετουργικὸ καὶ τὰ ἔθιμά των δὲν σημαίνουν ἀπολύτως τίποτα γιὰ μένα. Ἀντιδρῶ μόνον, ὅταν κάτι τὸ πλασματικὸ, ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὴν προπαγάνδα τῆς Ἐκκλησίας, παρουσιάζεται ἀπὸ τὸν Τύπο ὡς ἀληθινὸ, ὡς κάτι μὲ πραγματικὴ ἀξία. Ἄν ρίξῃ κανεὶς μιὰ ματιὰ στὶς ἐφημερίδες ἢ τὴν τηλεόραση, θὰ ἀποκομίσῃ τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ πάπας εἶναι ὁ καταξιωμένος πνευματικὸς ἡγέτης τοῦ κόσμου, ἐνῶ στήν πραγματικότητά εἶναι ὁ ἐπὶ κεφαλῇ ἐνὸς παραδοσιακοῦ δόγματος, ποὺ ἀποκαλεῖ τοὺς κατ' ἐπίφασιν ἄγαθους ἀξιωματοῦχους του «Πατέρα» καὶ «Μητέρα» καὶ ἀντιτίθεται σὲ σχεδὸν κάθε εἶδους σεξουαλικὴ ἔκφραση, ἐνῶ παρέχει κάλυψη καὶ πληθώρα δικαιολογιῶν σὲ ἐνήλικες ποὺ «διεισδύουν» σὲ παιδιά.

» Ἐνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα αὐτῆς τῆς θρησκείας εἶναι ἡ πίστις στὰ θαύματα, καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς προϋποθέσεις ποὺ πρέπει νὰ πληροῦν οἱ ὑποψήφιοι ἄγιοι εἶναι ἡ ὑποτιθέμενη ἱκανότητά τους νὰ θεραπεύουν ἀσθένειες ἀκόμα καὶ μέσα ἀπὸ τὸν τάφο τους. Ὅπως ἀκριβῶς ἡ Παρθένος Μαρία φαίνεται ὅτι παρουσιάζεται μόνο στοὺς Καθολικοὺς ποὺ ἔχουν ἰσχυρὴ πίστις, ἔτσι καὶ τὰ θαύματα φαίνεται ὅτι συμβαίνουν μόνον, ὅταν ἀπαιτῆται νὰ συμβοῦν. Γιὰ νὰ ὁσιοποιηθῇ ἡ «Μητέρα Τερέζα» (τεχνικά, στὸ πρῶτο στάδιο πρὶν τὴν ἀγιοποίησή της), ἔπρεπε νὰ τῆς ἀποδοθῇ ἓνα θαῦμα, νὰ πιστοποιηθῇ ἡ ἱκανότητά της νὰ ἐπενεργῇ στὶς ζωὲς τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ τὸν θάνατό της. Ἔτσι λοιπὸν ἓνα κορίτσι ἀπὸ τὴν Βεγγάλη ἰσχυρίσθηκε ὅτι ὁ καρκινικός της ὄγκος ἐξαφανίσθηκε, μόλις μιὰ δέσμη φωτὸς ἐξεπέμφθη ἀπὸ μιὰ φωτογραφία τῆς ἀποθανούσης καλόγριας. (Ἄξιο προσοχῆς εἶναι ὅτι τὸ κορίτσι

Δὲν ἀναφέρεται ἐπίσης ὁ χρόνος ποὺ τὸ νερὸ διατηρεῖ τὴν ἀγιασμένην του ιδιότητα. Εἶναι δυνατὸν νὰ χάνῃ τὴν ἀγιαστικὴν του δύναμιν μετὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ χρόνου; Ἀδιανόητο γιὰ τοὺς χριστιανοὺς. Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν τὴν χάνει, γιατί τὸ νερὸ ποὺ ἀγιάσθηκε φέτος πρέπει νὰ ξανα-αγιασθῇ καὶ τοῦ χρόνου; Θὰ ἀρκοῦσε ἓνας ἀγιασμὸς ἅπαξ κι ἔκτοτε ὅλα τὰ νερὰ τῆς Γῆς θὰ ἦσαν γιὰ πάντα ἀγιασμένα.

Εἶναι ὅμως γεγονὸς ὅτι, ἐὰν πάρετε μιὰ φιάλη νεροῦ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ μιὰ φιάλη νεροῦ ἀπὸ τὴν βρύση τοῦ σπιτιοῦ σας, τὸ νερὸ τῆς «ἀγιασμένης» φιάλης μπορεῖ νὰ διατηρηθῇ περισσότερον. Τί συμβαίνει λοιπόν; Ποιὸ μέσον χρησιμοποιοῖ ἡ Ἐκκλησία; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλούστατη: Στὸ ἀγιασμένο νερὸ οἱ ἱερεῖς βουτοῦν βασιλικό. Ὁ βασιλικὸς ἔχει ἀντισηπτικὰς ιδιότητες, γνωστὰς ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα. Οἱ Αἰγύπτιοι χρησιμοποιοῦσαν βασιλικὸν στὶς ταριχεύσεις. Τὸ βάπτισμα τῶν φύλλων τοῦ βασιλικοῦ μέσα στὸ νερὸ τὸ κάνει νὰ διατηρῆται πε-

Στὸ ἐπάνω μέρος τῆς τοιχογραφίας ἀπὸ τὸν ναὸ Πρωτάτου τῶν Καρυῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὑπάρχει ἓνα χέρι ποὺ εὐλογεῖ· κάτω ἀπ' αὐτὸ εἰκονίζεται τὸ Ἅγιο Πνεῦμα «ἐν εἰδει περιστερᾶς» καὶ ἀμέσως μετὰ ὁ Ἰησοῦς καὶ βαπτίζεται στὰ νερά τοῦ Ἰορδάνη ἀπὸ τὰ χεῖρα τοῦ «ἁγίου, τιμίου, ἐνδόξου, προφήτου, προδρομοῦ καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου». Ὁ Ἰωάννης ἔχει στραμμένο τὸ βλέμμα τὸν οὐρανό, ἀπ' ὅπου ἀκούει τὴ φωνὴ τοῦ Γιαχβὲ καὶ λέει: «οὗτός ἐστιν ὁ νόός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» («κατὰ Ματθαῖον», γ' 13-17, «κατὰ Μάρκον», α' 9-11 καὶ «κατὰ Λουκᾶν», γ' 21-22). Ὅλο τὸ σκηνικὸ εἶναι κατασκευασμένο καὶ γραμμένο ἐκ τῶν ὑστέρων, καθότι, παρὰ τὸ ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀναγνώρισε τὸν Ἰησοῦ, τοῦ ζήτησε μάλιστα νὰ βαπτισθῇ ἀπ' αὐτὸν καὶ παρ' ὅλα τὰ ὑπερφυσικά, ποῦ, υποτίθεται, ἐγέναν κατὰ τὴ βάπτισιν (ἄνοιγμα οὐρανοῦ, περιστέρι, φωνὴ Γιαχβὲ), στὰ ὁποῖα ἦταν αὐτόπτης μάρτυρας ὁ Ἰωάννης, ὁ ἴδιος ὁ Λουκᾶς γράφει ὅτι, ὅταν ὁ Ἰωάννης ἦταν στὴ φυλακὴ, φώναξε δύο ἀπὸ τοὺς μαθητῆς του καὶ τοὺς ἔστειλε νὰ ρωτήσουν τὸν Ἰησοῦ: «σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;» (ζ' 18-19).

αὐτὸ εἶχε ἤδη στὴν κατοχὴ του μίᾳ φωτογραφία τῆς καλόγριας καὶ προσευχόταν σ' αὐτήν.)

» Ὅποιοσδήποτε γιατρὸς θὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἀνεξήγητες ἢ «θαυματουργές» ἀποθεραπείες συμβαίνουν σχεδὸν καθημερινὰ στὰ μεγάλα νοσοκομεῖα. Αὐτὸ βεβαίως δὲν συμβαίνει τόσο συχνὰ ὅσο ἡ ἐμφάνιση ἐνὸς θρόμβου ἢ ἐνὸς κακοήθους ὄγκου σ' ἓνα φαινομενικὰ ὑγιὲς ἄτομο (μέχρι στιγμῆς κανένας ἅγιος δὲν ἔχει ἀναλάβει τὴν εὐθύνη γιὰ κάτι τέτοιο), ἀλλὰ συμβαίνει. Ὁ ὁρὸς «θαῦμα» χρησιμοποιεῖται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ προφανὴς ἱατρικὴ ἢ ἐπιστημονικὴ ἐξήγηση γιὰ κάτι. Τὸ κορίτσι ἀπὸ τὴν Βεγγάλῃ θὰ μπορούσε νὰ εἶχε θεραπευτὴ μὲ ἢ χωρὶς τὴν θαυματουργὴ εἰκόνα.

» Ὡστόσο οἱ γραφειοκράτες τῆς ὁσιοποίησης δὲν μῆταν στὸν κόπο νὰ τηρήσουν τὰ προαπαιτούμενα. Ὁ γιατρὸς τῆς κοπέλλας δήλωσε κατηγορηματικὰ ὅτι οὐδέποτε αὐτὴ ἔπασχε ἀπὸ καρκίνο. Ἀπλούστατα εἶχε μίᾳ κύστη, ἡ ὁποία βεβαίως δὲν ὑποχώρησε μὲ τὴν προσευχὴ ἀλλὰ μὲ τὴν χορήγηση φαρμακευτικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἴδιο ὑποστήριξε καὶ ὁ πατέρας τῆς κοπέλλας. Μήπως μῆκε κανεὶς στὸν κόπο νὰ θέσῃ τίς δέουσες ἐρωτήσεις στὸν γιατρό, οὕτως ὥστε νὰ ἐλεγχθῇ τὸ κατὰ πόσον ἡ ἱατρικὴ ἐπιστῆμῃ ὑπερκεράσθη ἀπὸ τὸ «θαῦμα»; Ὅχι βέβαια. Μὲ ἄλλα λόγια, παρὰ τίς σοφιστεῖες τῶν θαυματοποιῶν ἦταν ξεκάθαρο ὅτι εἴχαμε νὰ κάνουμε μὲ χειροπιαστὴ ἀπάτη.

» Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ ἐκτροπὴ τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης δὲν σταμάτησε ἐκεῖ, καθ' ὅσον ὄχι μόνον ἀνέφεραν διαρκῶς τὸ «θαῦμα», ἀλλὰ δὲν παρουσίασαν τίς συντριπτικὰς ἀποδείξεις ποὺ ὑπῆρχαν περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Αἰταιεῖτο ἓνα θαῦμα γιὰ τὴν ἁγιοποίηση καὶ βρέθηκε. Τελεία. Οἱ δημοσιογράφοι ὤφειλαν στὰ πλαίσια τῆς ἀντικειμενικῆς πληροφόρησης καὶ τῆς δεοντολογίας νὰ ἐξετάσουν καὶ τίς δύο πλευρές, δηλ. καὶ ἐκείνους ποὺ ὑποστήριζαν ὅτι συνετελέσθη θαῦμα καὶ ἐκείνους ποὺ ἰσχυρίζοντο τὸ ἀντίθετο ὡφειλαν νὰ παρουσιάσουν ὅλα τὰ δεδομένα. Μερικοὶ λένε ὅτι τὰ ξύλινα ἀγάλματα ματώνουν καὶ ὅτι τὰ μαρμάρινα κλαῖνε, ἄλλοι λένε πὼς ὄχι. Ποιός

ρισσότερο. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ ἡ Ἐκκλησία διάλεξε τὸ συγκεκριμένο αὐτὸ φυτὸ γιὰ τὸν ἁγιασμὸ τῶν ὑδάτων κι ὄχι ἐπειδὴ, ὅπως παραδίδεται, ἡ Ἁγία Ἐλένη, μυρίζοντας δῆθεν τὸ ἄρωμα βασιλικοῦ ποὺ εἶχε φυτρώσει στὸν τόπο ποὺ εἶχε ταφῇ ὁ σταυρὸς, τὸν «ἀνακάλυψε» 300 χρόνια μετὰ τὴν σταύρωση.

Οἱ δεισιδαιμονίες, οἱ παραλογισμοὶ καὶ τὸ δῆθεν «ὑπερφυσικὸ» εἶναι μέσα ποὺ ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τοὺς χριστιανικοὺς μηχανισμοὺς ἐπιβολῆς κι ἐπιβίωσης του τοὺς 17 αἰῶνες τῆς ἱστορίας του.

Ὁ ἁγιασμὸς τῶν ὑδάτων εἶναι σχετικὰ ἀπλὸ θέμα κι ἡ συζήτησή του «δὲν σηκώνει πολὺ νερό». Δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐμπλέκουν λοιπὸν οἱ κατηχητὲς καὶ οἱ νεοφανεῖς τηλελλαδέμποροι, οἱ ὁποῖοι πνίγονται σὲ μίᾳ κουταλιά νερὸ («ἁγιασμένον» ἢ μή).

Ἰων Δημόφιλος

Ἡλεκτρολόγος-Μηχανικὸς Ε.Μ.Π.

Ἡ ἁγία Τερέζα («Μητέρα Τερέζα τῆς Καλκούτας»). Κόρη Ἀλβανοῦ παντοπώλη τῶν Σκοπίων, ἔγινε Καθολικὴ καὶ ἐστάλη στὴν Ἰνδία, γιὰ νὰ προσηλυτίσῃ Ἰνδοὺς στὸν Χριστιανισμό ὡς ἀρχηγὸς τοῦ «Ἱεραποστολικοῦ Τάγματος τῆς Ἐλεημοσύνης», ἀποστολὴ στὴν ὁποία πέτυχε μὲ τὴν κατήχηση ἐξαθλιωμένων μαζῶν τῆς Καλκούτας. «Θεράπευσε» μιὰ δῆθεν «καρκινοπαθῆ» Ἰνδὴ καὶ ὁ πάπας, ἐκμεταλλευόμενος τὴν ψευδῆ αὐτὴν «θεραπεία», τὴν ἀνακήρυξε «ἁγία».

ξέρει; Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀνεύθυνα καὶ ἀνόητα. Πολλοὶ σοβαροὶ Καθολικοὶ ἔχουν ἡθικὸ πρόβλημα μὲ τὴν ιδέα τῶν θαυμάτων, γιατί ἀφήνουν ἀναπάντητα ἐρωτήματα σὲ ἀθῶους πιστοὺς, ποὺ ὑποφέρουν καὶ οἱ προσευχές τους δὲν εἰσακούονται.

» Στὴν Ἰνδία καὶ ἄλλες χώρες οἱ φτωχοὶ καὶ ἄρρωστοι γίνονται θύματα τῶν τσαρ-
λατάνων, ποὺ προσφέρουν ὑπερφυσικὰ φάρμακα γιὰ γνωστὲς καὶ ἰάσιμες ἀσθένειες.
Πολλοὶ Ἰνδοὶ γιατροὶ καὶ ὀρθολογιστὲς διαμαρτυρήθηκαν γιὰ τὴν ὀσιοποίηση τῆς
«Μητέρας Τερέζας» γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο, διότι ἔκανε τὸ ἔργο τῆς προληπτι-
κῆς καὶ θεραπευτικῆς ἱατρικῆς ἀκόμα πιδὺ δύσκολο. Ὅσοι ἀπὸ ἐμᾶς δὲν δέχονται γιὰ
προφανεῖς λόγους τὰ θαύματα –διότι οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν ἐπηρεάζονται ἀπὸ πα-
ρακλήσεις, καὶ ὅτιδήποτε γίνεται ἀποδεκτὸ χωρὶς ἀπόδειξη εὐκόλα ἀπαξιώνεται–,
ἔχουμε τὴν τάση νὰ ξεχνᾶμε ὅτι αὐτὴ ἡ χυδαιότητα καὶ αὐτὴ ἡ ὑστερία ἐπιτείνει τὴν
δυστυχία στὴν γῆ καὶ ἡ ψεύτικη ὑπόσχεση γιὰ μετὰ θάνατον ζωὴ καμμία ἀνακούφιση
δὲν προσφέρει. Ὅμως τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, τόσο ὡμὰ ὑλιστικὰ ἀπὸ κάθε
ἄποψη, ἀποδεικνύονται τὸ ἀντίθετο, ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ δὲν πρέπει. ”

(Μετάφραση: Α. Γ.)

Christopher Hitchens

«Ὁ πάστορας μιλοῦσε σὰν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα»!

Κύριε διευθυντά,

Ἔτυχα σὲ κάποιο μυστήριο, ὁ πάστορ ἦταν δίπλα μου καὶ σὲ μία στιγμή εἶχε
κλείσει τὰ μάτια του καὶ μιλοῦσε ἀσυνάρτητα σὲ μιὰ διάλεκτο ποὺ ἔμοιαζε ἀρα-
βική, μὲ σκοπὸ νὰ κἀνὴ τοὺς παρενρισκόμενους νὰ πιστέψουν πὼς εἶχε κατέβῃ
τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ μιλοῦσε μὲ τὸ στόμα του, καὶ ποὺ ἄλλοι πίστεψαν, ἐνῶ ἄλ-
λοι ἀπόρρησαν μὲ τὸ θράσος του. Γεγονὸς ὅμως εἶναι ὅτι τέτοιοι ἡμιαπατεῶνες-ἡ-
μιπαράφρονες ἱερωμένοι προσελκύουν ὁπαδοὺς, καὶ πολλοὺς μάλιστα, καὶ πλου-
τίζουν εἰς βάρος τῶν «αἰωρούμενων», ποὺ δὲν κατάφερε ὁ παραδοσιακὸς κλη-
ρὸς νὰ κρατήσῃ στὴν παραδοσιακὴ θρησκεία, αὐτὴν ποὺ ἐπέβαλαν στοὺς γονεῖς
καὶ τοὺς παπποῦδες μας.

Οἱ καθολικοὶ χάνουν ἔδαφος ἀπὸ τὰ δικά τους λάθη καὶ τὴν πλεονεξία τους. Ἔ-
να ἀπὸ τὰ λάθη τους εἶναι ὅτι ἀπαγορεύεται οἱ κληρικοὶ νὰ παντρεύονται. Πῶς
αὐτοὶ οἱ νέοι, ἂν ἔχουν κάποια κλίση πρὸς τὴν ἱερωσύνη, διοχετεύουν τὴν σαρ-
κικὴ τους ἐπιθυμίαν, εἶναι εὐνόητο καὶ μόνον ὁ Πάπας δὲν τὸ κατάλαβε ἢ κάνει
πὼς δὲν τὸ καταλαβαίνει. Τὸ Βατικανὸ μὲ τὰ πλούτη του εἶναι δύναμις αὐτόνο-
μη, τὰ θεμέλιά του ὅμως ἄρχισαν νὰ δονοῦνται καὶ νὰ πέφτῃ καὶ αὐτῶν ἡ κυρι-
αρχία. Ὅλα αὐτὰ εἶναι γεγονότα ποὺ τὰ βλέπουμε κάθε μέρα, ὅσο καὶ νὰ κάνου-
με τὰ στραβά μάτια. Μίλησα μόνο γιὰ τὸν Καθολικισμό, τὴν κυρίαρχη θρησκεία
στὴ χώρα ποὺ ζῶ, δὲν μιλάω γιὰ τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ, ὅπως συμβαίνει
μὲ τοὺς Μουσουλμάνους –καὶ ὄχι μόνο...–, ποὺ τὴν θρησκευτικότητά τους τὴν ἐ-
ξωτερικεύουν μὲ μίσος, φανατισμὸ καὶ ἐγκλήματα.

Μὲ ἐκτίμηση

Μαρία Ριφιώτη-Κουτροβέλη

Sao Paulo, Βραζιλία

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΑ

Άγιαστούρα και δημοσιογραφία

Τζάμπα νομίζετε ότι κούναγε την «άγιαστούρα» στην Σχολή Δημοσιογραφίας του «Αντέννα» ο κ. Χριστόδουλος; Νά αναμένουμε να διδάξουν καί... θεολόγοι τους δημοσιογράφους, όπως καυτηριάζει και ο καθηγητής κ. Σαρρής. - Πατάξετε τους έπιστήμονες, καταδιώξτε την έρευνα, διότι είναι άπειλή προς τὸ ράσο. - Προβάλετε όμοφυλόφιλους, πόρνες, βιαστές και έγκληματίες, διαφορετικά ούαί! θά χάσουμε τὸν έλεγχο. Χάσατε όμως. Τώρα πὸν σὰς τελείωσαν οί ιδεολογικοί πόλεμοι, θά ανάψετε ἄρον-ἄρον τὸς θρησκευτικούς στὰ Βαλκάνια, όπως γουστάρει ο κ. Χάντινγκτον. - Εὕγε, ἄξια τέκνα τῆς Δημοσιογραφίας, γιὰ τὴν μουγγαμάρα σας. Πρέπει διὰ νόμον νὰ διώκεσθε, όταν δολοφονήτε τὴν Ἑλληνική Γλώσσα, όταν μὰς πρῆξετε με χυδαιότητες και όταν δὲν τολμάτε νὰ τιμήσετε «άνορθόδοξους» έπιστήμονες, συγγραφείς και εὐεργέτες. Φτοῦ σας!

A.P.

Καισαροπαπικά φαινόμενα

Στὴν «Ε» διαβάζουμε: «Επαφές με τὴν Ἐκκλησία, προκειμένου νὰ τηρήση προσεκτικὴ στάση και νὰ ἀποφύγη συλλαλητήρια, όπως αὐτὰ τῆς περιόδου 1990-1993». Παρατηροῦμε: Τὸ Σύνταγμα (ἄρθρο 3,13) καθορίζει τὰ τῆς σχέσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Πολιτεία, τὸ Κράτος. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι οὔτε κοσμική οὔτε ἄσκει κρατική ἐξουσία, υπέικουσα πάντα στοὺς νόμους και τὸ Σύνταγμα. Οὔτε ἄσκει-χειρίζεται ἐξωτερική πολιτική, ὡς πράττει ὅλως ἀναρμοδίως και ἀντισυνταγματικῶς. Ἡ Πολιτεία χειρίζεται ἐθνικά θέματα και αὐτὴ εἶναι ὑπόλογος ἐναντι τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ και ἕτερος οὐδεὶς. Κάθε ἄλλη παράπλευρη ἀνάμειξη γεννᾷ διαρχία στὴν κρατική ἐξουσία μὴ προβλεπομένη ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, πὸν μόνο κινδύνους και ἐθνικὲς συμφορὲς ἐγκυμονεῖ. Οὐδαμοῦ τὸ Σύνταγμα παρέχει τὸ δικαίωμα στὴν Ἐκκλησία, σὲ ἐπίσκοπο, γιὰ συλλαλητήρια. Ἐν ἐναντία περιπτώσει, γιατί νὰ μὴ κληθοῦν π.χ. ἡ ΑΔΕΔΥ, ἡ Ἀκαδημία, ὁ Δικηγορικός Σύλλογος σάν... φύλακες τοῦ ἔθνους;

Σ.Φ.

«Ἑλληνικά» πανεπιστήμια

Οὐδὲν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν πανεπιστημίων περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο τῶν ἑκατὸ (100) προεξαρχόντων στὸν κόσμον ὅλον σὲ πρόγραμμα και περιεχόμενο σπουδῶν, σύμφωνα με δημοσιευθεῖσα σχετικῶς διεθνή στατιστική. Καὶ γιατί ἄλλωστε νὰ περιλαμβάνεται; Ἄς εἶναι καλὰ ἢ... πτωχοπροδομικά «Εκπαιδευτική μας Κοινότητα» τῶν παχνλωτάτων ἀπολαυνῶν και τοῦ... ἀραλικίου και τοῦ εὐκολοζωισμοῦ. Καὶ ὅμως ἓνα ὄντως πανεπιστήμιο, τὸ ὁποῖο θά ἔχεται τῶν ἀρχῶν τῆς θεραπείας τῶν μεγάλων ἀξιῶν τῆς μακράϊωνος παραδόσεως τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἀγίων Τόπων τῶν Πανελλήνων, δηλαδή τῆς Σαμοθράκης, τῆς Δωδώνης, τῶν Αἰγῶν, τῆς Μιέξης, τῶν Δελφῶν, τῆς Δήλου, τῶν Θηβῶν, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἐπιδάουρου, τῆς Σπάρτης, τῆς Κνωσοῦ, τῆς Κλάρου, τῶν Διδύμων κ.π.ἄ., εἶναι βέβαιοι ὅτι θά ἦταν τὸ πρῶτο στὸν κόσμο.

Δ.Π.-Γ.

Τὸ ἔλλειμμα

Ἡ Ἀρχαιότης ἔφθασε στὸ τρίπτυχο ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΤΕΧΝΗ, πὸν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ και φυσικὸ ἐπίπεδο (πάντα) τῆς ἐνάργειας τοῦ Ὁμήρου. Ἡ ἐγκυρότερη ἀποψη τοῦ ἀνθρώπου γιὰ αὐτὸν και τὴν Φύση, ὅπου αὐτὰ εἶναι τὸ συμπαντικὸ ὑποθηκοφυλακεῖο τῶν ὄρων τῆς Φύσης πὸν μὰς ἀπαρτίζουν, γίγαντες ἐξουσιοδοτημένοι μο-

ναδικὰ ἀπὸ τὴν Φύσιν διὰ τοῦ ταλάντου, τὸ ἀντίτιμο γιὰ ὅσα γνωρίζομε. Οἱ θρησκείες ποῦ νὰ τὸ βροῦν τὸ ἀντίτιμο στὴν θεολογία; Ἡ ΑΠΑΤΗ τοὺς ἀποτελεῖ κάλπικο νόμισμα, ποὺ δὲν περνᾷ στὴν Φύσιν... Τὸ ποιοτικὸ εἶναι πάντα λίγο καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἔλλειμμα του ὡς πρὸς τὴν ποσότητα τὸ ἀναπληρώνει ὁ πόνος καὶ ἡ καταστροφή στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία. Βεβαίως: ἦτανε στραβὸ τὸ κλῆμα (καὶ εἶναι), τό 'φαγε κι ὁ γαῖδαρος (τὸ τρώει καὶ τώρα), ὅταν ἡ θεολογικὴ προπαγάνδα (ιδίως τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ μὲ τὰ παράγωγα του Χριστιανισμοῦ, Μωαμεθανισμοῦ) ἐπιτείνει τὴν κατάστασιν.

Π.Γ.

Τὸ σύνδρομο τοῦ Αἰγίσθου

Αὐθεντικὸ κομμάτι δικόσμησις τοῦ γείσου ἀπὸ τὸν Ναὸ τοῦ Ἐρεχθείου τῆς Ἀκροπόλεως βρέθηκε στὸ σπίτι τῆς Σουηδῆς κυρίας Ἀγκνερ καὶ ἀνῆκε στὸν ναυτικὸ πρόγονό της, ποὺ εἶχε ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα τὸν προπερασμένο αἰῶνα, σύμφωνα μὲ πληροφορία τῆς ἐφημερίδος «Svenska Dagbladet», ἀναδημοσιευμένη στὸ «Μετρόραμα» τῆς 26ης Ὀκτωβρίου 2004. Ἡ ἐν λόγω κυρία, ἀφοῦ ἐξασφάλισε ἀπὸ ἐμπειρογνώμονες τὴν πιστοποίηση τῆς προέλευσης τοῦ τεμαχίου καὶ τῆς τεράστιας ἀξίας του, «δὲν ἀποφάσισε» ἀκόμη ἂν θὰ μᾶς τὸ ἐπιστρέψῃ καὶ τὸ «δάνεισε» (λὲς καὶ εἶναι δικό της) στὸ Μουσεῖο Medelhavsmuseem. Τὸ «σύνδρομο τοῦ Αἰγίσθου» καὶ ἡ «Δανεικὴ Ἐξουσία» μὲ τοὺς ὀνειροφαντασμένους νὰ οἰκειοποιοῦνται τὰ ξένα πράγματα περιγράφονται τέλεια στὴν «Ἠλέκτρα» τοῦ Εὐριπίδη, μιὰ περιγραφή ποὺ σίγουρα οἱ ἀρμόδιοι ἀγνοοῦν. Οἱ ἄδειες θέσεις τῶν ξένων μουσείων γεμίζουν πάντα μὲ ἐλληνικὰ ἀντικείμενα, καὶ αὕτη εἶναι ἡ αὐθεντικὴ παρουσία -ὄχι δανεικὴ- ἡ δική μας.

Α.Ρ.

Γαλλογερμανικὸ παράδειγμα

Προσωπικὰ θὰ ἤθελα νὰ δώσω εὐσημία στοὺς Γάλλους καὶ Γερμανοὺς γιὰ τὴν θαυμάσια ιδέα ποὺ εἶχαν, ν' ἀναπαραστήσουν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ὅπως γίνονταν στὴν ἀρχαιότητα (NET 11-12/08/2004) ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου γιὰτὶ πῆραν τά... λιγώτερα μετᾶλλια (γιὰ σκεφθῆτε το λιγάκι)!

Οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται. Δὲν πάνε νὰ πάρουν μετᾶλλια μὲ κάθε τρόπο! Φίλοι Γάλλοι-Γερμανοί, σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν συμμετοχή σας.

Α.Π.

Γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ 2.000 χρόνια

Νέα, τεκμηριωμένη καὶ διεθνῶς ἀποδεκτὴ μέθοδος γιὰ ἀσθενεῖς μὲ καρκίνου τοῦ στομάχου ἐφηῦραν οἱ Ἕλληνες καθηγητὲς τῆς Χειρουργικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων κ.κ. Ἀγγελος Κάππας, Μιχάλης Φατοῦρος καὶ Δημήτριος Ροῦκος. Ἡ μέθοδος τῶν Ἑλλήνων ἔδωσε τέλος στὴν ἐντονὴ ἀντιπαράθεσις τῶν ἐπιστημόνων στὴν ὑπόλοιπη Δύση. («Μετρόραμα», 26-10-2004.)

Ἡ Λιλὴ Ζωγράφου τὸ εἶχε ἐπισημάνει: «Οἱ χριστιανοὶ τὸν Ἕλληνα ἔχουν δεμένον στὸ σκαμνὶ καὶ τὸν δικάζουν, Ἀνατολικοὶ καὶ Δυτικοί, χωρὶς νὰ ἀπογαλακτίζονται ἀπὸ ἐμᾶς δημιουργώντας κατὶ δικό τους ἐπιτέλους, ἀλλὰ κρατώντας μας φυλακισμένους σὲ ἓνα ἀπάνθρωπο θρησκευτικὸ σύστημα, γιὰ νὰ μὴν γονιμοποιήσουμε πάλι τὴν ἀνθρώπινη καὶ ἀνατραποῦν. Τώρα, γιὰ πρώτη φορὰ μετὰ ἀπὸ 2.000 χρόνια, προσπαθοῦμε νὰ εἴμαστε ξανά μπροστά, ἐγκαταλείποντας τοὺς λαχανιασμένους καὶ ξεπνοϊσμένους ρατσιοναλιστὲς-νεοχριστιανοὺς τῆς Δύσης».

Α.Ρ.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΑ ΣΤΟΝ ΔΙΑ

Μερικὲς σκέψεις περὶ τοῦ ὀνόματος Γᾱ-Γῆ-Δῆ

τὸ τεῦχος 274 τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλὸς» δημοσιεύθηκε μία πρωτότυπη ἐργασία τοῦ Κ. Στρατῆ,¹⁴ ὅπου δίνεται μία ἐνδιαφέρουσα προσέγγιση γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες. Οἱ ἐρμηνεῖες ποὺ δίδονται δὲν φαίνονται λανθασμένες, ἀλλὰ προσεγγίζουν περισσότερο στὰ μεταγενέστερα χρόνια, τῆς λεγόμενης ἱστορικῆς ἐποχῆς, καὶ δὲν φαίνεται νὰ καλύπτουν καὶ τὴν πολὺ μακρινὴ ἐποχή, τὴ λεγόμενη προϊστορικὴ, στὴν ὁποία δημιουργήθηκε τὸ ὄνομα.

Ἀνατρέχοντας στὸ πολὺ μακρινὸ παρελθὸν διαπιστώνουμε μὲ βεβαιότητα ὅτι σὲ ὁλόκληρο τὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο, ἀπὸ τὴ μέση Νεολιθικὴ Ἑποχὴ τοῦλάχιστον, λατρευόταν ὁ ἴδιος τύπος τῆς «Μητέρας Γῆς». Τοῦτο ἦταν πολὺ φυσικὸ, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ πολὺ πιθανὸν καὶ τῆς πρωιμώτερης, διαπίστωσαν ὅτι ἡ γῆ ἦταν ἡ ζωοδότρα καὶ τροφοδότρια μήτρα αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς ὑπαρξῆς τους. Ἦταν λοιπὸν πολὺ φυσικὸ νὰ τὴ λατρεύσουν καὶ βεβαίως νὰ τὴ θεοποιήσουν. Τὰ στεατοπυγικὰ εἰδῶλια τῶν διαφόρων νεολιθικῶν οἰκισμῶν, ποὺ συνεχῶς ἀνασκάπτονται στὴν ἡπειρωτικὴ χώρα γύρω ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο καὶ στὰ νησιὰ τοῦ ἀρχιπελάγους του, περιλαμβανομένης τῆς Κρήτης, δὲν ἀφήνουν καμμιὰ ἀμφιβολία γι' αὐτό. Ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, ὅπως παραστάσεις χοροῦ γύρω ἀπὸ μία γυναικεία μορφή,¹⁵ ἀναπαραστάσεις ὅπως μιᾶς θεᾶς στεατοπυγικοῦ τύπου ἀπὸ τὴ Μάλθη τῆς Μεσσηνίας ἢ ἓνα εἰδῶλιο ἀπὸ τερακτὸτα ἀπὸ τὴ Λέρνα τῆς Ἀργολίδας καὶ ἄλλα πολλὰ, ὅπως ἀπὸ τὸ Hacilar πρὶν 7.500 χρόνια ἢ ἓνας ὄρθιος μονόλιθος ἀπὸ τὸ Σουφλὶ τῆς Θεσσαλίας¹⁶ καὶ ἡ θεὰ μὲ τὴ μεγάλη σπουδαιότητα, ὅπως φαίνεται, ποὺ ἀναφέρεται ὡς «Πότνια» (po-ti-ni-ja) στὶς πινακίδες τῆς Γραμμικῆς Β τῆς Κνωσοῦ καὶ τῆς Πύλου,¹³ εἶναι ἀδιαμφισβήτητα εὐρήματα καὶ δὲν φαίνεται νὰ ἀφήνουν πολλὰ περιθώρια ἀμφιβολιῶν γιὰ τὴ λατρεία τῆς θεότητος ποὺ ἀντιπροσώπευε τὴ Γῆ. Ἡ Vermeule¹⁶ σημειώνει τὰ πιδὶ κάτω: «Οἱ ἀναπαραστάσεις αὐτὲς μᾶς δίνουν τὴ βεβαιότητα ὅτι σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα λάτρευαν τὸν ἴδιο τύπο τῆς γόνιμης Μητέρας Γῆς, χρησιμοποιώντας παρόμοια μεταξὺ τους εἰδῶλια καὶ πιθανὸν παρόμοιες τελετές, θυσίες καὶ ἔμνους. Ἡ ἐκπληκτικὴ δύναμις καὶ ἀντοχὴ αὐτῆς τῆς θρησκείας, τῆς τόσο βαθιὰ ριζωμένης στὴν ἀγροτικὴ ζωὴ, γίνεται φανερὴ ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι οὐδέποτε ἐξαφανίστηκε ἐντελῶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Μπορεῖ νὰ ἐτέθη ἐκτὸς νόμου, νὰ ἔγινε ἀνεπίσημη, νὰ μετασχηματίσθηκε, νὰ καταπιέσθηκε, νὰ δεσμεύθηκε, νὰ μπῆκε στὴν πολιτικὴ ζυγαριὰ σὲ ἀντιπαραβολὴ μὲ νεώτερες θρησκείες, ἀλλὰ ὁποιοσδήποτε ἀρχαιολόγος ποὺ μελετᾷ τὴ θρησκεία θ' ἀναγνωρίσῃ σ' αὐτὴν ἓνα ἀπὸ τὰ πρωταρχικὰ δῶρα τοῦ Νεολιθικοῦ Πολιτισμοῦ πρὸς τοὺς κληρονόμους του στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή».

Στοὺς Ὀρφικοὺς ἔμνους,¹² ποὺ κατὰ τεκμήριο ἔπονται τῆς Νεολιθικῆς Ἑποχῆς, εἶναι

ἐμφανῆς ἡ ἐπίδραση αὐτῇ, ἰδιαίτερος ὅμως στοὺς ὕμνους πρὸς τὴ Ρέα, ποὺ βέβαια ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴ Γαῖα, τὴ θεὰ τῆς Γῆς:

«Πότνια Ρέα, θύγατερ πολυμόρφου Πρωτογόνοιου...».
Μήτηρ Ζηνὸς ἄνακτος,
μήτηρ μὲν τε θεῶν ἡδὲ θνητῶν ἀνθρώπων
ἐκ σοῦ γὰρ καὶ γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεν...».

Στὸν ὕμνο τῆς Γῆς:

«Γαῖα θεά, μήτηρ μακάρων, θνητῶν τ' ἀνθρώπων...»

καὶ τέλος στὸν ὕμνο πρὸς τὴ θεὰ Δήμητρα, ποὺ κι αὐτὴ εἶναι θεὰ τῆς γῆς, ὅπως τὸ ἴδιο τὸ ὄνομά της λέει:

«Δηοὶ παμμήτειρα, θεά, πολυνώνυμε δαίμων...».

Ἀπὸ τὴ «Θεογονία»³ εἶναι φανερὸ ὅτι ἀρκετὲς ἑκατονταετίες ἀργότερα ἢ ἴδια πίστη ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ: «Ἦ τοι μὲν πρῶτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα Γαί' εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ» (Πρῶτα-πρῶτα τὸ Χάος ἔγινε, ὕστερα ἡ πλατύστηθη Γῆ, τὸ αἰῶνια στέρεο βάθος ὅλων.) Ἐπίσης ἀπὸ τὸν Ἰουλιανὸν² στὸ «Εἰς μητέρα Θεῶν», στὴν παράγραφο 166, ἀναφέρεται ὅτι αὐτὴ ἡ μητέρα τῶν θεῶν εἶναι «ἡ μήτηρ καὶ συγχρόνως σύζυγος τοῦ μεγάλου Διὸς-Μεγάλῃ Θεᾷ ἐρχόμενη εἰς τὴν ὑπαρξιν μετὰ καὶ μαζὶ μὲ τὸν Μέγα Δημιουργόν». Κάτι παρόμοιο ἀναφέρεται καὶ ἀπὸ τὸν Nilson⁹ στὴν «Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Θρησκείας», ἐνῶ ὁ Borgeaud¹ στὸ βιβλίό του «Ἡ Μητέρα τῶν Θεῶν» δίνει συγκεντρωτικὰς πληροφορίες γιὰ τὴν ἐννοία αὐτῆς τῆς θεότητας ποὺ ταυτίζεται μὲ τὴ γῆ.

Ἀπὸ τὴ «Δᾶ» στὸν «Δία»

πὸ τὴ σύντομη αὐτὴν ἀνασκόπηση προκύπτει χωρὶς ἀμφιβολία ὅτι τὰ πανάρχαια χρόνια ἡ πρώτη θεότητα ποὺ κυριάρχησε ἦταν γένους θηλυκοῦ, ἡ Γαῖα, ὡς θεὰ τῆς γῆς, ἡ οἱ ταυτόσημες θεὲς Ρέα (ἀπὸ τὸ Γαῖα-Ρέα) καὶ Δήμητρα (Δῆ-Μήτηρ, μητέρα γῆ), ἀπὸ τὴν ὁποία γεννήθηκαν θεοὶ καὶ ἄνθρωποι. Ὅμως ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἡ γλῶσσα ποὺ μιλοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς, σίγουρα σὲ διαφορετικὰς διαλέκτους κατανοητὲς μεταξὺ τους, δὲν ἦταν αὐτὴ ποὺ μιλάμε σήμερα. Οἱ Πελασγικὲς διάλεκτοι τῶν διαφόρων φυλῶν εἶχαν ἤδη ἀρχίσει νὰ διαφοροποιοῦνται, ὅχι ὅμως σὲ βαθμὸ νὰ μὴ μπορῇ νὰ διακριθῇ ἡ ἀρχικὴ τους προέλευση ἀπὸ μία ἐνιαία μητρικὴ γλῶσσα, ἡ ὁποία κατὰ πολλοὺς συγγραφεῖς σήμερα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ προδρομικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἀπὸ τίς διάφορες γλῶσσες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, αὐτὲς ποὺ σήμερα ὁμιλοῦνται στὴν εὐρύτερη περιοχῇ, εἶναι ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ μὲ τίς διαλέκτους της καὶ κυρίως τὴν κυπριακὴ καὶ τὴν ποντιακὴ, καὶ ἡ Ἀλβανικὴ μὲ πολὺ μικρότερο βαθμὸ ἐξέλιξης, ἴσως λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀπομονωτισμοῦ γιὰ πολλὰς ἑκατονταετίες τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὴ μιλοῦσαν. Αὐτὴ ὅμως ἡ μὴ ἐξέλιξη τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσας βοηθεῖ σήμερα στὴν ἐρμηνεία ἀρκετῶν πελασγικῶν λέξεων, ποὺ ἔχουν διατηρηθῇ αὐτούσιες ἢ σχεδὸν αὐτούσιες στὴ γλῶσσα αὐτὴν.

Ἐξετάζοντας λοιπὸν ἀπὸ τίς ἐπιγραφὰς ἢ τὰ ἄλλα εὐρήματα τὴ γλῶσσα ποὺ μιλοῦσαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, διαπιστώνομε ὅτι στὴν ἀρχαία γλῶσσα τῶν Χετταίων ἡ λέξις αἶνε εἶναι ταυτόσημη μὲ τὴ μεταγενέστερη ὁμηρικὴ λέξις αἶα = γῆ (Ἰλ. I 568, O 36 καὶ Ὀδ. λ 576).^{7,10,11} Ἡ ὁμηρικὴ αὐτὴ λέξις μὲ τὴν προσθήκη τοῦ γ γίνεται γαῖα=γέα=γῆ ἢ γᾶ στὴν αἰολικὴ καὶ

Δῆ-μήτηρ (Γῆ + μήτηρ), ἡ θηλυκὴ χθονία θεὰ ποὺ προσωποποιεῖ τὴ Γῆ-Δῆ (Δωρ·Δᾶ). Τὸ ἀντίστοιχο ἄρσ. τῆς λέξης Δᾶ εἶναι τὸ Ζᾶ (Κρητ.), Ζᾶν, Ζῆν, Δᾶν, ἀπὸ τὰ ὅποια οἱ νεώτερες ὀνομασίες τοῦ Δία-Ζηνός. Μεταξὺ τῶν ἐπικλήσεων τῆς Δήμητρος ἦταν καὶ τὸ «Θερμασία», λέξη ποὺ ἐπιτρέπει νὰ θεωρήσουμε ὅτι γινόταν συγκερασμὸς τοῦ Δία-Ἡλίου ὡς πηγῆς τῆς θερμότητος καὶ τῆς Δήμητρος-Γαίας σὲ κάποιες παραλλαγές τῆς ἀρχαιοελληνικῆς λατρείας. (Στὴν εἰκόνα ἡ Δῆ-μήτηρ τῆς Κνίδου, Μουσεῖον Ρόδου).

δωρική διάλεκτο καὶ δᾶ στὴ δωρική. Τὸ δᾶ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει σήμερα στὴν Ἀλβανική, παλαιότερα ὡς *de* καὶ σήμερα ὡς *dhe-u*.^{4,5,6} Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι, μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς σκέψης τους, ἐκεῖνοι οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ θεώρησαν ἀναγκαῖο νὰ δημιουργήσουν καὶ τὴν ἀντίστοιχη ἀρσενική θεότητα, γιατί σίγουρα ἡ αὐτογονιμοποίηση ἢ ἡ παρθενογένεση δὲν ἱκανοποιοῦσε τὴν ἤδη ἀναπτυγμένη φιλοσοφικὴ σκέψη τους. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ κυριαρχοῦσα λέξη τὴν ἐποχὴ ἐκείνη γιὰ τὴ γῆ πρέπει νὰ ἦταν Δὲ ἢ Δᾶ ἢ ἴσως Δῆ, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴ μετέπειτα ἐπέκταση τῆς λέξης γιὰ τὸν ἄρρενα θεὸ σὲ *Deus-Δίας*, ποὺ μὲ τὶς παραλλαγές της δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἀρσενικὴ ἔκφραση τῆς λέξης Δὲ-Δῆ. Σιγὰ-σιγὰ ὁ Θεὸς ἔγινε ἡλιακός, ὅπως ὀρθῶς ἀναφέρει ὁ κ. Στρατῆς στὸ προαναφερθὲν ἄρθρο του, ὅταν πιά ἔγινε κατανοητὴ ἡ σχέση ἡλίου-γῆς στὴν ἐναλλαγὴ ζωῆς-θανάτου στὴ βιολογικὴ δυϊκὴ ἀντίθεση τῆς φύσης. Μὲ τὸν καιρὸ δηλαδὴ ἡ ἀρσενικὴ αὐτὴ θεότητα ἔγινε ὁ ὑπέρτατος θεός, αὐτὸς ποὺ κυβερνοῦσε τὰ πάντα καὶ κατ' ἐπέκταση ἔγινε καὶ ἡλιακὸς θεός, «εἷς Ζεὺς, εἷς Ἄιδης, εἷς Ἥλιος, εἷς Διόνυσος, εἷς Θεὸς ἐν πάντεσι», ὅπως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Μακρόβιο.⁸ Πάλι ἡ πλησιέστερα στὰ Πελασγικὰ Ἀλβανικὴ γλῶσσα διασφῶζει σήμερα τὶς λέξεις *diell-i* = ἡλιος, *diel-a* = ἡ Κυριακή, δηλαδὴ ἡ ἡμέρα τοῦ Θεοῦ-Ἥλιου καὶ *peredia* = θεός. Ἡ μετατροπὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ Δία σὲ Ζεὺς, μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ὑπέρτατου Θεοῦ, τοῦ Κυρίου, εἶναι μεταγενέστερη καὶ σήμερα διατηρεῖται ἡ Ἀλβανικὴ λέξη *zot-i* καὶ ἐρμηνεύεται ὡς ὁ κύριος, ὁ ἀφέντης, ὁ κάτοχος, ὁ θεός. Οἱ περαιτέρω ἐρμηνεῖες ποὺ δίδονται ἀπὸ τὸν συγγραφέα τοῦ ἁρθροῦ¹⁴ φαίνονται ἀρκετὰ πειστικὲς καὶ δὲν χρειάζεται κάποια προσθήκη.

Βιβλιογραφία

1. Borgeaud, P., «*Η Μητέρα τῶν Θεῶν, ἀπὸ τὴν Κυβέλη στὴν Παρθένο Μαρία*», ἐκδ. Μ. Καρδαμίτσα, 2001, σελ. 355.
2. Ἰουλιανός, «*Εἰς Μητέρα Θεῶν, εἰς Βασιλέα Ἥλιον*», ἐκδ. Διμέλι 1999, σελ. 175.
3. Ἡσίοδος, «*Θεογονία*» (μετάφ. Π. Λεκατσᾶς, 1941), ἐκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος.
4. Gjini, N.H., «*Fjalor Shqip-Greqisht*» (Λεξικὸ Ἀλβανο-Ἑλληνικόν), Τίρανα, 1971, σελ. 551.
5. Θωμόπουλος, Ι., «*Πελασγικά*», ἐκδ. Σακελλαρίου Π.Δ., 1912, σελ. 871.
6. Κόντα Σ. Ν., «*Οἱ Ἀλβανοὶ καὶ τὸ Πελασγικὸν πρόβλημα*», Κορυτσά, 1961, σελ. 387.
7. Κοφινιώτης Ε.Κ. 1886, «*Λεξικὸν Ὀμηρικόν*», ἐκδ. Δημοσιουργία, Ἀθήνας, 1992, σελ. 415.
8. Λεκατσᾶς, Π., «*Διόνυσος*», ἐκδ. Ἑταιρίας Σπουδῶν Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Γενικῆς Παιδείας Σχολῆς Μωραΐτη, 1971, σελ. 271.
9. Nilson, M.P., «*Ιστορία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς θρησκείας*», ἐκδ. Παπαδήμα, 1949, σελ. 333.
10. Ὅμηρος, «*Ἰλιάς*», μτφρ. Ο. Κομνηνοῦ-Κακριδῆ, ἐπιμέλ. Ε. Παπανούτσου, ἐκδ. Ι. Ζαχαρόπουλος.
11. Ὅμηρος, «*Ὀδύσσεια*», μτφρ. Π. Γιαννακόπουλος, ἐπιμέλ. Β. Μανδηλαράς, ἐκδ. Ο. Χατζόπουλος, Κάκτος.
12. Πασσᾶς, Ι.Δ., «*Τὰ Ὀρφικά*», ἐκδ. Ἑγκυκλοπαιδείας Ἡλίου, 1984, σελ. 447.
13. Ruiperez, M.S. καὶ Melena, J.L., «*Οἱ Μυκηναῖοι Ἑλληνες*», ἐκδ. Καρδαμίτσα Μ., 1996, σελ. 285.
14. Στρατῆς, Κ., «*Τί εἶναι ὁ Δίας; Μὴ διερεῦνση τῆς ἔννοιας "Θεὸς" στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα*», «*Δαυλός*», τ. 274, σσ. 18095-18112.
15. Treuil, R., Darcque, P., Poyrsat, J. Cl. et Touchais, G., «*Οἱ πολιτισμοὶ τοῦ Αἰγαίου*», ἐκδ. Μ. Καρδαμίτσα, 1996, σελ. 657.
16. Vermeule, E., «*Ελλάς, Ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ*», ἐκδ. Μ. Καρδαμίτσα, 1972, σελ. 437.

Κ.Κ. Θανασουλόπουλος

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΣΩΤΗΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, *Τί κρύβουν οί θρησκειές*

Ὁ Σωτήρης Οἰκονόμου ὡς συγγραφέας καὶ ἐρευνητὴς ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ περαιτέρω ἀφελθηνισμοῦ τῆς κοινωνίας μας καὶ τῆς παράδοσής της στὸ ὅπιο τοῦ λαοῦ. Στὸ βιβλίο του αὐτὸ διενεργεῖ μία διεξοδικὴ μελέτη στὸ φαινόμενο τῶν θρησκειῶν ἀπὸ τὰ ἀρχέγονα χρόνα ἕως τώρα. Διαπιστώνει λοιπὸν ὅτι οἱ θρησκειές δὲν προήλθαν ἀπὸ τὴν γνώση, τὴν εὐημερία καὶ τὴν δημοκρατία ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀμάθεια, τὴν φτώχεια καὶ τὴν φιλαρχία. Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν θρησκειῶν ἐξαπατοῦν κι ἐκμεταλλεύονται τοὺς συνανθρώπους, καθὼς ψεύδονται στ' ὄνομα τῆς ἀλήθειας. Ἐπίσης καταλήγει –ὅπως καὶ ἐγὼ στὸ βιβλίο μου «Πολιτικὴ Θεολογία καὶ Ἰουλιανὸς»– στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ θρησκεία καὶ ἡ πολιτικὴ εἶναι ἀλληλένδετες πολὺ περισσότερο ἀπ' ὅσο ἐπιτρέπουν νὰ φαίνεται, ὥστε νὰ ἐλέγχουν ἀπὸ κοινὸ τὴν κοινωνία καὶ τὸν πολιτισμὸ.

Ὁ συγγραφέας δὲν πέφτει στὴν παγίδα τοῦ ἐξωραϊσμοῦ τῆς θρησκείας τῶν προγόνων μας καὶ ἐπισημαίνει τὰ τότε κακῶς κείμενα, ποὺ προκάλεσαν τὸ κίνημα ἀμφισβήτησής της ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν φιλοσόφων. Ὡστόσο ἀναγνωρίζει πὼς ἡ ἄνευ προηγουμένου ταύτιση θρησκείας καὶ πολιτικῆς προέρχεται ἀπὸ τὴν θεοκρατικὴ ἰουδαϊκὴ παράδοση, ποὺ ὠδήγησε στὴν χριστιανικὴ καὶ ἰσλαμικὴ διάσταση τῶν κρατικῶν μορφωμάτων μέχρι σήμερα – μὲ μόνη ἐξαίρεση τὰ μαρξιστικὰ ἀντιθρησκευτικὰ καθεστῶτα. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ βιβλίο ἔχει ἱστοριοφιλοσοφικὴ βάση.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΓΚΟΤΣΗΣ, *Ἡ ροσχεδιασμένη διάβρωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ*

Ὁ κ. Ἀθανάσιος Ε. Γκότσης, φιλόλογος καὶ λυκειάρχης ἐκ Καλαμάτας, ἐπιχειρεῖ στὸ ἄνωθι ἔργο του νὰ ἀναδείξῃ τοὺς διαχρονικοὺς καταστροφεῖς καὶ διῶκτες τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἀπαριθμώντας τὶς καταστροφὲς μνημείων ἀπ' τοὺς Ρωμαίους κατακτητὲς καὶ τοὺς πρώτους χριστιανοὺς ἐβραϊκῆς καταγωγῆς φθάνει σχεδὸν κατευθεῖαν στὴν σημερινὴ ἐποχὴ καὶ στὰ ἐγκλή-

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ «ΔΙΑΠΛΕΚΟΜΕΝΟΥΣ»

ἐ ἀφορμὴ τὴν σύσταση τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς γιὰ τὴν διερεύνηση γιὰ τὶς **σπα τί λες** καὶ **κατὰ χρήσεις** δημοσίου χρηματος ἀπὸ τὶς προμήθειες ὀπλικῶν συστημάτων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων **πὶ ραθέτουμ**ε τὶς ἀκόλουθες χρήσιμες ἐπισημάνσεις, γνώσεις, ἐμπειρίες καὶ προτροπὲς γιὰ τιμωρία καὶ χλεύη σοφῶν ἀρχαίων νομοθετῶν, ταγῶν καὶ νεωτέρων ἡγητῶρων, εἰς βάρος παρανομοῦντων δημοσίων ἀνδρῶν καὶ τῶν ἠθικῶν αὐτουργῶν.

Ὁ Σόλων ἐπισημαίνει μὲ ἔμφαση: «**κυβερνᾶν ἐστὶ προβλέπειν...**», προσδὸν ποὺ φαίνεται πὼς ἔχει ἀποδημήσει ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν καταχραστῶν τοῦ δημοσίου, ποὺ δυστυχῶς κυβερνοῦν προβλέποντας μόνον γιὰ τὴν τσέπη τους καὶ ὄχι γιὰ τὸ κοινωνικὸ καὶ ἐθνικὸ ὄφελος.

Ὁ Ἀριστοτέλης γιὰ τὸ ἴδιο θέμα συμπληρῶνει παραβολικά: «**Στὴν ἐννομούμενη πολιτεία οἱ πολῖτες ὑπακούουν στοὺς ἐνάρετους ἄρχοντες, ἀλλὰ οἱ ἄρχοντες γιὰ νὰ εἶναι ἐνάρετοι ὀφείλουν νὰ τηροῦν καὶ νὰ σέβονται μὲ εὐλάβεια τοὺς Νόμους. Καὶ ὁ ἐνάρετος ἄρχοντας ἐξέρχεται τῆς Ἐξουσίας ἐνδοξ' τερος καὶ ὄχι πλουσιώτερος...**».

ματα κατὰ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας (μονοτονικό, ἀτονικό, λατινική γραφή) ἀπ' τοὺς ἐγχώριους πολιτικούς καὶ ξένους διαβρωτὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Χαρακτηρίζει ὁρθῶς μισέλληνες τοὺς αὐτοκράτορες τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους Θεοδόσιο καὶ Ἀρκάδιο (οἱ ὑπόλοιποι ἦταν «φιλέλληνες»;) καὶ ρίχνει τὰ αἷτια τῆς διαλύσεως τῆς «Βυζαντινῆς» αὐτοκρατορίας στὸν πᾶπα καὶ τὴν σταυροφορία τοῦ 1204, μὴ ἀναφέροντας τὸν προδοτικὸ ρόλο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πτώση τῆς Πόλεως. Μὲ τὰ ἐγκλήματα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοὺς διωγμοὺς ποὺ ὑπέστη ὁ Ἕλλην ἄνθρωπος κατὰ τὴν χιλιόχρονη διάρκεια τοῦ μισέλληνικοῦ «Βυζαντίου», γιὰ τὴν συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τοὺς Τούρκους καὶ γιὰ τὴν μετάλλαξη τοῦ Ἕλληνος ἀπ' τοὺς χριστιανοὺς σὲ δεισιδαίμονα ραγιά δὲν ἀσχολεῖται. Δηλώνει ὅτι τὸ Ἀνατολικὸ Ρωμαϊκὸ Κράτος στὴν ἱστορική του πορεία ἐξελληνίσθη (κάτι ποὺ οὐδέποτε ἔγινε) καὶ κατηγορεῖ Ἑβραίους καὶ Τούρκους γιὰ τὰ αἷτια τῆς κακοδιαμονίας μας. Ἀναλύει καὶ ὁρθῶς καταδικάζει τὰ περιβόητα «Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών» καὶ δὲν ἀναφέρει λέξη γιὰ τὰ ἀνθελληνικὰ Πατερικὰ κείμενα τῆς Ὁρθοδοξίας. Γιὰ τὴν μικρασιατική καταστροφή βρῖσκει ὡς ἀπολύτως ὑπευθύνους τοὺς κομμουνιστὲς καὶ τὴν ἀρνητική ἔως προδοτική στάση τοὺς στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀγνοώντας τὴν προδήλως λανθασμένη στρατηγική τῆς Μεγάλης Ἰδέας (=ἀναβιώσεως τοῦ «Βυζαντίου») νὰ ἐξαφανίσουμε ὁλοκληρωτικῶς τὴν Τουρκία, φθάνοντας ὡς τὴν Κόκκινη Μηλιά. Γιὰ τὸν ἐμφύλιο σπαραγμὸ, ποὺ θ' ἀκολουθήσῃ, κατηγορεῖ δικαίως τὰ ἐγκλήματα τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἀγνοεῖ ἀδίκως τὰ βασανιστήρια καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ παρακράτους. Ὁ κ. Γκότσης δὲν ἔχει ἀπαλλαγή ἀπ' τὸ ἐλληνοχριστιανικὸ ὕβριδιο ποὺ μαστίζει τὸν σημερινὸ νεοέλληνα, καὶ παντρεύει χαμηλοφώνως τὴν θρησκεία τῆς ἐρήμου (Ὁρθοδοξία) μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ἀναδεικνύει τελείως μονόπλευρα τὴν διάβρωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀποφεύγει τὸν καταλογισμὸ εὐθυνῶν στὸν κύριο ὑπεύθυνο τῆς κακομοιριάς μας, τὸ διαχρονικὸ ἐλληνοχριστιανικὸ παρακράτος τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ βιβλίον τοῦ λυκειαρχοῦ, ἂν καὶ ὑπερασπίζεται μὲ ὁρθὸ τρόπο τὰ δίκαια τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, ἀποτελεῖ τὸν ἀντικατοπτρισμὸ τοῦ σημερινοῦ ἐν ἰδεολογικῇ συγχύσει κρατικοεθνικιστικοῦ ἐλληνοχριστιανισμοῦ, ποὺ περιορίζεται στὰ σύνορα τοῦ Βυζαντινορωμαϊκοῦ κρατιδίου, ποὺ ἀνουςίως φέρει τὸ ὄνομα Ἑλλάς.

Βασίλειος Μαυρομμάτης

Κοντὸς καιρὸς καὶ ἡ Ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς θέλομε νὰ πιστεῦωμε πὼς θὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτεία τῶν μεγαλόσχημων καὶ ἀπροκάλυπτα προκλητικῶν ἐνῶν πολιτικῶν μας. Γιατὶ μπουχτίσαμε καὶ ἀποκάμαμε ἀπὸ τὰ ἀναριθμητὰ συμπτώματα καὶ κουνουλώματα ἀνομίας, καταχρήσεων καὶ ἀτιμωρησίας. Ἐχει γεμίσει ἡ Ἑλλάδα τεμπέληδες, ἀκαμάτες καὶ χαραιοφάγους. Ὅποιος δὲν τὰ βλέπει καὶ δὲν τὰ ἀγγίζει ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπικίνδυνα καρκινώματα ἢ δὲν βλέπει τίς μάστιγες τῆς κοινωνίας μας ἐθελοτυφλεῖ καὶ ἀλληθώνει. Ποιὸς θὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ αὐτὲς τίς πάνδημες ἐπιδημίες; Μόνο τὸ καλὸ παράδειγμα, ἡ ἐργασία, ὅποια κι ἂν εἶναι καὶ ἡ ἀρετή.

«Ὁ ἐθνικὸς βίος πάει ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο, ὅταν αὐτὸς ποὺ ἀδικεῖ ἢ ἀδικοπραγεῖ δὲν τιμωρεῖται...», λέει ὁ Μένανδρος. Καὶ «οἱ ἀκόλαστοι (ἀτιμώρητοι) τίς πόλεις καταστρέφουν», μᾶς προειδοποιεῖ ὁ Ἀπολλόδωρος. Ὁ Πυθαγόρας ἐπιμνημονεύει: «Οἱ ἄρχοντες ποὺ δὲν τιμωροῦν τοὺς κακοὺς, ὀρέγονται, ἐπιθυμοῦν καὶ θέλουν νὰ ἀδικοῦν καὶ οἱ ἴδιοι...».

Γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν ὅλα αὐτὰ, λέει ὁ Ἀριστοτέλης, ἡ Βουλὴ (Ἐκκλησία τοῦ Δήμου) τῶν Ἀθηναίων εἶχε ψηφίσει αὐστηρότατο νόμο. Τὸν... «ξημιῶσαι, δῆσαι καὶ ἀποκτενεῖν». Δηλαδή τοὺς καταχραστές τοῦ Δημοσίου ἐπέβαλαν μεγάλο πρόστιμο, δήμεναν τὴν περιουσία τους ὁλόκληρη, ἂν ἡ κατάχρηση ἦταν μεγάλη καὶ τὸν ἐκτελοῦσαν σὺν κτήνος ἂν ἡ κατάχρηση ἦταν προκλητικὴ καὶ μέγιστη. Ἐνῶ ἐμεῖς εἶδαμε κάποιον Μαυράκη καὶ πολλοὺς ἄλλους ὁμοίους του νὰ τιμῶνται ὡς δωροδόκες τοῦ ἑαυτοῦ τους ἀκόμα καὶ ἐντὸς τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἄρχοντα τῆς χώρας.

ΑΡΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ, *Θησαυρός Ἑλληνικῶν Ὀνομάτων*

Ὁ «Θησαυρός Ἑλληνικῶν Ὀνομάτων» (σύνολον 17.800) τοῦ Ἄρη Διαμάντη ἀποτελεῖ ἔρευνα (ἢ ὅποια συνεχίζεται, λόγω τῶν νέων πηγῶν ποὺ ἔρχονται στὸ φῶς) ἀλλὰ καὶ ἀναδρομὴ στὸν χῶρο τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας, Πρωτοϊστορίας καὶ Ἱστορίας. Ὁ συγγραφέας παραθέτει πληθὺς ἀρχαίων ἑλληνικῶν ὀνομάτων, δίνοντας μάλιστα πολὺ ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες γιὰ τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ ταξινομώντας τα σὲ κατηγορίες (π.χ. υἱοὶ τοῦ Ἡρακλῆ, παιδιὰ τοῦ Ἄρη, Ἀργοναῦτες, Γοργόνες, Νηρηίδες, Ὠκεανίδες κ.λπ.). Μέσα ἀπὸ αὐτὰ προβάλλει ἀνάγλυφῃ ἡ ἀληθινὴ ἱστορία, ἐλευθερωμένη ἀπὸ σκοπιμότητες καὶ ἰδιοτελεῖς παρεμβάσεις.

Πρόκειται γιὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιήθηκαν στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο ἀλλὰ καὶ ἀλλοῦ (Λυδία, Καρία, Φρυγία, Ἰνδίες, Αἴγυπτος, Σικελία, Καύκασος) στὴν ἀρχαία ἐποχὴ, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἐπιβιώνουν καὶ σήμερα εἴτε σὰν ὀνόματα ἀνθρώπων (π.χ. Ἰάσων, ὁ γνωστὸς Ἀργοναύτης, ἡ Νηρηίδα Ἐρατώ, οἱ Μοῦσες Κλειώ, Θάλεια, Οὐρανία κ.λπ.) εἴτε ὡς τοπωνύμια (Φάληρος, ἄλλοτε ὄνομα προσώπου, σήμερα τὸ προάστιο τῶν Ἀθηνῶν, Ναύπλιος, ἄλλοτε Ἀργοναύτης καὶ γυιὸς τοῦ Ποσειδῶνος, σήμερα ἑλληνικὴ πόλη, Ἀταλάντη, Εὐννος, ὁ γυιὸς τοῦ Ἡρακλῆ καὶ σημερινὸς ποταμὸς, ἀλλὰ καὶ Αἴγινα, ἡ Νύμφη, Εὐβοία, ἡ Θεσπιάς, ποὺ σήμερα ἔχουν δώσει τὰ ὀνόματά τους σὲ ἑλληνικὰ νησιά, ἡ Ὠκεανίδα Εὐρώπη καὶ ἡ Νηρηίδα Ἀσία, οἱ γνωστὲς ἥπειροι κ.λπ.) συντρίβοντας μὲ τὴν ὑπαρξή τους καὶ μόνο ὅποιαδήποτε προσπάθεια ἀλλοίωσης τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος. Καταδεικνύεται βεβαίως μὲ ἀπόλυτο τρόπο ἡ κοινὴ καταγωγὴ Ἀχαιῶν καὶ Τρώων (Ἀστυνάξ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ γυιὸς τοῦ Ἡρακλῆ ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἐκτορα, ὑπῆρξε Χρυσῆς Θεσπιάς ἀλλὰ καὶ Τρωαδίτισσα) καθὼς καὶ τῶν Μινωιτῶν (ὁ Γλαῦκος ἦταν Ἀργοναύτης ἀλλὰ καὶ γυιὸς τοῦ Μίνωα) καὶ ἡ συγγένεια μὲ τοὺς Αἰγυπτιαδες (Ἀνδρόμαχος, Ἄλκης, Πρωτεύς).

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν ἓνα ὄνομα, δὲν χρησιμοποιοῦσαν ἐπώνυμο (ἐπιβοηθητικῶς μόνο χρησιμοποιοῦσαν τὸ πατρώνυμο καὶ τὸν τόπο καταγωγῆς τους, π.χ. Νέστωρ Μηλέως, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος). Αὐτὸ τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ ὅμως ὄνομα ἀποτελοῦσε τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου ποὺ τὸ ἔφερε, τῆς κοσμοθεωρίας, τῶν ἀξιῶν του, τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ὁποίου ἦταν φορέας καὶ δὲν ἐπελέγετο τυχαία.

Ὁ Ἰσοκράτης σὲ μία ἐμπνευσμένη ἀποστροφὴ τοῦ λόγου του «Περὶ Εἰρήνης» παρακινεῖ τὴν προσοχὴ τῶν συμπολιτῶν του καὶ τοὺς ἐπισημαίνει: *«Ὁ Περικλῆς πρόσφερε στὸ Δημόσιο Ταμεῖο 8.000 τάλαντα ἐξ ἰδίων του, ἐνῶ οἱ δημαγωγοὶ αὐξήσαν τὴν περιουσίαν τους τόσο πολὺ, ὅσον καὶ οἱ ἴδιοι δὲν θὰ τολμοῦσαν νὰ εὐχηθοῦν εἰς τοὺς θεοὺς... Ἐνῶ τοὺς πολῖτες τοὺς ἔκαναν ὅλους φτωχότερους, μὴ ἐνδιαφερόμενοι γιὰ τοὺς ἐνδεεῖς, ἀλλὰ πῶς νὰ ἐξισώσουν καὶ τοὺς πλούσιους μὲ τοὺς φτωχοὺς, γιὰ νὰ δύνανται νὰ τοὺς ὑποτάξουν ἐνκολώτερα καὶ νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύονται ὅλους ὅμοια καὶ ἀδιαμαρτύρητα»*. Μὲ τὴν παρατήρησιν βέβαια αὐτὴν ὁ Ἰσοκράτης φωτογραφίζει ὄχι μόνο τὴν ἐποχὴ μας καὶ τὶς μέρες μας ἀλλὰ καὶ κάποιους νεόπλουτους σωτήρες μας, ποὺ μὲ τὴν ἐπαρση καὶ ἀσκήμια τοῦ νεοπλουτισμοῦ τοὺς προκάλεσαν τὴν δημόσια ὀργὴ καὶ ἀγανάκτηση.

Ὁ Γέρος τοῦ Μωριά δίνει τὴν δική του διάσταση καὶ προοπτικὴ γιὰ τὴν νεοελληνικὴ ἐποχὴ τοῦ διεργμηνεύοντος καὶ τὸ δικό μας κατάντημα μὲ τὰ πλοκάμια τῆς διαφθορᾶς καὶ τῶν ἀτιμώρητων καταχορήσεων λέγοντας παραβολικά:

*«Κλέβω, κλέβεις, κλέβουν ὅλοι,
οἱ ληστὲς θά 'ναι στὰ ὄρη
καὶ οἱ λήσταρχοι στὴν πόλη.
Κατακαημένη Ἑλλάδα...*

*Κλέφτες τῶν βουνῶν
θὰ λευτερώσουν τὴν Πατρίδα,
καὶ λήσταρχοι τῶν πόλεων
θὰ τὴν καταστρέψουν...»*

Τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον ἀποτελεῖ πηγὴ ἐμπνεύσεως, προκειμένου νὰ ὀνοματίσουμε τὰ γεννώμενα Ἑλληνόπουλα. Γιατί νὰ μὴν ὀνομασθῇ ἓνα νέο ἀγόρι π.χ. Ἀνίκητος, ὅπως ὁ γυιὸς τοῦ Ἡρακλῆ; Γιατί θὰ πρέπει νὰ φέρῃ ἓνα ὄνομα κοινόν, ἀπρόσωπο καὶ συχνὰ ξενόφερτο. Πόσο ὁμορφο θὰ ἦταν νὰ ὀνομασθῇ ἓνα κορίτσι Φοίβη (ὅπως ἡ θυγατέρα τοῦ Ἡλίου);

Ἄρτεμις Γεωργιάδου

PIERRE CHUVIN, Οἱ Τελευταῖοι Ἑθνικοί

Ὁ συγγραφέας εἶναι καθηγητὴς τῆς κλασικῆς ἐλληνικῆς λογοτεχνίας σὲ παρισινὸ πανεπιστήμιο. Μὲ τὸ βιβλίον του αὐτό ποὺ κυκλοφόρησε ἀπὸ τὶς πανεπιστημιακὲς ἐκδόσεις τοῦ Χάρβαρντ θέλησε νὰ ἀποδώσῃ τὸ χρονικὸ τῆς διώξεως, τῆς ἐξόντωσης καὶ τῆς ἐξάλειψης καὶ τῶν τελευταίων Ἑλλήνων ποὺ ἀντιστάθηκαν στὴν θεοκρατικὴ τρομοκρατία, ἐπιμένοντας στὴν πατρώα κοσμοθέσῃ τους. Ὡς πηγὴ στὴν ἔρευνά του βασίζεται στὶς ἱστορικὲς καταγραφὲς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποὺ περιγράφει, ἀπὸ τὶς μέρες τοῦ Διοκλητιανοῦ (Γ' αἰῶνας μ.Χ.) ὡς τὶς μέρες τοῦ Πλήθωνος τοῦ Γεμιστοῦ (ΙΕ' αἰ.).

Ἔτσι δὲν χαρίζεται σὲ καμμία πλευρά, παρὰ ἀσκεῖ κριτικὴ στοὺς Ἕλληνες γιὰ τὶς κακὲς ἐκτιμήσεις, ποὺ δὲν τοὺς διευκόλυναν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἐπαρκῶς καὶ ἀποτελεσματικὰ τὸν θεοκρατικὸ κίνδυνον καὶ ἔτσι ἐπετράπη ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Παράλληλα εἶναι πολὺ αὐστηρὸς καὶ μὲ τοὺς χριστιανούς καὶ δὲν διστάζει νὰ τοὺς καταλογίσῃ πληθώρα ἀπεχθῶν καὶ μισαλλόδοξων ἐγκλημάτων. Ἡ ἱστορικὴ ἐξέταση καὶ ἡ φιλοσοφικὴ ἐπεξεργασία τοῦ ἀρχαϊκοῦ ὕλικου ποὺ συγκεντρώνει ὁ συγγραφέας εἶναι ἐνδεικτικὴ γιὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐγκλημάτων ποὺ διέπραξε τὸ θεοκρατικὸ κατεστημένο σὲ βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἔτσι καταδεικνύεται πὼς κάθε προσπάθεια ἀπόκρυψης τοῦ χριστιανικοῦ ἐγκληματικοῦ παρελθόντος εἶναι μάταιη. Μάλιστα μὲ ἀφορμὴ τὸ ἔργο τοῦ Chuvín σημειώνεται πὼς ὑπάρχει ἰσχυρὸ ρεῦμα ἀναθεώρησης τῆς ἐπίσημης ἱστοριογραφίας – ἀφοῦ αὐτὴ ἐπιμένει στὴν μεροληπτικὴ ἀνάγνωση τῶν ἱστορικῶν καταγραφῶν – καὶ μέσα στὰ διεθνῆ πανεπιστημιακὰ ἰδρύματα! Ἄς ἐλπίσουμε ἡ τάση αὕτῃ νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ στὴν μεσαιωνικοκρατούμενη χώρα μας ἐπιτέλους. Ὡς κατακλείδα ὁ Γάλλος πανεπιστημιακὸς σημειώνει ὅτι «ὁ φιλοσοφικὸς παγανισμὸς τῆς Ὑστερης Ἀρχαιότητος εἶχε προσφέρει τὴν συνδρομὴν του στὴν γέννηση τοῦ κόσμου στὸν ὁποῖο ζοῦμε σήμερα» (σ. 180).

Ἡ πολὺ προσεκτικὴ μετάφραση αὐτοῦ τοῦ τόσο ἐνδιαφέροντος καὶ ἀξιόλογου ἱστορικοῦ χρονικοῦ εἶναι τῆς Ὀλυμπίας Χειμωνίδου καὶ ἡ ἐπιμέλεια τοῦ Γιάννη Ἀβραμίδου.

Ἀλέξανδρος Χ. Μήτσιου

Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς Κωστῆς Παλαμᾶς, φορτισμένος καὶ ἀηδιασμένος ἀπὸ τὶς παρανομίες καὶ ἀσκήμιες τοῦ καιροῦ του, ποὺ πλεονάζουν καὶ σήμερα καὶ κατακλύζουν τὴν ἐπικαιρότητα, προτρέπει καθένα μας χωριστὰ καὶ ὅλους μαζί, ὡς τὴν κορυφὴ τῶν κρατούντων, λέγοντας: «...Κι ἂν εἶναι κι ἔρθουνε χρόνια δίσεκτα, πέσουν καιροὶ ὠργισμένοι κι ὅσα πουλιὰ μισέψουνε σκιασμένα, κι ὅσα δέντρα γιὰ τίποτ' ἄλλο δὲν φελοῦν παρὰ γιὰ μετερίζια, μὴ φοβηθῇς τὸν χαλασμό... Φωτιά... Τσεκούρι... Τράβα, ξεσπέρμεψέ το... Χέρσωσε τὸ περιβόλι... κόφτο καὶ χτίσε κάστρο πάνω του καὶ ταμπουρώσου μέσα γι' ἀντάμωμα... γιὰ πάλεμα... γιὰ τὴν καινούργια γέννα...».

Κλείνομε τὴν ἀναφορὰ μας στὶς καταποντισμένες πατρογονικὲς μας ἠθικὲς ἀξίες καὶ ἀρχὲς μὲ τὴν προτροπὴ-προσταγὴ τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ γιὰ πολὺν βαθεῖα τομὴ καὶ χειρουργικὴ ἀφαίρεση τοῦ μολυσμένου καὶ σάπιου ἀπὸ τὸν ἐθνικὸ καὶ κοινωνικὸ μας ἱστό, τὸ δυνατόν ταχύτερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα.

Ἀντώνης Ξεπαπαδάκος